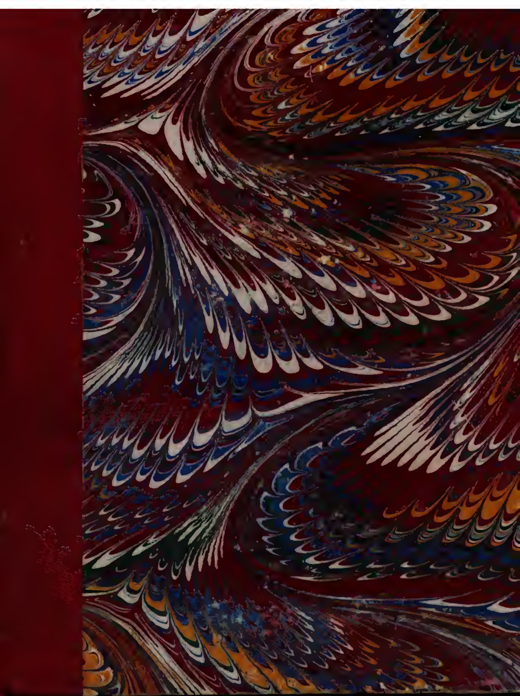

GAI INSTITVTIONES

CODICIS VERONENSIS APOGRAPHVM

AD GOESCHENI HOLLWEGI BLVHMII SCHEDAS

CONPOSITVM SCRIPSIT LAPIDIBVSQVE EXCEPTAM SCRIPTVRAM

PVBLICAVIT

EDVARDVS BÖCKING

ACCESSERVNT

GOESCHENI DE CODICE VERONENSI PRAEFATIO

ET

INCERTI AVCTORIS DE IVRE FISCI QVAE SVPERSVNT

REGIAE SCIENTIARVM ACADEMIAE BEROLINENSI DEDICATVM OPVS

PROSTAT

LIPSIAE APVD SALOMONEM HIRZELVM

A. CIƆIƆCCCLXVI.

PRAEFATIO I. F. L. GÖSCHENI
PRIMAE EDITIONI PRAEMISSA.*

Bibliotheca Capitularis Veronensis, librorum manuscriptorum copia atque praestantia celebris, maxime membranis, quae juridici argumenti sunt, excellit. Inter quas primum fere locum eae obtinent, quas, Reverendissimo Capitulo consentiente, hoc volumine typis exscribendas curavit Academia Scientiarum Regia Borussica. Sunt autem hae:

1. Codex membranaceus rescriptus, olim XV., nunc XIII., quo sub quibusdam S. Hieronymi scriptis genuinae Gaji Institutiones continentur.
2. Folium singulare membranaceum, in quo de praescriptionum et interdictorum jure exponitur, ipsum quoque ad genuinas Gaji Institutiones pertinens. pag.
3. Folia membranacea duo, quae tamen inter se cohaerent; incerti auctoris VIII. fragmentum, quod in jure fisci declarando versatur. ed. 1842.

Folia, quae sub numeris 2. et 3. recensui†, parvulo insunt volumini, varii argumenti fragmenta complexo, cui titulus inscriptus legitur hic: «Vetera Paralipomena Mss. Codicum Capituli Veronensis, a Ioh. Iacobo de Dionisiis Veronensi canonico in unum collecta. 1758.»

Iam, quo pacto in publicum emerserit harum membranarum notitia, exponendum est [1].

Vtriusque, de quo dixi, fragmenti, tam ejus, quod de praescriptionum et interdictorum, quam ejus, quod de fisci jure agit, primus meminit, magnum illud Italiae decus, Scipio Maffei. Hunc enim in codicum Capitularium manu exaratorum indice, quem suae Veronensis civitatis descriptioni inseruit, cum scriberet: «Più carte lacere e sciolte d'antico majus|colo, una della quali par fosse d'un codice delle Pandette, ed altra IX. d'un'opera d'antico Giurisconsulto; quai codici se si fossero conservati, niente si ha in tal genere, che lor si potesse paragonare» [2], ad nostra

* (Quae annotationibus nunc addenda visa sunt, uncis inclusi. Reliqua, leviora tamen illa, quae emendatione indigebant, tacitus correxi.) [Ita Göschenius editione secunda. Quae ego Carolus Lachmannus addidi, per totum volumen diverso uncorum genere circum duxi.] Quae ego Eduardus Böcking huic praefationi addidi, eis † praescripsi et Bg. adieci. quae non repetenda iussi, ea punctis interiectis indicavi.

† Haec tria folia post apographum repetii. Bg.

[1] Conf. Zeitschrift für geschichtliche Rechtswissenschaft, herausgegeben von F. C. v. Savigny, C. F. Eichhorn und I. F. L. Goeschen. Dritter Band. Berlin 1817. pag. 129. sq. — Abhandlungen der historisch-philologischen Klasse der Königlich-Preussischen Akademie der Wissenschaften aus den Jahren 1816—1817. Berlin 1819. pag. 307. sq. — Göttingische gelehrte Anzeigen. 1816. pag. 2009. sq.; 1817. pag. 601. sq. et pag. 1056.; 1818. pag. 17. sq. et pag. 1849. sq. — Leipziger Literatur-Zeitung. 1816. pag. 2529. sq.; 1817. pag. 2641. sq. — (Ignazio Conte Bevilacqua Lazise) Notizia d'alcuni Frammenti di antica Giurisprudenza Romana scoperti nell' anno MDCCCXVII fra i Codici della Biblioteca del Capitolo Canonicale in Verona. Vicenza. 1817. 8. — Thémis ou Bibliothèque du Jurisconsulte. Tome premier. Troisième Livraison. Paris. 1820. pag. 288. sq.

[2] Verona illustrata. Parte terza. Verona 1732. 8. cap. 7. pag. 464.

fragmenta respexisse constat. Neque tamen in eo substitit Maffeius. Nam in Opusculis suis ecclesiasticis[3], ubi codicum Capitularium thesaurum diligentius recenset, primum quidem, p. 61., brevi hac annotatione fragmenta nostra significat: «Carte lacere da un codice delle Pandette, o d'antico Giurisconsulto»; deinde vero, p. 90., plenius ea persequitur ita:
X. .... «In pagella altera: *an|cilla Caesaris, quae liberos habuit*». Haec verba ex altero illo fragmento de jure fisci deprompta sunt, ubi in folii posterioris columna prima vers. 23. et 24. leguntur. Quae vero adjicit Maffeius: «et in alia: *secundum naturalem significationem verum esse debet*» etc., ea iterum ad fragmentum de praescriptionum et interdictorum iure referenda sunt...... Eodem denique pertinet scripturae specimen, quod in secunda tabula, quae Opusculis ecclesiasticis jungitur, sub numero X. aeri incisum conspicitur, repraesentans illud p. 2. v. 5—9. a verbis *unde omnia interdicta* usque ad verba *editis formulis*. Cujus speciminis postea partem aliquam (p. 2. v. 5—7.) iterum aeri incisam, atque etiam typis, licet minus accurate, exscriptam Novi tractatus de re diplomatica auctores exhibuerunt[4].

Quod ad codicem XIII. attinet, multo tardius evenit, ut juridicum ejus argumentum innotesceret; quippe quod occultum manserit ad novissima usque tempora. Quamquam codicem ex palimpsestorum numero esse, Maffeium minime fugerat: cujus rei testis est librorum manuscriptorum catalogus, qui in Bibliotheca Capitulari asservatur, manu ex-
XI. aratus, a Maffeio compositus, post huius autem obitum a do|ctissimo Antonio Masotti recognitus[5]; in eo enim de codice nostro inter alia leguntur haec: «Multae ex chartis codicem alium constituerant: dilutis siquidem anterioribus literis ac deletis, quae nunc cernuntur superinductae sunt, quod et in aliis codicibus animadverti pluries, primae scripturae satis se prodente vestigio, ac si antiquitus adeo infrequentes occurrerent ovinae pelles, ut nisi alterius interitu novus liber oriri non posset»[6]. Itaque, codicem XIII. rescriptum esse, neque Maffeius ignoravit, neque Masottius, quamquam hanc notitiam typis vulgare supersederunt ambo; quale autem esset deletae scripturae argumentum, id vel ipsos latuit.

Nulla igitur de singularibus codicis XIII. dotibus apud viros doctos erat suspicio. Quae vero de reliquis illis, quarum mentionem habuimus, membranis publici juris fecerat Maffeius, ea, in Germania saltem, oblivio fere deleverat; ita ut Cel. Hauboldus, cujus ingentem eruditionem nihil fere solet fugere, memoriam eorum peculiari programmate[7] reno-

[3] Istoria Teologica delle dottrine e delle opinioni corse ne' cinque primi secoli della Chiesa in proposito della divina Grazia ... con importanti Anecdoti in membrane antichissime rinvenuti. Trento. 1742. fol.

[4] Nouveau Traité de diplomatique. Tome troisième. Paris 1757. pag. 208. Tab. 46. † Nos totum, ut supra dictum est, transcripsimus. Bg.

[5] Constat duobus voluminibus in fol. Titulus sic habet: Scipionis Maffei Biblioth. Manuscripta Capitularis recognita digesta suppleta sub auspiciis Amplissimi Capituli ab Ant. Masotti Bibl. Veronae MDCCLXXXVIII.

[6] Locum hunc exhibet Vol. I. pag. 62.

[7] Notitia Fragmenti Veronensis de Interdictis. Auctore Christiano Gottlieb Hauboldo. Lipsiae. 1816. †[mense Nov.] In Hauboldi opusculis academicis, vol. II. Lips. 1829. 8°. p. 327...346. Bg.

vandi optimo jure consilium caperet. In quo libello elaborando cum
adhuc occupatus esset, nova atque inopinata accessione aucta est Vero-
nen|sium membranarum cognitio. Quam Ill. Niebuhrii, in quo splen- XII.
didum ingenium, an incomparabilem doctrinam magis admireris, nescias,
immortali debemus merito. Is enim anno 1816. ab Augustissimo Borus-
sorum Rege Romam missus, ut ibi Regii ad Sedem Apostolicam Legati
locum occuparet, in transitu Bibliothecam Capitularem Veronensem lustra-
vit: cumque in codicem XIII. incidisset, non modo, antiquissima scriptura
veteris alicujus Iurisconsulti opus contineri, statim animadvertit; sed,
gallae infuso adhibito, in folio 97. deletae scripturae ductus tam pro-
spero successu restituit, ut ejus transcribendi facultatem nancisceretur.
Praeterea fragmenti de praescriptionum et interdictorum jure, quod ge-
nuinis Gaji Institutionibus adjudicare non dubitavit, plenius atque accu-
ratius exemplum composuit, quam quod olim typis vulgaverat Maffeius.
Tandem ejus quoque fragmenti, quod ad tractatum de jure fisci perti-
net, transcribendi fecit periculum: et licet temporis angustiis impediretur,
quominus harum membranarum, quarum pessima est condicio, accuratum
exemplum absolveret, magni tamen aestimandum erat vel minus absolu-
tum earum apographum; omni enim antea destituebamur certa atque de-
finita hujus fragmenti notitia. Quae omnia biduo, eoque ne integro qui-
dem, Niebuhrium perfecisse, ei, qui difficultatum in ejusmodi rebus su-
perandarum gnarus est, incredibile videri possit. Operae fructum Nie-
buhrius cum Ill. Savinio communicavit. Qui, ut typis mandarentur,
quae Niebuhrius|transcripserat, sedulo curavit [8]. Propria praeterea ea- XIII.
que, ut solet, doctissima atque acutissima adjunxit commentaria, in qui-
bus, ut alia multa, ita hanc quoque conjecturam in medium protulit, an-
tiquum codicis XIII. contextum ex genuinis Gaji Institutionibus repetitum
esse, fragmentumque de praescriptionum et interdictorum jure hujus co-
dicis aliquando fuisse partem [9]. Quae cum mox per universam Germa-
niam vulgarentur, tanta exorta est doctorum virorum de codicibus Vero-
nensibus expectatio, tantumque imprimis codicem XIII. penitius cogno-
scendi desiderium, ut Academia Scientiarum Regia Borussica viros duos
Veronam mittere constitueret, qui, quod incepisset Niebuhrius, quan-
tum fieri posset, perficerent. Idque negotium Cel. Bekkero, philologo
primario, Academiae socio, mihique datum est. Itaque mense Majo anni
1817. Berolino profecti sub mensis finem Veronam venimus. Cum tamen
ea sit Bibliothecae Capitularis legibus instituta ratio, primum ut codicis
alicujus domum auferendi nemini umquam venia detur; deinde ut Bibli-
othecae scrinia publicis usibus unam tantum singulis diebus horam pa-
tere soleant: illud nobis ante omnia curandum erat, ut diutius in Bibli-
otheca commorandi facultatem nancisceremur. Praeterea eam esse co-
dicis XIII. condicionem statim intelligebamus, ut in eo enucleando nisi
chemi|cis remediis adhibitis, frustra operam consumpturi essemus. Igitur XIV.
ut gallae infuso, quod nobis quidem omnium remediorum unum se pro-
bavit, uti liceret, a Rev. Capitulo venia petenda erat. Qua re effectum

[8] Vid. Zeitschr. f. gesch. Rechtsw. III. p. 140—146. 150—158. 165—168.
[9] Vid. Zeitschr. f. gesch. Rechtsw. III. p. 172.

est, ut a medio demum Iunio ex voto nobis procederet suscepti mandati
executio, quae, cum aliqua tamen intermissione, ad medium fere Octobrem
occupatos nos tenuit. Bekkerus quidem, ut alia eaque gravissima lit-
terata negotia ab Academia Regia sibi commissa expediret, jam exeunte
mense Iulio Mediolanum se contulerat; neque tamen solum me reliquerat.
Cl. enim Hollwegius, Vniversitatis litterariae Berolinensis, ubi jam egre-
gie Professoris partes sustinet, eo tempore alumnus, cum difficultatum,
quas haberet codicis XIII. explicatio, fama ad eum perlata esset, litte-
rarum amore ductus, sua sponte operam suam oblaturus ad nos venerat:
cuius industriae atque sollertiae quantum debeam, dicere vix possum.
Iam vero ut, quae praestiterimus, breviter demonstrem, primum ea, quae
Niebuhrius confecerat, exempla diligenter et recognovimus et supplevi-
mus: deinde ea, quibus juridicum codicis XIII. argumentum comprehen-
ditur, quaeque prorsus incognita erant antea, pleraque omnia transcripsi-
mus; ut, quae inexplicata nobis relinquenda fuerint, vix nonam totius
codicis partem efficiant: denique illam, quam supra significavi, Savinii
conjecturam verissimam invenimus; cuius rei postea evidentissima afferam
XV. documenta. Neque vero, cum prosperum hunc cogito | eventum, tempe-
rare mihi possum, quin grata mente nominem Viros Ampliss. atque Ge-
nerosiss., Comitem de Goes, Supremum totius Venetae provinciae Prae-
sidem, Liberumque Baronem de Lederer, Veronensi regioni Praefectum,
qui summo studio nos adjuverunt. Multum porro amicitiae debemus tum
celeberrimi Iosephi Zamboni, physici insignis, tum Ill. Comitis Ignatii
Bevilacqua Lazise, litterarum non fautoris modo, sed etiam cultoris.
Hic vel postquam Verona abieramus, incepti nostri studiosissimum se prae-
stitit; quippe qui ejus notitiam eleganti libello cum popularibus suis com-
municaverit [10], et tam fragmenti de praescriptionum et interdictorum jure,
quam loci alicujus ex S. Hieronymi epistolis, qui extat in codice XIII.,
sua manu exaraverit imaginem nostro usui destinatam, qua singuli qui-
que archetypi ductus accuratissime exprimuntur. Cum autem a Rev. Ca-
pituli decretis potissimum penderet suscepti operis eventus, illud nobis
omnium maxime exoptatum contigit, quod Rev. Domini Marchionis Dio-
nysii Caroli Dionisi, Sedis Episcopalis Vicarii Generalis, et Rev. Do-
mini Comitis Bartholomaei Guarienti, Bibliothecae Capitularis Anti-
stitis, Virorum omnibus humanitatis dotibus insignium, benivolentiam nobis
conciliavimus. Tanta imprimis excellentiss. Comitis Guarienti erga nos
XVI. fuit comitas, tantaque | liberalitas, ut nulla, qua consilia nostra promo-
tum iri sentiebat, molestia gravari videretur.

Bekkerus illis, quae supra tetigi, Academiae Regiae mandatis diu-
tius in Italia detinebatur; mihi vero cum Hollwegio reverso, postquam
in Academiae consessu de itinere retuli, Gaji Institutiones Fragmentum-
que de Iure Fisci edendi munus injunctum est. Videbat sane Academia,
rem ipsam impedimento esse, quominus haec Gaji editio omnibus nume-
ris absolveretur. Perfecta enim editio repetitam requirit codicis XIII.
collationem: de cujus fructu ideo potissimum optima spes concipienda
est, quia illius infusi, quo ad instaurandos antiquae scripturae ductus co-

[10] Vid. supra not. 1.

dicem imbuimus, effectus temporis diuturnitate mirifice augetur; unde probabile est, multa, quae uobis oculis percipere uoudum licuerit, nunc facili negotio legi posse. Vt tamen ex iterata tali codicis lectioue plenissima capi possit utilitas, ea, quae parta jam tenemus, probe aute pertractentur uecesse est: igitur vulganda erant. Denique si inventi thesauri commodis diutius privarentur autiquae jurisprudentiae cultores, vix ulla esse videbatur excusatio. Sapienter itaque Academia Regia, ut perfectior editio praepararetur, hanc curari iussit. ...... | ... XVII.

Iam vero et ipsarum membranarum, quae materiam praebuerunt huic editioni, et consilii, quod in adornanda ea secutus sum, ratio diligeutius demonstrauda est. Ac prius de Gaji Institutiouibus exponam; tum ad Fragmentum de Iure Fisci pergam.

Compouitur itaque codex XIII. foliis 127, formae quadratae mediae. Inter folium primum et ultimum, quae neque inter se cohaerent, neque cum alio folio ullo, iutermedii sunt foliorum fasciculi sedecim, quorum plerique, utpote coustantes foliis duplicibus quaternis, quaternioues efficiunt [11]. Praeseus codicis contextum, litteris uucialibus a manu satis antiqua | exaratum, ex S. Hieronymi scriptis, imprimis ex ipsius epistolis XVIII.
desumptum est [12]. Primo tameu ultimoque folio uec uou foliis aversis 49. et 42. exceptis, cetera ubiqne antiquiorem praeterea produnt scripturam: qnin iu majore folii 2. ejusque recti parte nulla plane recentior manus conspicitur, sed sola ibi inveuiuutur antiquioris scripturae vestigia. Est igitur, ut supra mouui, rescriptus codex. In quo illud magnopere dolendum est, eos, qni membrauas ad rescribendum praepararint, uou eo se coutiuuisse, ut veterem scripturam abluendo delerent, sed in altera fere cujusque folii pagina cultro, ut videtur, litteras erasisse [13]: quod ubi factum est, ad veterem scripturam revocandam vel chemica auxilia saepe frustra adhibeas. Antiqua autem illa scriptura duplicis ge|neris est. Altera, litterarum uucialium, quibus constat, et anti- XIX.
quitate et elegantia iusignis, per uuiversum codicem, quoad rescriptus est, exteuditur: altera, supra autiquissimsm, quam modo dixi, at infra novissimam codicis scripturam collocata, ipsa quoque uncialibus exarata

[11] Singulos foliorum fasciculos seqnens demonstrat tabula: in qua foliorum inter se cohaerentium numeri interposita lineola copulantur.
I. 2—9 3—8 4—7 5—6 II. 10—17 11—16 12—15 13—14 III. 18—25 19—24 20—23 21—22 IV. 26—33 27—32 28—31 29—30 V. 34—41 35—40 36—39 37—38 VI. 42—49 43—48 44—47 45—46 VII. 50—57 51—56 52—55 53—54 VIII. 58—65 59 60—64 61 62—63 IX. 66—73 67—72 68—71 69—70 X. 74—81 75—80 76—79 77—78 XI. 82—89 83—88 84—87 85—86 XII. 90—95 91—94 92—93 96 XIII. 97—104 98—103 99—102 100—101 XIV. 105—112 106—111 107—110 108—109 XV. 113—120 114—119 115—118 116—117 XVI. 121—126 122—125 123—124.

[12] In Bibliotheca Manuscripta Capitnlari, qnam not. 5. laudavi, ita describitur: »Membranas Divo Hieronymo sacratas ingredimur, quae Veronensi editioni ansam praebuerunt. Hic qnoqne liber literis decoratur majoribus, quamvis non affabre depictis: spatinm inter dictiones interlucet nullum: Graeca verba graecis pariterqne majusculis characteribus effinguntur. ....

[13] (Cnjns rei ratio sine dubio haec fuit, quod antiqua scriptura in ea membranarum parte, qnae pilosa olim fuerit, sola ablutione aboleri non poterat.)

litteris, talibus tamen, quae formae et antiquitate et elegantia minus conspicuae sint, sed ad novissimae scripturae similitudinem accedant, quartam fere implet codicis partem; sexaginta enim paginae [14] integrae, duae [15] ex parte, bis rescriptae sunt. Illud triplicis hujus scripturae commune est, quod eodem diriguntur unius cujusque versus; unde saepissime alter alterum tegit: quin non raro ita in unum incidunt tres diversi versus, ut vanus fere sit labor, quem in vetustissima scriptura extricanda impendas. Quod autem ad res scriptura comprehensas attinet, antiquissima quidem scriptura juridici, media vero similis atque novissima argumenti est; nam ipsa quoque ex S. Hieronymi operibus manavit: velut folio 114.
XX. recto pars epistolae ad Heliodorum de laude | vitae solitariae [16]; foliis rectis 81. et 65. pars epistolae ad Pammachium et Oceanum de erroribus Originis [17]; et folio 75. initium libri adversus Helvidium continetur. Quod mirum sane videtur; rem tamen ita explicari posse puto: Membranae codice XIII. comprehensae, praeter primum et ultimum folium, antiquitus juridici argumenti volumine continebantur. Procedente vero tempore librarius aliquis, qui transcribendi quaedam S. Hieronymi scripta consilium ceperat, novarum atque integrarum membranarum copia destitutus, vetere illo libro potitus, membranas, quae nunc codicem XIII. efficiunt, ita tractavit, ut eas ad rescribendum idoneas redderet; deinde nonnuliis rescriptis, novum, quod molitus erat, opus imperfectum reliquit. Postea tamen de exarando S. Hieronymi exemplo iterum cogitatum est; adhibitaeque sunt praeter eas, quae ante vacuae relictae erant, codicis plagulas, rescriptae quoque, nunc recentiore, ut olim antiquiore, scriptura deleta: nam quae iam placebat novi libri ratio, ab ea fortasse, quae ante placuerat, differebat; denique prius illud, quod imperfectum manserat, exemplum alia manu scriptum erat. Quibus rebus omnibus primitivam foliorum seriem turbatam esse, ita, ut v. c. ex primo folio factum sit quinquagesimum, ex ultimo vero quadragesimum secundum, nemo erit, qui miretur. Quo etiam pertinet quorundam foliorum inversio: ea enim,|
XXI. praeterquam quod inversi ejusmodi folii posteriorem paginam in priorem translatam videmus, illud quoque interdum effectum est, ut ex cohaerentibus inter se foliis in praecedentis locum succederet sequens [18]. |

[14] (..... Sunt bis rescripta fol. 60. 62—68. 71. 73—80. 113—117. 119. 120. 122—125. item folia recta 69. 81. 126. et folium aversum 72.)

[15] Folia aversa 81. et 118.

[16] Conf. Oper. ed. Io. Martianay. Tom. IV. Part. II. p. 7.

[17] Conf. cit. Oper. ed. Tom. IV. Part. II. p. 343. 345. 346.

[18] Subjecta tabula eum, qui nunc est, foliorum ordinem cum primitiva paginarum serie componit: ille numeris maioribus, haec minoribus significatur; .... folia inversa asterisco notata sunt.

2 39,40 3 113,114 4 17,18 5* 107,108 6* 97,98 7 31,32 8 123,124 9 41,42 10 161,162 11 33,34 12 99,100 13 115,116 14 121,122 15 105,106 16 47,48 17 167,168 18 171,172 19 95,96 20 149,150 21 103,104 22 101,102 23 147,148 24 109,110 25 157,158 26 165,166 27* 3,4 28 61,62 29 21,22 30 27,28 31 51,52 32* 13,14 33 163,164 34 177,178 35 65,66 36 173,174 37 83,84 38 89,90 39 187,188 40 79,80 41 183,184 42 251,252 43* 175,176 44 207,208 45* 179,180 46* 181,182 47 213,214 48* 185,186 49 237,238 50 1,2 51 203,204 52 189,190 53 9,10 54 7,8 55 201,202 56 217,218 57 15,16 58* 29,30 59* 93,94 60 153,154 61* 139,140 62 57,58 63 55,56 64 143,144 65*

Primitivi operis titulus in codice XIII. non reperitur: quin singulorum quoque librorum inscriptiones desiderantur, quamquam opus in libros divisum esse constat. In ipso enim opere talia occurrunt: *sequenti commentario referemus, superiore commentario tradidimus, primo commentario rettulimus.* Praeterea folia 117. (p. 53. 54.) 39. (p. 187. 188.) et 42. (p. 251. 252,) ita comparata sunt, ut in unoquoque commentarii alicujus exitum contineri evidenter appareat; quinimo in folio 39. recto (p. 187.) haec leguntur; *lib III explic.* Vlteriorem etiam librorum in suos cuiusque titulos partitionem rubricae indicant sparsim appositae, quae plerumque numeros adjunctos habent. Illud tamen longe frequentissimum est, quod, ubi nova incipit materia, vacua linea praecedit: quales quidem lineas eo consilio vacuas reliquisse videtur librarius, ut eas, opere aliquando cetera absoluto, rubricis diligentiore manu exarandis impleret †. Proximus vero quisque post rubricam aliquam, sive iam insertam, sive adhuc inserendam, versus prominente in marginem initiali littera insignitur; quod tamen horum versuum non ita proprium est, quin etiam in aliis quibusdam observatum sit. Quidam denique articuli intervallis separantur, quae ejusdem versus finibus circumscribuntur. In totius autem alicujus articuli exitu unum, aliquando duo puncta posita in|veniuntur †: praeter hoc nullo omnino interpungendi genere usus est librarius; qui ne singula quidem verba intervallis distinxit, sed, ex antiquissimorum librariorum more, omnia uno tenore perscripsit. Litterarum quoque in versuum exitu ex syllabarum ratione recte dispescendarum ita non fuit sollicitus, ut non uno loco in binos versus distribuerit unius ejusdemque syllabao litteras [19]. Singulae autem paginae versibus circino, ut videtur,

XXII.
XXIII.

19,20 66 205,206 67 43,44 68 211,212 69 81,82 70 91,92 71 209,210 72 37,38 73 215,216 74 245,246 75 5,6 76 127,128 77* 199,200 78* 191,192 79 137,138 80 11,12 81 243,244 82 231,232 83 227,228 84 49,50 85 69,70 86 75,76 87 63,64 88 225,226 89 221,222 90 73,74 91 141,142 92 239,240 93 249,250 94 155,156 95 71,72 96* 195,196 97 145,146 98 119,120 99 77,78 100 111,112 101 125,126 102 67,68 103 117,118 104 151,152 105 223,224 106 129,130 107 193,194 108 25,26 109 23,24 110 197,198 111 135,136 112 229,230 113 247,248 114 45,46 115 159,160 116* 59,60 117* 53,54 118 169,170 119 35,36 120 241,242 121 131,132 122 233,234 123 87,88 124 85,86 125 219,220 126 133,134.

† Adhuc haec de rubricis quaestio nimium neglecta est. diligentiorem eius tractatum praeparaui et apographo meo et editione quinta Gaiani libri quae prodiit Lips. ap. S. Hirzelum a. 1866. Cf. infra p. XII. not. †. Bg.

† In his punctis enotandis parum diligenter versatus est Gö., nam multis locis schedae primariae earumque transcriptum a Gö. factum inter se differunt. ego illas schedas observavi. Bg.

[19]† (Göschenus i|uris et anc|illa exempli causa adnotauit. plura ego enotaui haec: *ad*: a|deo 16,12 (i. e. pag. 16. vv. 12. 13.) *an*: ha|nc 49,9. *as*: damna|s 107,20. peta|s 72,3. *be*: lib|ertatem 39,13. *ci*: anc|illa 46,19. d·|o (dolo) 204,18. *em*: qu|em 249,21. *ep*: supre|pte 177,2. *es*: te|st. 83,7. e|t 26,15. e|x 147,15. 162,21. 165,9. 194,23. *ia*: eti|am 84,12. 127,2. 136,2. 143,2. 180,8. *ie*: adi|ecta 111,10. subi|ectae 218,21. subi|ectos 76,17. *in*: i|niquitate 249,11. *ip.*?: q̍|p̍(quippe) 190,15. *is*: modi|s 185,22. *iu*: i|us 138,9. i|uris 34,16. ei|us 48,22. cui|us 134,5. ini|uriarum 190,3. *li*: uel|it 10,16. uel|int 96,22. *me*: tū|eliam (*con*tumeliam) 186,8. *ns*: iufau|s 156,23. *ob*: o|bligatio 232,17. P|R (praetor) 131. 132. s|i 203,3. *te*?: *libertat|e* 192,21. *tr*: pat|ris 34,23. *tu*: instit|uunt 102,23. *ua*:

ordinatis constant vicenis quaternis, praeter folium rectum 17. (p. 167.), in quo non nisi viginti tres apparent versus, nec non folia recta 117. (p. 54.) 39. (p. 187.) et 42. (p. 251.): haec enim cum singulorum, ad quos pertinent, librorum extremas exhibeant paginas, eo effectum est, ut ex dimidia fere parte vacua remanserint. Non aeque perpetuus est litterarum unius versus numerus: sunt versus, qui paucas ultra triginta, sunt, qui ad quadraginta quinque litteras complectantur; medius tamen numerus est litterarum triginta novem. Iam quod ad litterarum magnitudinem attinet, admonendum est, primam quamque cujusque paginae litteram, licet in medio aliquo verbo collocatam, nec non unius cujusque articuli initialem litteram reliquis esse majorem †. Vltimae contra ver-
XXIV. suum litterae ceteris plerumque sunt minores. Rubricae | autem modo solitae magnitudinis litteris, modo grandioribus, modo minoribus scriptae deprehenduntur [20]. Denique litterarum forma ei similis est, quae tum Mediolanensi Frontonis, tum in Florentino Digestorum codice conspicitur; ita tamen, ut nostri codicis scriptura Florentinam venustate praestare videatur. Magna praeterea Veronensis et Florentini codicis differentia haec est, quod in illo frequentissimus, in hoc rarissimus est siglarum usus.

Haec de codice XIII. Fragmentum autem de praescriptionum et interdictorum jure membrana continetur ejusdem plane, quae in illo codice observatur, formae atque figurae; idem porro versuum unius paginae numerus; idem scripturae genus. Quae sola sufficere possint, ut quis Savinii de hoc fragmento conjecturam probabilem arbitretur. Sed jam non opus, ut conjectura utamur: certa res est atque expedita. Nam extrema fragmenti verba, quibus de interdicto Quorum bonorum agitur, haec sunt: «eiusque uis et potestas haec est, ut quod quisque ex his bonis, quorum possessio alicui data est, pro herede aut pro possessore». Ad eandem autem materiam pertinet codicis XIII. folium 49. (p. 237.), in cujus principio leguntur haec: «possideret, id ei, cui bonorum possessio
XXV. data est, restituatur. pro herede autem possi|dere videtur» etc. Vnde evidenter apparet, fragmentum de praescriptionum et interdictorum jure iis membranis, quae codice XIII. continentur, olim ita junctum fuisse, ut praecederet folium 49.

Sed jam in medium proferenda sunt argumenta, quibus evincatur, his, quas modo descripsi, membranis genuinas Gaji Institutiones contineri. Quo loco primum commemorandus est membranarum harum et Iustinia-

qu|adrupli 177,23. qu|ae 27,19. 79,9. 165,12. 179,6. qu|am 217,12. qu|anti 171,1. qu|are 148,8. qu|asi 140,1. *ub*: su|biciat 178,18. *ue*: qu|e 26,11. 41,6. 186,1. sequ|ens 130,4. relinqu|ere 112,4. sequ|erentur 145,20. desu|etudine 28,15. *ui*: u|is 177,9. qu|id 78,1. qu|idam 47,11. *uo*: qu|od 110,15 136,7. qu|orum 236,23. *ur*: fu|r 178,22. Bg.

† Hoc non tam perpetuum est, quam Gö. dicit: in ipsis schedis saepius adnotatum est de initialibus litteris ceteris non maioribus. In hac quoque re schedas equidem secutus sum. Bg.

[20] Velut rubricae, quam folii 90. recti (p. 73.) v. 7. exhibet, litterae a ceteris nihil differunt. At in folii 100. aversi (p. 112.) v. 2. grandioribus litteris usus est librarius. Qui tamen rubricas, quas in folio 27. (p. 3. 4.) posuit, minutissimis litteris expressit.

nearum Institutionum, quas ex Gaji potissimum Institutionibus haustas esse scimus, consensus insignis quidem, neque tamen tantus, ut in ipsarum Iustinianearum Institutionum exemplum nos incidisse putandum sit: imo membranae antiqui juris praeceptis, a Iustinianeo jure alienis, eamque ob causam in Iustiniani Institutionibus omissis refertissimae sunt. Alterum prolatae sententiae praesidium epitome praebet, in quam Gaji Institutiones a Breviarii Alariciani concinnatoribus coactae sunt: quam qui cum codice XIII. contulerit, fontem se repperisse, e quo illa manaverit, non dubitabit. Tertium vero idque omnium longe gravissimum argumentum eorum locorum, quos ex ipsis genuinis Gaji Institutionibus in Digestis et Mosaicarum et Romanarum Legum Collatione, nec non apud Boethium et Priscianum reliquos habemus, cum codice XIII. comparatione absolvitur. Nam omnes fere hos locos etiam in codice XIII. extare deprehendimus. Quod ut apertius cognoscatur, singuli loci recensendi sunt.

I. Loci ex primo libro. XXVI.

A. Mancipationis descriptionem, quam Commentariorum in Topica Ciceronis Lib. III. servavit Boethius, exhibet codicis fol. 7. rect. (p. 31.)

B. Eodem codicis loco comprehenduntur verba haec: «qui libram aeneam teneat» etc., quae a Prisciano in fine Lib. VI. allegantur. Sed et altera illa apud Priscianum verba: «adhibitis non minus» etc. codex exhibet. Vid. fol. 58. avers. (p. 29.)

C. Denique in codice reperiuntur Digestorum loci hi:

L. 9. de justitia et jure. (Cod. p. 1.)
L. 1. de statu hominum. (p. 2. 3.)
L. 3. eod. (p. 3.)
L. 6. eod. (p. cit.)
L. 1. de his, qui sui, vel alieni juris sunt. (p. 13. 14.)
L. 3. eod. (p. 14.)
L. 2. de adoptionibus. (p. 26. 27)
L. 7. de legitimis tutoribus. (p. 42. 43.)

II. Loci ex secundo libro.

A. Articulus de in jure cessione, qui apud Boethium loc. cit. legitur, extat in cod. (p. 59.)

B. Continentur praeterea codice: |
L. 37. de usurpationibus. (p. 66.) XXVII.
L. 10. de acquirendo rerum dominio. (p. 74—76.)
L. 4. qui testamenta facere possunt. (p. 82.)

III. Loci ex tertio libro.

A. Capitis de legitimis successionibus, quod extat in Mosaicarum et Romanarum Legum Collatione, Tit. XVI., §. 2., partem posteriorem eamque majorem exhibent cod. p. 127—130.

B. L. 2. de obligationibus et actionibus. (p. 163. 164.)

Reliqui loci, quos in hoc indice ex industria praetermisi, quia de iis singularia quaedam admonenda habeo, sunt hi:

I. ex primo libro L. 28. de adoptionibus. Hunc locum cod. p. 36. contineri, eorum, quae praecedunt, quaeque sequuntur, ratione perpensa, pro certo affirmare ausim: in extricandis tamen hujus folii ductibus operam perdidimus.

II. ex secundo libro

A. L. 1. de divisione rerum. Hujus loci vestigia reperiuntur in cod. p. 55—57.: integrum legeremus, nisi pessima esset praesens horum foliorum condicio.

B. L. 13. de injusto, rupto, irrito facto testamento. Huc trahendum est
XXVIII. cod. fol. 123. (p. 87. 88.) nunc ita sane comparatum, ut, quae in eo | scripta fuerint, magnam partem legi non possint: quod olim tamen locum nostrum exhibuisse, ex rerum nexu intelligitur, singulisque quibusdam litteris, quas in primo aversi folii versu agnoscere licuit, comprobatur.

III. ex tertio libro ejus articuli, quem in Mosaicarum et Romanarum Legum Collatione extare dixi, pars prior eaque minor. Hanc a codice abesse constat; unde eam in deperdito aliquo folio collocatam fuisse necesse est.

Quae cum ita sint, nulla relinquitur dubitatio, quin membranae nostrae genuinas Gaji Institutiones offerant; neque tamen illas integras, ut ex eo, quod proxime monui, apparet. Vnde nunc diligenter inquirendum est, quanta primitivi codicis pars deperdita habenda sit.

In quo illud ante omnia considerandum erit, num initium operis habeamus et finem. Primum autem earum, quae nunc sunt, plagularum locum olim obtinuit folium 50. rectum. In hujus principio, praemisso numero I., rubrica posita est, quam ita interpretor: De jure gentium et ciuili. Vnde, licet rubricas, quae in codice XIII. inveniuntur, a Gajo ipso profectas esse valde dubitem, illud tamen colligo, librarium in eo exemplo, quod transcribendum sibi sumpserat, nihil quicquam repperisse, quod anterioris alicujus rubricae ansam dare posset. Itaque titulum quidem desiderari, ipsius tamen operis principium folio 50. comprehendi mihi persuadeo. Nam si quis forte inde petat dubitandi causam, quod in Iusti-
XXIX. niani Institutionibus titulo | de jure gentium et civili praemittitur titulus de justitia et jure, hoc habeo, quod reponam: in primo hoc titulo non Gajum, sed Vlpianum secutos esse Iustinianearum Institutionum auctores [21]. Quod autem ad finem operis attinet, omnium, quae codex XIII. complectitur, foliorum ultimum olim fuit folium 42.: idque ita comparatum est, ut in sola superiore prioris paginae parte scriptura aliqua appareat; nam quae in inferiore parte pinxit librarius, non litterae sunt, sed id ductuum genus, quod librarii in extremo aliquo opere ponere solent. Accedit, quod materia quoque indicat, iis, quae in hoc folio scripta sunt, opus absolvi. Vnde non principium modo, sed etiam finem operis codici XIII. inesse certum habeo. Nunc autem nova quaestio oritur haec, quantum eorum, quae intermedia olim fuerint, reliquum esse dicendum sit. Quam, accurate perpensis tum argumentorum et verborum nexu, tum plagularum inter se cohaerentia, tum numerorum in quibusdam foliis conspicuorum, primitivos quaterniones indicantium, ratione, Hollwegius ut ingeniosissima, ita verissima sententia expedivit. Primitivum enim codicem aeque atque eum, qui nunc est, sedecim geminorum foliorum fasciculis compositum fuisse statuit; ita tamen, ut quindecim priores quaterniones essent, ultimus vero comprehenderet gemina folia quinque. Postero autem tempore, cum codex male haberi coepisset, gemina quaedam folia
XXX. altera | sua parte truncata sunt: unde evenit, ut jam sexti nec non noni quaternionis primum, decimi tertii autem quartum folium desideretur. Abest praeterea decimi sexti fasciculi folium decimum, quod tamen non est cur doleamus: cum enim in praecedente folio, nunc 42., opus absolutum esse appareat, deperditum illud folium a scriptura vacuum fuisse

[21] Conf. pr. et §§. 1. 3. 4. I. de justitia et jure cum L. 10. et L. 1. §. 2. eod.

recte colligitur. Itaque ad integrum Gaji Institutionum codicem non ultra tria folia desiderari dicendum est. Quae omnia subjecta illustrabit fasciculorum tabula; de qua tamen praemonenda habeo haec: cruce (†) eos notari plagularum fasciculos, quorum numerum in primo cujusque folio adhuc extare animadvertimus; cohaerentia inter se folia hac lineola ‿, deperdita signo 0 indicari; numeri *Arabici maiores* ad eum foliorum ordinem, qni nunc est, Arabici *minores* ad primitivam paginarum, quae supersunt, seriem referendi sunt. (Conf. not. 11. et 18.)

I.	II.	III.	†IIII.	
50 ‿ 57	4 ‿ 7	11 ‿ 16	84 ‿ 87	
1·2 15·18	17·18 81·82	33·34 47·48	49·50 83·84	
27 ‿ 32	65 ‿ 58	119 ‿ 114	31 ‿ 28	
3·4 13·14	19·20 29·30	35·36 45·46	51·52 61·82	
75 ‿ 80	29 ‿ 30	72 ‿ 67	117 ‿ 116	
5·8 11·12	21·22 27·28	37·88 43·44	53·54 59·60	
54 ‿ 53	109 ‿ 108	2 ‿ 9	63 ‿ 62	
7·8 9·10	23·24 25·26	39·40 41·42	55·58 57·58	

†V.	VI.	†VII.	†VIII.	XXXI.
35 ‿ 40	0 59	19 ‿ 24	100 ‿ 101	
65·88 79·80	93·94	95·98 109·110	111·112 125·126	
102 ‿ 99	69 ‿ 70	6 ‿ 5	3 ‿ 8	
67·68 77·78	81·82 91·92	97·98 107·108	113·114 123·124	
85 ‿ 86	37 ‿ 38	12 ‿ 15	13 ‿ 14	
69·70 75·76	83·84 89·90	99·100 105·106	115·118 121·122	
95 ‿ 90	124 ‿ 123	22 ‿ 21	103 ‿ 98	
71·72 73·74	85·88 87 88	101·102 103·104	117·118 119·120	

IX.	X.	XI.	XII.	
0 61	91 ‿ 94	25 ‿ 18	36 ‿ 39	
139·140	141·142 155·156	157·158 171·172	173·174 187·188	
76 ‿ 79	64 ‿ 60	115 ‿ 118	43 ‿ 48	
127·128 137·188	143·144 158·154	159·160 169·170	175·176 185·188	
106 ‿ 111	97 ‿ 104	10 ‿ 17	34 ‿ 41	
129·130 135·186	145·146 151·152	161·162 167·168	177·178 183·184	
121 ‿ 126	23 ‿ 20	33 ‿ 26	45 ‿ 46	
131·132 133·134	147·148 149·150	163·164 165·166	179·180 181·182	

XIII.	XIV.	XV.	†XVI.	XXXII.
52 ‿ 55	51 ‿ 56	125 ‿ 122	Fragm. de praescr. et interd. 22 0	
189·190 201·202	203·204 217·218	219·220 233·234	235·236	
78 ‿ 77	66 ‿ 73	89 ‿ 82	49 ‿ 42	
191·192 199·200	205·206 215·218	221·222 231·232	237·238 251·252	
107 ‿ 110	44 ‿ 47	105 ‿ 112	92 ‿ ·93	
193·194 197·198	207·208 213·214	223·224 229·230	239·240 249·250	
0 96	71 ‿ 68	88 ‿ 83	120 ‿ 113	
195·196	209·210 211·212	225·228 227·228	241·242 247·248	
			81 ‿ 74	
			243·244 245·246	

Restat, ut de aetate primitivi codicis verbo dicam. Niebuhrius jam significaverat, se Iustiniani temporibus eum antiquiorem arbitrari. Quod cum a quibusdam in dubium vocari viderem, a Celeberrimo Koppio, qui nostro aevo inter rei diplomaticae peritos principem locum occupat, quae sua hac de re sententia esset, percontatus sum. Atque is Niebuhrio assensus est, motus primum litterarum forma et siglarum indole atque frequentia: deinde eo, quod, ut supra monui, initialis cujusque paginae littera, licet in medio aliquo verbo collocata, reliquis major esse deprehenditur: denique ipso codicis contexto; nam etiam post latas Iustinianeas leges quemquam de novo Gaji Institutionum exemplo comparando cogitasse, minus probabile judicat. Quae omnia cum diligentius peculiari commentario persecutus sit ipse doctissimus Koppius [23], rem hoc loco summo digito tetigisse sufficiat.

†[Quae paginis XXXIII. sqq. de sua editione, de operis in IIII commentarios et paragraphos quas vocant partitione, de grammatica et siglarum exprimendarum ratione, de modo partes non legibiles aut explendi aut indicandi, denique de adnotatione editionis suae Goeschenus exposuit, cum proprie ad hoc apographum non pertineant, nec repetenda hic visa sunt.] Bg.

XXXIII...LV. . . . .

Duo illa folia, quibus inest hoc fragmentum [de Iure Fisci], lacera sunt atque corrugata admodum: forma est quadrata major: paginae in binas dividuntur columnas vicenis quaternis versibus compositas: singuli versus ternas [immo quaternas] denas ad vicenas litteras complectuntur, ita tamen, ut plerumque constent litteris septenis denis [69]: litterarum forma uncialis est.

LVI. Duo|bus locis versum omisit librarius [70], ob eandem, opinor, rationem, quam supra indicavi, cum idem in codice XIII. saepius a librario factum esse monerem. Praeterea horum folium cum codice XIII. haec est convenientia, quod quidam versus prae ceteris prominent, et in quibusdam aliis vacua deprehenduntur spatiola, quibus antecedentis articuli exitus

[22] Conf. Zeitschr. f. gesch. Rechtsw. III. p. 131. (Bevilacqua Lazise) Notizia d'alcuni Frammenti. p. 11. Ibi huic folio tribuitur numerus *XIII*; accuratior tamen inspectio numerum talem esse docuit *x̄vi*.

[23] Vid. Zeitschr. f. gesch. Rechtsw. IV. p. 473. sq.

† Quae de rubricis in codice deprehensis, quas ut Gaio ipsi tribuendae sint se vereri Goeschenus expressit, pagg. XXXIV. sq. (cf. supra p. XXII. not. †) scripta sunt, cum ipsum apographum plenius et apertius sub oculos ponat, repetere non iuvat. nec Goeschenus librarium per tres priores commentarios (nam in quarto semel tantum id factum est) saepe singulas, raro binas lineas rubricis inscribendis, maximam quidem partem ex imperialibus Institutionum opere reparabilibus, vacuas reliquisse observavit. Qui totus locus adhuc nimium neglectus iacet. Bg.

[69] Inter versus 13 litteris constantes referendus est etiam versus 22. in folii prioris columna quarta positus, quamquam ex eo 12 tantum litteras eruimus; evanuisse enim videtur initialis littera. (Conf. §. 9. not. 4.) [Immo si hanc addiderimus, erunt litterae quindecim, *in emptorem ūdi:* nam *m* litteram hic librarius tam spatiosam pingere solet ut pro binis numeranda sit. Hac numerandi ratione admissa bis II, 2, 17 et 4, 19 litteras quaternas denas invenimus, quinas denas autem non admodum raro.] Viginti litterae non nisi in prominentibus quibusdam versibus reperiuntur. [I, 1, 24. II, 4, 16; item I, 2, 19, si ibi scriptum est *s̄hanr*.]

[70] Vid. fol. prior. col. 4. lin. 4. et 17.

a sequentis principio separatur: accedit, quod in his quoque membranis
nulla reperitur neque interpunctio, neque verborum distinctio, quodque
frequenter siglis librarius usus est. Illud autem diversum est, quod hujus
fragmenti litterae illis, quibus Gaji Institutiones scriptae sunt, aliquanto
grandiores sunt: quin quaedam in ipsa litterarum figura animadvertitur
varietas, quae maxime apparet in litteris *A* et *R*; quo etiam illud re-
ferendum est, quod litterae *F*, *P*, *R* plerumque totae supra lineam po-
sitae sunt, cum in Gaji codice infra lineam decurrant. Neque quod dixi,
in Gaji codice paginarum initiales litteras reliquis majores esse, idem de
hoc fragmento dicendum est: in posteriore enim folio initiales primae
quartacque columnae litterae, quamvis in verbi alicujus principio positae
sint, ejusdem atque reliquae litterae magnitudinis nobis visae sunt; cete-
rarum columnarum initia deperdita sunt. At prominentis cujusque versus
prima littera paulo grandior esse solet. Ceterum in his membranis, quamvis
non rescriptis, vetustate tamen ita evanidam factam repperimus scripturam,
ut in iis quoque gallae infusum | adhibendum fuerit. Quod autem earum con- LVII.
textum singulari numero fragmentum dixi, id si quis reprehendat, lubens con-
cedo, duo proprie esse fragmenta: nam quae in extremo priore folio leguntur,
cum posterioris folii principio minime cohaerent [70a]; ita ut folia quaedam
intermedia deperdita esse evidenter appareat. De auctore nihil habeo,
quod asseverare possim, praeterquam quod eum e classicorum Iuriscon-
sultorum numero fuisse ipsa fragmentorum materia docet, quippe quae
magnam partem sit e jure antiquo [71]. Ex qua materia illud quoque col-
ligit Niebuhrius, membranas nostras ante occidentalis imperii exitum
exaratas esse; neque enim verisimile videri, ut quis posterioribus tempo-
ribus talis argumenti librum transcribi curaverit: Koppius ex lit|terarum LVIII.
forma de aetate membranarum nihil statuere ausus est [72].

. . . .

Scribebam Berolini, mense Novembri Anni MDCCCXX. LXXV.

[[70a] Non magis quam si eorum ordinem inverterimus; quod cur fieri non possit, causam nullam video.]

[71] (Ne nunc quidem quicquam affirmo: probabilis tamen videtur eorum sententia, qui haec fragmenta Paulo tribuenda esse opinantur. Quam sententiam primus protulit Celeberrimus Gottschalkius, qui eam cum Savinio communicavit. Posthac ipse a doctissimo Caplickio admonitus sum, ea, quae fragmentorum §. 19. contineantur, iisdem fere verbis exprimi loco quodam Digestorum e Pauli Libro V. Sententiarum desumpto, videlicet L. 45. §. 3. de jure fisci: id quod in Addendis ad Ed. 1. notavi.) [Pauli de Iure fisci libris alii adscripserunt, ejusdem Regularum libro singulari Dirksenius (vermischte Schriften, 1841, I. p. 48); contra quem pro Sententiis quae potui argumenta nuper dixi (Zeitsch. für geschichtl. Rechtsw. XI, p. 110). A ceteris longe dissentiens C. Gu. Walchius «de aetate fragmenti veteris jurisconsulti de jure fisci» Ienae anno 1838 ita disputavit, ut librum a nescio quo juris consulto Diocletiani vel Constantini tempore scriptum doceret, parum, ut mihi quidem videtur, probabiliter.] † Cf. disputat. meam in Ulp. Fgm. 4. edit. Lips. 1855. p. 142...149. et Huschk. in Ipdent. anteiust. Lips. 1861. p. 518...520. Bg.

[72] Vid. Zeitschr. f. gesch. Rechtswiss. III. p. 132. IV. p. 481.

Gö. = Goescheni schedae Hollwegio adiuvante Veronae ex ipso codice, maximam partem ita, ut in singulis non complicatorum foliorum paginis (*Folioseiten* Germanice) seni codicis versus exscriberentur, confectae. quas schedas Goeschenus Berolinum reversus in folia quadratae formae transscripsit, permagna quidem diligentia, sed tamen ita, ut hinciude litteras, praecipue vitiosas mancasve cum iustis plenisve permutaret; ad quas variantes significandas per *Sch.* schedas, per *Gö.* transcriptum Goeschenianum indicavi.

Bl. = Bluhmii schedae, id est in multis singularibus diversae formae scidulis (cursui publico ut ad Goeschenum, Hugonem, alios veherentur commissis) diversis temporibus ad principalem Gai editionem (Berol. 1820.) e codice Veronensi scriptae adnotationes. His quoque schedis, ut Goeschenianis omnibus, nunc regiae Berolinensis bibliothecae propriis, humanissime mihi commodatis ita usus sum, ut in papyrum pellucidum accuratissime eas transcriberem, et utrasque schedas sic contaminarem, ut ex adnotatione adpareret quae Bluhmio deberentur et ubi idem a Goescheno in scriptura discrepaverit. Non nullius etiam utilitatis mihi fuit exemplar editionis illius primae ab ipso Bluhmio Veronae adnotatum, quod multo maioris esset, nisi rubro scriptae notae in itinere toto libro aqua misere madefacto pleraeque fere omnes elutae essent.

Numeros tam paginarum Gaianarum et foliorum codicis ut nunc compactus est, quam singulorum versuum Goeschenum secutus ad superiorem illos, hos ad sinistrum scripturae marginem adscripsi, versuumque numeris aut singula aut bina puncta adposui, ubi in illis Gaiana scriptura aut minore aut maiore ex parte posteriore scriptura tegitur; in compluribus tamen semel tantum superscriptis paginis illa puncta, cum eorum adnotationem Goeschenus neglexisset, adscribere non potui; in paginis quas *b. r.* (bis rescriptas) Goeschenus, ego *t. s.* (ter scriptas) esse significavimus, illa puncta, cum omnes earum versus recentioribus litteris contecti sint, adponere inutile visum est Goescheno.

Ubi litterae non unciales sed cursivae in textu supra vel infra unciales ipsius codicis litteras scriptae sunt, has dubias esse, utrum hae an illae scriptae sint indicatur; alio modo eiusmodi lubricae codicis litterae superposito interrogandi signo (?) notantur, quod in fine versuum post ipsam ultimam litteram scriptum, utrum haec versum claudat necne incertum esse significat. Quae vero unciales litterae in textu super alias positae conspiciuntur, eae (exceptis p. 246. et 247.) ab ipsius librarii manu profectae sunt. In adnotatione pro cursivis illis litteris ipsas schedas secutus saepe unciales superscripsi.

Lineas et huius modi asteriscorum * signa eas codicis particulas indicant, quarum prima scriptura scrutantium oculos adhuc effugit.

GAI INSTITUTIONES

codicis ueronensis apographum

ad

Goescheni Holluegi Bluhmii

schedas conpositum

scripsit lapidibusque exceptam scripturam

publicauit

Eduardus Böcking

accesserunt

incerti auctoris de iure fisci

quae supersunt

regiae scientiarum academiae
Berolinensi

quod ante hos quinquaginta annos
ut Gaius reuiuisceret
felicem curam inpendit

hasce grates dedicat
Eduardus Böcking

ad litterarum commercium academiae adscriptus socius

IDEIU.TIUIICIUI ......

...quepopulusipsesibiiusconstituitidipsius
propriumestuocaturqueiusciuilequasiiuspro
priumip... ...ratioxomnes
hominesconstituitidapudomnespopulosp
aequecustoditutuocaturqueiusgentiu
quasiquoiureomnesgentesutunturpopulusita
queromanuspartimsuoproprioparting
muniomniumhominumiureutitur quaesin
gulaqualiasintsuislocisproponemus.
Constantautemiuraexlegibusplebiscitisse
natusconsultisconstitutionibusprinci
pumedictiseorquiiusedicendihabentre
sponsisprudentium
Lexestquodpopulusiubetatqueconstituitplebis
citumestquodplebsiubetatqueconstituitplebsaut
apopuloeodistatquodpopuliappellationeuni
uersiciuessignificanturconnumeratis
etpatriciisplebisautappellationesinepatri
ciisceteriiciuessignificanturundeolimpa
triciidicebantplebiscitissenontenenquia
sineauctoritateeorumfactaessentsedpostea

v. 1.] *Schedae sic:* IDEIU... *Gö. sic explic.* IDEI [iure]
eq. o[?.] [c. Gö.]: IDEIO.TUII CIUI... IO.TIUII CIU [gentium] AL
[et] — *Malim* I. DE IGENTIUM ET CIUILI [IURE!] 1...4. 0.] *supplentur ex*
Gai. L. 9. D. de iust. et iure 1. 1. = §§. 1. sqq. I. de iure nat. gent. et civ. 1. 2

lexhortsialataēquact·eutplebirc̄itauniuer
sumpopulumteneRentitaqeoṁlegibusexae
q̇tassenatusconsult·ēqsenatusiubetatque
constituitidquelegisuicemoptinetquam
uisfuitqsitum
ↄtitutioprincipisēquodimperatordecreto
ueledictoūepistulaↄstituitn'umqdubitat·
ēq̇nidlegisuicemoptineatůřcumipseimp·
plegeᵉmimperiumaccipiat
Jusatedicendihabentmagistratuspr·s'am
plissimumiuseinedictisduor'p̄torumur
banietperegriniq̊r'inp̄ūcisiurisdiction·
p̄sideseaRhabentiteminaedictisaedilium
curuliumq̊r'iurisdicↄn·inprouincisp̄·r̄·
qstoreshabentninpuinciascaes·omninoq
storesnonmittunt'etobidhedictuminhisp
ūcisnonproponitur
Rponsaprudentiumš·šaeetopinioneseor'
qbpmissumestiurāↄdereqůr'omniumsi
inunum s'tiaeconcurrantidqitasentiunt:
legisuicemoptinetůřsiůdissentiuntiudi
cilic·quellitstiamsedq̇idqrescriptodiuiha
drianisignificant ıı deiurisdiuisione
Omneatiusq̊utimuruelad psonaspertinetuel

v. 3.] q̇ *Gö.* *puta* q̂ 6.] ↄtitutio *Bl.* Stitutio *Gö.* 7.] n' *Bl.* n *Gö.* 13.] aedictis *Bl.* aedic!.!s *Gö.* 14.] p̄·r̄· *Bl.* po˟ *Gö.*

ADRUADACTIONESS·PRIUSUIDEAMUSDEPSONIS
INDE ETQUIDEMSUMMADIUISIODEIUREPSONARUMHAEC
DICIONE EQOMNESHOMINESALIBERISAUTSERUIRUR
homi NU SUSLIBERORHOMINUMALIINGENUIISALILIBER
TINIINGENUISQLIBERINATISLIBERTINIQUIEX
IUSTASERUITUTEMMSISRURSUSLIBERTINORU
NUMEROSDEGB·SINGULISDISPICIAMUSACPRIUS
DEDITICIS IN DE DETICIIS IN LEGE A S LEGEITAQUEAELIASENTIACA
UETQSERUIADOMINISPOENAENOMINEUINCTIS
QB UESTIGMATAINSCRIPTASDEUEQBOB NOXAM
QSTORMTISHABITASI·CIINE·IICXAFUISSECONUI
CIISUNTQQAFERROAC·ESTUSDEPUGNARENTTRA
DITISINTINUELUDCUSTODIAMUECONLECTIFUERINT
ETPOSTEAUAUELMDOMINOUABALIOMMSIEIUSD·
CONDICIONISLIBERIFIUNTCUIUSCONDICIONISS·
PEREGRINIDEDITICI· DE PERIGRINIS DEDITICIIS ·UOCANTURAT
HIQQUONDAMADUERSUSPOPULUMRAMISFU
SCEPTISPUGNAUERETUICTISSEDEDIDER·HUIUS
ERGOTURPITUDINISSERUOSQCQMETCUIUSCQ
AETATISMMSOSETSIPLENOIUREDOMINORFU
ERINTNUMQACRALATINOSFIERIDICEM·SOMNI
MODODEDITICIORNUMEROCSTITUTIINTELLE
GEMUSSIUINNULLATALITURPITUDINESITSERUU
MMSUMCIUEMROM·MLATINUMFIERIDICE

v. 6.] S̄ *Bl.* S *Gö.* 10.] S̄ *Bl.* S *Gö.* 11.] FUISSECONUI *Bl.* I·II.S· CON.II *Gö.* 12.] RENTTRA *Bl.* R..ICITRA *Gö.* 16.] DEDITI CI· DE PERIGRINIS DEDETICIIS ·UOCANTURAT *Gö., Bl. adnot.:* DEDITICIDEDITI CIIS (U *recentior man.*) 17.] FU *Bl.* ·U *Gö.* 22.] INTELLE *Bl.* INTELLI *Gö.*

MUSNAMINCUIUSPSONATRIAHAECCURR̄UTMA
IORSITANNORUMTRIGINTAETEXIUREQ̇RITIUMDO
MINIETIUSTAACLEGITIMAM̄M̄SIONELIBERETUR
IDESTUINCTAACENSUIATOHISCIUISROMANUSFITSIN
UALIQUIDEORUMDEERITLATINUSERIT
QUATDEAETATESERUIREQ̇RITURLEGEAELIASENTIAIN
TRODUCTĒNEALEXMINORXXX·ANNSERUOSNŌ
ALITERUOLUITMMSOSCIUESROMFIERIQSIUINDI
CTAAP̄CONSILIUMIUSTAC̄MMSIONISADPBATALIBE
RATIFUERINTIUSTAAT̄CMMSIONISĒUUTISIQUISFI
LIUMFILIAMUEAFRATR·SORORUENATURALEMĀ
ALUMNUMAUTPELAGOGUMĀSERBUUMP̄CTORISHA
BENDIGRATIAĀANCILLAMM̄M̄NICAUSACONSILIŪ
M̄MITTAT CONSILIUMAUTADHIBETURINURBEROMA
QDQNQSENATORETQUINQUEQ̇TUMROMR·PUBE
R·INPROUINCISAUTUIGINTIRECUPERATOR·CIUIŪ·
ROMANORUMIDQFITULTIMODIECONUENTUSS·
ROMAECERTISDIEBUSAP̄CONSILIUMMMITTUN
TURMAIORŪTRIGINTAANNOR·SERUISEMPERM̄
M̄TISOLENTADEOUTŪINTRANSITUMMITTANTUR
UUTIC·P̄RAPCONSULEINBALNEUMUELINTEATR·
EATPTEAMINORTRIGINTAANNORSERUUSM̄MPO
TESTCIUISROMANUSFIERISIADOMINOQSOLŪDO
NONERATIEUMLIBERUMETHDRELINCTUSUSI

Sch. v. 13. sic: BENDIGRATIAĀANCILLAMM̄M̄NICAUSACONSILIŪ

v. 14. sic: M̄MITTAT ... CONSILIUM *&c.* *Bl.: lin. 14.* *De* RECU ....TOR *Itaque feci* UII [VII] DE CONSILIO RECUPERATOR

.ONTR......SINUSTALEP ... ONAE . . . INO . . . .
oculus
IASTE. . IA . . . ENTO
SNUYXII CTTS
EXD . . . SUAE NATUSPURIOS
SITO ETURA
CREDITOR SEX
PA ED O S. . . . FURNIAN
PUII TATEDEBITORISCTCL
LEGISTIGNUDATTCIIPN . . . ARI
FUTER PECUNIAN N . . .
SULO. . I. F XI
PAREAQ . . AEDAMNA IUSTA TIII IN
EAQ TRADITIONE ALIEN. NEQ ADIU
MANCIPATIONIB SIONIS EIUS
IUS NUI IEM O
LE
NATQ; LATINUM APA
OCCUPADO ISQUIATUS N N
IAC PRAM
CA
CEMCEFORIS - - - . OFFUM
S

Sic Bl., Gö. nihil legerat.

.EMII..SLAII.,..III.N.Q...IS..URLATINIIDC.
NAUSIMULATISI.IIIII..UICIIAPISIOII.NIIDEO.
QAPLEGEMIUNIAMLIBTATEMACCC.CRCULIMSER
UIUIDER.NT'EENIMILLISPROMITTITLEXIUNIA
NIPSISTTFACERENEXTTALIENOCAPEREIITUTOR:
TTDARI Q.ATDIXIMUSEXTTEOS.APC..
PS.IIAINTELLEGENICICCUIDIIDIRI..IOH.ATISLE
GATORUMUENOMINEIOSPOSSECAPEREDICAMUR.
LIOQUINPFIDEICOMMISS.CAPEREPOSSUNTHIU
QUIDEDITICIOR'NUMEROSNULLOM..CI.CAPERE
P'SNONMAGQQLIBERPEREGRINUSQ.NIP.IT.FA
CEREPOSSUNTSECUNDUM.CQ.P.OI..LAC.III
PESSIMAITAQUELIBERTASEORĒQUIDEDITICIOR'NU
MEROSN'ULLALEGEAS̄.CACONSTITUTIONEPRINCI
PALIADITUSILLISADCIUITAT.ROMANDAT'QUINETIN
URBEROMAUINTR.CENTESIMUMURBISROMAE
MILIARIUMMOPARIPROHIBENTURET — — — —
IPSIBONAQEOR'PUBLICEUENIREIUBENTUREACŌ
DICIONEUTNEINURBEROMAUELINTRACENTESI
MUMURBISROMAEMILIARIUMSERUIANTIICIICU:
QO.I.IIA..I...SIIIQ.IIFUCRSERUIPOPULIRO
MANIEE.IUBENTURETHAECITALEGEAELIASENTIA
CP̄HENSAS̄.
______ LATINIA.CIUTATEROMANAPUENI....

v. 23.] Bl., Gö.: . pl.......s̄ 24.] Sch.: ...c̄p.....DE..LATINI

latinimultismodisadciuitatromanpue
niuntsiai...nexlegeāscautumeutminor
trigintaannorummissi...latinifactisiuxore
duxerūciues.romanaulatincoloniarias....
ii.d.condicioniscuiusetipsieentidquete.ta
tifuerādhibitisnonminusqseptestib·ciui
busrompuberibusetfiliumpcreauerint.:
hisfiliusanniculusiicoi:peribat·cisiui.ii.i
pcamleg.adirepetoruinprouincisp̄sidem
prouinciaeetadprobaresee.legeas........
uxoremduxisseeteafiliumanniculumhabe
reetsihisapqm̄cprobataēiditaee·pnuntia
ueritt·etipselatinusetuxoreiussietipsaeiusd.
condicionissitcromanieeiubenturideoat.
inipsofiiniiadieciopsietipsee.dcondicionis
sitqiiisiiuxorlatiniciuisr..qexeanascitur
exnouoscqātorediuohadrfact.ēcrnasci
t·h·tmiusadipiscendaecrētsisociiminor..i
gintaannoruiūnm̄sietlatinifactiexlegeās
habuer.tm.p·easc.t.q.pegasoetpusioneysuli
busfacteetmaioribustrigintaannor·mmi:
sislatinisfactisconcessume
Ceter·ētsianic....s.eritlatinus.aniiic...
riic.pb̄etpotēmatecpbareetsieētipsafici

v.15.] inipsofiiniiadieciom Bl. inicici.oi.ii.sai..ini Gö.
23.] Ceter·ētsi Bl. Ucici.c.si Gö. 24.] probet Bl. pbet Gö.

Ciuis rom ———
Cnupiiis ———
apic. uiibii ———
ipse filiusc. iiuso ———
debetesamp babeut ———
bimus de filio anniculo ———
illis . iiiic oominisiio ———
pleiicp ——— iicoicptoccic ———
quiritiumccrunicrainaiii ———
caueritueniuiniasq ———
iicapcii ——— qineloc ———
cunl ———
aedificio . . . . nonminusqparies ———
patrimoni ——— impenderitiusq ———
atur ———
——— iiusqsin ———
frumenti . pan . peta . iusquiritium . . .

NSCCUIIUSIIII

-IIUSQUIRITIUMFUERITCOALSCC..
IIIIBONISETEXIIIREQRITIUMSITOM
SUSABEODEMSCILICETETLATINUSFIERIP..CI
IUSQUIRITIUMYSEQUI·

INFRAUDEMCREDITORŪINFRAUDEMPATRONI
MMITTINAGITQUIALEXASINPEDITLIB·TATEMITE
ADEMLEGEMINORIXXANNORUMDOMINONON
ALITERMMITTEREPMITTITQSIUINDICTAAPUTCO

v. 19. vacuum relictum esse puto ut inscriberetur rubrica

QVI QVIBVS EX CAVSIS MANV MITTERE NON POSSVNT.

SIliumiustacommissionisadplIatafueritiustae
autemcsaemmissionissuntuutisiquispatrē
autmatremautpedagogumaut'lactaneum
mmittats'etillaecsaequassuperiusinser
uuminorexxxannor'exposuim'adhuncqq
casumdequoloquimuradferripossunt
| temexdiuersohaecausaequasinminorexx
annorumdominorettulimusporrigip'sunt
etadseruuinminor'xxxannor'c'ergocer
tusmodusmmittendiminoribusxxxan
norumdominisperlegemasconstitutussit
euenitutqxiiiiannosaetatisexpleuerit licet
testamentumfacerepossitetineohdessibiin
stituerelegataqrelinquerep'sittamensiad
hucminorsitannor'xxlibertatemseruoda
renpotest·etquamuisuellatinumfacereuel
itminorxxannor'dominustmdebetaput7
siliumcpuareetitap'ea+amicosmmittere

Ptereaiegefuriacaniniacertusmoduscō
stitutuseinseruistestamentomanumittē
disneiqplurqduosnequeplurqdecemser
uoshaBeBitusqadpartemdimidiameiusnu
merimanumittereperrmittit'siueroqplures

i llaec csae
4.4.] i i laecssae (esae) *Sch.* —ōēinser *Bl.* deii..i *Gö.* 10.] *habet tantum xxxi litteras.* 17.] nominus *Bl.* ..nominus *Gö.* 7 *Bl.* ∶ *Gö.* 19.] *Inscr. rubr.* DE LEGE FVRI CANINIA. 22.] neiq (*virgula per n a rec. man.*) *Bl.* deiij *Gö.* 23.] haBeB'it *Bl.* haBeB.t *Gö.*

plures
qxneq Ↄ xxxseruoshabebitusqadtertiamparte
e'numerimmitterepermittituradeiquiplur
qxxxneqpluresqcentumhabebitusqadpar
temquartamirecf.Ↄlantioracenat.dat'nouis
simeeiquipluruqchabebitplurqs.amytiitō
permittitquamutquintampartemneqplur
atupsp'scribitlexnecuipluresmmittereliceat
quamcẽgsiquisunumseruumomninohautduos
hauetiiax...————————etidecolibera
habetpotestatemmmittendiacn'adeosetia
omninoeaexpertinetquisinetesta——
mmittuntitaqueliceti squiuindictaautcen
suautamicosmmittunttotamfamiliamli
berarescilsialiacausan·inpediatlibertat·
sq.enumeroseruorumtestamentommdo
p'diximitaintell...m————numero
exq dimidiamautterti aautquartaautquin
tampars liberaripjaucmpm————licea.
qexantecedentinumerolicuitethocipsa
———uisumeeratnsaneabosurdumutx
seruorumdominoquinqliberareliceret
qausqaddimidiampartemnumeromitte
reeicon.editxiiseruoshabentinpluplice
retmm..terequamiiiateisquiplurqxneq

v. 1.] qxneq plures (recentior. man.) Bl. yxneq (ante Ↄ) Gö. Ↄ Bl. 3.] qxxxneq Bl. qx....N... Gö. 4.] irecf.Ↄlantioracenat.dat Bl., Gö. nihil. 5.] habebitpluxqs .amtiitō Bl. qui postrema am plus ñ sibi videri adnot. habebit—————| Gö. 7.] atupsp'scribit lexnecuipluresBl. atupsipscuibiilexneque.plur Gö. 8.] ẽg Bl. cg Gö. hautduos Bl. haiiduN Gö. 9.] hauetiiax ...Bl., Gö. nihil. 10.] acN' adeosetia Bl. A...adeosi.. Gö. 23.] teriiiae Bl. non agnoverat Gö. 'ulterius at' suspic. Lachm.

NENE>III/ATADINISIETIAT
NITOATIIS

liBeRaRipRancmoq (F, B above/below R)
CON. CDAT$\underset{a}{X}$II

Ex Bl., Gā nihil legerat.

NETSIISCRIPTISINORBEMSERUISLIBERTASDATA
SITQANULLUSORDOMMISSIONISINUENIT'NULLI
LIBERIERUNTQUIALEXFUFIACANINIAQ·INFRAUD·
E'FACTASINTRCINDITSETETIAMSPECIALIASC·QBRCIS
SASEAQINFRAUDEMEIUSLEGISEXCOGITATAS
INSUMMASCIEND·ĒLEGEASCAUTUMSIIAUTCRE
DITORFRAUDANDOR'CMANUMISSILIIIERINON
FIANTETIAMHADPEREGRINOSPTINERESENATU'
ITACENSUITEXAUCTORITATEHADCETERAUIURAE
LEGISADPEREGRINOSNONPTINERE

SEQUITURDEIUREPSONARALIADIUISIONQDAM
PSONAESUIIURISSQDAMALIENOIURISSUBIECTAE
SRURSUSEAR'PSONARQUEALIENOIURISUBIECTAE
SALIAEINPOTESTATEALIEINMANUALIEINMCIPIO
SUIDEAM'NDEHISQUEALIENOIURISUBIECT●SIN
SICOGNOUERIMUSQIUSTAEPSONAESSIMULINTEL
LEGEMUSQSUIIURISSINTACPRIUSDISPICIAMUSDE
IISQUIINALIENAPOTESTATES INPOTESTATEITA
QSSERUIDOMINOR'QQD·POTESTASIURISGENTIU
ĒNAMAPUTOMNESPAEQQGENTESANIMADUERTE
REP'SUMUSDOMINISINSERUOSUITAEN'ISQ·POTE
STATEMĒĒETQC'QPSERUUMADQUIRIT'IDDOMI
NOADQUIRITSEDHOCTEMPORENEQUECIUIBUS

v. 6] SIIAUT ⁿCRE *Sch. c. adnot. cò* " *aut* h *aut* m *particulam videri.* v. 11] DE HIS QVI SVI VEL ALIENI IVRIS SVNT *huc pertinet.*

rn'ullisaliishominibusq̓subimperiop·r·slc
supramodumetsinecausainseruossuosse
uirenexcostitutionesi·nf c̓ratorisantonini
qsinec̄saseruumsuumocciderit·ñminuste
neriiubet'qquialienumseruumocciderits'
etmaiorqq·asperitasdominor'pereiusd
principisconstitutionemcoercet'ncons̓ul
tusaquibusdampsidibuspuinciarumdehis
seruisq̓adfana eor'ueladstatuasprincipum
confugiuntp̀cepitutsiintolerabilisuideatur
dominorumsaeuitiacoganturseruossuos̓
uendereetutrumq·rectefitregulamaleent̄
nostroiureutiñdebem' quarationeetpdigis̓i
dieiturbonor'suor'administratio
Ceter'caputc̄r̄·duplexsitdominiumnamuin
bonisūexiureq̓ritiumūexutroq'iurecuiu̓s
q·seruusēēintellegat'itademiumseruus̄in
potdominiēē·dicemsiinbonise'sitetiamsi
simulexiqe'd·ñsitnquinudumiq·inseruoha
betispotestatemhabereñintellegitur
Iteminpotestateñ s̄liberinostriquosiustis
nuptiisprocreauim'q·iusproprriumc̄r̄efere
nnulliaiiis̄hominesq·taleminfiliossuosha
bentpotestatemq̊lemnoshabem'idq·diuiha

v.1.] n' *Bl.* n *Gö.* p̄·r̄· *Bl.* pr *Gö.* 21.] s̄ *Sch.* 24.] q̊ *Sch.* q *transcr. Gö.* an q̊ ?

DRIANIEDICTOQ·PPOSUITDEHISQUISIBILIBERIS
QSUISABEOCIUITATEMROMANPETEBANTSIGNIFI
CAUITN̄ĀMC̄S..P̄..C̄CALAIAP̄GENTEMCREDERE
INPOTESTATEMPARENTUMLIBEROSĒĒ

SICIUESROMANASUXORESDUXERINTUELETIAMLA
TINASPEREGRINASUELCQUIBUSCONUBIUMHA
BEANT'C'ENIMCONUBIUMIDEFFICIATUTLIBERIPA
TRISCONDICIONEMSEQUANT'ELIENITUTÑC̄R̄FI
ANTSETINPOTEST·PATRISSINTUNDEETUETERANIS
QBDAMCONCEDISOLETPRINCIPALIBCONSTITUTI
ONIBUSCONUBIUMC;HISLATINISPEREGRINISUE
QUASPRIMASP̄MISSIONEMUXORESDUXERINT
ETQUIEXEOM̄MANIONASCUNT'ETC̄R̄ETINPO
TESTATEMPARENTUMFIUNT·

NAQUARUNDAMNUPTIISABSTINEREDEUEMU
LEASNPSONASQ̄PARENTUMLIBEROR'UELHOC
INTERSEOPTINENTNUPTIAECONTRAHINON
POSSUNTNLEASCONUUIUMĒŪŪITERPATREM
ETFILIAMU..MATREMETFILIUMUI.AUUMETNE
PTEMETSITALESPSONAELSECOIERINTNEFARIAS

3.] *Bl.: praeterita* GALATAR *gentem* 5.] *puto* DE NVPTIIS *inscr.* *et* 17.] DE INCESTIS NVPTIIS. 18.] *Suppl. ex Pl. l. de nupt. 1.10.*
24.] E·TSI *Bl.* ..SI *Gö.*

——————————— IN ———————————
DEOITASIITQUISPADOPTIONEMPARENTUMLIBE
ROR'ŪLOCOSIBIEECOEPERINTNONPOSSUNTISE
MMONIO7IUNGIINTANTUMUTETDISSOLUTAADO
PTIONEIDEMIIIRISMANEATITAQUEEAMQNOBIS
ADOPTIONEFILIEANEPTISLOCOEECOEPERITN
POTERIMUSUXOREMDUCEREQUISEAMEMANCI
PAUERIMUS
EASQ̄Q̄PSONASQEXTRANSUERSOGRADUCOGNA
TIONEIUNGUNT'ĒQDAMSIMILISOBSERUATIOS'
NONTANTASANEIFRATREMETSORORR̄PROHIBI
TAES̄NUPTIAESIUEEEODEMPATREEADEMQMATRE
NATIFUERINTSIUEALTERUTROEOR'SSIQUAPER
ADOPTIONEMSORORMIHIEECOEPERITQDIU
QD7STANTADOPTIOSANEIMEETEAMNUPTIAEÑ
POSS̄·CUNSIT̄TERECUMUEROPEMANCIPATION
ADOPTIODISSOLUTASITPOTEROEAMUXOREM
DUCERESETSIEGOEMANCIPATUSFUEROMIN:
DIMENTOERITNUPTIISFRATRISFILIAMUXORĒ·
DUCERELICETIDQ̄PRIMUMINUSUMUENITCŪ
DIUUSCLAUDIUSAGRIPPINFRATRISSUIFILIAM
UXOREMDUXISSETSORORISUEROFILIAMUXOR
DUCERENONLICETETHAECITAPRINCIPALIBUSCO:
STITUTIONIB·SIGNIFICANT:

v. 1.] IN [*ductus ex v.* DICUNTUR *superst.*] *e Sch. non transcr. Gö. Suppl. ex J. I. de nupt. 1. 10.*

ITEMAMITAMETMATERTERAMUXOREMDUCERE
NONLICETITEMEAMQ·:·:B————————S.CI..
AUTNURUSĀPRIUIGNAANOUERCAFUITIDE.ᵃ:T
DIXIMUSQUONDAMQASIADHUCCONSTANTEAE
NUPTIAEPQUASTALISADFINITASQ̄SITAĒALIARA
TIONE....NUPTIAESSEN̄P̄QANEQEADEMDUOB·
NUPTAĒĒP̄NEQIDEMDUASUXORESHABEREER
GOSIQUISNEFARIASATQINCESTASNUPTIASC̄XE
RITNEQUXOREMHABEREUIDETꝰNEQUELIBER..
......QUIEXEOCOITUNASCUNTMATREMQ́D.
HABEREUIDENTꝰPATREMŮN̄UTIQ·NECOBIDINPO
TESTATEEIUSSQUALESSHIIQ̊SMATERUULGOCON
CEPIT......PATREMHABEREC.IIINTÉLLEGUN
TURC::::INCERTUSSITUNDESOLENTSPURII.I
LIIAPPELLARIŪAGRECAUOCEQ̊SISPORADĒCONCE
PTIUQ̊SISINEPATREFILII·

————————————————————————
TIS̄PARENTUMINPOTN̄FIANTIIPTEATAMENREDI
GANTURINPOTESTATEMITÀQ̄————ṠEXLEGEAS
UXOREDUCTAFILIUMPROCREAUERITĀLATINUM
(in marg.: simul) EXLATINAĀCIUEMROMANUMEXCROMANANON
(in marg.: (?)....) HABEBITEUMINPOTESTATĊ————AC̊...OÍA..İI
CONSEN̄..SETIORA.SIMULERGOEUMINPOTESTATE

v. 2.] S.CI.. *Sch.* S.CR *transcr. Gö.* 17.] *Inscripserim* QVIBVS MODIS LIBERI IN POTESTATEM REDIGANTVR. 18.] *suppl. ex § 13. l. de suppl. l. 10.* 20.] ITÀQ̄ *Bl.*]– – *Gö.* 22. sq.] *Bl.: in marg. ad lin. 22:* (?) SIMUL *ad lin. 23:* (?)....... *ad lin. 24: nihil scriptum est.* 23.] *Bl.:* POTESTATE.................AC̊..BATAD–| 24.] *ex Bl.*, *Gö. sic:* CON̊– – – – – – – – – – – –SIMUL ĸc.

SUAHABEREINCIPITITEMSIC·R·LATINAMA·PEREGRINAMUXOREMDUXERITPINGNORANTIAMC'EAMC·R·ĒĒCREDERETETFILIUMPROCREAUERITHICNĒIPOTĒQUIANEQ·DEMCIUISROMANUSĒSĀLATINUSĀPEREGRINUSIDĒĒ'CONDICIONISCUIUSETMATERFUERITQ̇ANALITERQUISQ̄ADPATRIS7DICION·ACCEDITQSI+PATREMETMATREME'CONUBIUMSITS'EXSC̄PMITTITURC̄·ERRORISPUAREETITAUXORQ̇QETFILIUSÛTCR'PUENIUNTETEXEOTEMPINCIPITFILIUSINPOTESTATEPATRISĒĒ·IDEMIURISĒSIEAMPIGNORANTIAMUXOREMDUXERITQUAEDEDICIOR'NUMEROĒNISIQUODUXORN·FITCR

ITEMSIC.ROMANAPERRÓREMNUPTASITPEREGRINOTAMQ·CR·PMITTITUREIC̄·ERRORISPBAREETITAFILIUSQ̄QETMARITUSATCR'PUENIUNTETAEQ·SIMULINCIPITFILIUSINPOTESTATEPATRISEEIDEMIURISĒSIPEREGRINOTAMQUAMLATINOEXLEGEĀSNUPTASITNETDEHOCSPECIALITERSENATUSCAUETURIDĒIURISĒALIQUATENUSSIEIQDEDICIOR'NUMEROĒTAMQCIUIROMANOĀLATINOA·S·ELEGEĀSNUPTASITNISIQ·SCILICETQ̇DEDITICIOR'NUMEROEINSUACONDICIONEPMANETETIDEOFILIUSQ̄·Ū·FIATCRINPOTESTATEMPATRISNREDIGIT'·

ITEMSILATINAPEREGRINOQUEMLATINUMĒĒCRE

6.] quisq̄ *Bl.* ...... *Gö.*   20.] ē *Bl.* c *Gö.*   ā *Bl.* s *Gö.*
a·s·elegeās *Bl.* x·s·elegeās *Gö.*

DERETNUPSERITPOTESTEX.CFILIUSIIAIIICIPRO ..AR __________ NESFIUNTCROMANI..FILIU: INPOT·PATRISEEINCIPITIDC.....III.SSII.O.. SILATINUSPERROREMPEREGRINAM..SILATIN.: AUTCRELEGEASUXOREMDUXERIT

PTEREASICR.QUISECREDIDISSE.LATINUMIICCIO. ..LATINAMPMITTITURE..FILIONATOERRORISC. UAREIC.PQ....LEGEASUXOREMDUXISSENTITEM H..IIICCREENTPEREGRINOSSEEECREDEDISSE.R ETPEREGRINASUXORESDUXISSENTPMITTITUREX SC·FILIONATOCERRORISPUAREQUOFACTOPEGR UXORCRETFILIUSQA..TIANONSOLUM..DU..IIA: IEC..PI.ICNIIS F.I.IIII.POTESTATEPATRISP.OICI IUCQC'QDEFILIOEEDIXIMUSEADEMETDEFILIADI CTAINTELLEGEMUSETQUANTUMADERRORISCA· PUANDAMATTINETNIECUIUSAETATISFILIUSSIUE FILIAS....JEN __________ LATINUSE __________ Q __________ NISIMINORANNICULOS.TFILIUSFILIAUEĒPUARI NPOTĒN'MEPTERITINALIQRCRIPTODIUIHADRIA NIITAEE7STITUTUMTAMQUAMQA.ERRORISQQ .PUANDAM _ _ _ GN.EMT..ARA...N....INS. ................DIR.........ALI.II.S. .D. CIUMSUIIMPERATORERISNISI CRTUENDAMDEDIT

v. 11.] PEGR *Bl.* P.... *Gö.* 12.] ET *Bl.* .. *Gö.* QA..TIA *Bl.* QIIN..IIA *Gö.* 17.] ....JEN *Bl.*, *Gö. non habet.* 18.] *Bl.*, *Gö. in 1is sch. sic:* ............C..N..CI 22.] GN. &c. *Bl.*, *Gö. non habet.* 23.] *sic Bl.*, *Gö. nihil.* 24.] *sic Bl.*, *Gö.*: CIIIMCUIIMPERATOREISI IIACIOENDAMDEDE

..ipeRegRiniu.c...aupa ______

______

cupqui.pdid ______

l..l.l ______

uxoRemduxisseteTfilionatoaliasçRconfecu
TusEETddcumqiicip.Rcisiicipuarec......
cRiBsitimpantoninuspindepseeum ______
uaReatqsiperegRinusmansissetexquocolli
gimusetiamperegRinumc...puarep'se....
qdiximus.p..|cisii.çeRRoRe ______
gRinuscp...ppcm ______
______ qiidciii.pueRRoRemcalco
matRimonium.ciimpicpiichexd..u ______
cexcleaquesuperiusoaiiiiiRoniiiiuaoptoR
tueneRitscicniccioamiinoicioniuacoi.n.
iiullucascm.oa..ipiiii.mi.mu.c..r
______
cii.ia.iq.iiiio.co ______
uxoRemduxeRitcicíiisiipp.o..dicimusiur..
mmoniumcontRahiettuncexhiisiinarcitcR
cReetinpotestatepatRiseRititaqsiciuirRo
manaperegRin ______
ipiipc ______
i.iisfiliusc.iaiii.siexperegRinaeiimpcReaiiet

HOCNQTSIIIBURCSCQAUCTOREDIUOHADRIANO
·FACTUMECISINONFUERITCONUBIUMINTERCR
ETPEREGRINUMQNASCITIUSTUSPATRISFILIUSE
QATDIXIMICRPEGRINUQUE ————
NASCITURPEREGRIN ————
———— SACCIS ————
EADLEGE····IUCRSI·CAII ———— SIPARTUS···
QETCONUBIUMNSITMORCD ———— PEREGRI
NUSEXEOCOITUNASCATUR CCMA ————
SARIALEXMIIIII·N ————
SUN ————
E ————
DICIMII··CCCDIIQUAPARTE··IIBETLEXCAMPE
REGRINAPEREGRINUM ————
NAMEII·ISSIDIAEXLEGE·CCU ————
FUTUREPAIOERAIHOCITAESLU ————
————
————
———— S'ETIAMQUILA
TININOMINANTURSEDADALIOSLATINOSPTINETQ
PPRIOSPOPULOSPPRIASQUECIUITATEHABEBANT
ETERANTPEREGRINORUMNUMEROCAD·P··IORA
EX7TRARIOEXLATINOETCR ————
QCIUEMROMMANUMCRNUSNASCITURFUERUNT

vv. 6...9. 15.] Insolita forma scriptae litterae inprimis sch. tantum sunt. 19.] *Hollw. sic:* DOLOO·CSIARENT'IIB·I·CN·MMLEX·S'ETIAMQUILA

tmquiputaueruntexlegeas.contractomatri
moniolatinumnascipuiauidetureosasup
legemaeliamsentiametiuniamconubionreor
darietsemperconubiumefficitutqnascitur
patrisconditioniaccedataltrūztractomatri
monioeumquinasciturluregentiummatri
condicion·sequlaturidi.i..ēsbociureutimur
exscqauctorediuohadrianosignificaturut
qmexlatinoetcrnatuscrnascat.r
I.isqueniuntircm.uescdiuohadrianosau
ctorsignificatur.iiexlatino..per..rina.:.
naitemcontraexperegrin.
matrisconditionsequaturilludqqhisconue
niensegexancillaetliberoiuregentiumser
uusnascitetexliberaetseruoliberpnascitur
animaduerteretmdebemneciurisgentium
regulamuelexaliquauelquodlegiuicemopti
netaliquocasucommutaueritecceenimexsc
claudianopoteratciuisromanaqalieno.e.
uouolentedominoeiuscuitipsaexpactioneli
berapmanereseSseruumpcreareng.reamet
dominuistiusseruiconueneritexscratii
eeiuberspeadiuushadrianusiniquitater:
etinelegantialurismotusrestituitiurisgen

v.2.] pūlia sc. Bl., Gö.: p..iiideturcesa..i..i..i.p 5.] alterū Bl., Gö.: actiirci 6.] eum Bl. cum Gö. iure sc. Bl., Gö.: iucii...ii. a..i..incii..ii 7.] ex Bl. qui in aliis sch. sic: condicion·sequīetūbi di.i..ē 3 sc. Gö.: condicionē|anoc...i.uain..iruio..i------ 8.] significaturut Bl. sicuisiioicp'iji Gö. 9.] qm Bl. ēm Gö. 16.] nec Gö. et Bl. 17.] uel ex Bl. ..lex Gö. 18.] commuta uerit sc. Bl., Gö.: suommii.a ---------- |

tiumregulamu:tcipsamulierliberapmane
atliberumpariat   Exaccillaetliberopote
rantliberenascinamealegecauetururtsiquis
cumalienaacillaquamcredebatliberamēē
coieritsiqdmascullinascanturliberifintti
uerofeminaeademp iineatquiusmateracilla
fueritsedetinhacspeciaeđuespasianusinle
gantiaiurismotusrestituituirisgentiumre
gulamutomnimodoetiamsimarculinascant'
seruisinteiuscuiusetmaterfueritsedilla
parseiusdemlegissalbaeutexliberaetseruo
alienoquemsciebatseruumēēseruinascan
turitaqueapudquostalislexñēquinasc[illegible]ntu:
Iuregentiummatrisɔdicionesequitu[illegible]retob
rdliberēqB·autemcasibusmatrisetnonpatris
condicionesequit'quinasciturhisdemcarí
businpotestateeumpatrisēTsiiscR·sitñēē
plusqmanifestumēētideoſuperiusrettuli
musquiB·damcasibusperroremñiustocon
tractommniosenatumiueniReetemendare
uitiumm̄mmoniieoquemodoplerumqeffice
reutinpotestatempatrisfiliusredigantur
s'siancillaexc̄R̄·concepitd̄d̄m̄insac̄romana
factasitettuncpariatlicetciuesR'sitq́nascit'

SICUTPATEREIUSNONTAMENINPOTESTATEMPATRIS EQUIANEQEXIUSTOCOITUCONCEPTUSENEQUEEX ULLOSCTALISCOITUSQUASIIUSTUSCONSTITUIT

Q·AUTEMPLACUITSIANCILLAEXCRCONCEPERITDD MANUMISSAPEPERITQNASCITURLIBERUMNATCI TURALIRATIONEFITNHIQILLEGITIMECONCIPIUNT STATUMSUMUNTEXEOTEMPOREQUONASCUNTUR ITAQSIEXLIBERANASCUNTURLIBERIFIUNTNINTER EEXQUOMATEREOSCONCEPITC'ANCILLAFUERITATHI QUILEGITIME7CIPIUNTEXCONCEPTIONISTEMPORE STATUMSUMUNTURITAQSICU·MULIERI——— ·AQUAETIGNI·DICTUMFUERITEOQMODOPEREGR· NA[redacted]TTUNCPARIATCONPLURESDISTINGUNTET ·PUTA[redacted]TSIQUIDEMEXIUSTISNUPTIISCONCEPITCR EXEANASCISIUEROUULGOCONCEPITPEREGRINU EXEANASCIT

ITEMSIQUAMULIERCRPRAEGNASEXSCCLAUDIANO ANCILLAFACTASITOBIDQ·ALIENOSERUO——— DENUNTIANTEDOMINOEIUSCONPLC·——— ETEXISTIMANTSIQ·DEXIUSTIISNUPTIISCONCEPI.. SITCR·EXEANASCISIUUULGOCONCEP——— NASCIEIUSCUIUSMATERFACTAEACILL——— IRINAQQSIUULGOCONCEPITDD·CR——— ATCIUEMROMANUMPARITSIUEROEXPEREGRINO

Secundumlegmorq̄peregrinor'conuctas
uidetur exscquodauctoredīuohadrianofa
ctumestperegrnsicipatrisiuscr.qe..ārit
Siperegrinuss.c..iiuumsqsīiii..iii.īij.iN
alīc..aliinpotestatecriui.qi — — — u
t redeccritq·itademumisfacitsiēcognitaae
stimaueritbocfiliisexpedirediligentiusatq
exactiushcsamcognoscitdeimpuberibusab
sentibusqethaecitaedictodiuihadrianisigni
ficant']temsiciuiscumuxorep
gnantecr̄donatussitquisisquinascitutru
pradiximusromanussittamentinpotestate
patrisnonfitidquesubscriptionediuishadr
significaturquadecausaquiintellegituxor·
suameēpregnatemdumciuitatemsibietuxo
riabimperatorepetitsimulabeodempetere
debetuteumq̄natuseritinpotestatesuamha
beatalіacausaēeorumq̄latini*ccumliberitu
isadciuitatemromanampueniuntnhorumiii
______________liberiq.iusquibusdampe, ccjii
____
____
____
qrunt. . . . . rataut. . eteat

v.3] Gö. *sic*: ctum.. pq.oir.sicipatrisiuscr. Bl. *sic*: ctum *est* peregrn.........crqe,.ārit| 24.] *sic* Bl. *quasi versus* xxvii *litteras haberet*. Gö. *nihil*.

MAGISTRATUMGERUNTCIUITATEMROMANAMY
SECUNTURMINUSLATTUMEC·HITANTUMUCIQUI
INAGISTRATUMŪHONOREMGERUNTADCIUITATE
ROMANAMPUENIUNTIDQ;PLURI..SEPISTULISPR:
CIPUMSIGNIFICAT'
ATE———— ĒXT
————
DIXIM'INPOTNOSTRAS·UERUMETHIQUOSADOPTA
MADOPTIOATDUOBUSMODISFITAUTPOPULIAUCTO
RITATEAUINPERI.MAGISTRATUSŪPTORISPOPU
LIAUCTORITATEADOPTAM'EOSQSUIIURISSUNTQU:
ESPECIESADOPTIONISDICIT'ADROGATIOQAETISQUI
ADOPTATROGATIDESTINTERROGATURANUELITEŪ·
QUEMADOPTATURUSSITIUSTUMSIUIFILIUMEEE
TISQUIADOPTATROGATURANIDFIERIPATIATURET
POPULUSROGATURANIDFIERIIUBEATIMPERIOM:
GISTRATUSADOPTAMUSEOSQUIINPOTESTATEPARĒ
TIUMSUNTSIUEPRIMUMGRADUMLIBEROR'OPTI
NEANTQUALISESTFILIUSETFILIASIUEINFERIOREM
QUALISENEPOSNEPTISPRONEPOSPRONEPTISETQ
DEMILLAADOPTIOQUAEPERPOPULUMFITNUSQUĀ
NISIROMAĖFITADHAECETIAMINPROUINCIISAPUT
P̄SIDESEARUMFIERISOLETITEMPPOPULUMFE
MINAENONADOPTANTURNIDMAGISPLACUITAPU

v. 2.] LATTUM *Bl.* LAIIUM / IACTIIM *Gö.* 6.] *Sic per pallidas litteras (puto ex* R. C. ADE ADOPTIONE ET ADROGATIONE *superstites) Bl. indicat, Gö. non viderat.* 7.] *suppl. ex pr. l. de adopt. 1. 11.* 8.] ET *Gö. et Bl.* 10.] POPU *Bl.* CO.IU *Gö.* 11.] LI AUCTORITATE *Bl.* .I.UĊ.OP~~ULUM~~ *Gö.* 12.] ESPECIES *Bl.* ?SPECIES *Gö.* 17.] PARĒ *Bl.* PAR. *Gö.* 21.] QUĀ *Bl.* QUA *Gö.* 22.] APUT *Bl.* APU *Gö.*

prueroueliNprouinciisaputpconsuleslegatumueetiamfeminaesolentadoptariitemī puberemaputpopulumadoptarialiquandophibitumaliquandopermissumestnuncexepistulaoptimimpantoniniquamscripsitpontificibussiiustacausaadoptionisesseuideuiturcumquibusdamcondicionibuspmiŕtime’ aputprueroetinprouinciisaputproconſulemlegatumuecuiusc’q̄·aetatisadoptarep’sum’ illiueroutriusq’adoptioniscommuneeq̄aethiq̄generare^{N}p’suntq̄lessuntspadonesadoptarep’suntfemineueronullomodoadoptarep’suntq̄nequidemnaturalesliberoſinpotestatehabent Itemsiquisperpopulumſi. ueaputp̄ruelaputp̄sidemprouinciaeadoptaueritpotesteundemaliinadoptionemdaresetillaquaestioēanminornatumaiorēnatuadoptarepossitutriusqueadoptioniſcōmuneestillutpropriumesteiusadoptioniſquaepopulumfitquodisquiliberosinpotestatehabetsiseadrogandumdederitnonsolumipsepotestatiadrogatorissubiciturseteti aliberieiusineiusdemfiuntpotestateanqua’ nepotes

v. 1.] p *Bl.* p *Gö.* 7.] pmiŕtume’ *Bl.* pmittit.. *Gö.* 14.] pupillum *1ae sch.* 15.] p̄ *Gö* p̄ *1ae sch.* 18.] cō *Bl.* co *Gö.* 22.] teanqua’ *Bl.* tanqua *Gö.* 22.] subiicitur *1ae sch.* *vel* subicitur *retractatae schedae.*

ETIPSUMIUSPROPRIUMCIUIUMROMANORUME
SEDINPOTESTATEQUIDEMETMASCULIETFEMINAE
ĒĒSOLENTINMANUMAUTEMFEMINAETANTUMCO
UENIUNTOLIMITAQUETRIBUSMODISINMANUM
CONUENIEBANTUSUFARREOCOEMPTIONEUSUIN
MANUMCONUENIEBATQANNOCONTINUONUPTA
ꝑSEUERABANTNŪŪANNUAPOSSESSIONEUSUCA
PIEBATURINFAMILIAMUIRITRANSIEBATFILIAEQLO
CUMOPTINEBATITAQUELEGEDUODECIMATABCAUTU
CRISIQUANOLLETEOMODOINMANUMARITICONUE
CQIIICID.IINISTRINOCTIOABESSETADQUC.II.III
ĊCUIUSQ·ANNIINTERRUMPERETSETHOCTOTUM
IUSPARTIMLEGIBUSSUBLATUMESTPARTIMIPSADESU
ETUDINEOBLITERATUMEST
FARREOINMANUSCONUENIUNTFQUODDAMGENUS
SACRIFICIIGAIDU.FARREOFITINQUOFARREUSPA
NISADHIBETURUNDEETCONFARREATIODICIT....
PLURAPTEREAHUIUSIURISORDINANDIGRATIACU·
CERTISETSOLLEMNIBUSUERBISPSENTIBUSDECĒ·
TESTIBUSAGUNT'ETFIUNTQUOSIUSETIAMNOSTRIS
TEMPORIBUSINUSUESTNAMFLAMINESIMAIORE.
IDESTDIALESMARTIALESQRINALESQRINALESSICA

2.1.] *inscripserim* DE HIS QUAE IN MANU SUNT. 9.] PSEUERABANT *Gö.* ꝑSEUERABANT *Bl.* 11.] ATAB *Bl.* AIAB *Gö.* 16.] OBLITERATUM *unat Gö.* 18.] QAIDU.I *farreo* FITIN *Bl.*; *Gö.*: QUOUIFARREOIIIII *Gö.*

..CCUSACRORUMNISIC·C FARREATI.NIIPI....
———— P...UICEQL.I..COMFARREATIO ...
....RU.ISUI...II.IARRCAIIIUCIIIO — — —
....N.IO.UPN CIUNCPMANCIPATIONEIII...
PQUANDAMIMAGINARIAMUENDITIONEM....
BITISNONMANUGUTESTIBUSCRPUBERIBITEM
LIBRIPENDAIIIIIIICUMMULIEREMCUIUSINMANU
CONUENITPOSTEAUTEMCOEMPTIONEMFACERE
MULIERNONSOLUMCUMMARITOSUOSEDETIAM
CUMEXTRANEO..IAUTMMCFACTACOEMPTIODI
CITURAUTFIDUCIAEC I....ENIMCUMMARITOSUO
FACITCOEPTIONEMAPUTEUMFILIAELOCOSITDICIT'
MMCFECISSECOEMPTIONEMQUAEUEROALTERI
USREICAUSAFACITCOEMPTIONEMQUAEUEROALTE
RIUSREICAUSAFACITCOEMPTIONAPUTEUMFILIAE
.O.OSITDICITURMMCFECISSECOEMPTIONEMQ
..UEROALTERIUSREICAUSAFACITCOEMPTIONE:
QUAEUEROALTERIUSREICAUSAFACITCOEMPTIONEM
.DICITIIUCROSIIO.IIICUMEXTRANEOUUTUTELAE
EUITANDAECDICITURFIDUCIAECAUSAFECISSECO
EMPTIONEMQUODESTTALESIQUAUELITQUOSHABE.
TUTORESREPONEREUTALIUMNANCISCITII.S.C.UIII:
.IISCOEMPTIONEMFACITDEINDEACOEMPTIONA..
REREMANCIPATAEICUIIPSAUELITETABEOUINDIC..

MANUMISSAINCIPITEUMHABERETUTOREMQUOMMEIT
QTUTORFIDUCIARIUSDICITSICUTINFERIORIBUSAPPE
ARERITOLIMOLIMETIAMTESTAMENTIFACIENDIGRA
TIAFIDUCIARIAFIEBATCOEMPTIOTUNCENIMNALR
FEMINAETEST'IFACIENDIIUSHABEBANTEXCEPTIRQUI.
DAMPSONISQSICOEMPTIONEMFECISSEIII.MAN
CIPATAEQ.IMMFUISSENTSETH.NCNECOS.IIAII.
COEMPTIONISFACIENDAEEXAUCTORITATEDIUIHA
DRIANISENATUSREMISITCENSITAR.ENIIMRE
FEMINAEACIFANTEIS . . . . . SII . . . . . FI
CUCIAECAUSAEUMETRESIISECERTISPEMPUEN
NIHILOMINUSFILIAELOCOINCIPITESSENAMTIOMNI
NOQUALIBETEXCAUSAITAORINMANUIIPISUPLICA
TIEAMFILIAEFILIAENANCISCI

SUPERESTUTEXPONAMUSQUAEPSONAEINMANCI
PIOSINTOMNESIGITURLIBERORUMPSONAE..IIS
MASCULI...SI.IIFEM..ISA...IIINPOTESTA
TEPARENTISSUNTMANCIPARIABEODEMHOCMP'S
QUOETIAMSERUIMANCIPARIP'SUNT
]DEMIURISESTINEARUMPSONISQUAEINMANUSUNT
NFEMINAECOEMPTIONATORIBUSEODEMMODOP'SUNT
QUADEM..EUCASIA]AAPUTCOEMPTIONATOREMF.
LIAELOCOSITNATO]NUPTASITTMNIHILOMINUSETIA.

v. 1] quemmert *Bl.* quem....t *Gö.* 2] sicut *Bl.* .... *Gö.* appe *Bl.* a... *Gö.* 3.] er *Bl.*, *Gö.*: :mpiicii IIIuiii.m. .ö..s.AR..1.1 - - - - - - - - | 4.] *Bl.*; *Gö.*: II.] I.IDUCIAR.AFIEBATCOEMPTIONO:UENII.NIAII. 5.] FEMINAE TEST'I *Bl.* IUM...COIISI. *Gö.* 8.] *faciendae* EX KC. *Bl.*; *Gö.*: FACTE IICAC.A.NCIOUISUISCI... 9.] *Bl.*, *Gö.*: ERIANIICIIAIUS]EM...C.N .II - - - - - - - | 10.] *Bl.*, *Gö.*:]EM ——| 11.-14.] *Bl.*; *Gö.*: c - - - - - - s - - - - - - IIICOEM]OO.N.[...II..IU..IIIS[......CCOIIICRIICSSCNAM IIOMII[NEQII.IIBCI.ISC.II..COPINMANUMC..I]....]IIEMIIIC... IP'ICIIANDIS? |

Hanc pag. solum Hollwegium legisse Gö. adnotavit, neque ipse quibus in usum numeris puncta adponenda essent significavit.

qeinuptanonestecobidfiliaelocositabeoman
ciparipossitplerumquesolumetaparentibus
etacoemptionatoribusmancipantur·c·uelint
parentecoemptionatoresquesuoiureeaspro
nasdimitteresicutinferiuseuidentiusappa
rebiteatmancipatioutsupraqqdiximusinima
ginariaquaedamuenditioetipsumiusppri
umcreeaqueresitaagituradhibitisnonminus
quodquinquetestibciuibrpuberibusetprae
tereaalioeiusdemcondicionisquilibramae
neamteneatqappellaturlibripensisquiman
cipioaccipitremtenensitadicithuncegohomi
nemexiustqmeummeeaioiisqm'bi·emptusest
hocaeraeneaq·libradeindeerepcutitlibram
idqaesdateiaquomancipioaccipitquasipretilo
coeomodoetseruilesetliberepsonaemancipa:
tur Animaliaqqqmcipisuntquoin
numerohabenturuouesequimuliiasiniitem
pdiataurbanaqrusticaquaetipsamancipi
suntqualisuntitalicaeodemmodosolentman
ciparineosolopdiiori[illegible]mmancipatioacete
rorummancipationediffertquodpsonaeser
uiresetliberaeitemanimaliaqmancipisuntni
siinpsentiasintmanciparinpossuntadeoqde

v.1.] Nec [c fuerat τ] Bl. et Gö. 3.] c· Bl. ei Gö. 4.] que suo Bl. qui..ci..c Gö. 13.] iustq Bl. iusiq Gö. 21.] pditori[illegible]m transcr. Gö.

[Ad p. 30.] ip'iciiandis | 15.] Inscribam DE HIS QVI IN MANCIPIO SVNT. 17.] liberorum Bl. ii..p..m Gö. 19.20.] Bl., Gö.: ...ecilissuntman..c...ialie..a..embolus..s [quo fii....serui mancipari p'siint (peculus) 21...24.] Bl., Gö.: dem iurisesi.....Suu...m..nisqua......... [sinc...eilliptiona toribusecuimcii....ccii [nihil lect.] ——— ccia..i..sisiiisnihilomi nus etia·

utcummancipioaccepitadphendereidipsuo..
getinmancipiodatnecesseesitundeetiamman
cipatiodicitquiamanurescapiturpraediauero:
absentiasolentmancipariideoataesetlibraad
hibetquiaolimaereistantumnummisute
banteterantassesdupondisemissiaàgiiaopar
tesnecullusaureusuelargenteusii...usiis
usueratsicutexlegexiitabintellegereportu
museorumquenummorumuisetpotestasn
innumeroeratsedinpondereren..........ecutiar
seslibraleserantetdipundifuerant......
iis..i..ii----dupondiusdictur......fsiriiopon
dernomenadhuncinusuretineriemissum
qetquadranteproratascilicetportioneabro
gatseabunlcririii..uiicii.i.quidabamoiu.
j.siini..i.numerabateamsedargendebat
iindeseruiiquibuspmittitnominisgratiori
ginisedupun.atiappellatisetadonerosa
iuraltamquaeratalic....arecitracoemptio
..ci....ici.ane:gatim...neaquidemquaecoem
ptionemfaceretde.........seruilemcondici
onemadii.ii.csnone.w——————————cri
somanciparimancipataeueseruorumloco
stituuntadeoquidemutabeocuisinmcipio

4.3] *post* uero *aut nihil aut* in(*est*.) *Bl.* 4] absentia *Bl.* ics.n..i *Gö.* aes
rc. *Bl.* aes:nccrc---*Gö.* 5] mnummrc. *Bl.* mnum------|*Gö.* 6.] duprc.
Bl. dipundisemiss.s...iqp.i (adpn) *Gö.* 7.] tes *Bl.* les *Gö.* 8.] usu *Bl. sec. La.*
.s. *Gö.* 10] n...rc. *Bl.* a-----|*Gö.* 11.] pundirc. *Bl.* dipondii-----|*Gö.*
12.] ----pondrc. *Bl.*, *Gö.*: iis..i..ii------(mei v) so!.ic.ccuccii-----jcu
13.] der *Bl.* doli *Gö.* erirc. *Bl.* etc.siii..is..o 14.] ex *Bl.*, *Gö.*: qetqua
...anturproratasetuiiiicr-------m| 15.] *Gö.*: cus.ag.unlcririii
..uiicii.i.d...c......... *Bl.*: gatseab................quidabamoiu.| 16.]

SUNTNEQUEHEREDITATESNEQ·LEGATAALITCAPERE
POSSUNTQSIMULEODEMTESTAMENTOLIBERIESSE
IUBEANT SICUTIIURISESTINPSONASERUORU
SEDDIFFERENTIAERATIOMANIFESTEC'APARENTIB
ETACOEMPTIONATORIBUSISDEMUERBISMANCIPI
OACCIPIUNTQUIBUSSERUIQUODNONSIMILITER..
INEOQ..C..ANT
UIDEAMUSNUNCQUIB______LIENOIUR......
ECTISUNTEOIUREL|UERENT..PRI..DEHISDISPICI
AMUSQUIINPOTESTATESUNTETQUIDEM_____
MADMODUM______________
REPOSSUMUSQUAEDESERUISMM__________
PERIUSE.POSUIMUSHIUEROQUI__________
P______________________
STINCTIONEMRECIPITNAM______________
OMNIMODOFILIFILIAEUESUIIURISEFFICIUNT..
MORTUOUEROAU______________
..SUI______________________
INPATRISSUIPOTESTATEMRECASURINONS____
QSI______________________
..PATRISFUERITTUNCPOST______________
SINPOTESTATE.PAT______________QTEMPOREAU..
MORITUR______________________INPOTESTA
TEEIUSCADERENONP'SUNTSUIIURISFIUNTCUM

[Ad pag. 32.] 16.] *Bl.*: ....NUM &c. *Gö.*: |.SIINI..I.....UOR..; AL..CAMCEA....B...| 17.] PM &c. *Bl. pro priori suo*: PMUNFAEMINIS GRATIORI *Gö. ç. sic*: UNDESC..IIQUI..ISPMII_____INISCPASQIC 18.] ex *Bl.*, *Gö.*: CIA..COIS ____| 19.] ex *Bl.*, *Gö.*: CI.....CCII ________| 20.] ......NETG &c. *Bl.*, *Gö.*: ..CI......ICI.AI..AQUIDEM CIPIAP COEM| 21.] ex *Bl.*, *Gö.*: PTIONEMFACI.NES_____________PON________| 22.] ONEM AD *Bl.* ONEC..|A|I &c. *Gö.* 23.] SOMANCIPA...MANC. &c. *Bl.*, *Gö.*: ..MANCI PARI ________CENORUMLOCO7| 24.] ABEO *Bl.* .... *Gö.*

AUTEMISCUIOBALIQMALEFICIUMEXLEGEMPNALI
^{a}IAQUAETIGNIINTERDICIT'C̄RAMITTI^{a}TSEQUITURUT
QUIEOMODOEXNUMEROCIUIUMR·TOLLITPROINDE
ACMORTUOEODESINANTLIBERIINPOTESTATEEIUSES'
NECENIMRATIOPATIT'UTPEREG*HOMOCONDICIO
NISC̄RINPOTESTATEHABEATPARIRATIONEETSIEIQUI
INPOTESTATEPARENTISSITAQUAETIGNIINTERDICTU
FUERITDESINITINPOTESTATEPARENTISESSEQUIAAE
QUERATIONONPATITURUTPEREGRINECONDICIONIS'
HOMOINPOTESTATESITC·RPARENTISQ̄SIABHOSTI
BUSCAPTUSFUERITPARENSQUSER....RIMHOSTI
UMFIATPENDETIUSLIBERORUMPROPTER
IUSPOSTLIMINI^{a}CHIQUIABHOSTIBUSCAPTISUNTSI
REUERSIFUERINTOMN..PRISTINAIURARECIPIUNT
ITAQUEREUERSUSHABEBITLIBEROSINPOTESTATESI
UEROILLICMORTUUSSITERUNTQUIDEMLIBERISUII
URISSEDUTRUMEXHOCTEMPOREQ̊MORTUSEAP:
HOSTESPARENSANEXILLOQUODABHOIIBUSCAPTUS'
ĒDUBITARIPOTEST
IPSEQQFILIUSNEPOSUESIABHOSTIBUSCAPTUSFU
ERITSIMILITDICIMUSPROPTERIUSPOSTLIMINIPO
TESTATEMQ̄Q̄PARENTISINSUSPENSOESSE
PRAETEREAEXEUNTLIBERIUIRILISSEXUSDEPAT
RISPOTEST·SIFLAMINESDIALESINAUGURENTURET

v. 12.] *sic Sch. et Gö. sed vereor* TAMEN *post* FIAT, *ut est in Inst. et requiritur ad iustum litterarum numerum explendum, ne in cod. Ver. non extet.*

FEMININISEXUSSIUIRGINESUESTALESCAPIANTUR·
OLIMQQQUOTEMPOREPRINLATINASREGIONESCO
LONIASDEDUCEBATQINUSSUPARENTISIN..C...AIC
....TIMEAGE—————————
...ESSERUIACCIPERENTURALTERIUSCIUITA
TISCIUES

———EMANCIPATIONE—————————
STATEMPARE—————FILIUSQUIDEMTER—————
—————————————UEROLIUERISIUEMASCU
LINISEXUSSIUEFEMININIUNAMANCIPATIONEEXE
UNTDEPARENTIUMPOTESTLEXENIMXII.TANTUM
INPSONAFILIDETRIBMANCIPATIONIBLOQUIT.....
UERBISSIPATFILIUM—————————
LIBERESTOINCIPIIITAAGITU.MANCIPATPATER
FILIUMALICUIISEUMUINDICTAMMIS...EOFACT.
REUERTITURINPOTESTPATRISISEUMITERUMMAN
CIPATUELEIDEMUELALIISEIUIIIAIICSI..DCMMAN
CIPARIISQMMPTEASIM.I..IINCI.I.AI....IIII
P.C.RE..SUSINPOTESTATEMPATRIS.......REUER
TI.URTERTIOPATEREUMMANCIPATUELEIDEMUEL
ALISETHOCINIISUEUTEIDEMMCI—————MAN
EIPAIICI.O..CSINION.CIC..ATERALIII.CSS.ICCIAC
SINDUMMANIIONISSUSSITSETADHUCINCAUSAMANCI.·

v.3.] INUSSU *Bl.* IIIIISII *Gö.* IN..RC *Gö., Bl.*: PO......| 4.] *Bl., Gö. nihil.* 5.] ...ESSERUI *Bl., non hab. Gö.* 7.] *Inscribe* DE EMANCIPATIONE. 8.9.] *suppl. ex § 6. I. quib. mod. ius pat. pot. solv. 1.12.* 15.] INCIP RC. *Bl., non hab. Gö.* 18.] MAN *Bl.* M: *Gö.* 19.] CIPARIISQ MM *Bl.* HI.APII...CCII. *Gö.* 20.] .....REUER *Bl., non hab. Gö.* 21.] TI..TERT *Bl.* ..UPTERT *Gö.* 22.] MAN *Bl., Gö. non habet.* 23.] *Gö., sic Bl.*: CIPATA.....ERATIUS.....NAM|

Reparari solet haec pag. ex Visigotth. Gai. I. 6. §3. et §7. Inst. quib. mod. ius pat. pot. solv. 1.12. = (Gai. lib. I. Institutionum) L. 28. D. de adoptionib. 1.7.

EIO·ACINTCEDENTESMMISSIONESPROINDEFI
UNTACFIERISOLENTCUMITAEUMPATERDEPOTDIMIT
TITAUTSUIIURISEFFICIANT·DEINDEAUTPATRIREM
CIPATURETABEOISQUIADOPTATUINDICATAAPUTPR
FILIUMSUUMESSEETILLOCONTRANUINCANTEPRUI
DICANTIFILIUSADDICITAUTIUREMANCIPATPATRI
RBCMIINDICI________________________
MANCIPATIONEESETSANECOMMODIUSEPATRIRE
MANCIPARIINCETERISULIBERORUMPSONISSEU
MASCULINISEUFEMININISEXUSUNASCILICETMAN
CIPATIOSUFFICITETAUTREMANCIPAT·PARENTIAUT
IIIREMANCIPATUREADEMETINPUINCIISAPUTPS:
PROIISOLENTFIERI·
QUIEXFIL·SEMELITERUMUEMANCIPATOCONCEPTUS
ESTLICETPOSTTERTIAMMANCIPATIONEMPATRISSUI
NASCATURTAMENINAUIPOTESTATEESTETIDEOABEO
ETMANCIPARIETINADOPTIONEMDARIPOTESTADIS
QUIEXEOFILIOCONCEPTUSEQUIINTERTIAMANCIPA
TIONEENNASCITURINAUIPOTESTATESETEIUMLABE
OQUIDEMEXISTIMATIONEIUSDEMMCIPIOESSECUI
USETPATERSITUTIMURAUTEMHOCIUREUTQDIUPA
TEREIUSINMANCIPIOSITPENDEATIUSEIUSETSIQDEM
PATEREIUSEXMANCIPATIONEMMISSUSERITCADIT
INEUSPOTESTATEMSIUEROISDUMINMCIP·SITDE

v. 7.) Haec ex schedis non transcripsit Gö.

CESSERITSUIIURISFIAT?
ETDE — — — — — LICET ——————————
.AIIIP ———— M.I ———— ENCERIUSNAUSIN
UTSUPRADIXIMUSQINFILIOFACIUNTTRESMANCI
PATIONESHOCFACITUNAMANCIPATIOINNEPOTEUU
———— IM.II.NI ——— CIO.CPCPCIIICFECER.I - - - - -
——————————————————
CCAII.MANEIAII.IEINPOS.ICC ———— MAXIMIET
TUBERONISCIIIIC.UIHAECQ.:SAIPATANIRMUL
DEATURINMANUESSEQUEROADCETERASPINDE
HABEATURADQUESIINMANUMN ——————
——————————————————
......IMPOTESTATEPAREN.SLIBERANTURNECIN
TERESTANINUIRIRISIIIMANUSIIIIIEXTRAIIC...
HACSOL.LOCOFILIARUMHABEATURQUAEINUIRIMA
NU..N ——————————————
——————————————————
..SIIGII — — — — — ITAC...IIIINSCII.S.C..C.IIII.
RIT. . . . . ININMANUESSEETUEX
I.MANCIPATIONEMNAC. . . NARUERINTSUIN..SEF
——————————————————
—————————————————— EMII
UNAMREMEOII . . . . ETEURETAUEL
ITAEX . . . . . . ENIIMAGIS. . . TESTEOGERE

v. 2] ex *Bl.*, *Gö.*: C.DE.I.S.IICCII...C ———| 3] ENCER &c. | *Bl.*, *Gö.* IICI. RIAI.NAII - - - - .II.| 5] UU *Bl.* QU *Gö.* 6] PCP *Gö.* PEP *Bl.* 8] MA XIME *Bl.*, *Gö.* non habet. 9] PATANIR *Bl.* IIAIAIII *Gö.* 10] QUERO &c. *Bl.* C.BERO.ADCCIE.SSCPINDE *Gö.* 18.] *Bl.* sic: ——— —INSERPERITMEUS| 19] sic [non sat. litterar.] *Bl.*, *Gö.*: — — — — D..IN ———— ——— IIIICS SCCII.MC| 20.] ONEM.III ————————— NISOII.P..III *Gö.* — — MNAC &c. *Bl.* 22.] EMII *Bl.* non hab. *Gö.* 23. 24.] sic [non sat. litt.] *Bl.* *Gö.*: IINSI. REM.CI..UI.CJCM - - - - CCIIC...|I.AC...A.IN....NE.I.C.C.NI..CC - - - -

Qetfiliapatremsetfiliaquidemnullomodo
patremį diе..cogereetiamsiadoptiuasithaec
autemrepudiomissoproindecompell.r.ᾱ:
atquesieinumqnuptafuisset.
hiquiinc̄.mancipiisuntquiaseruor.loco
hauenturuindictacensutestam̄.m̄m̄.sisui
iurisfiuntnectameninhoccasulexas.loc
habetitaquenihilrequirimuscuiusaetatis
sitisquim̄mittitetquimmittituracneillut
quidemanpatronumcreditor.uem̄missor
habeatacnenumerusquidemlegisfuf.can.
finitusinhispsonislocumhabet.quinetiamt
ultoq̄q̄eocuiusinmancipiosuntcensulib
ertatemconsequipossuntexceptoeoquempa
terealegemancipiodeditutsibiremancipe
turnamq.aim̄tuncpaterpotestatemppri
amreseruaresiuiuidetureoipsoquomanci
pioreccipitacneisquidemdiciturinuitoeoc̄ū
iusinmancipioēcensulibertatemconsequi
quempaterexnoxalicmancipiodeditueluт
q.furtieiusnominedamnatusēetcumman
cipioactorideditnhuncactorpropecuni
ahabetinsummaadmonendisumusaduer
suseosquosinmancipiohabemusnihilnob

v. 1.] Qet *Bl.* Qᵉci *Gö.* 21.] q.furtieiusnominedam *Bl., Gö.* *non habet.* 22.] cipioactoridedit *Bl., non habet Gö.*

CO..TUMELIOSEFACERELICEREALIQUOQUI..INIURIA
R..IICT.N.S.II.M.IIRACNEDIUQUIDE.M.INEOIURE
.ETINENTURHOMINESSETPLERUMQHOCFITDI
CISGRATIAMUNONOMENTONISISCILICETEXNO
XALIC.MANCIPARENTUR
TRANSEAMUSNUNCADALIAMDIUISIONEMNEXHIS
PSONISQUAENEQINPOTESTATENEQUEINMANU
NEQINMANCIPIOSUNTQUAEDAMUELINTUTELA
SUNTUELINCURATIONEQUAEDAMNEUTROIURE
TENENT.UIDEAMUSIGITURQUAEINTUTELAUEL
INCURATIONESINTITAENIMINTELLEGIMUSDECE
TERISPSONASQUAENEUTROIURETENENT
ACPRIUSDISPICIAMUSDEHISQUAEINTUTELASUNT
PMISSUMEITAQUEPARENTIBLIBERISQUOSINPO
TESTATESUAHABENTTESTAMENTODAREMASCU
LINIQUIDEMSEXUSINPUBERIB.QUE.NUBIAIIO
UETERESENIMUOLUERUNTFEMINASETIAMSIP.E
CTAEAETATISSINTPROPTERANIMILEUITATEMINTU
TELAESSEITAQUESIQUISFILIOFILIAEQUAETESTAM
TOTUTOREMDEDERITETAMBOADPUBERTATEPUE
NERINTFILIUSQDDESINITHABERETUTOREMFILI
AUERONIHILOMINUSINTUTELAPMANETTANTUM
ENIMEXLE.IUL.ETPAP.POPEIAIURELIBERORUM
ATUTELALIBERANTURFEMINAELOQUIMURAUTEM

v. 3.] HOCFIT *Bl.* HOOM *Gö.*

EXCEPTISUEROUIRGINIBUSUESTALIBQUASETIAMUE
TERESINHONORESSACERDOTILIBERASEEUO
LUERUNTITAQUEETIAMLEGIXIITABCĒNEPOTIB
AUTEMNEPTIBUSQUAEITADEMUMPOSSUMUS
TESTES·TUTDARESIPOSTMORTEMNOSTRAMINPA
TRISSUIPOTESTATEMRECASURISINTITAQU
ESIFILIUSMEUSMORTISMEAETEMPOREINPOTESTA
TEMEASITNEPOTESQUOSEXEONONPOTESINTEX
TEST·MEOHABERETUTOREMQŪ·INPOTESTMEA
FUERINTSCILICETQUIAMORTUOMEINPATRISSUI
POTESTFUTURISINT·
CUMTAMENINCOMPLURIBUSALIISCAUSISPOSTU
MIPROIAMNATISHABEANTURETINHACCPLACUITN
MINUSPOSTUMISQIAMNATISTESTAMENTOTUTO
RESDARI·POSSESIMODOINEACSINTUTSIBIUISNO
BISNASCUNTURINPOTESTNOSTRAFIANTHOSETIAM
HDESINSTITUEREPOSS·MUSCUMEXTRANEOSP:
TUMOSHDESINSTITUEREPOSSUMNSINTQUAE
INMANUEPROINDEACSIFILIAEITEMNURUIQUAE
INFILIAMANUĒPROINDEACNEEPTITUTORDARIP
RECTISSIMEATTUTORSICDARIPOTEST LTITIUMLI
BERISMEISTUTDOLIC·TUTDOSEDETSIITASCRIPTU
SITLIBERISMEOISUELUXORIMAETITIUSTUTORES
TORECTEDATUSINTELLEGITURINPERSONATAMEN

UXORISQUAEINMANUESTRECEPTAESTĒT·TUTO
RISOPTIOIDĒUTLICEATEIPMITTEREQUEMUELITIP
SĖATUTSIBIOPTAREHOCMODOTŪTIAEUXORIINE
AETUTOPTIONEMDOQUOCASULICETUXORIUELI
OMNESRESUELINUNAMFORTEAUTDUASCETER
AUTPLENAOPTIODATURAUTANGUSTAPLENAITADA
RISOLETUTPROXIMUMACSUPRADIXIMUSANGU
STAITADARISOLETTITIAEUXORIMEAED̄T·TUTORI
OPTIONEM,SEMELDOAUTD̄T·BISDOQUAEOPTIO
NESPLURIMUMINTERSEDIFFERANTNAMQUEPLE
NAMOPTIONEMHABETPOTESTSEMELETBISET
TERETSAEPIUSTUTOREMOPTAREQUAEUEROAN
GUSHABETOPTIONEMSIDTSEMELDATAEOPTIOA
PLIUSQUAMSEMELOPTARENONPOTEÑSITATUM
BISAMPLIUSQUAMUISOPTANDIFACULTATEMNO
HABETISUOCANTURAUTEMHIQUINOMINATIM
TESTAMENTTUTORESDANTURDATIUIQUIEXOPTI
ONESUMUNTUROPTIUI
QUIBUSTESTAMENTQUIDTUTDATUSNONSITIISEX
LEGEXII·AGNATISUNTTUTORQUIUOCANTURLE
GITIMISUNTAUTEMAGNATIPUIRILISSEXUSPSO
NASCOGNATIONEIUNCTIQUASIAPATRECOGNA
TIUELUTIFRATEREODEMPATRENATUSFRATRIS
FILIUSNEPOSUEEXEOITEMPATRUSETPATRUI

v. 17.] TESTAMENT *Sch.* TESTAMENTO *transcr. Gö.*

FILIUS..N.P..EXEOATHIQUIPFEMININIṠEXUṠ
————————————————————————
——————NATURALIIURECOGNATII— — — —
INTERAUUNCULUMETSORORISFILIUMNONAGNA
TIOESEDCOGNATIOITEMAMITAEMATERTERAEFI
LIUSNONEMIHIAGNATUSSETCOGNATUSETINUICE
.CILICETSIEGOILLIEODEMIURECONIUN∴∴RQUIA
QUINASCUNTURPATRISNMATRISFAMSECUNT'
SEDOLIMQUIDEMQUANTUMADLEG·XII·TABATTIN:
E∴∴MFEMINEAGNATOSHABEBANTTUTORES.ET
POSTELEXCLAU.DALATAEQUAEQ·ADFEMINAṠATTI
NETTUTELASSUSTULITITAQUEMASCULUSQUIDEM
INPUBESFRATREMPUUEREMAUTPATRUMHABET
TUTOREMFEMINAEUEROTALEMHABERETUTNON
——————SETADGNATIONISQUIDEMIUṠKAP·
DIMITIONEPIMITURCOGNATIONISUEROIUS.OM
NONCOMMUTATURQUIACIUILISRATIONŮCIUILIA
QUEDAMIURACORRUMPEREPOTESTNATURALIA
UERONONPOTESTESTAUTEMKAPDIM·PRIORIS..
P....PMUTA.....QUETRIBUSMODIṠACCIDITNAM
AMAXIMAEKAPDIMIDIAAUTMINORQUAMQUI
DAMMEDIAMUOCANTAUTMINIMAMAXIMAE..P
DIMCUMALIQUISSIMULETCIUITATEMETLIB·AMIT
TITQUAEAMTUEN...NSISQUITEXPATRIA·AGENTUA

R. 17] NU *Bl.* 11. *Gö.* 23.] LIB·AMIT *Bl.* LIBTAT.. *Gö.* 24.] ex *Bl.*, *Gö.*: ..C.IOCACPII......NS.....I.EXI∴RO.ACENIUI

..u...ipi.ãiicniiipiiiuspp————
lii————
————
oiicilliũm̃..buerint..iicõrc————
claudianoancillaefiunteorumdominor'...
businuitisetdenuntiantibus..mii..iscumser
uis.or.:.:..coierint————
Minorcap....dim————
titurlibertasueroretinetur————
quaetignidictumeiic.icminima————
diminutioe........itasetlibertasret————
————
inhisquiadoptanturitinhisquicoemption
faciuntetinhisqu.mancipiodanturquique
exmancipationemanumittunt'adeoquidem
utquotieniquisquemancipatura————
tiirtotienscapitaediminuanturnecsolum
inaioredimminutionibusiusadgnationiscor
rumpituretetiamminimaetideosiexduobu
liberisalterumpateremancipaueritj.iiiobiiu
iiusneiiteralteriagnationisiiir————
poteritcumautemadagnatostutela————
simuladomnesptinetsetadeostantumquip
ximogradusunt

vv. 8 sqq. suppl. ex §§ 2. 3. I. de capitis minutione 1. 16.

ce.|.ce......

upBe

aon

ciB ui...f

sun

igir

rarou......tup..

(fa)(fr ic)
expopfir..s .

pēl

*Sic Bl. adnot.: '*raro *aperte scriptum esse eo fere loco, ubi in supplemento voci* patronos *locus foret'. — De legitima gentilium tutela, tum de patronorum legitima tutela, quae sq. pag. continuatur, hic actum fuisse disputationis ratio et ordo demonstrant, unde posteriores versus ex Inst. de legit. patron. tut. 1. 17. supplere solent.*

INITESTATIDECCSSIIIENT ________________
liBEROSIIEEORUMPTINERECREDIDERUNTIIETE
RESUOLUISSELEGEMETIAMTUTELASADEOSPTINE
RECUMETAGNATOSQUOSADHEREDITATEMUOCA
UITEOSDEMETTUTORESESSEIUSSERATEXEMPLO
PATRONORUM QIFIFIA..PIA...C
RECIAÉSUNTEN...OIIU....Č..ALFIDUCIA..AE
U...ET..PDEQUAEIDEONOUISCOMPETUNTQUI
A ____________ PUTMANCIPATUMNOBISUELAPAREN
TEUELACOEMPTIONATOREMMISERIMUS
SETLATINARUMETLATINORIIIPUBER..>.....
..IA...DONI.DUI.ADMAIITIUQUOUISLCIII
.IUSURUMPTINETSEGAGEOSQUOR *ante manu*
MISSIONEMEXIQUTUASITINBONISMEAAMEQ
DEMSOLONUNETIAMATEMANUMIIIAL..IN.F.E
RIPOTESTEIUIINAE...........NENI.ECE..
IEIAIIUICOMPCTITNAMITALEGEIUNIACAUETUR
ITAQUESIABEOCUISETINBONISETEXIQ:EANC
ILLAFUERITFACTASITLATINAADEUNDEMETBONA
ETTUTELAPTINET
AG..AI ________________
MISSORIBUSPMISSUMĒFEMINARTUTELAMA
LIIINIURECEDEREPUPILLORUMAUTEMTUTELA
NONESTPMISSUMCEDEREQUIAII..NII.O..Ī.RAÑ.?

4.5.] EXEMPLO *Bl.*, *nō hab. Gō.* 6.] *Bl.*, *Gō.*: PATRONORUM UCRI. III.... | 7.] *Bl.*, *Gō.*: PCCIAI.SI.IIICI ------| 8.] *Bl.*, *Gō.*: ------ QUI FID...NUUIS COMPETUNTI.UI 9.] A--- *Bl.*, *Gō. litteram nō hab.* 11.] IIIPUB &c. *Bl.*, *Gō. n. h.* 12.] *Bl.*, *Gō.*: IATĒ.Ɜ ------| 13.] *Bl.*, *Gō. nihil.* 14.] *Bl.*, *Gō.*: MISSIONEMEXIQOIIIASIIINBONISMCAAIIIC.. 15.] *Bl.*, *Gō.*: CCMS...N..ICIIM..CMAN ----| 16.] *Bl.*, *Gō.*: FIPOIESI..IO.. III.....ACDII..IINCNIICIC.I.O 17.] COMPETIT *transcr. Gō.* *Pro Bl.* NAM &c. *hab. Gō.*: ..IU..IPI...CIUIIIACALU.IU. 18.] Q:EANC *Bl.* QUCANC *Gō.*

r
POSACUMTEMPOREPUBERTATISFINIATURITAU
TEMCUICEDITURTIITELACESSICIUSUOCATORUO
CATURQUOMORTUOAUTKD̄REUERTITURADEU
TUTOREMTUTELAQUICESSAUITIPSEQUOQUEQUI
CESSITSIMORTUSAIITKAPDISITCESSIOTUTE
LADISCEDITETREUERTITURADEUMQUIPOSTEŪ·
QUICESSERATSECUNDUMGRADUMINTUTE
LAHABUERISETQUANTUMADAGNATOSPTINET
NIHILHOCTEMPOREDECESSICIATUTELAQUERIT·
CUMAGNATORUMTUTELAEINFEMINISLEGECLAU
DIASUBLATAESINTSEDFIDUCIARIOSQUOQUEQU
IDAMPUTABERUNTCEDENDAETUTELAEIUSNON
HABERECUMIPSISEONERISUBIECERINTQ·ETSI
PLACEATINPARENTETM̄QUIFILIAMNEPTEMUE
AUTPRONEPTEMALTERIEALEGEMANCIPIODEDIT
UTSIBIREMANCIPARETURREMANCIPATAMQ
MMISITIDEMDICINONDEBETCUMISETLEGITI
MUSTUTORHABEATURETNONMINUSHUICQUĀ
PATRONISHONORP̄STANDUSERIT
PTEREASC̄MUNERIBUSP̄MISSUMESTINABSE
TUTORISLOCUMALIUMPETEREQUOPETITOPRI
ORDESINITNECRESTQUAMLONGEABERITIITU
TORSETEXCIPITURNEINABSENTISPATRONILO
CUMLICEATLIBERTOTUTOREMPETEREPATRONI

v. 4] CESSAIUII *Gö.* CESSAUIT [ʻpro A script. fuerat I] *Bl.* 17.] NON DEBETCUMISET *Bl.* N. . . . . RIUS.:. *Gö.*

[Ad pag. 46.] QIICANC *Gö.* 24.] *pro* AN.: *ego aperte in cod. cognovi* AN *et sq. paginae primam litteram fere evanidam pro* N *potius quam pro* P *uel* R *habui.*

..TEMLOCOHABEMUSE....PAREN...QUI..IUI..
IP..SI..IREMMANCIPATAMFILIAMNEPTEMUEAUTP
NEPTEMMMLEGITIMAMTUTELAMNANCTUSESTHUI
QUIDEMLIBERIFIDUCIARIITUTORISLOCONUME:
RANTURAUTEMPATRONILIBEREEADEMTUTELAMADI
PISCUNTURQUAMETPATEREORUMHABUIT
S_____QU__.UETIAMINPATRONIABSENTISLOCUM..
SIICII...TUTOREMPETEREĒUUTIADHTATEMADEUND
..EMSENATUSCENSUITINPSONAPUPILLIPATRO
NIFILIINAMBCLEGEIULIADEMARITANDISORDINIBUSEI
QUAEINLEGITIMATUTELAPUPILLISITPMITTITURDOTIS
CONSTITUENDAEGRATIAAPRURBANOTUTOREMPE
TERESAIIIPATRONIFILIUSET·SIINPUBESSIT.LIBIAC
..I..CI..IIGRI.IUII.ILLARI..AII.IORFIERIPOTE
CUMIPSINIHILPMISSUMSITSINETUTORISAUCTO
RITATEAGEREITEMSIQUAINTUTELALEGITIMAFURIO
SIAMUTISITPMITTITUREISCDOTISCONSTITUENDAE
GRATIATUTPETEREQUIBUSCASIBUSSALBAMMANE
RETUTELAMPATRONOPATRONIQUEFILIOMANIFESTU:
EST· PTEREASENATUSCENSUITUTSITU
TORPUPILLIPUL.EUESUSPECTUSATUTELAREMOTUS
SITSIUEEXIUSTACFUERITEXCUSATUSINLOCUMEI
USALIUSTUT______QU..CIORFICRIIIQ.AGIIIIC
TUTELAMHACCOIIIMISIMILITEREIBOMICMII.RC

De punctis ad versuum numeros adscribendis notare omisit Gö.

UINCUSSIICC..O
SIUERO— — — — — I — — — U
OlimcumlegisactionesinusuerantetiamexillA
CTUT·DABATURSIINTERTUTOREETMULIEREMPUPIL
lumuelegisAAGENDUMERATSIQUI..C.QUIA!..
INRESUAAUCTOREENONPOT.R.IU..C..U QUI.
SUO.REF.NAII.CII..IIORAGER..I.MQUIDICEBAT
PRAETORIU...IIIIQUIAAUTPRURBANODABAT
POSTSUBLATASLEGISACTIONESQUIDAMPUTANTHA
NCSPECIEMDANDITTAI..CD..— — — — —US.CAIIIA..
EATEBEXTRAADIN..UC.II...IABIOIUDICICAIUR
SICUINULLUSOMNINOTUTSITEIDATURINURBERO
MAEXLEGATILIAAPTOREUBANOETMAIOREPARTETRI
BUNOR·BL·QUIATILIANUSTUTORUOCATURINPROUINCI
ISUAPSIDIBUSPROUINCIAR.EXLEGEIULIAETTITIAETI
DEOSICUITTTUTORSUBCONDICIONEAUTEXDIECERTODA
TUSSITQUAMDIUCONDICIOAUTDIESPENDETTUTDARI
PO....ITEMSIPUREDATUSFUERITQUAMDIUNEMOB
EXISTATTAMDIUEXISLEGIBUSTUTPETENDUSEQUI
DESINITUTEEPTEAQ...QUISEXTESTAMENTOTUTEE
COEPERITABHOSTIBQQTUTCAPTOEXHUILEGIBUSTU
....DABATQUIDESINITTUTEESIISQUICAPTUSEIN
CIUITATEMREUERSUSFUERITNAMREUERSUSRECI
PITTUTELAMIUREPOSTLIMINI

IIII. v. 9.] hA *Bl.* hac *Gö.* 10.] NC *Bl.* RE *Gö.* DANDITTAI *Bl.* DAIIOIICI? *Gö.* 11.] EATEBEXTRAADIN *Bl.* I..CBCIILIIIII..IN *Gö.* — *Depunctis versuum numeris adponendis dubium est.*

EXIISAPPARETQ·SINTSPECIESTUTELAR·SIUQUERA
MUSINQUODGENERAHAESSPECIESDEDUCANTURLO
CAERITDISPUTATIONDEEAREUALDEUETERDUBITA
BERUNTNOSQUIDILIGENTIUSHUNCTRACTATUMEX
SECUTISUMUSETINEDICTIINTERP̄TATIONEETINHIS
LIBRISQUOSEXQUINTOMUCIOFECIMUSHOCTOTUM
TANTISPERSUFFICITADMONUISSEQUODQUIDAM
QNQGENERAĒĒDIXERUNTUTQUINTUSMUCIUSALI
TRIAUTSERUIUSSULPICIUSALIDUOUTLABEOALITOTGE
NERAESSECREDIDERUNTQUODETIAMSPECIESES
SENTSEDINPUUCRESQUIDEMINTUTELAESSEOMNI
UMCIUITATIUMIURECONTINGITQUIAIDNATURALI
RATIONECONUENIENSĒUTISQUIPFECTEAETATIS
N̄SITALTERIUSTUTELAREGATURNECFEREULLACI
UITASESTINQUAN̄LICETPARENTIBUSLIBERISSU
ISINPUBERIBUSCOST·TUT·DAREQUISUTSUPRADI
XIMUSSOLICR·UIDEANTURTANTLIBEROSIN
POTESTATEHABEREFEMINASUEROPFECTAEAETA
TISINTUTELAĒĒ·FERENULLAPTIOSARATIOSUASIS
SEUIDETURNAMQUEUULGOCREDITURQUIALEUITA
TEANIMIPLERUMQUEDECIPIUNTETAEQUUMERAT
EASTUTAUCTORITATEREGIMAGISHISPECIOSAUIDE
TURQUERAMULIERESENQUEPERFECTEAETATIS
SUNTIPSISIBINEGOTIATRACTANTETINQUIBUSDAM

CAUSISDICIGRATIATUTELEINTERPONITAUTSUAMSE
PEETIAMINUITUSAUCTORFIERIAPRCOGITURUNDE
CUMTUTNULLUMEXTULEIUDICIUMMULIERIDATŪ
ADUBIPUPILLORUMPUP·UENEGOTIATUTTRACTANTCI
POSTPUBERTATEMTUTELAEIUDICIRATIONEMR·DDUNT
SANEPATRONOR'ETPARENTUMLEGITIMAETUTELAE
UIMALIQUAMHABEREINTELLEGUNT'EOQUODHINEQ̄
ATTEST·FACIENDUMNEQUEADRMANCIPIALIENANDAS
NEQADOBLIGATIONESSUSCIPIENDASAUCTORESFIE
RICOGUNTURPTERQSIMAGNACAUSAALIENANDAR'
RER'MANCIPIOOBLIGATIONISQUAESUSCIPIENDAE
INTERUENIANTEAQOMNIAIPSORUMCAUSACONSTI
TUTASUNTUTQAADEOSINTESTARUMMORTUARUM
HEREDITATESPTINETNEQUEPTESTAMENTUMEXCLU
DANTURABHDITATENEQALIENATISPTIOSIORIBUS
REBUSSUSCEPTOQUAEREALIENOMINUSLOCOPLETA
..OSHTI.:.:UENIATAPUTPEREGRINOSNONSIMILIT
UTAPUTNOSINTUTELASFEMINESETTAMENPLERUM
QUEQUASIINTUTELASUNTUIHAECCELEXBYTINORŪ
SIQUITMUL·HAT·MARIT·AUTEĒ·IIIUETAUTFILIUSEIUS
PUBEREMTUTELAUTEMLIBERANTURINGENUAEQ
DEMTRIUMLIBEROR'UEEIUSLEGITIMATUTUMTINE
NAMETCETEREQUAEALTERIUSGENERISTUT·HABENT
UELUTATILIANOSAUTFIDUCIARIOSTRIUMLIBEROR'

18.19.] BYTINORŪ *Bl.* BAITINORU *Gö.* 20.] MUL.HAT. *marit·* *Bl.* MUL·HA.MARIT· *Gö.* 21.] TUTELAAUTEM *transcr.* *Gö.*

iu ——————————— rriistautempluribusmodi
..iibcriaiiaalteriusgenerishabereuelutisiafemi
namanumissasittuncenimeleatiliapeterede
bettutuelinprouinciaciiiiiisinpatronaelu..
icc ———————————————————————
gc.i.caic..ciiiomanumissaetauctoreeocoem
ptionemfeceritdeinderemancipataetmanu
missasitpatronumquidemhaberetutorem
desinitincipitautemhabereeumtutoremaquo
manumissaestquifiduciariusdicititempatro
n...si...ic.....iasinadoptionemsededitdebet.ibi
——————ciiiiiatutus petere similiterexisde
legibuspeteredebettut.bustasipatronusde
ceditnecullumuirilissexusliberoruminfami
liarecipit:
M— — — — puberesessecoeperittutlibe
ranturh — — — — comaiiiiiquidemciinili
————————————————— umesseputant..
qhabitucorporispubertatemostendi ———
quigenerarepotestsedinhisquipubesceren
possuntqualessspadoneseamaetatemee.spe
ctandamcuiusaetatispuberesfiuntseddiuer
saescolaeauctoresannisputantpubertatemes
timandamidesteumpuberemeeeexii ———

Nihil legi potuit.

AETATEMPUENERO̊IIN̋QUARESSUASTUERIPOIIIIII:
CIIAPUTPEREGRINASGENTESCUSTODIRISUPERIUS
INDICAUIMUSEXISDEMCAUSISETINPUINCIISAPRI..
BUSEARUMCURATORDARIUOLUIT
NETAMENETPUPILLORUMETEOR'QINCURATIONES
NEGOTIÀ.TUTORIBUSCURATORIBUSQUECONSUMA
TURAUTDEMINUANTURCURATPRUTETTUTETPEO
N.OMINESATISDENTSETHOCNONESTPPETUUMNA
ETTUTORESTDATISATISDARENONCOGUNTURQUI:
FIDESEORUMETDILIGENTIAABIPSOTEPROBATAĒ
..RATORESATQUOSNONNELEGECURATSOPTINETS.T
UELACONSULEUAPTOREŪAPSIDEPROUINCIA....
TURPLERUMQUENONCOGUNTURSATISDARESCIL.
CETQASATISIIIIN------l..UNT

v. 11.] ex *Bl.*; *Gö.*: ---------IIOSNONNELEGECURATORTINC.C.:
13. 14.] SCIL. | CET *Bl.* IC---|CCI *Gö.*

———————————————————————
exposuimusmodouideamusderebusq....l
innostropatrimoniosuntuextranostrumpa
trimoniumhauentsummaitaqrerumdiuisi.
———————————————————————
..aliaehumanidiuiniiu...su...uuiiper ſac..
etreligiosaesacrēs·quedu.issuperisconsecr.
taesuntreligiosaequaediismanibusrelictae
sunt
Scōsacrum . . . . con . i . umexx . um . tor
auctoritatep.——————————
earelataāsc̄fa.ioreligiosiimueronoſtrauo
luntatefacimusmortuuminferentesinloc
nostrumsim̊eiusmortuifunusatnospertine
atsetinpuincialisoloplacetplerisqsolumr.
ligiosumnonfieriq̄kinc.i.....dominiumpr.
eū·caes·nosautempsessionemtantum.....
sumfructumhaberetuidemurutiquetam..
—————————ireligiosuspr ci[illegible]m̄osoli.ucīq.
ētiā quodinpuincisnonexauctoritatepr co
.ecratumē·propriesacrumnesttm̄pra
crohaberetursanctaeqqquerūy.murietpor
taequodammododiuiniiuris..s̄qautem..
.....iuriseīdnulliusinboniseīduqhumani

10.] sic [sine accur. interstitior. indic.] Bl. Scōsacr—————| Gö. 11.] Bl.; Gö. nihil. 12.] earelataāsc̄ Bl. ...cl..āa..c̄ Gö. 20.] ētiā (antea ∖.exa) Bl. ..... Gö. 21.] sacrum (sed saepius, in aliis sch., sacarum) nesttm̄pra Bl. .āearumnes..... ..icrii: Gö. 22.] cro Bl. c̄po Gö. 23.] quodammodo diuini Bl. in divers. sch. sed Gö.: qu..am.....diuini

FUNDUSHOMOUESTIS.UNI

QUOALIAIIR.Ā[illegible]MC..AIIII

..NCINĒN...UNI

.IUSSIII

.IC AII

Haec fere desperata pag. cum seq. ex Gai. (lib. II. Institutionum) L. 1. D. de divis. rer. 1. 8. et tit. Inst. de reb. incorporalib. 2. 2. c. Gai. Visigoth. II. 1. §§ 2. 3. maximam partem restitui potest.

iid

difruendi

iiicsiiu

iiid

oin

]temn

i.iiin

uciinco

cca

]temsiib

cunqam

....p..ipicc.n

STATIMUTNATASMANCIPIEE·PUTANTNCPIOIICP... .
ECULUSETCETERIDIUERSAESCOLAEAUCTORNONALI
TEREAMMANCIPIEE·PUTANTQSIDOMITASETSIPPTER
MINIMAMFERITATEMDOMARINPSIINTTUNCUI
DERIMANCIPIEE ——————————
——————————————————
MANCIPISUNTŪUTURSILEONESITEMEAANIMALI
AQUAEFERAEUESTIAR'NUMEROSUNTUUELEFANTE.
ETCAMELIETIDEOADREMNPTINETQHAECANIMALI
AETIAMCOIM.IIURSUIIIIOII.I......CĀAŌ.N...
QU ——————————————
SIN —————————— MANCIPIEEQUAIDAM
NONMANCIPISITCMFCRC.MĪII ——————
RALIASNECMANCIPISUNTEXCEPTI.SERUII..M.O:
POIOPUMP.ISIICD|..I ——————————
SINQUALI:UISSINTEXNUMEROPOŌI.CM.NCOPPO
..I.OC MAGNAAUTEMDIFFERE
TIAE.MANCIPIRCR..INECMANCIPINAMRNEC
——————————————————
..IIISIMCORPORALESSUNTETOBIDRECIPIUNTTRA
DITIONEMITAQUESITIBIUESTEMUELAURUMŪAR
GENTUMTRADIDERO.IUEEXUCNDITIONISCSIUE
—————— SIUEQUA..ISALIAEXC.A....QUA
FITEAR.SSIO ——————————

v.9.] *Bl.* ADREM&c. *Gö.*: ADOCMNIAIINCIQIIA...NIMC..
v.10.] *pro Bl.* AMNCIIII *dedi Gö.* AADINI.. *v.11.*] *Bl. sic*: AR
...HAU.......UUQUORU| (*itaque uelut quorum extrema v. vocabula sunt.*) *v.12.*] *Bl.* MANCIPI&c. *Gö. non habet.* *v.23.*]
pro Bl. EXC.&c. *Gö.*: EX.Ō.A........ *v.24.*] *Gö.*: I..CI.ISSIO —
Bl.: FITEAR.S...

CA..SAS..IUNC.A..PRAEDIAQIIOR ___
DIAPIAALIATRIBUTARIAUOCAMUS
STIPENDIARIASEAQUAEINHISPUINCISSUNTQ̄PPRI
AEPREEINTELLEGUNTURTRIBUTARIASEAQUAEIN
HISPUINCIISSUNTQUAEPROPRIAE ___
DUNTUR MANCIPIUEROR.QUAEPMAN
CIPATIONEMADALIUMTRANSFERUNT'UNDE ___
MANCIPIRSUNTDICTAEQUODAUTEMUALETMANCI
PATIOQUIDEMQUEMADMODUMFIATSUPERIORE
COMMENTARIOTRADIDIMUS
INIURECESSIOAUTEMHOCMODOFITAPUTMAG..PO
PULIROMANIŪPR̄.ŪAPP.P̄SIDEMPUINCIAEISCUI
RESINIURECEDIT'REMTENENSITADICIT
HUNCEGOHOMINEMEXIQMEUMEE.IODEINDEP:
QUAMHICUINDICAUE ___ GATEUMQUI.E
DITANCONTRAUINDICETQUONEGANTEAUTTACEN
TETUNCEIQUIUINDICAUERITEAMREMADDICITIDQ
LEGISACTIOUOCATURQUEFIERIPOTESTETIAMINPRO
UINCIISAPUTP̄SIDESEARI...C.CI.UCQ̄.AI.CNC.
FERESEMPMANCIPATIONIBUSUTIMURQUODENIM
IPSIPNOSP̄SENTIBUSAMICISAGEREP'SUMUSHOC
NICNCCCSSCCUMMAIOREDIFFICULTATEAPUT
PRAUTAPUTPRAESIDEMPROUINCIAEQUAE,...NE
QUEMANCIPATANEQUEINIURECESSASITRMAN..P.

v. 19.] UINCUSAI..AINS:D..SC.RI... &c. *habent primae schedae.*

Adhuc nihil legi potuit.

scassq̃iclaccqdiii ______________________
municamend ______________________
ēquonumin͞c ______________________
caĩc sõi c̃i ruocpii ______________________
ereū iicnc . . . i ______________________
p̄diumiin ______________________
demullaliberadiiiiji ______________________
nendi sumus ______________________
ēē · prouincialissoli nexum non ______________________
significationem solum ĩialtei āĩĩ mancip . c̃ . . pro
uincial . : . nẽc mancipi . auẽẽ nimuer o puincia . .
s̃iusq̃ . i . p̄c . s . . . u . . m . ccdc j idemancipa ——
Incorporales traditionem non recipe manife
stum ē sed iura p̄diorum urbanorum in iure ta . . .
di possunt rusticorum uero etiam mancipari
p'sunt ūf · in iure cessionem tantum recipit n
dominus proprietatis alii uf in iure cedere p'e :
ut ille usumfructum habeat et ipse nudam pro
prietatem j . . i . u iiii ipse usufructuarius in iu
recedendo domino p̄paetatis ūf ructum . . . .
ciiut a se discedat et conuertat' in propaetatem
aliuero in iure cedendo domino minus iussum re
tinetur credit' enim ea cessione nihil agi sed haec
scilicet in italicis p̄diis ita ē q̃a et ipsa p̄dia mancipation

ETINIURECESSIONEMRECI....IIALIOQUININPUIN CIALIB·P̀DISSIUEQUSUF̄·SIUEIUSEUNDIAGENDIAQ UEDUCENDIŨALTIUSTOLLENDIAEDESAUTNONTOLLE DINELUMINIB·UICINIOFFICIATURCETERAQUESIMI LIAIURACONSTITUEREUELITPACTIONIB·ETSIPULATIO NIBIDEFFICEREPOTESTQUIANEIPSAQUIDEMP̀DIAM̄ CIPATIONEMAUTIURECESSIONEMRECIPIUNT'ETCUM UF̄·ETHOMINEMETCETERORUMANIMALIUMCONSTI TUIP'SITINTELLEGEREDEBEMUSHONORUMUF·ETIĀ INPUINCIISP̣INIURECESSIONEMCONSTITUIP'SE·QAT·

DIXIMUSUF·INIURECESSIONEMTANTUMRECIPERE N̄Ē·TEMEREDICTUMQUISETIAMPMANCIPATIONEM CONSTITUIP'SITEOQ̣INMANCIPANDAPROPRIAETA TEDETPAHIPOTESTNONENIMIPSEUF̄MANCIPATUR SEDC'INMANCIPANDAPROPRIAETATEDEDUCAT'EO FITUTAPUTALIUMUSUSFRUCTUSAPUTALIUMPRO PRIAETASSIT·

HTASQUOQUEINIURECESSIONEMTANTUMRECIPIT N̄SIISATQUEMABINTESTATOLEGITIMOIUREP̣TINET HINIUREEAMALIANTEADITIONEMCEDAT·IDĒANTE Q·ERẸSEXTITERITP̣INDEFITHERESISCUIINIURECES' SERITACSIIPSEP̣LEG·ADHERETEMUOCATUSESSETP'T OBLIGATIONEMUEROSICEDERITNIHILOMINUSIPS·

v. 18. rubricae DE HEREDITATIS IN IVRE CESSIONE (?) inscribendae vacuus relictus?

heres per in iure cessionem manet et ob id a creditoribus tenebitur de
bita uero pereunt eoque modo debitores hereditarii lucru(m)
faciunt corpora uero eius hereditatis perinde transeunt ad e
um cui cessa est hereditas ac si ei singula in iure cessa(n)
fuissent testamento autem scriptus heres ante
aditam quidem hereditatem in iure cedendo eam alii
nihil agit postea uero quam adierit si cedat ea accidun(t)
quae proxime diximus de eo ad quem ab intestato
legitimo iure pertinet hereditas si post obligationem
iure cedat idem et de necessariis heredibus diuer
sae scolae auctores existimant quod nihil uidetur in
teresse utrum aliquis adeundo hereditatem fiat heres
an inuitus existat quod quale sit suo loco apparebit
sed nostri praeceptores putant nihil agere ne
cessarium heredem cum in iure cedat hereditatem obli
gationes quoquo modo contractae nihil eorum
recipiunt nam quod mihi ab aliquo debetur id
si uelim tibi deberi nullo eorum modo quibus
res corporales ad alium transferuntur id effi
cere possumus sed opus est ut iubente me tu ab eo
stipuleris quae res efficit ut a me liberetur et
incipiat tibi teneri quae dicitur nouatio obligatio
nis sine hac uero nouatione non poteris tuo no
mine agere sed debes ex persona mea quasi cognitor

v. 2.] deuitores (sic) Gö.; debitores Bl. lucru(m) Bl.; ...ER... Gö.
v. 4.] cessar Bl. ce... Gö.

autpcuratiormeusexperiri·
Sequiturutadmoneamusaputperegrino·qui
demunumēēdominiumitautdominusquisque
eautdominusnonintellegiturq̊iureetiampr
olimutebat'autenimexiq̄kunusquisq̄dominus
eratautnonintellegebaturdominussetp'tea
diuisionemaccepitdominiumutaliusp'sitee
exiqdominusaliusinbonishabereñsitibire
mancipineq̄·mancipaueroneqiniurecessero
settantumtradideroinbonisquidemtuiseares
efficit'exiqueromeap̄manebitdonectueam
p'sidendousucapiasemelenimimpletausucapi
oneproindeplenoiureincipitidēetinbonis
etexiqtuaresēēacsieamancipatauelinIurecer
samobiliumquidemrerumannocompletur
fundiueroetaediumbiennioetitalegxiitab
cautumest
Ceterarumetiamearrerumususcapionobisco
petitq̄ñadominononobistraditaefuerintsiuem
cipisintaeressiuen'mancipisimodoeabonafi
deacceperimuscumcrederemuseumquitra:
deritdominumēēqideoreceptumuideturne
rerumdominiadiutiusinincertoēēntc'suffi
ceretdominoadinq̄rendamremsuamabinia:

biennii spatium q. tempus ad ucp'sessori tribu
tum est
Set aliquando etiam si maxime quis bona fide ali
enam rem possideat n̄ q̄nt tamen illi uc̄ pceditū
ut si qui rem furtiuam aut ui p'sessam p'sideat
n furtiuam lex xii tabular' usucapi phibet ui p'
sessam lex iulia et plautia item prouinciali ap
dia usucapion̄ recipiunt res mulieris quae in a
gnatorum tutela erant r mancipi uc non poterant
praeterq̄ si ab ipsa tutore tradita essent id ita le
ge xii tab cautum e item liberos homines et res sacras
et religiosas uc̄ non posse manifestum e q. ergo
uulgo dicitur furtiuarum rerum et ui possess
arum uc̄ p lege xii tab phibitam ee non eo per
tinet ut fur [illegible] (quine per) uim [illegible] (p'sidet — pr) uc [illegible] it
nam huic alia ratione uc̄ non competit quia scili
cet mala fide p'sidet sed nec ullus alius qq a beo
b feme ritu uc̄ ius habeat unde in rebus mouili
bus n facile p —————————— ii.
petat q. qui alienam rem uendidit et tradidit fur
tum committit idem accidit etiam si ex alia [illegible] c̄
tradatur sed tm hoc aliquando aliter se habet n
si h̄ rem defuncto commodatam aut locatam u..
aput eundem positam existimans eam ee here

u. 5.] schedar. N Gö n̄ transcripsit. uu. 15. 21.] exesae pergameni partes. uu. 15. 19. supple ex § 3. I. de usucap. 2. 6.

DITARIAMUENDIDERITAUTDONAUERITFURTUM
NONCOMMITTITITEMSI·SATQUEMANEILLAEUFP
TINETPARTUMETSUUMEECREDENSUENDIDERITAUT
DONAUERITFURTUMNONCOMMITTITURTUMENI
SINEAFFECTUFURANDINONCOMMITTITURALIISQQ·
MODISACCIDEREPOT·UTQUISSINEUITIOFURTIREM
ALIENADALIQUEMTRANSFERATETEFFICIATUTAP'SES
SOREUSUCAPIATURFUNDIQQ·ALIENIPOTESTALIQUIS
INEUMPOSSESSIONEMNANCISCIQUAEUEXNEGLI
GENTIADOMINIUACETUQDOMINUSSINESUCCESSO
REDECESSERITUELONGOTEMPOREAFUERITNSIADA
LIUMBONAFIDEACCIPIENTEMTRANSTULERITPOTE
RITUSUCAPEREP'SESSORETQUAMUISIPSEQUIUA
CANTEMPOSSESSIONEMNACTUSEINTELLEGATALI
ENUMEEFUN .. ..NIHILOMM.I...CIS...OPI
AD..UCAPIONEMNOCETURINPROBATASITEORUM
SE..ENTIAQUIPUTAUERINTFURTUIFUNDUMFIERI
PO..E:
RU..USEXCONTRARIOACCIDITUTQUISCIATALIENAM
IC.DSEP'SIDEREUCUUSIREMHEREDITARIAMCUIUS
P...ESSIONEMHESNONDUMNACTUSEALIQUIS
POSIDERITNAMEICONCESSUMCAPESIMODOEAR
ESTQRECIPITUCQSPECIESPOSSESSIONISETUC·P
HOEUACATURETINTANTUMHAECUCCONCESSAEST:

v. 9.] NEGLI pro NEGLE *per neglegentiam Gö. scripsisse etiam Lachmanno visum est.* v. 15.] FUN.UMII:LBONID..OSSES.ORI v. 16.] NOCETUR *sc. Bl.* NEGETURINPROPATA *Gö.* v. 17.] FURTUI *Bl.* FURTILI *Gö.* v. 20.] IC.D *Gö.* RE.D *Bl.* v. 23.] *Gö. ultimam litteram transcripsit* P

Utetresq̄solocontinenturannousucapiant'
quareautemetiamhoccasusolirerumannua
constitutasitucillaratioēquodo,imrerum
hditariarpossessionesutipsaehtesusucapi
credebant'scilicetannolexenimx̄i̅i̅tabroliq́
demresbienniousucapiiussitceterasueroā
noergohtasinceterisrebusuidebatureeꝗro
linonēꝗneqcorporalisēquisp'teacreditum
sitipsashereditatesusucapinonp'setamenino
mnibusrebushereditariisetiamquaesolotene
anturannuaūcremansitquareautemomni
notaminpbapossessioetusucapioconcessa
sitillaratioēquoluerunt ueteresmaturiur'
htesadiriutessentquisacrafacerentquorū
illistemporibussummaobl'eruatiofuitutet
creditorhaberentaquosuumconsequeren
turhaecautemspeciesp'sessionisetusucapio
nisetiamlucratiuauocat'nsciensquisquere
°⁊alienamlucrifacit
Sedhoctemporeetiamn̄ē·lucratiuanexhaucto
ritatemhadrianisenatusconsultumfactumest
uttalesusucapionemreuocarenturetideopo
testh̄sabeoquiremusucepithtempetendop
indeeamremconseq̄atq̄siusucaptanēēt·et

NECESSARIOTAMENHEREDEEXTANTE IPSOIURE
PHDEUSUCAPIPOTEST
ATHUCETIAMEXALIISCAUSISSCIENSQUISQUEREMA
LIENUSUCAPITNAMQUIREMALICUIFIDUCIAECAU
SAMANCIPIODEDERITŪINIURECESSERITSIEAND
IPSEPOSSEDERITPOTESTUSUCAPEREANNOSCILICET
SOLISISITQUESPECIESUSUCAPIONISDICIT'USURECE
PTIOQUIAIDQALIQUANDOHABUIMUSRECIPIM'PURU
CAPIONEMS'C'FIDUCIACONTRAHIT'ĀC'CREDITORE
PIGNORISIUREĀC'AMICOQTUTIUSNOSTRERERAPEU
ESSENTSIQUIDEMC'AMICOCONTRACTASITFIDUCIA
SANEOMNIMOCONPETITUSUSRECEPTIOSIUC'CRE
DITORESOLUTAQUIDEMPECUNIAOMNIMOPETITNŌ
DUMUSOLUITAITADEMUMCOMPETITSINEQDUXE
RITEAMREMACREDITOREDEUITORNEQPCARIORO
GAUERITUTEAMREMPOSSIDERELICERETQCASULU
CRATIUAUSUSCAPIOCONPETIT
ITEMSIREMOBLIGATAMSIBIPOPULUSUENDIDERIT.
...IDOMINUSPOSSIDERITCONCESSAEUSU.RECE
PTIOSEDHOCCASUPRAEDIUMUENNIOUSURECIPITET
HESTQUOLGODICIT'EXPDIAT'APOSSESSIONEMUSISRE
CIPINAMQUIMERCAT'APOPULOPRAEDIATORAPPELLAT
ACCIDITALIQUANDOUTQUIDOMINUSSITALIENATIAE
REIPOTESTATEMNHABEATETQUIDOMINUSNONSIT

v. 21.]USUSRE *Bl.* USURE *Gö.*

...ENAREP'SITNDOTALEP̄DIUMMARITUSIN:::ITAMU
LIE..PLEGIULPROHIBETURALIENARE.QUISIPRIUS'
..TUELMANCIPATUMEIDOTISCAUSAUELINIURECESSŪ
UELUSUCAPTUMQ̄D̄DEMIUSUTRUMADITALICATANTŪ·
P̄·LAANETIAMADPROUINCIALIAPTINEATŪUḃTCATUR
EXDIUERSOAGNATUSFURIOSICURATORREMFURIO
SIALIENAREPOTESTEXLEGEXIITAB·ITEMPCURATORIC
::SP·RCL....ŪCRISCA..ĒITEMCREDITOR:PIGNUSEX
PACTIONEQUIAEIUSEARESNONSITSEDHOCFORSITAN
IDCOUIDEATIIRFIERIQUOLUNTATEDEBITORISINTEL
LEGIT'PIGNUSALIENARIQUIOLIMPACTUSESTUTLICE
RETCREDITORIPIGNUSUENDERESIPECUNIANON
SOLUAT· ERGOEXHISQUEDIXIMUSAD
PARETQUAEDAMNATURALIIUREALIENARIQUALIAS̄·
EAQTRADITIONEALIENANTURQUEDAMCIUILINAM
MANCIPATIONISETINIURECESSIONISETUSUCAPIONIS
IUSPROPRIUMECIUIUMROM
NECTAMENEATANTUMQUETRADITIONENOSTRAFIUNT
ᴿ NATURALINOBISRATIONEADQUIRUNTURSEDETIAMŪ
OCCUPANDOIDEMISCP̄I.ICRIMUSQUIANTEANULLI
USESSENTQUALIASŌMNIAQUETERRAMARIQUECOELO
CAPIUNTITAQ̄SICERAUESTIAMAUTUOLUCREMAUTPIS
CEMCCPQSIA ———— CAPTUM.OC ————
SUS ———— QUENOSTRUMEEINTELLEGITUR

Inter v. 12. et v. 13. Gö. scripsit ꝗ *quod maculam esse Hollwegio visum est.* *v. 19.] ū Bl.* ·ᴿ· *Gö.* *v. 23.] pro* CCPQSIA *in schedis primum fuerat* S:POSIAI *tum* CEPERIMU

DONECNOSTRACUSTODIACOERCEATCUMUEROCUSTO
DIAMNOSTRAMEUASERITETINNATURALEMSELIBER
TATEMSERECEPERITRURSUSOCCUPANTISFITQ̄NO
STRAEEDESINITNATURALEMAUTEMLIBERTATEMRE
CIPEREUIDETURCUMAUTOCULOSNOSTROSEUASERIT
AUTLICETINCONSPECTUSITÑOSTRODIFFICILISTĀMI
REIPSECUTIOSITINIISAUTEMANIMALIBUSQUEEXCO
SUETUDINEABIREETREDIRESOLENT·UUTICOLUMBIS
ETAPIB·ITEMCERUISQUIINSILUASIREETREDIREꝯ
LENTTALEMHABEMUSREGULAMTRADITAMUTSIRE
UERTENDIANIMUMHABEREDESIERINTETIAMNO
STRAEĒEDESINANTETFIANTOCCUPANTIUMREUERTE
DIAUTEMANIMUMUIDENT·DESINEREHABERECUM
REUERTENDICONSUETUDINEMDESIERUERINT:
EAQ̊Q·QUAEEXHOSTIBUSCAPIUNTURNATURALIRA
TIONENOSTRAFIUNTSEDETIDQPALLUUIONEMNO
BISADICITUREODEMIURENOSTRUMFITPALLUUIO
NEMAUTEMITAUIDETURADICIQ·ITAPAULATIMFLU
MENAGRONOSTRODICITUTAESTIMARENONPOSSIM·
QUANTUMQUOQUOMOMENTOTEMPORISADICIAT·
HOCĒQUUOLGODICIT·PADLUUIONEMIDADICIUIDE
RIQUODITAPAULATIMADICIT·UTOCULOSNOSTROSFAL
LATURQSIFLUMENPARTEMALIQEXTUOP̄DIODE
RITETADMEUMP̄DIUM·TULERITHAECPARSTUAMA

NETAD̀SIINMEDIOFLUMINEINSULANATAFITHAEC
EORUMOMNIUMCOMMUNEĒQUIABUTRAQPAR
TEFLUMINISPPERIPAMP̀DIAP'SIDENT'SIUERON̄·
SITINMEDIOFLUMINEADEOSPTINETQUIABEAPAR
TEQUAEPROXUMAĒIUXTARIPAMPDIAHABENTP̀
TEREAIDQINSOLONOSTROABALIQUOAEDIFICAT:
EQUIILLESUONOMINEAEDIFICABERITIURENATU
RALINOSTRUMFITQSUPERFICIESSOLOCEDITUR,
MULTOQUEMAGISIDACCIDITETINPLANTAQUAMQ́R
INSOLONOSTROPOSUERITSIMODORADICIBUSTER
RAMCOMPLEXAFUERITIDEMCONTINGITETINPM̄
TOQUODINSOLONOSTROABALIQUOSATUMFUERIT
SEDSIABEOPETAMUSFRUCTUMUĀEDIFICIUMET:IN
PENSASINAEDIFICIUMUĪINSEMINARIAUĪINSEMTĒ
FACTASEISOLUERENOLIMUSPOTERITNOSPEXCEPTI
ONEMDOLIMALIREPELLEREUTIQUESIBONAEFIDEI
POSSESSORFUERITEADEMRATIONEPBATUMĒQIN
CARTULISSIUEMEMBRANISMEISALIQUISSCRIPSE
RITLICETAUREISLITTERISMEUMĒĒ·QUIALITTERAS
CARTULISSIUEMEMBRANISCEDUNT'ITAQUESIEGO
EOSLIBRUSEASQUEMEMBRANASPETAMNECINPĒ
SAMSCRIPTURAESOLUAMPEXCEPTIONEMDOLIM
SUMMOUERIPOTEROSEDISIINTABULAMEAALIQUIS
PINXERITUELUTINMAGINEMCONTRAPPROUATUR

MAGISENIMDICITURTABULAMPICTURAECEDERE
CUIUSDIUERSITATISUIXIDONEARATIOREDDITUR.CE.
TESECUNDUMHANCREGULAMSIMEPOSSIDENTEPETA
SIMAGINEMTUAMESSENECSOLUASPRAETIUMTABU
LEPOTERISPEREXCPDMSUMMOUERIATSITUP'SIDE
ASCONSEQUENSĒUTUTILISMIHIACTIOADUERSUMTE
DARIDEBETQUOCASUNISISOLUAMIMPENSAMPICTU
RAEPOTERISMEPEXŌD̄M̄REPELLEREUTIQUESIBFP'
SESSORFUERISILLUDPALAMEQSIUETUSUBRIPUIS̄TETA
BULAMSIUEALIUSCONPETITMIHIFURTIACTIO
INALIISQUOQUESPECIEB·NATURALISRATIOREQ̇RITPĪ
SIEXUBISMEISUINUMAUTOLEUMAUTFRUMENTUM
FECERISQUERITURUTRUMMEUMSITIDUINUMAUT
OLEUMAUTFRUMENTUMANTUMITEMSIEXAURO
AUTARGUMENTOMEOUASALIQUODFECERISAĒXM̄: (mea)
TABULISNAUEMĀARMARIUMASUBSELLIUMFA
BRICAUERISITEMSIEXLANAMEAUESTIMENTUMFE
CERISŪSIEXUINOETMELLEMEOMULSUMFECERIS̄
UEEXMĒDICAMENTISMEISEMPLASTRUMĀCOLLIRI
UMFECERISANMEUMQUIDAMMATERIAMETSUBRTA
IIAMSPECTANDŪMESSEPUTANTIDĒUTCUIUSMATE
RIASITILLIUSETRESQUAEFACTASITUIDEATUREĒIDQU.
MAXIMEPLACUITSABINOETCASSIOALIIUERO..I.R..
ĒĒPUTANTQ́FECERITIDQUEMAXIMEDSAUIS̄UMĒ

z. 2.] uix Bl. ... Gö. .ce.. Bl. .... Gö. z. 11.] pī Bl. pi Gö.
z. 16.] ēxm̄: (mea) Bl. ex.:. Gö. z. z. 20. 21.] subrta|iiam Bl. qdc|.| iiam Gö. z. 22.] ēē Bl. .. Gö.

Sedeumquoquecuiusmateriaeisub.. ia.. lia
fuitfurtiaduersuseumquisubripueritbabe
reactionemnecminusaduersuseundemco
dictionemeicompeterequiextinctaresllicet
uindicarinonpossitcondicitmfurib·etquib·
damalusp̄sessoribuspossunt·
IIII de pupillisanaliquidasealienarepossunt
Nuncadmonendisumusnequefeminamneque
pupillumstaremmancipialienarepossenecm
cipiuerofeminamquidemposse pupillumnon
posseideoquesiquandomuliermutuampecu
niamalicuistadederitquiafaciteamaccipien
tiscumsciliceteāpecuniaresnecmancipisitcō
trahitobligationematsipupillusidemfecerit
quia ________________________________ null.
cont.. hitobligationemundepupillusuindica
requ.. emnummossuospotestsicubiextentid
estc.. imc̄reiůiosdiiqcs̊scm.l.ðq̊dr.n.u..
.oi.. .cdabeo..orepeterepotests ____________
.cre.:.dedepupilloquidemquaeriturannum.:.
..qu.. mutuosdeditabeoquiaccipit __________
______ asenonc.osp.. ..q.. possitquoniamu..
________________________________ ƆƆ ____________
________________________________ necmancipimulier..

v. 13.] ēā (ac): Bl. ..Gö. v. 19.] Bl.: potest....epia v. 20.] leret..de de Bl. v. 23.] Primae sched.: ---------- ƆPeazeiu ---- |.a|.| Bl.: .....aeni..........r......fatequlen...aret| v. 24.] Primae sched.: --|-- {osioc.is|.iinii..cnecmansipi -----

Etpupillissp̄tāso·bip'suntquoniammeliorem
condicionemsuamfacereiisetiamsinetacon
cessumeitaquesidebitorpec·pupillosoluatfa
citquidempecuniampupillisedipsenonlibera
turquianullamobligationempupillussineta
dissoluerepotestquianulliusreialienatioeiuta
concessaēsettm̄siexeapecunialocupletior
factussitetadhucpetatpexc̄pdm̄summoueri
potemulieriueroeēts̄·tārecteresoluipotēna
quisoluitliberat'obligatꝯneq̄arn'mancipiutp̄
xumedixim'asedimitteremulieretstap'stqq
h'itaēsiaccipiatpecuniamadsinonaccipiatsci
haberesedicatetpacceptilaꝯnemuelitdeuito
remstāliberarenonpotest
Adquiriturautemnobisn'solumpernosmetipsos
sedēt·peosquosinpotestatemanumancipio
uehabem'itempeosseruosinquiburuhabe
musitemphominesliberosetseruosalienos
q̊sb̄f̄possidem'dequib·singulisdiligenter
dispiciamus·
Igiturliberinostriquosinpotestatehabemu
itemqseruiimancipioaccipiuntūextradign
nanciscunt'siuequidstipulent'uelexaliquali
betcausaadquir̄idnobisadquirit'ipse..enim

v.1.] s̄p̄tā *Bl.* spia *Gö.* v.11.] p'st *Bl.* ps· *Gö.* v.12.] sei [i.e. set] *Bl.* ci *Gö.* v.23.] ali *Bl.* ... *Gö.* v.24.] *Bl.*: ipse|enim

QUIINPOTESTATENOSRTRAĒNIHILSUUMHABEREPOTĒ
ETIDEOSIHĒINSTITUTUSSITNISINOSTROIUSSUHĒTEM
ADIRENPOTĒETSIIUBENTIBUSNOBISADIERITHĒTE
NOBISADQUIRITPROINDEAC QUESINOSIPSIHĒRE
DESINSTITUTIEĒM'ETCONUENIENTSCILICETLEGATUM
PEOSNOBISADQUIRITURDUMTAMENSCIAM'SIALTERIUS
INBONISSITSERUUSALTERIUSEXIUREQEXOMNIB·CĀI
EISOLIPROEUMADQRIT'CUIUSINBONI'ENSOLUM
AUTEMPR PRIAETASPEOSQUOSINPOTESTATEHABE
MUSADQUIRITURNOBISSEDETP'SESSIOCI·USEIN
REIPOSSESSIONEMADEPTIFUERINTIDNOSP'SIDE
REUIDEMURUNDEETIAMPEOSUSUCAPIOPROCE
DIT PEASŮPSONASQASINMANU
MANCIPIOUEHABEMUS PETASQUIDEMADQUIRI
TURNOBISEXOMNIBUSCAUSISSICUTPEOSQUIINPO
TESTATENOSTRASĀNAUTEMP'SESSIOADQUIRATUR
QUERISOLETQUIAIPSANONP'SIDEMUS
DEHISAUTEMSERUISINQBTANTŪF·HABEMUSITA
PLACUITUTQUITQUIDEXRENOSTRAŪEXOPERISSU
ISADQUIRUNTIDNOBISADQUIRATURQŮEXTRAEAS
CAUSASIDADDOMINUMPROPAETATISPTINEATITA
Q·SIISTESERUUSHĒINSTITU USSITLEGATUMUEQEI
DATUMFUERITNONCHS'DOMINOPPAETATISADQUI
RITURIDEMPLACETDEEOQUIANOBISB·F·POSSIDET'

v. 1.] NOSRTRA *Bl.* NOSRIRA *Gö.* v. 8.] BONI *Bl.* BONI *Gö.* v. 9.] PP·RIAIIIASIAOS... (*oprietaspe quos*) *sic schedae.* v. 10.] ĒT *Bl.* ET *Gö.* v. 13.] QAS *Bl.* QAS *Gö.*

siueliBersitsiuealienusserB·qenimplacuitde
usufructuarioidpBaturetiamdeBfpossessore
itaqq·extraduasistascausasadquirituriduel
adipsumptinetsiliBerēuaddominsiseruusfit
sedsiBfp————————————p̄·quiaeoh
dominusfit...mniēpeumsiBiadquirerepoterit
ūfriusuucrenonpotestprimumquianonp'si
detsethaBetiusutendietfruendideindequiaīcita
lienumseruume.deilloqueritanpeumseruu
inquousumfructhauem'possiderealiq̄"rem
etusucaperep'sumusquiaipsumnp'sidemusp
eumueroquemBfp'sidemussinedubioetp.ide
reetusucaperep'sumusloquimurautemnutri
usqpson.secundumdsiinilionqpxumeex
posuimusidestsiquitexrenostraūexoperis
suisadquirantidnobisadquiritexhiīapparet
pliBeroshominesquosneqiurinostrosuBi
ectoshaBemusneqBfp'sidemitempalienoīser
uosinquiBnequeufhaBemitempalienoīseruoī
inquiBusnequeufneqiustampossessionem
nullaexc̄noBisadquirip——————
turpextraneampsonamnihiladquiri————
————————quiritueranep————
.oBisadquiraturinsummasciendum.hiis...

v. 2.] id̄ Bl. id Gö. vv. 5. 21. 22. suppl. ex Inst. 2. 9.

v. 24. i. f. Gö. transcr. .hiisqin

potestatemanumancipiouesuntniniurecedi
p'sec'enimstap'psonap'nsuumessep'sitconue
niesēscilicetutnihil..uuoncp'seiniureuindi
carepossint.

tantispadmonuissesuficitquemad
modumsingulaeresnobisadquirant'nlegatorū
iusquoetipsosingulaeradquirimusopportuni
usalioloco referem'uideamusitaqueR̄quibu
modispuniuersitatemp̄nobisadquiratur
Sicuthdesfactisumussiuecuiusbp..petierimū
uecuiusbonaemerimussiuequemadrogaueri
mussiuequeminmanumutuxoremrecepimur
eiusresadnostranseuntacprimusdehitabib.
dispiciamusquar'duplexcondicioestnūex°uel
abintestatoadnosp̄tinetetpriusēutdehisdispi
ciam'quaenobisext°obueniunt
Testamentorautemgenerainitioduofuerunt
namautcalatiscomitisfaciebantquaecomiti
abisinannotestamentisfaciendisdestinatae
rantautinpcinctuidecumbellicausadpu..ami
bantprocinctusenimexpeditusetarmaturexer
citusalterumitaqueinpaceetinotiofaciebantal
teruminproeliumexiturīaccessitdeindetertiū

v. 5. inscribendae rubricae QVIBVS MODIS PER VNIVERSITATEM RES NOBIS ADQVIRANTVR destinatus videtur.

GENUStqpeR̃[e]setlibRamagituRquiNeqcalatisco
mitisNeqinpcinctutifeceRatissisubitamoRte
uRgUEbatamicofamiliamsuamidestpatRimo
Niumsuummancipiodabateumque RogabatqU
idcuiq·postmoRtemsuamdaReuelletuRq·teRta
mentumdicitpesetlibRamscilicetquiapmanci
pationempeRagit
Sedill.quideinduogeneRatestinDerUetuDINEm
abieRUNthocueRoqsolumqpeResetlibRamfit
INUSURETENTUMESANENUNCaliteRoRDINATURAT
qolimsolebatNqolimfamiliaemptoRidequia
TESTATORefamiliamaccipiebatmancipiob[d]dirlo
cumoptiNEbatetobideimandabattestatoRquid
cuiquepostmoRtemsuamdaRiuelletNUNCUERO
aliushepes[t]INSTITUITURaquoetiamlegatoReli
quNTURaliusdicisgRatiapRopteRueteRisiu
RISIMITATIONEmfamiliaeemptoRathibetURE
aqi..RitaagituRquifacitathibitissicutINCETE
Ris.[m]..ANCIPATIONIBUSU·TESTIBCIUIBUSROMANIS
pu....ibetlibRipendepostquamtabtest·scRipse
.......ANCIPATALICUIDICISGRATIAFAMILIAMSUAM
INQ..ARehisueRbisfamiliaeemptoRUtit
Fam...ampecuNiamquetuamendomandatelatu
tamcustodelaquemeaqtuiuRetestamentum

v.1.] t[i]qper[e]s *Bl.* iqpers *Gö.* v.8.] test *Bl.* .... *Gö.*
v.9.] qsolumq *Bl.* qsolumq *Gö.* v.15.] t *Bl.* i *Gö.* legatoreli *Bl.* legat- - - - *Gö.* v.16.] quntur *Bl.* qui... tur *Gö.* v.17.] iimit *Bl.* .:..:.ii *Gö.* v.19.] u· *Bl.* .. *Gö.* v.23.] endomandatelatu *Bl.* endumandaicl.is *Gö.* v.24.] tamcustodela *Bl.* amcusoodela *Gö.*

FACEREPOSSISSECUNDUMLEGEMPUBLICAMHOC
EREETUTQUIDAMADICIUNTAENEAQ·LIBRAESTOMI
HIEMPTADEINDEAEREPCUTITLIBRAMIDQUEESDAT
TESTATORIUELUTPTIILOCODD·TESTATORTABULASTE
STAMENTITENENSITADICIT
HAECITAUTINHISTABULISCERISQUESCRIPTASUNTITA
DOITALEGOITATESTATORITAQUEUOSQUIRITESTESTIMO
NIUMMIHIPHIBITOTEETHOCDICITURNUNCUPATIO
NUNCUPAREESTENIMPALAMNOMINAREETTANEQU
AETESTATORSPECIALITERINTABULISTESTAMENTISCRI
SERITEAUIDETURGENERALISERMONENOMINARE
ATQŪCONFIRMAREINTESTIBATNDEBETISEEQUIĪ
POTESTATEĒAUTFAMILIAEEMPTORISAUTIPSIUSTE
STATORISQUIAPROPTERUETERISIURISIMITATIONE
TOTUMHOCNEGOTIUMQ·AGITURTEST[illegible]ORNANDIGRA
TIACREDITURINTERFAMILIAEEMPTOREMAGIETTE
STATOREMQUIPPEOLIMUTPXIMEDIXIMUSQUIFA
MILIAMTESTATORISMANCIPIOACCIPIEBATHDISL°CO
ERATITAQUEREPUATUMEINEAREDOMESTICUMTE
STIMONIUMUNDEETSIISQUIINPOTESTATEPATRISĒ·
FAMILIAEEMPTORADHIBITUSSITPATEREIUSTESTISEE
NONPOTESTATNEISQUIDEMQUIINEADEMPOTESTATE
EŪUTFRATEREIUSSEDSIF̄F̄EXCASTRENSIPECULIOP
MISSIONEMFACIATTEST·NECPATEREIUSRECTETESTIS

v. 8.] P Bl. p Gö. v. 15.] TEST[illegible]I Gö. TEST°T (sive TEST^tT Bl.

ADHIBETURNECISQUINPOTESTATEPATRISSITDELIBRI
PENDEEADEMQUAETDETESTIBUSDICTAEEINTELLE
GEMUSNAMETISTESTIUMNUMEROEISUEROQUIIN
POTESTATEHEREDISAUTINLEGATARIESTCUIUSUEH̄IP
SEAUTLEGATARIUSINPOTESTATĒQUIQUEINEIUSDĒ
POTESTATEEABEOTESTISETLIBRIPENSATHIBERIPO
TESTUTIPSEQUOQ̄HERESUTLEGATARIUSIUREATHIBE
ANT·SEDTAMENQ·ADH̄DEMPTINETQUIQUEINEIUS
POTESTATEĒCUIUSUELISINPOTESTATEERITMINIME
HOCIUREUTIDEBEMUS

DETESTAMENTISMILITUM

SETHAECDILIGENSOBSERUATIOINORDINANDISTE
STAMENTISMILITIB·PROPTERNIMIAMINPERITIA:
MENTISTUTIONIB·PRINCIPUMREMISSAENAMQUIS
NEQUELEGITIMUMNUMERUMTESTIUMATHIBUE
RINTNEQUEUENDIDERI·FAMILIAMNEQUENUNCU
PAUERINTTESTAMENTUMRECTENIHILOMINUSTE
STANTURP̀TEREAPERMISSUMĒISETPEREGRINOSET
LATINOSINSTITUEREH̄DESUELISLEGARECUMALIOQ̄N
PEREGRINIQUIDEMRATIONECIUILIPROHIBEANTUR
CAPEREH̄DITATEMLEGATAQ·LATINIUEROPLEGEM
IUNIAMCAELIBESQUOQ̄·QUILEGEIULIAHEREDITATE
LEGATAQUECAPEREUETANT.
ITEMORBIIDESTQUILIBEROSNONHABENTQUOSLEX

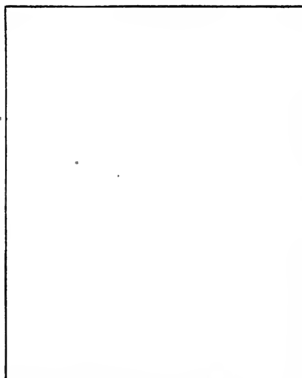

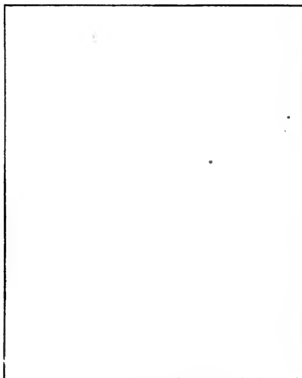

——— siprohibetur iiiR hiqc . ii . c
——— saiopos . es . . . . cfacni . .

stamentumfacere ——— ——— miiipciic . . .

ANNIXIITABSCILICETUTq̄TUTELALIBERATAENEĒNT
ITATESTARIDEBENTIIIDENTERGOMELIORISCONDI
CIONISEĒĒFEMINAEQMASCULINAMMASCULUSMI
NORANNIXIIIITEST·FACERENPOTESTETIAMSITA
TESTAMENTUMFACEREUELIT
FEMINAUEROPOTESTXIIANNOR·TESTAMENTIFA
CIIUNTDIISIUSNANCICIT

IGITURSIQUERAMUSANUALEATTESTAMENTUMIN
PRIMISADUERTEREDEBEMUSANISQIDFECERITHA
BUERITTESTAMENTIFACTNEMDD·SIHABUERIT
REQUIREMANSECUNDUMIURISCIUILISREGULAM
..STATUSSITEXCEPTISMILITIBQIIPROPTERNIMIA
——RITIAMUTDIXIMUSQUOMODOUELINTŪQMO
.....INTPMITTITURTESMT·FACERENONTMUTĪC
——ATTESTSUFFICITEAOBSERUATTQSUPRAEXPO
..IIMUSDEFAMILIAEUENDITNEETDETESTIBERDE
NUNCUPATNIBANTEOMNIAREQUIRENDUMEA
INSTITUTIOHDISSOLLEMNIMOREFACTASITNALITER
FACTAINSTITUTIONENPFICITFAMILIAMTESTATORIS
ITAUENIRETESTESQ·ITAATHIBEREĀNUNCUPARETEST
UTSUPRADIXIMUS
SOLLEMNISAUTEMINSTITUTIOHECĒTITUSHERESTO
SEDETILLAMIAMTPROBATAUIDETTITIUMHD·EE

v. 1.] TUTELA &c. *Bl.* TUTE.ALIBERAI..NCCNI 4.] NORANNI *Bl.* NOR.ANN *Gö.* 6.] ANNOR· *Bl.* .NI..SP *Gö.* 7.] CIUNTDIIS *Bl.* CIUNIDIIS *Gö.* 8.] *Rubricae DE HEREDIBVS INSTITVENDIS destinat. v.?* 13.] ..STATUS *Bl.* ...TATUS *Gö.* 15.] .....INT *Bl.* ——INI *Gö.* 17.] ..IIMUS *Bl.* ...MUS *Gö.* 19.] SITN *Gö.* SIN *Bl.* 21.] ĀNUNCUPARE *Bl.* ANUPARE *Gö.*

IUBEOATILLANONESTCONPROBATATITIUMHDEMERSEUOLOSETETILLAEAPLERISQINPROBATAESUNIHDEMINSTITUTIOITEMHFACIOOBSERUANDUMPTEREAEUTSIMULIERQINTUTELASITFACIATTESTAMTUTUTORESHABETFACEREDEBEATALIOQUININUTILITI̅ₓ TESTABIT'

PRTMSISEPTEMSIGNISTESTIUMSIGNATUMSITTEST·SCRIPTISHDIBSECUNDUMTAB·TESTAMENTI...POLLICETURSINEMOSITATQUEMABINTESTATOIUIURELEGITIMOPTINEATHTASŪUTFRATEREODEMPATRENATUSAUTPATRUSĀFRATRISFILIUSITAPOTERUNTSCRIPTIHDESRETINEREHTEMNAMIDEIURIR̄EETSIALIAEXS̄C̄·TOTESTNONUALEATŪUTQUODFAMILIANONUENIERITAUTNUNCUPA7NISUERBATESTATORLOCUTUSNONSITSUIDEAMANET·SIFRATERĀPATRUUSEXTENTPOTIORSCRIPTISHDIBHABEANTRSCRIBTOENIMIMPANTONINISIGNIFICATEOSQUISECUNDUTAB·TESTNONIUREFACTASBPPETIERINTP'SEADŪSUSEOSQ́ABINTESTATOUINDICANTHDEFENDERESEPEXCD·MQSANEQUIDEMADMASCULOR'TERTPTINERECERTUMEITEMADFEMINARUMQ̄IDEO.ONUTILITERTESTATIS̄QUERBIGRATIAFAMILIAMÑUEDIDERINTAUTNUNCUPATIONISUERBALOCUTAENŌSINT

v. 6.] I̅.̅ Gö. ĪŪ (IC̄?) Bl. 8.] ... Gö. HTI (siue ANT? / BEN??) Bl. 18.] Ā Bl. . Gö. 21.] IDEO.O. Gö. IDEOADN Bl. 22.] TESTAT. Gö. TESTATI Bl.

ANAT·ETADEATEST·FEMINARUMQUESINETUTORISAU
CTORITATEFECERINTHAECCONSTITUTIOPTINEATUI
DEUIM'LOQUIMURAUTEMDEHISSCILICETFEMINIS
QUAENINLEGITIMAPARENTIUMĀPATRONOR'TUTELA
S·SEDDEHISQUAEALTERIUSGENERISTUTOREMHABENT
QUIETIAMINUITICOGUNTURAUCT·FIERIALIOQUIN
PARENTEMETPATRONORUMSINEAUCTORITATEE'
FACTOTEST·NONSUMMOUERIPALAMEST·
ITEMQUIFILIUMINPOT·HABETCURAREDEBET'UTEŪ·
ŪHDEMINSTITUATIINOMINATIMEXHDETALIOQNIS
ĒUMSILENTIOPRAETERIERITINUTILITTESTABITUR
ADEOQUIDEMUTNOSTRIPCEPTOREXISTIMENTETI
AMSIUIUOPATREFILIOUSDEFUNCTUSSITNEMINEM
HDEMEXEOTESTAMENTOEXISTEREP'SEQSCILICET
QUIASTATIMABINITIONONCONSTITERITINSTITUTI
OSEDD̄SĀSIQUIDEMFILIMORTISPATRISTEMPORE
UIUATSANEIMPEDIMENTOEUMĒĒSCRIPTISHDI
BUSETILLUMABINTESTATOHDEMFIERICONFITENT
SIUEROANTEMORTEMPATRISINTERCEPTUSSITP'SE
EXTEST·HDĒMADIRIPUTANTNULLOIAMFILIOIMPEDI
MENTOQUIASCILICETEXISTIMANTSTATIMABINITIO
INUTILITERFIERITESTFILIOPTERITOCETERASUERO
LIBERORUMPSONASSIPTERIERITTESTATORUALET
TEST·PRAETERITAEISTEPSONAESCRIPTISHDIBUSIN

v.14.] Q Bl. Q Gö. 16.] MORTIS Bl. U..RTIS Gö. 18.] FITENT Bl. ||IENT Gö. 20.] HDĒM Bl. HDEM Gö.

[Ad pag. 85.] v.17.] SUO Bl. SI.C Gö. 18.] QINEM̄ Bl. Q.N..O. Gö. 19.] Bl., Gö.: CIPAI ———| 21.] FUISSENTIDIP Bl.; Gö.: FIII..SCIII..DII 22.] Bl., Gö.: Sedsiquis...filiu ———| 23.] Bl., Gö. nihil legerat. 24.] NOMINATIMEXHEREDARI Bl. N— — —HEREDARI Gö.

PARTEMAD ———————————— INUIRILEM
SIEXTRANEIINDIMIDIAMIDESTSIQUISTRESŪBISGRA
TIAFILIOSHDESINSTITUERITETFILIAMPTIERITFILI
AADCRESCENDOPQUARTAPARTEFITHERESPTEARAII
TUENASE ———————————— ERATOATPARTE
HABITURAESSETADSIEXTRANCOSILLCHDESINSTITU
ERITETFILIAMPTERIERITFILIAADCRESCENDOEXDI
MIDIAPARTEFITHERESQUAEDEFILIADIXIMUSEADĒ
CID.NCPC.CDCQUACOMNIB.LIBERORPSONIREITE
MASCULINIUSFEMININISEXUSDICTAINTELLEGEM:
QUIDERGOESTNQUAESECUNDUMC...DIXIMUSSCRI
PTISDIMIDIAMPARTEMTAMHDIB.DETRAHANTTAMEN
PREIS7TABULASBPPMITTITURQUARA7NEEXTRANEI
HDESATOTAHDITATEREPELLUNTURETEFFICERETUR
SINEREPRITETBONORUMPOSSIOFIERINFIITERFA
....IASETMASCULUS7EETSETNUPIIMPANT.SIGNI
FICAUITRESCRIBTOSUONONPLUSNANCI.CIFEMINAS
PBP.QQIUREADCRESCENDICONSEQRENTQINECM
CIPATIS ————————————
———— ADCRESCENDIIUREHABITURESSENTII.UI.
FUISSENTIDIPSUMETIAMPBPHABEANT
SEDSIQUI....FILIUSAPATREEXHEREDET'NOMINATI'
EX.DARIANTEAIISTAN....NPESTEXHEREDARI
NOMINATIMATEXHEREDARIUIDETURSIUEITAEXHERE

v. 1.] INUIRILEM *Bl.*, *Gö. non habet.* 2.3.] ŪBISGRA|TIA *Bl.*; ....|IIA *Gö.* 4.5.] *Bl.*, *Gö. post* ITHERES *nihil legerat.* 8.] *pro Bl.* FITHC. *Gö.*: |II..CRCIONIAEDCP... ADICI.N.NAD: 9.] EITE *Bl.*, CII: *Gö.* 10.] US FE *Bl.*, ... *Gö.* 11.] *ex Bl.*, *Gö.*: QUIDERGO.S..LIC...CSECUNDUMC...DIXIMUSCI..: 12.] *ex Bl.*, *Gö.*: CIISDI MIDIAMPARTEMD ————| 13.] *ex Bl.*, *Gö.*: P— ——BPPDIII.III.S DIIA.A7NCEXTRANE.: 14...16.] *ex Bl.*; *Gö.*: HDESAICIAI..IIAICREPELLUNTUR SICPFICI ———|SIIPPCI.V..CIHO.I.IR ————|IN:.P.I ———OSIIICI.SET &c.

[Sequitur adnot. in infer. margine pag. 84.]

DET

EXHESTONONADIECTOPPRIONOMINE

RORUMPSONAEUFEMININISEXUS

IIS

.TIIICINEICHDUMADICISOLEIISEDL

NAMPTOROMNESUIRILISSEXUSTAM

IDESTNEPOTESQUOQUEETPRO

M

....CEDATI

POSTUMIQUOQUELIBERINO

EXHDARIET

UERISS

MAIU

TERIERIT

NIMP

NESAI

In hac pag. quae inde a v. 11. ex §1. Inst. de exher. liberor. 2.13. suppleri potest, Bl. eruit v. 7. TAM *v. 9.* M *v. 10.* CEDATI *cetera ex Gö. habemus.*

Superior huius desperatae paginae pars ex cit. §1. Inst., inferior, fortasse a v. 5. ex §2. ibid. i.e. ex Gai. (lib. II. Institutionum) L. 13. D. de iniusto 28. 3. reparanda est.

QUASIADGNATIONERUMPATTEST ————
———— UEIIUSILIT
APIMAIIIIUIRILISSEXUSNOMINATIMFEMININI
UELNOMINATIMUINTCETEROSEXHEREDENTDII
TIMIISQICETEROSEXHEREDANTUR ————
MANCIPATOSLIBER..I ————
———— NONSSUIHDER
S'PROMNESTAMFEMININIQMASCULINISEXUSI
HDESNONINSTITUANTUREXHDARIIUBETUIRILIS
SEXUS ————
UTCETEROSQCUSINEQUEHEREDESINSTITUTIFUERINTNE
Q...UTSUPRADIXIMUSEXHEREDATIPTOPPINIT
TITEISCONTRATAB·BP·INPOT·PATRIN'SIAGINEXIN
DENATISINTN'INACCIPIENDAOP.PATERTETFATI.
APUTEOSINPOT·HABEREASIPETIT;N'IMPETRAUITN
QUIPETUISPATREAP·AEDTIIEDICENTURNDIFFE
RUNTATUNATFIAN.......ALLIQDIUTENENTINADO
PTIONEMNATURALIUMLOCOSUNTEMANCIPATIUE
ROPATREADOPTIUONEQUEICNEQUEQUODADEDICTU
PRPTINET ———— QUARAONE
ACCIDITUTEXDIUERSOQADNATURALEMPARENTEM
PTINETQDIUQUIDEMSINTINADOPTIUAFAMILIAEX
TRANEORNUMEROHABEANTUR ————
PATIFUERINT ———— APCATEE

vv. 1. 2.] *ex Bl.; Gö. solum* QUASI Supple ex cit. L. 13. D. 3.] *Bl., Gö. ante* SEXUS *nihil.* 5.] TIM *Bl.,* .M *Gö.* 6.] *Bl., nihil Gö.* Suppl. 6 et 7 ex §§. 3. 4. l. cit. 8.] S'PR *Bl.* SCII *Gö.* 9.] UIRILIS *Bl.* IIIPIII *Gö.* 10.] explendo v. non suffic. *Inst.* NOMINATIM FEMININI 11.] *Bl., Gö. ante* DES *nihil.* 13.] *Bl., Gö. solum* TITEIS *1ª Bl. sch.:* TITEIS CONTRA....AT ROC. AURIN. EDN. RATA 14.] *Gö.* CCNAIISIN—————NDACP:PAIO...CIII.IA *1ª Bl. sch. pro* OP [*non esse* BP. *adnot.*] *rec. sic:* ER. PATURPETIRATA 15.] *ex Bl., Gö.:* AIIICCSIN.OHABEIICAS

IP... [*cetr. in de p.* 89.]

INEACĒĒQ̂FUTURIESSENTSIABIPRONATURALIPA
TREFUISSENT
SIQUISPOTESTFACTUMTESTAMENTUMADOPTAUERIT
SIBIFILIUMAUTPPOPULUMEUMQUISUIIURISEST
AUTPPREUMQUIINPOTPARENTISFUERITOMNI
MODOTEST·EIUSRUMPITURQUASIAGNATIONESUIH̄
DISIDEMIURISĒSICUIPOSTFACTUMT̄EUXORINMA
NUCONUENIATUQINMANUFUITNUBATNAMEOMO
D·FILIAELOCOESSEINCIPITETQUASISUAINECP̄DET.
UEHAE...UEILLEQUIADOPTATUSĒ·INEOTESTAM̄TONI
INSTIT..USINSTITUTAUENDEEXH̄DATIONEEIUS̄U
PERBAC..HUIDETURQUEREREcumTESTAMENTIFA
CIUNDI..MPORESUORUMH̄REDUMNUMERONO
FUERI.
FILIUSQUOQUEQEXPRIMASECUNDALLEMANCIPATI
ONEMANUMITTITURQUIAREUERTITINPOTESTATE
PATRIAMRUMPITURANTEFACTUMTE·N·PDEESUIN
EOTOHINSTITUTUSUELEXH̄DATUSFUERIT·
SIMILEIUSOLIMFUITINEIUSPSONACUIUSNOMINE
EXSCERRORISC·PUAT·QAFORTEEXPEREGRINAUEL
LATINAQUAEPERERROREMQSICR·UXORDUCTAĒĒT
NATUSESSETNAMSIUEHERINSTITUTUSEET·APARE
TESIUEEXHEREDATUSSIUEUIUOPATRECAUSAPBATA
SIUEPOSTMORTEMEIUSOMNIMODOQUASIADGNA

vv. 8. 9.] eomo|d. *Bl.* ci..m..|.. *Gö.* 9.] ainec. *Bl.* aineCPDET. *Gö.*
10.] rit *Bl.* iii *Gö.* 13.] ..mpore *Sched.* ..empore *transcr. Gö.*

[Ad p. 88.] ip..ini..mp...ja..in 1ᵃᵉ *Bl. sch.*: quipecuniumhabere āsipetinurraditn 16.] quipoiumpatris (*Gö*:) ———| 1ᵃᵉ *Bl. sch.*: qui posnēm̄patris....edinen...lidifie 17.] *ut v. 16. ex Bl.*, *Gö*: p ———| 18.] ptionem *Bl.*, - - - *Gö.* 20. 21.] (*errore edit. 1. Bl. 21. 22.*) *pro Bl.* quaraone|accidituteadiuersoq *lineolas habet Gö.* 24.] ar *Bl.*, *Gö.*: omnifi ———|

TIONERUMPEBATTEST·
NUNCUEROEXNOUOSCQAOREDIUOHADRIANOFE·RI
QUIDEMUIUOPATRECPUAT'AEQUEUTOLIMOMNIMO
DOR'PITTEST·SIUEROPOSTMORTEMPATRISPTERITUR
QUIDEMRUMPITTESTSIUEROHINEOSCRIPTUSERIT
UEXHDATUSNONRUMPITTENESCILICETDILIGENTE·
FACTATESTAMENTARCINDERENT'C·SICDIPOREDIN
RENOUARIÑPOSSENT
POSTERIOREQUOQUETESTQ·IUPEFACTURUME·SU
PERIUSRUMPITURNECINTEREANEXTITERITALIQR
EXEOHRESANNONEXTITERITHOCENIMSOLUMSPE
CTATURANEXISTEREPOTUERITIDEOQRIQUISEXPOSTE
RIORETESTQIUREFACTUMEAUTNOLUER·THERSEA
UIUOTESTATOREAUTPOSTMORTEMEIUSANTEQUAM
HTEMADIRETDECESSERITAPCEPTIONEMEXCLUSUS
FUERITAUTCONDICIONESUBQUAHINSTITUTUSEDEFE
CTUSSITA·PROPTERCELIBATUMEXLEGEIUL·SUMMO
TUSFUERITABHTATEQUIBCASIBPATERFAMILINTE
STATUSMORITURNAMETPRIUSTESTNONUALETRU
PTUMAPOSTERIOREETPOSTERIUSAEQNULLASUIR
HABETC'EXEONEMOHEREXTITERIT·
ALIOQUOQUEMTESTAMENTAIUREFACTAINFIRMAT
UELUTISQUIFECERITTESTKDASITQQBMODISACCI
DATPRIMOCOMMENTARIORELATUMEHATCASU··

v. 9.] IUPEFACTIIIIME·SU (sup. TURUM) *Schedae, sed Gö. transcripsit* IUREFACTURUME·SU *Lachmannus* E· *non recepit.*

RITAFIERITESTAMENTADICEMUSC'ALIOQUINETQ
RUMPUNT'INRITAFIANTPSHOMINUSRUPTADICI
SEDQUIASANECOMMODIUSERATSINGULASCAUSAS
SINGULISAPPELLATIONIBUSDISTINGUIIDEOQUAEDĀ
NONIUREFIERIDICUNT'QUADAMIUREFACTARUMPI
UELINRITAFIERI NONTĒMPOMNIA
INUTILIASEATEQUELABINITIONONIUREFACTASUNT
ŪIUREFACTAPOSTEAINRITAFACTAUIRUPTASNAM
SISEPTTESTIUMSIGNISSIGNATASINTESTAMEN
TAPOTĒSCRIPTUSHSECUNDUMTAB·BPPETERESI MO
DEFUNCTUSTESTATORETC·R·ETSUEPOTESTATISMOR
TISTEMPOREFUERITNAMSIIDEOINRITUMFITTEM
QP'TEACIUITATEMUELETIAMLIB·TATEMTESTATORA
MISITUUTHISINADOPTIONEMSEDEDITMORTISTE
POREINADOPTIUIPATRISPOTESTATEFUITNONPOTEST
SCRIPTUSHERESSECUNDUMTABBP·PETE
SECUNDUMTBTESTAMENTIQUAEAUTSTATIMABINI
TIONONIUREFACTAESINTAIUREFACTAEP'TEANUPTAE
ŪINRITEERUNTBPACCIPIUNTSIMODOP'SHTEM
OPTINEREHABEBUNTBPCUMRESIUEROABHISAUO
CARIHTASPOTĒHABEBUNTBP·SINERE·
NAMSIQUISHICINSTITUTUSSITŪ·EXPRIMOUEXPO
STERIORETESTŪABINTESTATOIURELEGITIMOHSIT
ISPOTESTABISHEREDITATEMABOCARESIUERONEMO

v.2.] *post* FIANT *librarium propter ὁμοιοτέλευτον hos duos fere vv. omisisse § 4. I. q. m. test. inf. 2.17. docet*: ETQSTATIMABINI-TIONON | IUREFIUNTINRITASINTS'ETEAQIUREFACTASETP'TEA | PPTER K·D·INRITAFIUNT *Sequens* PS *est pro* P'S 14.] UUTHIS *Bl.* UUIHC *Gö.* MORTIS *Bl. non habet Gö.* 22.] Ū· *Bl.* U *Gö.* 23.] SIT *Bl.* III *Gö.* 24.] ABOCARE *Bl.* A.OCARE *Gö.*

SITALIUSICHERIPSIRETINEREHITEMPRUNT|ICIIIIL:
IUDIIIICADUERSUSEII.HABENTCII.NUP....II...
....IIIIOIIDCPICIII.IIIR.IIQOACJC.IA.II.CJAI
QQNOICUIIII:CUIUILEGITIMUSQUOQ..CPCOI...
..IIUPSCRIBIIIHABENTURU....CIIACON.IIIII...
FACTUMSIT.MQ.FAMILIANONUENIERITAUTNUN
CUPATIONISUERBATESTATORLOCUTUSNONSITCIIN
CADONI.IPC..NIHCRC.II.II ________
EXCON ________
UCPIPOIN.I.CAU.CII.IIAC ________
POSSESSORESTMPRCSOLIMCCII ________
ALEGEBONACADUCAFIUNTETADPOPULUMDEFERRI
IUBENTURSIDEFUNCTONEMO ________:
POTEUTIUREFACTATESTAMENTACCII.NCRA.....
IINFIRME.:.URAPPARETIIPOSS.E.UMIILOI — — —
.IICSI.PPI..ITESTATOR.AIIC.IIIPIIIIALCRI ________
IDI.IIC.IIINUMEIUSADINCIU.I.IINIIIIDIMIOIII..
IC.UALEATQUI ________
TABULASTESTAMC.I..IUIIS ________
IDIFOCIC.P. ________ PBAIIODIR.I..
.IQUIDEM...SIQUISOBIIIICSI..CBPPETIERI..III
.IIICACON....DCRCPEICIII ________
CSA ________
____

3.] OACJC sc. ut nimis incerta ex Sch. non transcripsit Gö.
20.] PIAIROC *in primis schedis lineat transduxit Gö.*

PUENIATHEREDITASETH'ITASCRIPTOIMPANTONINI
SIGNIFICATUR

HEREDESAUTEMAUTNECESSARIDICUNT'AUTSUIETNE
CESSARIĀEXTRANEINECESSARIUSHERESE'TERB
CUMLIB·TATEHERINSITUTUSIDEOSICAPPELLATU.
QUIASIUEUELITSIUENOLITOMNIMODOP'TMORTĒ
TESTATORISPTINUSLIB·ETHERĒUNDEQUIFACULTA
TESSUASSUSPECTASHABETSOLETSERUUMPRI
MOĀSECUNDOUĒTIAMULTERIOREGRADULIBERUM
ETHEREDEMINSTITUEREUTSICREDITORIBUSSATIS'
NONFIATPOTIUSHUIUSHD̄ISQIPSIUSTESTATORISBO
NAUENEANTIDESTUTIGNOMINIAQACCEDITEXUEN
DITIONEBONORUMHUNCPOTIUSHEREDQIPSUMTE
STATOREMCONTINGATQ QAPUTFUFIDIUMSABINOPLA
CEATEXIMENDUMEUMESSEIGNOMINIAQUIANON
SUOUITIOSEDNECESSITATEIURISBONOR'UENDITIO
NEMPATERETURSEDALIOIUREUTIMURPHOCTMIN
·COMMODOILLUTEICOMMODUMPSTATURUTEAQUAE
POSTMORTEMPATRONISIBIADQUISIERITSIBEANTE
BN̄UENDITIONEMSIUEPOSTEAIPSIRESERUENTUR
ETQUISPROPTERCONTRACTIONEBONAUENIERINT
ITERUMEXHEREDITARIACBELLISNONUENIENTNISI
SIQUITEIEXEREDITARIACAUSAFUERITADQUISITUM

v. 3.] *Rubricae* DE HEREDVM QVALITATE ET DIFFERENTIA *puto destin.*
4.] NECESSARI *Bl.* NECESSAR. *Gö.* 15.] CONTINGAT *Bl.* CONTINEAT *Gö.* 22.] CONTRACTIONE *Gö. et Bl.*

uelutsilatinusadquisieritlocupletiorfacturſit
cumceterorumhominumquorumbuenerint
ppor7nesiquidposteaadquirantetiamſaepiuſ
eorumbonauenierisolent·
Suiautemutnecessariheredessuntūutfiliuſ
filiauenepsneptisueexfiliodeincepsceteriqui
modoinpotestatemorientisfuerunts̈utine
posneptisuesuoshersitnonsufficiteuminpo
testateauimortistemporefuissesedopuſeut
paterquoqueeiusuiuopatresuodeſieritsuuſ
heresseautmortexceptusautqualibetra7ne
liberatuspotestatetumenimneposneptisuein
locumsuipatrissuccedunt sedsuiquidemhae
redesideoappellanturquiadomesticiheredeſ
sunteruiuoquoqueparenteꝗadmododomini
existimanturundeetiamsiquisintestatusmor
siquisintestatus’tussitprimaceinsucceſſio
neliberorumnecessariiueroideodicunturq́a
omnimodouelintueabintestatoqextestatōh̄
desfiuntsedhisp̄r̄pmittitabstinereseabh̄dı
utpotiusparentisbueneant·
Idemiuriseetuxorispsonaqinmanuēquiafili
aelocoestetinnurusq̄inmanufiliiestquiane
ptislocoestquinetiamsimiliterabstinendip’t

v. 7.] s̈uti *Bl.* uuti *Gö.* 17.] tò ’ *significat hic incipere versum, praecedentia verba per neglegentiam iterata esse.*

ĀT·FACIT P̄R̄·ETIAMEIQUIINCAUSAIDĒMANCIPATOMĀ
CIPIEC·LIB·ETHERESINSTITUTUSSITCUMNECESSARI
USNONETIAMSUUSHERESSITTAMQSERUUS
CETERIQUITESTATORISIURISUBIECTIN̄SEXTRANEI
HDESAPPELLANTURITAQUELIBERIQUOQUENOSTRI
QUIINPOTESTATENOSTRAN̄SUNTH̄ANOBISINSTITUTI
SICUTEXTRANEIUIDENTURQ̂DEEAUSAETQUIAMATRE
H̄DESINSTITUNT'EODEMNUMEROSQUIAFEMINAE
LIBEROSINPOTESTATENHABENTSERUIQ̄Q·QUICUM
LIBERIETH̄DESINSTITUTIS̄ETP'TEAADOMINOMANU
MISSIEODEMNUMEROHABENT'EXTRANEISAUTĒ
HEREDIBUSDELIBERANDIPOTESTASDATAĒDEADEUN
DAH̄DITATEUN̄ADEUNDASEDSIUEISCUIAPSTINEN
DIPOTESTASĒINMISUERITSEBONISHEREDITARIS
SIUEISUIDEADEUNDADELIBERARELICETADIERIT
POSTEARELINQUENDAEH̄TISFACULTATEMNONHA
BETNISISIMINORSITANN·X̄X̄Ū NAMHUIUSAETATIS
HOMINIB·PMISSUMĒSICUTINCETERISOMNIBUS
CAUSISDECEPTISITAETIAMSITEMEREDAMNOSAN
H̄TEMSUSCEPERINTP̄R̄SUCCURRITSCIOQUIDEM
DIUUMHADRIANUMETIAMMAIORIX̄X̄ŪANN·UE
NIAMDEDISSEC'POSTHADITAMH̄TEMGRANDEES
ALIENUMQADITAEHEREDITATISTEMPORELATEBAT
APPARUISSET

v.7.] EAUSA *Sch.* CAUSA *transcr. Gö.* 10.] S̄ *Bl.* S *Gö* 20.] SCIO *Bl.* SCTO *Gö.*

UIII

EXTRANEIS H̄DIBUSSOLETCRETIODARIIDĒFINISDE
LIBERANDIIUTINTRACERTUMTEMPUSŪADEANT
HD·TEMUELSINONADEANTTEMPORISFINESSUMMO
UEANTURIDEOAUTEMCRETIOAPPELLATAEQUIACER
NEREESTQUASIDECERNEREETCONSTITUERECERGO
ITASCRIBTUMSITH̄TITIUSESTOADICEREDEUEMU
CERNITOQUEINCENTUMDIEB̄PXUMISQUIBUSSCI
ESPOTERISQUEQUODNIITACREUERISEXH̄ESTOET
QUIITAHINSTITUTUSĒSIUELITHEREEDEBEBITIN
TRADIEMCRETIONISCERNEREIDEHAECUERBADI
CEREQMEP·TITIUSTEST·SUOH̄DEMINSTITUITEAM
H̄TEMADEOCERNOQUEQSIITAÑCREUCRITFINITO
TEMPORECRETIONISEXCLUDITURNCCQUICQ̄PFICIT
SIPH̄DEGERATIDESTSIREBUSH̄DITARIISTAMQUAM
HERUTATUR
ATISQUISINECRETIONEHERINSTITUSSITAUTQ̄ABI
TESTATOLEGITIMOIUREADH̄TEMUOCAT'POTEAUT
CERNENDOAUTPROHEREDEGERENDOUĒTIAMNU
DAUOLUNTATESUSCIPIENDEH̄TISHERFIERIEIQ̄LI
BERUMĒQUOCUMQTEMPOREUOLUERITADIREH̄
TEMSOLETPR·POSTULANTIBUSHEREDITARISCRE
DITORIBUSTEMPUSCONSTITUEREINTRAQSIUEL
INTADEANTH̄TEMSIMINUSUTLICEATCREDITORIB
ŪDEFUNCTIUENDERESIQUIAUTEMCUMCRETIONE

v. 11.] q *Bl.* q *Gö.* 12.] CREUCRIT *Schedar. Gö. transcr.* CREUERIT 13.] NCC *Sch.* NEC *Gö.* QPFICIT *Bl.* Q̊.P̄FI.I *Gö.* 16.] SIT *Gö. et Bl.* 24.] CUM *Gö. et Bl.* *in sch. est:* AUTEMCRETIONE

heresinstitutusenisicreuerithtemnfithita
nonaliterexcluditurqsinoncreueritintra
idtempusquocretiofinitasitaqlicetantediē
cretionisconstituerith̄temnonadiretmpe
nitentiaactussuperantediecretioniscerne
dohēēpotēadhicquisinecretioneheresinſti
tutusēquiqueabintestatoperlegemuocatursicut
uoluntatenudaherfititaetcontrariadestina
7nestatimabhereditaterepellit·
Omnisautemcretiocertotemporeconſtringit·
inquamremtolerauiletempusuisumestcen.
tumdierumpotetamennihilominusiureciui
liautlongiusabreuistempusdarilongiusta
meniterdumpr̄·coartatetquisomniscretio
certisdieb·constringaturtamenaliacretio
uulgarisuocaturaliacertorumdierumuulga
risillaqsupraexposuimusidēinq̀dicunt·haec
uerbaquibussietpoteritq·certor·dieruminquadetractishisuerbisceterascribunt·q̂r·cre
tionummagnadifferentiaēnuulgaricre7ne
datanullidiesyputanturnisiquibusscieritquiſ
queseh̄demēē·institutumetp·sitcernerecer
torumuerodierumcretiodataetiamnescien
teseh̄deminstitutumēē·numeranturdieſcō

v. 1.] ita *Bl.* na *Gö.* 17.] q̀ *Gö.* *fuerit* q̂ 22.] ee *Sch.* ēē· *transcr. Gö.* 24.] dieſco *Gö.* diescō *Bl.* co *in Sch. non est.*

TINUIITEMEIQUOQQALIQUAEXC̄CERNEREPHIBE
TURETEOAMPLIUSEIQUISUBCONDICIONEHERINTTITU
TUSĒTEMPUSNUMERAT'UNDEMELIUSETAPTIUSĒUUL
GARICRETIONEUTICONTINUAHAECCRETIOUOCAT'QUI
ACONTINUIDIESNUMERANT'S'QUIAT̄M̄DURAEHAECCRE
TIOALTERAMINUSHABET'UNDEETIAMUULGARISDICTA
EST DESUBSTITIONIBUSININTERD·
DUOSPLURUEGRADUSHEREDUMFACIMUSHOMODO
LTITIUSHĒTOCERNITOQ̄INDIEB·PXIMISQUIBUSSCI
ESPOTERISQQNIITACREUERISEXHESTOTUMMAEUI
USHERESTOCERNITOQUEINDIEB·C̄ETRELIQUAETDE
INCEPSINQTUMUELIMUSSUBSTITUEREPOSSUMUS
ETLICETNOBISŪUNUMINIUNIUSLOCUMSUBSTITUE
REPLURESUEETCONTRAINPLURIUMLOCIIMŪUNŪ·
UELPLURSUBSTITUEREPRIMOITAQUEGRADUSCRIB
TUSHERHEREDITATEMCERNENDOFITHERETSUBSTI
TUTUSEXCLUDIT'NONCERNENDOSUMMOUET'ETIAM
SIPROHEREDEGERATETINLOCUMEIUSSUBSTITUTUSSUC
CEDITETDEINCEPSSIPLURGRADUSSINTINSINGULISSI
MILIRATIONEIDEMCONTINGITSETSICRETIOSINEEX
H̄DATIONESITDATAIDESTSIHECUERBASINONCRERIT
TUMP·MEUIUSHĒSTOILLUTDIUERSUMINUENITQUI
ASIPRIOROMISSACRETIONEPHDEGERATSUBSTITUTU
INPARTEMADMITTITETFIUNTAMBOEQUISPARTIBUS

v. 5.] T̄M̄ *Bl.* TM *Gö.* 21.] CRERIT *Gö. et Bl.*

heredes.sineqcernatneqpherededegerat
saneinuniuersosummouetur etsubstitutur
intotamhereditatemsuccedit·
Sedcl. dumquidemplacuitqdiucernereeteom
herfieripossitprioretiamsiproherede gerre
ritnontmadmittisubstitutiumq'uerocretio
finitasittumproherede gerenteadmiiir..ubsti
tut.....iiiueroplacuitetiamsuperantecre
tioneposseeumprohdegerendoinpartemsub
stitutumadmittereeetampliusadcretionemre
uertinonp'se
Liberisnostrisinpuberibusquosinpotestha
bemnonsolumitautsupradiximussubstituere
possim'idestut..heredesn..titerintaliusno
bisheressitsedeoampliusutetiamsihdesno
bisextiterintetadhucinpuberesmortuifue
rint.itiisaliquisherūuthocmodotitiusfiliu
meusmihiheresestosifiliusmeusmihieritet
——moriaturquaminsuamtutelamue
neritseiusherestoquocasusiquid:
nonextiteritherfiliussubstitutuspatrisfit
her::::heresextiteritfiliusetantepu
bertatemdecesseritipsifilioritheressubsti
tutusquamobremduoquodammodostertamta

v.18.] *Pr. Inst. de pup. subst. 2. 16. docet librarium omisisse* heres non erit siue heres   20.] *vereor ne ante* seius *Gö. omiserit* tunc *quod Inst. habent et ad explendam lineam desideratur.*

A∴∴UDPATRISALIUDFILITAMQUAMSIIPSEFILIUSSIBIH
D.MINSTITUISSETAUTCERTEUNUMESTTESTAMEN
T.MDUARUMHEREDITATUMCETERUMNEPORTOBI
...MPARENTI.PERICULOINSIDIARUMSUBIETURUIDE
.T'PUPILLUSINUSUĒUULGAREMQUIDEMSUBSTITU
TIONEMPALAMFACEREIDĒEOLOCOQUOPUPILLUMHE
REDEMINSTITUIMUULGARISSUBSTITUTIOITAUOCAT
ADH̄TEMSUBSTITUTUMSIOMNINOPUPILLUSHERNO
EXTITERITQACCIDITCUMUIUOPARENTEMORITUR
QUOCASUNULLUMSUBSTITUTIMALEFICIUMTURPICA
RIPOSSUMUSCUMSCILICETETUIUOTESTATOREOMNI
AQ̄INTESTAMENTOSCRIBTASINTIGNORENTURATIL
LAAUTEMSUBSTITUTIONEMPQSIETIAMHERESEX
TITERITPUPILLUSETINTRAPUBERTATEMDECESSERIT
SUBSTITUTUMUOCAM'SEPARATIMININFERIORIBUS
TABULISSCRIBIMEASQ̄TABULASPROPRIOLINOPPRI
AQCERACONSIGNAMUSETINPOR.BTABULISCAUE
M'NEINFERIORESTABULAEUIUOFILIOETADHUCIN
PUBEREAPERIANTSETLONGEUTIUSEUTRUMQUE
GENUSSUBSTITUTIONISSEPARATIMININFERIORI
BUSTABULISCONSIGNARIQ̄SITACONSIGNATAEUSE
PARATAEFUERINTSUBSTITUTIONEUTDIXIMUSETṔ
OREPOT̄.INTELLEGIINALTERAALTERQ̊Q̄IDEMERTE
SUBSTITUTUS

v. 4.] SUBIETUS *Sch.* SUBIECTUS *transcr. Gö.* 8.] OMNINO *Bl.* Q̇U∴∴NO *Gö.* 23.] Q̊Q̄IDEM *Bl.* .Q̇.DEM *Gö.*

Nonsolumautheredibusinstitutisinpuberibu
liberisitasubstituerep'simusutsiantepuberta
temmortuifuerintsitishquemnosuoluerim'
sedetiamexhereditatisitaqueeocasuriquidpu
pilloexhereditatibuslegatisueautdonationi
busproᵖinquor'adquisitumfueritidomneab
substitutumpertinet
Quec'quediximusdesubstitutioneinpuberū·
liberumnūhdumninstitutor'ūexheredator'ead·
etiamdepostumisintellegem'extraneoūhdi
institutoitasubstituerenonpossumutsihrer
extiteritetintraaliqtempusdecesseritali
useihsitsedh'solumnouispmissumēuteum
pfcobligem'uthereditatemnostrumutotam
ūparterestituatq̣iusq̀lesitsuolocotradem'
Sicutat·liberihominesitaṡetseruitamnortri
q̣alienihdesscribipossuntsc.nosterseruu
simuletliberethēeiuberidebetidēh'mrticu
seruusmeusliberherqhestoūheresliberq·
ēestonamsisinelib·teherinstitutussitetia·
sipostea manumissusfueritadominoherēė
nonpotequiainstitutioinpsonaenoncon
stitideoquelicetalienatussitnonpoteītiurīu
dominicernerehtatemc'lib·tateueroh

v. 15.] q̀ Gö. suspicor esse q̂ — Ad hanc quoque pag. Gö. non adnotavit quibus versuum numeris puncta adscribenda sint vel non.

INSTITUTUSSI.....DE̊M________________
EXTESTAMTOLIUER....ENECESSARIUSHERESN̄
UEROABIPSOTESTATOREMMISSUSFUERITSUOARBI
TRIOHEREDITATEMADIREPOTESTQ̵SIALIENATUSSITIUSSU
IUSSUNOUIDOMINI________________RATIONE
PEUMDOMINUSFITHER̵________________HERNEQ̄
LIBEREEPOTESTALIENUSQ̄Q̄SERUUSHERINSTITUTU
....EADEMCAUSADURAUERITIUSSUDOMINIHRE
..TATEMADIREDEBETSIUEROALIENATUSFUE
__________OTESTATOREXPOSTMORTEMEIUSANTE
__________________DOMINICERNERESN̄
________________SUOARBITRIOADIREHTEMPO
TESTAUTEMSERUUSALIENUSH̄INSTITUTUSCUULGA
RICRETIONEDATAITAIGITURDIESCRETIONISCEDE
.....IPSESERUUSSCIERITSEHDEMINSTITUTUMEE
NECULLUMIMPEDIMENTUMSITQUOMINUSCERTI
OREMDOMINUMFACERETUTILLIUSIUSSUCERNE
REPOSSIT
POSTHAECUIDEAMUSDELEGATISQUAEPARSIURIS̄EX
TRAPROPOSITAMQUIDEMMATERIAMUIDETURN
LOQUIMURDEHISIURISFIGURISQUIBUSPERUNIUER
SITATEMR̵NOUISADQUIRUNTSCOMNIMODODE
TESTAM̄TISDEQUEHEREDIBUSQ̸TESTAMENTOINS̄TIT
UUNTLOCUTISUMUSNONSINECAUSASEQUENTILOCO

v. 1.] .....DE̊M *schedar. non transcr. Gö.* 13] TEST *Sch.* TĒ·SI *coni. Hollw.* *Versus 1. 5. 6. 8... 12. supple ex §1. I. de her. inst. 2. 14. sed pone* CERNERE *pro* *adire* CERNAT *pro* *adeat* SIUERO *pro* *atsi* — *In hac pag. Gö. adnotare neglexit quibus versuum numeris puncta adponenda sint.*

poterathaeciurismateriatractari
ii§
Legatorumutiquegenera . quattuorautenim
puindicationemlegamusapdamnationemasi
nendimodoaperpceptionem
Puindicationem l ________________ uerbi
gratiahominemstichumdolegosedsia . icrru
uerbumpositumsituelut ______________
dicaznemlegatumesiuc ______________
uitalegatumfueritsu ______________
itacapitoaeqpiiindicationem ______________
tempiiindicaznemlegatarpc....qiiipor..diia
htemstatimexiqrlegatarifitetsieamremle
gatariusūabhdeūabalioq̄cqquieampossidet
petatuindicaredebetideintendere ______
exiq·ēēineoii.odissentiuntprud ______
quidemetcassiiisceteriqnostripceptorer
quoditalegatumsitstatimpostaditamhtempu
tantfierilegatarietiamsiignoretsibilegatu
ēēdimi.sumetp'teaquamscieritetccpiii...a
tumpindeēēatquesilegatumnonerret
Neruaueroetpculusceteriq̄illiusscolaeau
ctornaliteputantremlegatarifieriqsiuolu
eriteamadseptineres'hodieexdiuipiiantonini

v.2.] iis *ex rubr.* DE LEGATIS *superstites ductus sunt.* 3.] utique *in Sch. primum fuerat* aiiaque quatuor *transcr. Gö.* 20.21.] ccpiii...a|tum *Gö., Bl. adnot.: conicio* repu dia|uit t' (v.1.] matera *Sched.*)

CONSTITUTIONEB'MAGISIUREUTIUIDEUIDEMUR
QUODPROCULOPLACUITNAM·LEGATUSFUISSETLA
TINUSPROUINDICATIONEMCOLONIAEDELIBERENT
INQUIDDECURIONESANADSEUELINTPTINEREPRO
INDEACSIUNILEGATUSĒĒTADeAUTEMSOLERPUIN
DICATIONEMLEGANTRECTEQUAEEXIQ̄IPSIUSTESTA
TORISSUNTS'EASQUIDEMMQ̄·PONDERENUMERO
MENSURACONSTANTPLACUITSUFFICERESIMOR
TISTEMPORESINTEXIQTESTATORISUELUTIUINŪ·
OLEUMFRUMENTUMPECUNIAMNUMERATAMCE
TERASUEROPLACUITUTROQUETEMPORETESTATO
RISEXIUREQUIRITIUMĒĒDEBEREIDEETQUOFA
CERETESTAMENTUMETQ̊MORERET'ALIOQUININ
UTILEELEGAT·S'SANEHOCITAEIC̄·P'TEAŮAUCTORE
NERONECAESARESCFACTUMĒQCAUTUMĒUTSI
EAMREMQUISLEGAUERITQ̄EIUSNUMQFUERIT
PINDEUTILIESITLEGATUMATQSIOPTIMOIURERELI
CTUMĒĒT·OPTUMUMAUTEMIUSESTPDAMNATION
LEGATUMQUOGENEREETIAMALIENARLEGARIPO
TESICUTINFERIUSAPPAREBIT
SEDSIQUISREMSUAMLEGAUERITDEINDEPOSTTESTA
MENTUMFACTUMEAMALIENAUERITPLERIQUEPU
TANTNONSOLUMIC̄·INUTILEEELEGATUMSEDNE
EXSENATUSCONSULTOCONFIRMARIQIDEODICTŪ

v. 1.] UIDEUIDEMUR *Bl.* UIDE..MUR *Gö.* *5.*] ADeAUTEM *Bl. in cuius l^is sch. est* ADesAUTEM *Gö.:* ADAUTEM *6.*] RECTE *Bl.* RES.. *Gö.* *23.*] NE *Gö. et Bl.*

estquiaetsipdamnationemaliquisremsuā
legaueriteamq·posteaalienaueritplerique
putantlicetipsoiuredebeat'legatumtmlegata
riumpetentempexceptionemdolimalirepe:
liquasicontrauolumntatemdefunctipetat·
Jllutconstatsiduob·pluribusuepuindicaynē
eademrlegatasitsiueconiunctiinsiuedisiu
ctimsiomnesueniantadlegatumpartesadsin
gulospertinereetdeficientisportionemcolle
gatarioadcresccreconiunctimautemitale
gatur:titioetseiohominemstichumdolegod::
iunctimital·titiohominemistichumdolegoseio
eundemhominemdolego
Jllutqueriturq̄subcondicionepuindicationem
legatumē·pendentecondicionecuiusēēt·no
stripceptorhdisee·putantexemplostatulibe
riideēeiusseruiquitestamentosubaliquacon
dicionelib·ēē·iussusē·quemystatintereahe
redisseruumeesedediuersoscholaeaucto
resputantnulliusinterimearemesseq̄mul
tomagisdicuntdeeoq̄sinecondicionepure
legatumēanteq̄legatariusatmittatlegatum·
Ddamnaynemb'modolegaim'hermeusisticū·
seruummeumdaremdamnasestoseedetsidato

v. 14.] uuidic..um *Sch.* (uindicationem) *itaque cod. habere uidetur* uindica*y*nem 20.] q̄mul *Bl.* quo.. *Gö.* 23.] her *Sch. sed* hres *transcr. Gö.*

Scriptumsitpdamnationelegatume....
ogenerelegatietiamalienar.legaripotestita
utherredimereetpstareautestimaynemeius
darebebeateaquoquerqinrerumnaturan
ēsimodofuturaē·pdamnaynemlegaripotē·
uutfructusquiinillofundonatieruntā·qex
illaancillanatumeritqautemitalegatume·
postaditamh̄temetiamsipurelegatumēn̄ut
puindicaynemlegatumcontinuolegatarioad
quiriturs'nominusheredisestideolegatarius
inpsonamageredebetidēintendereheredē
sibidareuporteree ettumhersimancipisit
mancipiodareautinturecederep'sessione
qtraderedebetsin'mancipisitsufficitsitradi
deritnsimancipiremtantumtradideritn'
mancipaueritusucapione.·.plenoiurefitle
gatari........autem...capio ——————
diximusmouilium quidemrerumannoear'
ueroquesoloteneant'biennioēetiiiio|..§
o.iiii..puiāidicii.ōsi ——————— du
obuspluribusuepdamnicontracionem lega
tasitsiquidemconiunctimplanesingulisparte:
deuent's ——————————
rodisiunctimsingulissolidardeuetu...|:

v.1.] ex Bl., Gö.sch.: Scripseritii.r.p ————| 19.] iiiio|..§
*Gö. non transcripsit, nec 20.] quidquam praeter du 24.]
Sch. sic: rdeuet

UTSCILICETHERESALTERIREMALTERIESTIMATIONE̅
EIUSP̄STAREDEBEATETINCONIUCTISDEFICIENTISPOR
TIONA̅DCOLLEGATARIUMPTINETS'INHEREDITATERE̅
MANETQAUTEMDIXIMUSDEFICIENTISPORTIONE
PDAMNA7NEMQUIDEMLEGATOINHEREDITATERETI
NEREINPUINDICA7NEMUEROCOLLEGATARIOACCRES
CEREADMONENDISUMUSANTELEGEMPAPIAM
IURECIUILIITAFUISSETPOSTLEGEMUEROPAPIAMDE
FICIENTISPORTIOCADUCAFITETADEOSPTINETQUIIN
EOTESTAMENTOLIBEROSHABENTETQUISPRIMACAU
SASITINCADUCISUINDICANDISHEREDUMLIBEROS
HABENTIUMDEINDESIHEREDESLIBEROSNONHABE
ANTLEGATARIORUMLIBEROSHABENTIUMT̄MIPRA
LEGEP̄AP̄SIGNIFACATURUTCOLLEGATARIUSCONIU̅
CTUSSILIBEROSHABEATPOTIORSITHEREDIBUSETIA̅
SILIBEROSHABEBUNTSETPLERISQUEPLACUITQUAN
TUMADHOCIUSQ̧LEGEPPCONIUNCTISCONSTITUITUR
NIHILINTERE̅ĒUTRUMPUINDICATIONEMANPDAMNA
TIONEMLEGATUMSIT·
SINENDIMODOITALEGAMUSHERMEUSDAREDAMNA
SETOSINERELTITIUMHOMINEMSTICUMSUMERESI
UIQUEHABEREQ̧GENUSLEGATIPLUSQUIDEMHABET
PROUINDICA7NEMLEGATUMMINUSAUTEMQUAM
PDAMNACONI·NEMNAMEOMODON̄SOLUMSUAMRE̅

v. 3.] RE Gö. RE Bl.   24.] DAMNACONT·IONEM Bl.

TESTATORUTILIT̃LEGAREPOTE·SEDETIAMHEREDITRUI
CALIOQUINPUINDICAꝯNEMNISISUAMREMLEGARE
NPOTESTPDAMNAONEMAUTEMCUIUSLIBETEXTRA
NEIREMLEGAREPOTEST
SEDSIQUIDEMMORTISTESTATORISTEMPORERERŪIPRI
USTESTATORISSITUHEREDISPLANEUTILELEGATUM
ĒETIAMSITESTAMENTIFACIUNDITEMPORENEUTRI
USFUERITQSIPOSTMORTEMTESTATORISEARHAE
REDISESSECOEPERITQUERITURANUTILERITLEGATU
E.PLERIQUEPUTANTINUTILEĒĒQUITERGOĒLICET
ALIQUISEAMREMLEGAUERITQUAENEQUEEIURIUM
QFUERITNEQUEP'TEAH̄DISEIUSUMQ·EECOEPERIT
EXSC̄·NERONIANOPROINDEUIDETURACSIPDAMNA
TIONEMRELICTAESSET
SICUTAUTEMPDAMNĀŌNEMLEGATAR̄N̄STATIMP'TA
DITAMHEREDITATEMLEGATARIEFFICITSEDMANET
HEREDISEOUSQDONECISHERESTRADENDOUMA
PANDOUELINIURECEDENDOLEGATARIESAMFE
CERITITAETINSINENDIMODOLEGATOIURISĒETIDE
OHUIUSQUOQUELEGATINOMINEINPSONAMACTIO
EQUIDQUIDHEREDEMEXTESTAMENTODAREFACE
REOPORTET
SUNT TAMENQPUTANTEXLT̄LEGATONUIDERIOBLI
GATUMHEREDEMUTMANCIPETAUTINIURECEDAT

v.4.] *Cod. habere* DAMNAꝯNEM *suspicor, sed cf. etiam v.15.*
5.6.] RERŪIPRI|USTESTATORIS *Bl.* RUI|II|TESTATORIS *Gö.* 10.] QUITERGOĒ *Bl.* QUI.ERGOĒ *Gö.* 15.] ĀŌ *Bl.* AŌ *Gö.* 19.] ĒETIDE *Bl.* ESTIDE *Gö.*

AUTTRADATSEDSUFFICEREUTLEGATARIUMREM
SUMEREPATIAT'QUIANIHILULTRAEITESTATORIM
PERAUITQUTSINATIDESTPATIATURLEGATARIUMR
SIUIHABEREMAIORILLADISSENSIOINHOCLEGATOI
TERUENITSIEANDEMRDUOB·PLURIBUSUEDIRIU
CTIMLEGASTIQUIDAMPUTANTUTRISQUESOLIDŪAMDE
BERISICUTPUINDICAYNEMNONNULLIOCCUPAN
TISĒĒMELIOREMCDICIONEMAESTIMANTQACUMI:
EOGENERELEGATIDAMNETURHERESPATIENTIAM
P̀STAREUTLEGATARIUSREMHABEATSEQUIT'UTSIPRI
ORIPATIENTIAMP̀STITERITETSIREMSUMPSERITSE
CUTURUSSITADUERSUSEUMQUIP'EALEGATUMPE
TIERITQUIANEQUEHABEREMUTPATIATUREAMABE
OSUMINEQD̄MFECITQUOMINUSEAMREMHABE
RET

P̀CEPTIONEMHOCMODOLEGATUMUSL·TITIOUSHO
MINEMSTICHUMPRAECIPITOSEDNOSTRIQUIDĒ·
P̀CEPTORNULLIALIEOMODOLEGARIPOSSEPUTANT
NISIEIQUIALIQ̂EXPARTEHERSCRIBTUSĒĒ·PRAE
CIPEREENIMĒĒ·P̀CIPUUMSUMEREQ·TANTUMĪ
EIUSPSONAMPCEDITQALIQUAEXPARTEHERINSTI
TUTUSĒQHISEXTRAPORYNEMHEREDITATISP̀CIPIAT
LEGATUMHAUITURUSSITIDEOQUESIEXTRANEOLE
GATUMFUERITINUTILEE·LEGATUMADEOUTSABINUS

v. 6.] ETIMELEGASTI *sed supra* TIME *'valde incert.' Sch. ex quib.* E *non transcr. Gö.* 11.] ISIREM (sic) *Sch. sed Gö. transcr.* ISREM 12.] P'EA *Bl.* P..A *Gö.*

existimaueritne ⓅQuidemex C̄oo neroniano p'
seconualescerenameoinquit sc̄· eatantumcō
firmanturquaeuerborumuitioīc̄· nonualent
nqppteripsampsonamlegatarinondeuerē
tursediulianoexsextoplacuitetiamhoccasu
exsc̄·confirmarilegatumex ūuisetiam
hoccasuaccidereutīc̄· inutilesitlegatumunde
manifestumēqeidemalisuerbisrectelega
tur n̄ūprouindiz̄nemetpdamnaʔnemsinē
dimodotuncautemuitiopsonaelegatumnō
ualerecumeilegatumsitcuinullomodolega
ripossit ūutperegrinoc' quotestamentifacti
ononsitquoplanescasu sc̄ locus n̄estitemno
stripceptorqitalegatumēnullaragneputant
p'seconsequieumcuiitafuerintlegatumqu
odiudiciofamiliaeerciscundaeqinterhere
desdehtateerciscundaidēdiuidundaaccipi
soletofficioenimiudicisidcontineriutetqp
pceptionemlegatumēadiudicet' undeintel
legimusnihilaliutsecundumnostrorump
ceptorumopinionemppceptionemlegarip'
senisiqtestatorissitnullaenimaliarq here
ditariadeduciturinh' iudicium
Jtaquesinonsuamremeomodotestatorlegauerit

v. 1] C̄oc *Gö.* C̄oo *primae Sch. et Bl. qui adn.: fort.* Goo

Iurequidemciuiliinutileeritlegatumsedex[s]ena
tusconsultoconfirmaiit'aliquodt̄m̄casuetiā·
alienamremp̀ceptionemlegariposse fatentur
ūutisiquiseamremlegaueritqcreditorifiduci
aecausamancipiodederitnamofficioiudiciscoh
h̄descogiposseexistimantsolutampecuniam
soluereeamremutpossitꝑcipereeicuitalega
tumsiteddiuelsesolesauctoresputantetiamextra
neoꝑp̀ceptionemlegarip'seproindaacsiitascri
uat'titushominemstichumcapitosiꝑuacuoadi
ectap̄syllaba[p]rideoquepiii.i..|..ii...ca....i
legatamuideriquaesententiadicit'diuihadria
niconstitutionemconfirmataessesecundum
hancigituropinionemsiearesiqdefunctifu
eritp'sēalegatariouindicarisiuehisunusexhdi
bussitsiueextraneusetsiinbonistantumtesta
torisfueritextraneoquidemexscutileerit
legatumheredi uerofamiliaeherciscundaeiu
dicisofficiop̀stabitur
Qsinulloiurefueritttestatoristamhdiqextrane
oexs̄c̄utileeritsiuet̄m̄heredibussecundumno
strorumopinionemsiueetiamextraneissecū
dumillorumopinionemduob·pluribusueeadē
rconiunctimautdisiunctimlegatafueritsingul

v. 11.] syllaba[p]r Gö. syllabar Bl. 15.] p·sē[t] Bl. pse Gö. 24.] singul Gö. sing[:] Bl.

U̅I̅I̅I̅

·partes·auerede bent·
ad legem falcidiam
Sedolumquidemlice(at)tотumpatrimoniumlega
tisatqueliber tatib·erogarenꝰqcqherediRelinqu
ere pterquinanenomenhitquelexxiitabpmit
tereuidebatquacaueturutquodquisquedereſua
testatusēēt·idratumhaueretur hisubisutile
gassetsiiaeresitaiusestoqaequiscriBtiherant
abhereditateseabstinebantetidcircoplerique
intestatimoriebantꝰitaquelataēlexfuriaqex
ceptispsonisquibusdamceterisplusmillaear
ribuslegatorumnominemortisueccaperepeR
missumnonestsedethеclexnonpfecitq·uoluit
quienimuerbigratiaquinquemilliumeriſpatri
moniumhabebatpoteratquinqhominibusſi
gulismillenosasseslegandototumpatrimoni
umerogareideopostealataēlexuoconiaquacau
tumenecuipluslegatorumnominemortisuec
caperelice retquamheredescaperenturexq
legeplanequidemaliquidutiquehdeshaBereui
debanturseттmfereuitiumsimilenasceban
turnaminmultaslegatariorumpsonasdiſtri
butopatrimoniopoteratadeoheredimininmum
relinquereutnīexpedirethdihuiuslucrigra

v. 1.] parteshauere *Bl.* ·partes·auere *Gö.* 4.] nꝰqcq *Bl.* n·qcq *Gö.* 6.] ~~qq ⸱sque~~ quodquisque *Sch. In Cod. esse puto* qquisque 8.] qae *Gö.* qae *Bl.* 12.] ::bus *et i. f. v.* peu *Sch.* ribus *et* per *transcr. Gö.* 20.] planē *Gö.* plane *Bl.*

TIAMTOTIUSHEREDITATISONERASUSTINERELATAE
ITAQ̄LEXFALCIDIAQUACAUTUMĒNEPLUSC̄Ɉ LEGARELICE
ATQDODRAMTEMITAQ̄NECESSEĒUTHERQUARTAM
PARTEMHEREDITATISHABEATETH'NIUREUTIMURIN
LIBERTATIBUSQUOQUEDANDISNIMIAMLICENTIAM
CONPESCUITLEXFURIACANINIASICUTINPRIMOCOM
MENTARIORETTULIMUS
R⁄:: DEINUTILITERRELICTISLEGATIS R⁄
ANTE . EREDISINSTITUTIONĒMUTILITERLEGATUR
SCILICETQUIATESTAMENTAUIMEXINSTITUTIONE
HEREDISACCIPIUNTETOBIDU·UTCAPUTETFUNDAM
TUMINTELLEGITTOTIUSTESTAMENTIHEREDIS'INS'TI
TUTIOPARIRATIONECLIBERTASANTEHEREDIS'INS'TI
TUTIONEMDARIPOTESTNOSTRIP̀CEPTORNECTUTO
REOLOCODARIPOSSEEXISTIMANTURSETLABEOETP
CULUSTUTOREMPOSSEDARIQUODNIHILEXHEREDITA
TEEROGATURTUTORISDATIONEP'MORTEMQUOQUE
HEREDISINUTILITERLEGAT'IDĒHOCMODOCUMHER
MEUSMORTUSERITDOLEGOAUTDATOITAAUTEMRE
CTELEGATURCUMHERMORIAT'QUIANONP'MORTE·
HEREDISRELINQUITURSEDULTIMOUITAEEIUS'TEM
PORE
RURSUMITANONPOTESTLEGARIPRIDIEQHERMEUS'MO
RIETURQ̄NONP̀TIOSARATIONERECEPTUMUIDETUR

v. 2.] CɈ *Sch. unde* EI *fecit Gö. cum* CR *deberet.* 8.] *duas* R⁄ *et magnam* S *dedi ex Bl., Gö.:* . . . . DEINUTILITERRELICTISLEGATIS 9.] *ex Bl., Sch.:* INSTITUTIONEMUTILITERLEGA. . . . *Falso Gö. transcripsit* INUTILITER

EADEMETDELIBERTATIBDICTAINTELLEGEMUSTUTOR
IIEROANPOSTMORTEMHEREDISDARIP'SITQUERENTI
BUSEADEMFORSITAMPOTERITESSEQUAESTIOQDEAGI
TATURQUIANTEHEREDUMINSTITUTIONEMDATUR
POENAECAUSARELICTISLEGATIS
POENAEQUOQUENOMINEINUTILITERLEGAT'POENAEAUTE
NOMINELEGARIUIDETURQCOERCENDIHEREDISCAU
SARELINQUITURQUOMAGISHERESALIQUITFACIATAT
NONFACIATUUQ.ITALEGATURSIHERESMEUSFILIAMS
AMTITIOINMATRIMONIUMCOLLOCAUERIXSEIODA
TOUITASIFILIAMTITIOINMATRIMONIUMNONCOLLO
CAUERISXMILTITIODATOSEDETSIHUERUIGRATISIN
TRAUENNIUMMONUMENTUMSIUIÑFECERITXTI
TIODARIIUSSERITPOENAENOMINELEGATURŨUAUEN
QUEEXIPSADEFINITIONEMULTASSIMILESSPECIERŨJ:
RIASFIGEREPOSSUMUSNECLIBERTASQUIDEMPOENAE
NOMINEDARIPOTESTQUAMUISDEEAREFUERITQSI
TUMDETUTOREUERONIHILPOSSUMUSQUAEREREQA
NONPOSTDATIONETUTORISHCONPELLIQUIDQFACERE
AUTNONFACEREIDEOQUAEDATURPOENAEN....NE
TUTORDATUSFUERITMAGISSUBCONDICIONEQUAMP:
NAENOMINEDATUSUIDEBIT'
INCERTAEPSONAELEGATUMINUTILITERRELINQUIT'INCER
TAAUTEMUIDET'PSONAQPINCERTAMOPINIONEM

v. 9.] UUQ. uc. *Bl.*, *Gö.*: U..Q.ITALEGAUERIT...RESME..IFILIAMT: *quod* T: *Bl. non habet.* 14.] RŨNIAUEN *Bl.* M.CAD... *Gö.*
15.] ŨJ: *Bl.* CŨ *Gö.* 16.] RIASFIGERE *Bl.* CO.ŨSFICERE *Gö.*
POEAE *Bl.* P.... *Gö.* 20.] N....NE *Gö.* ....NE *Bl.*
23.] TERELINQUIT'INCER *Bl.* .....NQUI.II.... *Gö.*

ANIMOSUOTESTATORSUBICITURUE.·.·.·.·.·.ITALE
GATUMSITQUIPRIMUSADFUNUSMEUMUENIT
MEUSX̄·DATOIDEMIURISESIGENERALITEROMNIB
LEGAUERITQUICQUEADFUNUSMEUMUENERITII.
CIDEMC̄Ē QITARELINQUITURQUICUMQUEFILIOME
OINMATRIMONIUMFILIAMSUAMCONLOCAUERITEI
HERESMEUSX̄MILDATOILLUTQUOQUEINEADEMCAU
SAĒQUODITARELINQUIT'QUIPOSTESTAMENTUMCŌ
SULESDESIGNATIERUNTAEQUEINCERTISPSONISLE
GARIUIDETURETDENIQUEALIAEMULTAEHUIUSMO
DISPECIESSUNT
SUBCERTAUERODEMONSTRATIONEINCERTAEPSONAE
RECTELEGATURŪŪEXCOGNATISMEISQUINUNC.UNT
QUIPRIMUSADFUNUSMEUMUENERITEIX̄MILHE
RESMEUSDATOLIB·TASQUOQUENONUIDETURINCER
TAEPSONEDARIPOSSEQUIALEXFURIACANINIAIUBET
NOMINATIMSERUOSLIBERARITUTORQUOQUECER
TUSDARIDEBET
POSTUMOQUOQUEALIENOINUTILITERLEGATUR ——
ALIENUSPOSTUMUSQUINATUSINTERSUOSHEREDEℓ
TESTATORIFUTURUSN̄ĒIDEOQUEEXEMANCIPATO...
QUEFILIOCONCEPTUSNEPOSEXTRANEUS ————
...IIII.IICROĒEIUSȮ.CIN̄IU̇.C̄.IO.IIIONII .·.·.
CIIȮ.UXOREXTRANEUSPOSTUMUSPATRICONTIN

v.1.] SUBICITURUGC.........| *Bl.* 23.] IIITERDESTASINE..
......UNDE.N| *Bl.* 24.] ATOEUXOR TUSXSCR *Bl.*

gitacneheresquidempotestinstituip'stumus alienusēenimincertapsonaceterauеroqua: supradiximusadlegatapropriaepertinentq̄q̄n̄ inmeritoquibusdamplaceatpoenaenominehe redeminstituinonpossenihilenimintererit utrumlegatumdareiubeat'heressifeceritali quidautnonfeceritancohereiadiciaturquia tamenheredisadiectioneqlegatidationecon pelliturutaliquidcontrapropositumsuumfaci at·

Aneiquiinpotestatesiteiusquemheredeminsti tuimusrectelegemusqueritseruiusrectelega riprouatsedeuanescerelegatumsiquotempore dieslegatorumcederesoletadhucinpoteriiide oquesiuepurelegatumsitetuiuotestatoreinpo testatehōdiseedesieritsiuesubcondicioneetā tecondicionemidacciderıtdeberilegatum

Sabinusetcassiussubcondicionerectelegaripu ren̄recteputantliceteniuiuotestatorep' sitdesinereinpotestateheredisseeideotm̄inu tilelegatumintellegioporterequiaq·nullasui reshauiturumforetsistatimp'testamentum factumdecessissettestatorhocīdōdeoualere quiauitamlongiustraxeritabsurdumēēt

diuersaesicholeauctoresnecsubcondicionere
ctelegariquiaquosinpotestatehabemuseisnon
magissubcondicioneq̄puredeberepossumusex
diuersoconstatabeoquiinpotestateēheredei
stitutorectetibilegarisedsitupereumheresex
titeriseuanescerelegatumquiaipsetibilegatu
deberenonpossissiuerofiliusemancipatusaut
seruusmanumissuseritūinaliumtranslatusēt
ipseheresextiteritautaliumfeceritdeberile
gatum·
hinctranseamusadfideicommissaetpriusdehe
reditatib·uideamusinprimisigiturs̄ciendum
eopusēēutaliquisheresrectoiureinstituat'
eiusquefideicommittaturuteamheredita
temaliirestituataliōquiinutileētestam̄tum
inquonemorectoiureheresinstituituruerba
autemutiliafid̄zhaecrectemaximeinusuees̄se
uidenturpetorogouolofideicommittoquaep
indefirmasingulasatquesiomniainunumco
gestasintcumigiturscribserim'titiusheres̄to
p'suimusadicererogotel·titipetoqateutc'p̄mu-
possishereditatemmeamadireg̃aioseioreddar̃
restuasp'sum'autemetdeparterestituendaro
gareetliber'ēūsubcondicioneūpurerelinq̄re

FIDEICOMMISSAUELEXDIECERTARESTITUTAAUTEM
HTATEMISQUIRESTITUITNIHILOMINUSHERPMANETII
UEROQUIRECIPITHTATEMALIQUANDOHEREDISLOCO
EALIQUANDOLEGATARIDUMAINEHDISLOCOERATNEC
LEGATARISEDPOTIUSEMPTORISTUNCENIMINSUERAT
EICUIRTITUEBAT'HEREDITASNUMMOUNOEAMHE
REDITITEMDICISCAUSAUENIREETQUAESTIPULATIO
NESINTERHEREDEMETEUMCUIRESTITUEBATURH.
TASIDESTH'MODOHERESQUIDEMSTIPULABATURABE
OCUIRESTITUEBAT'HEREDITASUTQUICQUIDHEREDI
TARIONOMINECONDEMNATUSFUISSETSIUEQUIDALIAI
BONAFIDEDISSEEONOMINEINDENISSETETOMNI
NOSIQUISCUMEOHEREDITARIONOMINEAGERETURE
CTEDEFENDERETURILLEUEROQUIRECIPIEBATHEREDI
TATEMINUICEUISTIPULABATURUTSIQUIEXHEREDI
TATEADHDEMPUENISSETIDSIBIRESTITUERETURUT
ET·PATERET'EUMHEREDITARIASACTIONESPCURATO
RIOAUTCOGNITORIONOMINEEXEQ
SEDP'TERIORIBTEMPORIBUSTREUELLIOMAXIMO
ETANNEOSENECACONSULIB·SCFEQUOCAUTUMEIT
UTEICUIHTASEXFCCAUSARESTITUTASITEACTIONES
QUEIURECIUILIHEREDIETINHEREDEMCONPETERENT
ETINEUMDARENTURCUIEXFCRESTITUTAEETHERE
DITASPQSCDESIERUNTILLECAUTIONESINUSUHABERI

v. 21.] ɛ in Sch. est, incertum utrum pro littera incerta, an pro deleto asterisco, Gö. non transcr. id ɛ. Inst.: omnes — De punctis quae adponenda sint numeris nihil significant Sch.

PRETORINUTILESAONESEIETINEUMQUIRECEPIT
HDITATEMQUASIHEREDIETINHEREDEMDARECOEPIT
AEQUEINAEDICTOPROPONUNT·SEDRURSUSQUIAHE
REDESSCRIPTICUMAUTTOTAMHEREDITATEMAUTPE
NETOTAMPLERUMQUERESTITUEREROGABANTUR
ADIREHTATEMOBNULLUMAUTMINIMUMLUCRUM
RECUSABANTATQ·OBIDEXTINGUEBANTURFC·PPEGA
SOETPUSIONESENATUSCENSUITUTEIQUIROGATUS
ESTHDITATEMRESTITUEREPINDELICERETQUAR
TAMPARTEMRETINEREATQUEELEGEFALCIDIAINLEGA
TISRETINENDISCONCEDITUREXSINGULISQUOQUE
REBUSQPFC·RELINQUNTUREADEMRETENTIOPMIS
SAĒPQSCIPSEONERAHEREDITARIASUSTINETILLEAT
QUIEXFCRELINQPARTEMHEREDITATISRECIPITLEGA
TARIPARTIARILOCOEĒIDĒEIUSLEGATARICUIPARSBO
NORUMLEGATURQUAESPECIESLEGATIPARTITIOUOCA
TURQUIACUMHEREDELEGATARIUSPARTITURHERE
DITATEM
UNDEEFFECTUMĒUTQUAESOLENTSTIPULATNESIN
TERHEREDEMETPARTIARIUMLEGATARIUMPPONI
EADEMPPONANT·INTEREUMQUIEXFCCAUSARECI
PIHEREDITATEMETHEREDEMIDĒUTĒ·LUCRUMETDA
MNUMHEREDITARIUMPRORATAPARTEINTEOSCOM
MUNESITERGOSIQUIDEMNONPLUSQUANDODRANT·

btatisscriptusheresrogatussitrstitueretum
extreuellianosc̄restituitħtasetinutrumq
actionesheredıtariaeprataparteDantinhere
demquidemiureciuiliınetiumueroquirecipit
hditatemexsc̄trebellianoqqheresetiampro
eapartequrestituitherespinaneateiquieetin
eumsolidaeactionescompetuntsednonulte
riusoneratnecultreriusilludantactnesqu
amapudeumcommodumhereditatisremanet·
Atsiquisplusqdodrantemueletiamtotamhe
reditatemrestituererogatussitlocusetpe
gasianosc̄setisquismeladieritheredıtatem
simodosuauoluntateadieritsiueretinuerit
quartampartemsiuenolueritretinereipse
uniuersaoneraheredıtariasustineturset
quartaquidemretentaquasipartisetpropar
testipulatnesinterponidebenttamqpartı
ariumlegatariumetheredemsiuerototamhe
reditatemrestitueritadexemplumempteet
uenditehereditatisstipulatnesinterpone
desuntsetsirecusetscriptusheresadirehe
reditatemobidqdicateamsibisuspectames
sequasidamnosamcaueturcasianosc̄·utde
siderantecuirestituererogatuseiussu

v. 11.] ET *Bl.* et *Gö.* (*ubi* ē· *siue* est *scribi debebat.*)

p̀torisadeatetrestituatpindequeeietineum
quireceperitactionesdenturaciurisēex
sc·trebellianoquocasunullisstipulaṭnibus
opusēquiasimulethuicquirestituitrecuri
tasdatiretacẏneshereditariaeeietineiuntran
feruntur quireceperithtemnihilautemin
testutrumaliquisexasseheresinstitutus
auttotamh̄tatemautpropartérestituererō
geturanexparteheresinstitutusauttotam
eampartemautpartispartemrestituererō
geturnamethoccasudequartaparteeiuspar
tisratioexpegasionosc·haberisolet
Potestautemquisqueetiamressingulaspfc
relinquereuelutfundumhominemuest..
argentumpecuniamētuelipsumheredempro
gareutalicuirestituatuellegatariumquirale
gatariolegarinonpossititempotestnrolump
priatestatorisr·pfc·relinquisedetiamhere
disautlegatariiautcuiuslibetalteriusitaque
etlegatariusn̄solumdeearerogaripotestutea
aliquirtituatquaeeilegatasitsedetiamdeali
asiueipsiuslegatarisiuealienasitsedhocrolu·
obseruandumēneplusquisquamrogetalicui
restituerequamipseextestamtocepitnam

v. 2.] ēex *in Sch. sic est:* ēex / ēci / ēẹex

quodamplusestinutiliterrelinqt·
cumatalienarespeRfc·relinquiturnecerteē
eiquirogatusēautipsumredimereetpstare
autestimationem.... .solueres..uimiri...er
pdamnationemalienaimreslegatarit
Sunttamenquiputantsiremp fc relictamdo
minusnonuendatextinguifcçaltaaṯēēcp
damnaznemlegatiliuertasquoqueréruopfc
daripūtuelerrogeturmanumittereuellega
tarius________________________________R
rogetandeeoquiipsiusheredis_____tariuel
etiamextraneisititaqueetalienusserusredimi
etmanumittidebetq.____________________
datsane_______________________________
iicomputationullainteruenitquiautemexfc·
manumittiturnontestatorisfit__________
statoris______________________________
titadquidirectotestamento:libēēiubetur:
uthoco.st.____________puberis_________
ser___________________________________
torisfitliutusnaliusullusdirectoextertamto
libtatemhaberepotestq.quiutroquetempore
testatoris____________________________
testamentumetqu.moreret'_______________

v. 4] ....soluerexr. *Bl.*, *Gö. non habet.* 7] çàlįaaṯēē *Bl.*, *Gö.*: ....ēē 14] *In Sch. prim. relatum erat:* datsanesimiicimuo.. ii..i..oui..cṙiii... 19] o. *Gö.* [*puto* cō] *Litteras* puberis [*i.e.* s(iberesto)] *non transcr. Gö.* *vv.* 10.11.13.16.17.23.24. *suppl. ex* § 1. *I. de sing. reb. p. fc. rel.* 2.24.

R cā

Multumautemdiff — • — quaepf̄c̄reloan̄.
turabhisquidirectoiurelegantur necceṗf̄c̄etiāq̄
toheredisrelinquipotestcumalioquinlegatūnisi
ttºfa.ii..inutilesit
Itemintestatosmorituruspotestabeoadquembo
naeiuspertinentf̄·alicuirelinquerecumalioquin
abeolegarinonpossit — — — oāmie.reli
clu.nonaliterualetquamsiātaestatoreconfir
matifuerintidenisiintestamentocaue ——
testatorutquidquidincodicillisscripseritidra
tumsitf̄c̄ueroetiamnonconfirmatiscodicillis
relinquipotestitemalegatariolegarin̄potest,s̄
f̄c̄relinquipotestquinetiamabeoquoquecuip
f̄c̄relinquimusrursusalipf̄c̄relinquerepos
sumusitemseruoalienodirectolibertasdarino
potestsedpf̄c̄potest
Itemcodicillisnemoherinstituip̄neqexh'
dariquamuistestamentoconfirmatisintaut
hicquitestamentoherinstitutusēpotestcodi
cillisrogariuteamhereditatemalutotamūex
parterestituatquistestamentocodicilliconfir
matinonsint•

vv. 1. 2.] ex Bl., Gö. 'vacui sunt'. Rubric. ex vv. 3. 4. restitue. 3...6.] *ex Bl., Gö.*: Multumautem - - - - qua - - - - - - | turabhisquidirectoiurelincunt' - - - - - - - - - - | . . . . . . iāpcriiq ———— | ———— | 7.] pote - - - - - - | *Gö. potest* abeo *sr. Bl.* 8.] *ex Bl., Gö.*: . . . . uāj iinonif·alicuirelinquere - - - - | 9.] *ex Bl., Gö. solum* nonp̄ 10.] quam *sr. Bl., Gö.*: q - - - - - - - - - | 12.] serit idra *Bl.* tu - - - - - | *Gö.* 13.] *Bl., Gö.*: iidaēii ———— | 14.] n̄potests̄ *Bl., Gö.*: - - - - - - 19.] exh' *Bl.*, legat: *Gö.* 20.] quamuis *Bl.* u·iiō·als *Gö.* 21.] ēpotestcodi *Bl., Gö.*: - - - - - -

ITEMMULIERQUAEABEOQUICENTUMMILIAERISCENSU' ĒPLEGEMUOCONIAMH̄DESINSTITUTIÓNONPOTESTTA MENFCRELICTAMSIBIHEREDITATEMCAPEREP̄·

LATINIQUOQUEQUIHEREDITATESLEGATAQUIADIRECTO IURELEGEIUNIACAPEREPHIBENTEXFCCAPEREPOS' SUNT

ITEMCUMSC̄PROHIBITUM SITPROPRIUMSERUUMMINOREMANNISXXXLIBE RUMETHEREDEMINSTITUEREPLERISQUEPLACETP' SENĖOSIUBERELIBERUMEECUMANNORUMXXX ERITETROGAREUTTUNCILLIRESTITUAT'HDITAS'

ITEMQUAMUISNONPOSTMORTEMEIUSQUINOBIS'HE RESEXTITERITALIUMINLOCUMEIUSHEREDEMINSTI TUERETNP'SUMUSEUMROGAREUTCUMMORIETUR ALIIEAMHEREDITATEMTOTAMUĒEXPARTERESTITUAT ETQUIAPOSTMORTEMQUOQUEHEREDISFC·DARI POTESTIDEMEFFICEREPOSSUMUSETSIITASCRIPSE RIM·CUMTITIUSHERESMEUSMORTUUSERITUOLOHE REDITATEMMEAMADP MAEUIUMPERTINEREUTROQ̄ AUTEMMODOTAMHOCQUILLOTITIUMHEREDEMSŪ OBLIGATUMRELINQUITURDEFC̄RESTITUENDO

PTEREALEGATAFORMULAMPETIMUSFC̄·UEROROMAE QUIDEMAPUTCONSULEMUELAPUTEUMP̄TOREMQUI P̄CIPUEREFC·IUSDICITPSEQUIMURINPUINCIISUE ROAPUTP̄SIDEMPROUINCIAEITEMDEFC̄·SEMPER

2.] H̄DESINSTITUTIS *Bl.* HDESINSTITIO *Gö.* 6.] SC̄ *Bl.* .. *Gö.* 9.] Ė *Bl.* E *Gö.* 18.] UTROQ̄ *Bl.* IIEPCO (iroq) *Gö.* 19.] SŪ *Bl.* SU *Gö.*

inurbeiusdicitdelegatisueroquumraqunit
fcusuraeetfructusdebent·simodomorā
solutionisfeceritquifc·debebitlegatorum
uerousuraenondebent·idquerscriptodiui
hadrianisignificaturscioꝑiulianoplacu'
seineolegatoqsinedimodorelinquiturid ē
iuriseequodinfc·qsententiametbistempo
ribusmagisoptinereuideo·
Itemlegatagraecesscriptanualentfcūualent
itemsilegatumpdamnationemrelictumher
infiteturinduplumcumeoagiturfcueruno
minesemperinsimplumpsecutioēitemquir
queexfċplusdebitopererroremsolueritre
peterepotestadidquodexcausafalsapdamna
tionemlegatiplusdeuitosolutumsitrepetiñ
potestidemscilicetiurusēdeeolegatoquodñ
debitumuelexhacuelexillacausaperrorēmso
lutumfuerit·
Erantetiamaliaedifferentiaequenuncnō
suntuteccepereqriniposterantfideicommis
samfacereetferrehacfuitorigofideicom
missasedp'teaidprohibitumēetnuncexorati
onediuisunthadrianisenatusconsultusfact·
ēuteafideicommissaficouindicarenturcaeliuer'

1] raqunit *Bl.* raqunt: *Gö.* 2] debentsimodomorā *Bl.* debenturs̊imodomoramin *Gö.* 3] solutionis *Bl.* solutione *Gö.* 5] scio *Bl.* seio *Gö.* placu' *Bl.* placu: *Gö.* 24] cae liuer' *Bl.* cai.i / ιιer *postea* ciuer' *Gö.*

QUOQUEQUIPLEGEMIULIAMCI HEREDITATESLEGA
TAQUECAPEREPROHIBENTUROLIMFIDEICOMMISSA
UIDEBATURCAPEREPOSSEITEMORBIQUIPLEGEMPA
PIAOBIDQ·LIBEROSNONHABEBANTDIMIDIASPARTES
HEREDITATUMLEGATORUMQUEPERDUNTOLIMSOLI
DAFIDEICOMMISSAUIDEBANTURCAPEREPOSSESED
POSTEASCPEGASIANOPINDEFIDECOMMISSAQUO
QUEACLEGATUMHEREDITATESQUECAPEREP'SEM
PROHIBITISEAQUETRANSLATASADEOSQUITESTAM
TOLIBEROSHABENTAUTSINULLOSLIBEROSHABEBINT
ADPOPULUMSICUTIIURISEINLEGATISETINHEREDI
TATIBUSQUEEADEMAUTSIMILEEXCAUTEMOLIMIN
CERTAEPSONAEUELPOSTUMOALIENOPFCRELINQ
POTERATQUAMUISNEQUEHERINSTITUINEQUELEGA
RIEIP'SITSETS̄C̄QAUCTOREDIROHADRIANOFACTŪ
ĒIDINFIDEICOMMISSISQUODINLEGATISHEREDITATIBUS
Q·CONSTITUTUMĒITEMPOENENOMINEIAMNON
DUBITATURNECPFCQUIDEMRELINQUIP'SESETQ
UISINMULTUS·IURISPARTIBLONGELATIORCAUSASIT
FCQEOR'QUAEDIRECTORELINCUNTURINQUIBUS·AM
TANTUMDEMUALENTTMTUTORNONALITERTESTA
MENTODARIPOTEQDIRECTOŪUTIHOCMODOLIBERIS
MEISTIUSTUTORESESTOUELITALIUERISMEISTITIUM
TUTOREMDOPFCCOMMISSUMDAIERONPOTEST

o. 1.] IULIAMCI (sup. IC, q) *Bl.* IULIANAI *Gö.* 24.] *Bl. adn. i. f. pag.*
esse 7 7 7 7 7 7 7 (*sc.*)

Inter paginas quas nunc numeramus 126. et 127. folium desiderari constat, quod editores adhuc ex Moss. et Romm. LL. Collat. XVI. 2. §§ 1...5. resarcire sibi videntur. sed hos Collationis locos non sufficere explendis XXXXVIII lineis, quales binae huius codicis paginae habent (nam vix unam paginam explent, si notis librario suetis scribantur) facile id ipsum supplementum seq. pag. repetitum ostendit. Itaque cum secundi commentarii finem pag. 126. extare praeter ductus ludendi causa a librario subscriptos etiam rei ordo et ratio doceant, tertii commentarii exordium, quod unam fere paginam expleverit, desiderari videtur.

§1. Intestatorum hereditates lege xii tabularum pri-
§2. mum ad suos heredes pertinent. Sui autem here-
des existimantur liberi qui in potestate morien.
tis fuerint, ueluti filius filiaue, nepos neptisue
ex filio, pronepos proneptisue ex nepote filio na.
to prognatus prognataue. nec interest utrum
naturales sint liberi an adoptiui. ita demum
tamen nepos neptisue et pronepos proneptisue
suorum heredum numero sunt, si praecedens per.
sona desierit in potestate parentis esse, siue morte
id acciderit siue alia ratione ueluti emancipatione.
nam si per id tempus quo quis moritur filius in pote.
state eius sit, nepos ex eo suus heres esse non potest. idem
et in ceteris deinceps liberorum personis dictum intellege.
§3. mus. Uxor quoque quae in manu eius est, ei sua heres est,
quia filiae loco est; item nurus quae in filii manu est;
nam et haec neptis loco est, sed ita demum erit sua he.
res, si filius cuius in manu erit cum pater moritur,
in potestate eius non sit. idemque dicemus et de ea
quae in nepotis manu matrimonii causa sit, quia
§4. proneptis loco est. Postumi quoque qui si ui-
uo parente nati essent, in potestate eius futuri fo.
§5. rent, sui heredes sunt. Idem iuris est de his quorum
nomine ex lege Aelia Sentia uel ex senatus consulto post

MORTEMPATRISCAUSAPBAT'NAMETHIUIUOPATRE
CPBATAINPOTESTATEEIUSFUTURIEENTQUODETI
AMDEEOFILIOQUIEXPRIMASECUNDAUEMANCIPA
TIONEMPOSTMORTEMPATRISMANUMITTITIIRA.
TELLEGEMUS
IGITURCUMFILIUSFILIAUEETEXALTEROFILIONEPO
TESNEPTESUEEXTANTPARITERADHTEMUOCANT
NECQUIGRADUPROXIMIORE·ULTERIOREMEXCLU
DITAECUMENIMUIDEBATURNEPOTESNEPTESUE
INPATRISSUILOCUMPORTIONEMQSUCCEDE. .
PARIRAYNEETSINEPOSNEPTISQUESITEXFILIOET
EXNEPOTEPNEPOSNEPTISUESIMULOMNESUO
CANTURADHTEMETQUIAPLACEBATNEPOTESNEP
UEITEMPRONEPOTESPRONEPTESUEINPARENTIS
SUILOCUMSUCCEDERECONUENIENSEEUISUM
ĒNINCAPITASEDSTIRPESHEREDITATESDIUIDIITA
UTFILIUSPARTEMDIMIDIAMHTATISFERATETEXAL
TEROFILIODUOPLURESUENEPOTESALTERAMDIMI
DIAMITEMSIEXDUOBUSFILIISNEP. . . . EXTENT
ETEXALTEROFILIOUNUSFORTEUDUOEXALTERO
TRESAUTQUATTUORADIINIUMAUTADDUOSDIMI
DIAMPARSPTINEATETADTRESAUTQUATTUORAL
TERADIMIDIA.
SINUL. . . . . .SUORUMHDUMTUNCHTASP. . . . . .

v. 4.] TIONEM *Bl.* TIONE AII (sic) *Gö.* 4.5.] ter *Bl.* *ap. Gö. sola* s 11.] RIT *Bl.* . . . *Gö.* 13.] *Supra* P *i. f. v.: esse aliquid quod quid sit adgnosci non posse adnot. Gö.* 24.] *Collat. XVI. 2 §9.:* Si cui nullus sit suorum heredum, tunc hereditas pertinet

EXEADLEGEXIITABADGNATOS . . . .
ADGNATIQUILEGITIMACOGNATIONEIUNCTIS̄LEGITI
MAAUTEMCOGNATIOEEAQPUPILISSEXSUSPSONA
– FRATRE.AGNA
. . . . B – – – – – – – – – – – – – – – – UOCANTURNECRE
QUIRITURAN – .
ITEMPATRUSFRATRISFILIOETINUICEM . . . . . GNA
TUSEEODEMNUMEROS – – – – – – – – – PATRUELES
– – – – – QUIEXDUOBUSF – – – – – – – – – – – RATISQU
. . PLERIQ – NCRI
————————————————————————
– TISD.L
LEXXIITABHTEMSEDHISQ – – – – – – – – – – – – –
– GRA
DUSSUNTNECINEOIURESUCCESSIO – – – – – – – – –
GNATUSPXIMUSH . . MOIMISERIT – – – – – – – – DE
CESSERITSEQUENTIBUSNIHILIURISEX – – – – – PE
TITIDEOAUTEMNMORTISTEMPORE – – – – – – – – –
– – – – – – – – – – – – – – – – – – TEMPORE – – – – – – – – –
————————————————————————
CTODECESSERITMELIUSE.UISUMETUNCCAIIREQ
RIPXIMUMCUMCERTUMEECOEPERITNEMINEM
EXEOTESTAMENTOFOREHDEM
QADFEMINASTAMENATTINETINHOCIUREALIUTIN

v. 21.] CAII Gö. EXIIS EATIS Bl. postea EXIIS PAT Id. — Suppl. ex Collat. l. c. §§ 9...13. coll. c. §§ 1. 6. I. de leg. agn. succ. 3. 2.

IPSARUMHEREDITATIBCAPIENDIS PLACUITALIUTIN
CETERORUMBONISABHISCAPIENDISNAMFEMINAR'
— — —TESPINDEATNOSAGNATIONISIUREREDEUNT
ATQMASCULOR'NOSTRAEUEROHTESADFEMINASULTRA
CONSANGUINEORUMGRADUMPTINENTITAQUESOROR
FRATRISORORIUELEGITIMAHEAMITAUEROETFRA
....FILIALEGITIMAHEE.TIAMATERAUTNOUERCAQ
.....NUMCONUENTIONEMAPUTPATREMNOSRŪ
IURAFILIAECONCTAEST SIEIQUIDEFUNCTU
ERIT..IFRATERETALTERIUSFRATRISFILIUSSICUTEXSU
PERIORIBUSINTELLEGITURFRATERPRIORĒQUIAGRA
DUPCEDITSEDALIAFACTAESTIURISINTERPTATIOINTER
SUOSHDESQUODSIDEFUNCTINULLUSFRATEREXTET
SINTLIBERIFRATRUMADOMNESQUIDEMHEIASPTI
NETSEDQUAESITUMESIDISPARIFORTENUMEROSINT
NATIUTEXUNOUNUSUELDUOEXALTEROTRESUELQUAT
TUORUTRUMINSTIRPESDIUIDENDASITHTASSICUTIN
TERSUOSHDESIURISEANPOTIUSINCAPITAIANDUDUM
TAMENPLACUITINCAPITADIUIDENDAMEE·HTEMITAQ
QQERUNTABUTRAQPARTEPSONAEINTOTPORTIONES
HTASDIUIDETURITAUTSINGULISINGULASPORTIONES
FERANT
SINULLUSAGNATUSSITEADEMLEXXII·TAB·GENTILES
ADHTEMUOCANTQUISINTAUTEMGENTILESPRIMOCOM

vv. 3. sqq. suppl. ex Collat. l. c. § 14. *7.] ante* ETIAM *exciderunt verba* NON POTEST SORORIS AUTEM NOBIS LOCO EST

MENTARIOPETTULIMUSETCUMILLICADMONUĒRIM·
TOTUMGENTILICUMIUSINDESUETUDINEMABISSESUP
UACUMEH·QUOQUELOCODEEADEMRETIṄCURIŪSIUS
TRACTARE HACTENUSLEGXIITAB·FINITAE
SUNTINTESTATORUMHEREDITATESQUISQUEMADMO
DUMSTRICTUMFUERITPALAMĒ·INTELLEGEPERTATIM
ENIMEMANCIPATILIUERINULLUMIUSINHTEMPARE
TISEXEALEGEHABENTCUMDESIERINTSUIHDESEEIDĒ
IURISĒSIIDEOLIUERINONSINTINPOTESTATEPATRIS
QUIASINTCUMEOCIUITATER·ADONATINECABIMPERA
TOREINPOTESTATEMREDACTIFUERINTIT·AGNATIK·DM·
NONADMITTUNT·EXEALEGEADHTEMQUIANOMENA
GNATIONISCAPITISDEMINUTIONEPIMITURITEMP
XIMOAGNATONONADEUNTEHTEMNIHILOMAGISSEQU
ENSIURELEGITIMOADMITTIT·ITEMFEMINAEAGNAT·
QUAECUMQCONSANGUINEOR·GRADUMEXCEDUNT
NIHILIURISEXLEGEHABENT·SIMILITÑADMITTUNTUR
COGNATIQUIPFEMININISEXUSPSONASNECESSITU
DINEIUNGUNTURADEOQUIDEMUTNEC·MATREM
ETFILIUMFILIAMUEULTROCITROQ·HEREDITATISCAPI
ENDEIUSCONPETATP·Q·SIPINMANUMCONUENTIO
NEMCONSANGUINITATISIURAINTEOSCONSTITERINT

SEDHAEIURISINIQUITATESEDICTOPTORISEMENDATAE

v.3.] TIṄCIIRIŪ *Bl.* IIṄCURIŪ *Gö.* 23.] *rubricae* DE BONORUM POSSESSIONIBUS *inscribendae puto vacuus relictus v.*

SUNTRAMEOSOMNESQ́LEGITIMOIUREDEFICIUNTUR
UOCATADH̄TEMPROINDEACSIINPOTESTATEPARENTU
MORTISTEMPOREFUISSENTSIUESOLISINTSIUEETIA
SUIH̄DESIDĒ·QUIINPOTESTATEPATRISFUERUNTCON
CURRANTADNATOSAUTEMCAPITEDEMINUTOSNON
SECUNDOGRADUPOSTSUOSH̄DESUOCATIDESTNON
EOGRADUUOCATQUOPLEGEMUOCARENTURSICA
PITEMINUTINONESSENTSEDTERTIOPROXIMITA
TISNOMINELICETENIMCAPITISDEMINUTIONEIUS
LEGITIMUMPDIDERINTCERTECOGNATIONISIURA
RETINENTITAQSIQUISALIUSSITQUIINTEGRUMIUS
AGNATIONISHABEBITISPOTIORERITETIAMSILONGI
OREGRADUFUERITIDEMIURISĒUTQUIDAMPUTANT
INEIUSAGNATIPSONAQ́PROXIMOAGNATOOMITTĒ
TEH̄TATEMNIHILOMAGISIURELEGITIMOADMITTIT'
SEDSUNTQUIPUTANTHUNCEODEMGRADUAPRAETO
REUOCARIQUOETIAMPLEGEMAGNATISH̄TASDATUR
FEMINAECERTAEAGNATAEQUAECONSANGUINEOR'
GRADUMEXCEDUNTTERTIOGRADUUOCANTIDĒ·Ī
NEQSUUSH·NEQUEAGNATUSULLUSERITEODEMGRA
DUUOCANT'ETIAMSIHEAEPSONAEQUEPFEMINI
NISEXUSPSONASCOPULATAES·LIBERIQUOQUEQUI
INADOPTIUAFAMILIASADNATURALIUMPARENTH̄
TATEMHOCEODEMGRADUUOCAT'QUOSAUTEMP

r. 9.] DEMINUTIONE *Bl.* DEMINEIUI *Gö.* — 10.] COGNATIONIS *Bl.* COCNAFUINIS *Gö.*

RUOCATADHTATEMHIHDESIPSEQUIDEMIUREN̄
– – – – – PRHDESFACERENONP – – – – – – –
— — — — — — NSI — — H...?
II...IPSI.....NSOIICIIOIIS? PPIIAIICI...CUI REO
– – – DEMPROCIEP..ACOHEREDUMISIIICIII
– – – – – – MALIUSAISPLERCRAD.SI – – –
– – – – C.D....DAG..NCMIDB – – – – – – – –
– – – DEQUIBUSINHISCOMMENTARISCONI....
– – – – SHIIISTUTUMPROPRIIS7MENTARIIS..
– – – – – – SOLUMADMONUISSE SUFFICIT....
.G – – – – – – IBUSI – – – – – PLELABI:C.I.
.ABII.ISIIP...C..D...HIAI.M – – – – – – –
.LATA – – – – – – – – – – – – OSUM – – – – –
INMA...ICIIIONEMIOCACONSAII – – – – – SA
.IA – – – – – – – LEGEIII....IIUM – – – – – – C.C

——————————————————————

——————————————————————

PCA – – – – – – – – – – – – P.CM – – – – –
RIA – – – – – – – – – – – – – – – – – – –
T – – – – – – – – – – – – – – – – – –

——————————————————————

——————————————————————

E.CA – – – – – – – – – – – – – – – –

——————————————————————

Sic Go., Bl. sic: 4.] ................O.......NOA..........|
6.] A......C..AOAT?ALIOS 9.10.] ......ALAS7HIUSTUTUM *propriis commentariis* 13.] ALIGA.... 13.] ——— MCOIOSUM ———|
14.] *in ma*....ICINONOMIIUSACONSANC.......NA 15.] RIAM
18.] POS – – – – – – – –| 19.] UPTA.ER – – – – RECANABARATUM....IS|
22.] R.CA....ACCAT 23.24.] P'EAM UOCAT – – – – – – – – – – U|
XOREM *Ursus 2...8. suppl. ex § 2. I. de B. P. 3. 9.* 22.] *i. e.*

Rubrica *quam puto fuisse* DE SENATVSCONSVLTO TERTVLLIANO.

------ARIADD- - - -

QIIREGAI----- (UF beneath EG)

Sic Bl., Gö. nihil. Sex fere posteriores vv. ex § 1. I. de B.P. 1.9. Gö. iam a. 1820. adnotavit.

.ESTA.ƆHDESSUOSETAGN[redacted]SADBPUOCATQUIBU'
CASIBUSUENEFICIUMEIUSINEOSOLOUIDETURALIQU
TILITATEMI.A— — —IIBISQIIIIIABPCEI..INTDICTO
CIIIUSPRINCIPIUMEQUOR'BONORUMUTIP'SITCUI
USINTERDICTIQ[redacted]ESITUTILITASSUOLOCOPPONEMU'
ALIOQUINREMOTAQQBPADEOSHTASPTINETIURECI
UILI CETERUMSAEPEQUIBUSDAMITADAT'
BPUTISCUIDATASITOPTINEATHTATEMQUAEBPDICI
TURSINERE[redacted]AMSIUERBIGRATIAIUREFACTOTERTA
MENTOHINST[redacted]UTUSCREBERITHTEMSEDBP.RECU
DUMTAB.TESTAMENTIPETERENOLUERITCONTENTU
EOQIURECIUIL[redacted]HSITNIHILOMINUSIIQUINULLOFA
CTOTTADINTESTATIUONAUOCANTP'SUNTPETEREBP
SEDSINEREADEOSHEREDITASPTINETCUMTERTAM
TOSCRIPTUSHE[redacted]INCEREHEREDITATEMP'SITIDEM
IURISESIINTESTATOALIQUOMORTUOSUU'HERNO
L...P[redacted]IIICN.ISL[redacted]
ETAGNATOCOMPETITQUIDEMBPSEDSINERCUM
EUINCIHTASAP[redacted]OHEREDEPOTESTETILLUDCONUE
NIENTURSIADAGNATUMIURECIUILIPTINETHTA'
ETHICADIERITHEREDITATEMSEDSIC..PETERENO
LUERITETSIQUISEXPXIMISCOGNATIISPETIERIT
SINEREHABEBITBP.PROPTEREANDEMRATIONEM
SETALIQUIDAMSIMILESCASUSQUORUMAL- - - -

SUPERIORECOMMENTARIOTRADIDIMUS.

NUNCDELIB·TORUMUONISUIDEAMUSOLIMITAQLICE
1 Bar LIBTOPATRONUMSUUMINTESTAMENTOPR:
TERIRENAMITADEMUMLEXXIITAB·ADHTEMLIBER
TIUOCABATPATRUMSIINTESTATUSMORTUSESSETLI
BERTUSNULLOSUOHREDELICTOITAQUEINTESTATO
QQUEMORTUOLIUTOSIISSUMHEREDEMRELIQUE
RATNIHILINUONISEIUSPATRONOIURISERATETSIQU.
DEMEXNATURALIB·LIBERISALIQUEMSUUMHERE
DEMRELIQUISSETNULLAUIDEUAT'EE·QUERELLASIU
ŪADOPTIUUSFILIUSFILIAUEŪ·UXORQUEINMANUEET
SUAHRESESSETAPERTEINICUMERATNIHILIURISPA
TRONOSUPEE·QUADECAUSAPOSTEAPRISEDICTOHAEC
IURISINIQUITASEMANDATAESIUEENIMFACIATTE
STAMENTUMLIŪTUSIUBET'ITATESTARIUTPATRONOSU
OPARTEMDIMIDIAMUONORUMSUOR'RELINQUA
TURETSIAUTNIHILAUTMINUSQUAMPARTEMDIMI
DIAMRELIQUERITDATURPATRONOCONTRATAB·TESTA
MENTIPARTISDIMIDIAEBP·SIUEROINTESTATUSMO
RIATURSUOHEREDERELICTOADOPTIUOFILIOUXOR:
QUAEINMANUIPSIUSEETUELNUPUSQUAEINMA
NUFILIIEIUSFUERITDATAEQUEPATRONOADUERSUS
HOSSUOSHDESPD·BP,PSUNTAUTEMLIBERTOADEX

v. 2. rubricae (DE LIBERTORVM BONIS) *inscribendae vacuus relictus.*

CLUDENDUMPATRONUMNATURALESLIBERINSOLUM
QUOSINPOTESTATEMORTISTEMPOREHABETSETETI
AMEMANCIPATIETINADOPTIONEMDATI..MODOALI
QUAEXPARTEHEREDESSCRIPTI - - - - - - - - - - ran
TRATAB·TESTAMENTIB̄PEXEDICTOPETIERINTNAM
EXHEREDATIINULLOMODOREPELLUNTPATRONŪ
POSTEALEGEPAPIAAUCTASUNTIURAPATRONORUMQU
ODADLOCUPLETIORLIB·TOSPTINETCAUTIIMESTENIM
EALEGEUTEXBONISEIUSQUISESTERTIORUMĪĪĪĪ
CĀ.POSIMILITIAFIIIFRI..IĈPATRIMON - - - - - -
RITERPAUCIORQUAMTRESLIBEROSHABEBITSIUEIS
TESTAMENTOFACTOSIUEINTESTATOMORTUSERITUI
RILISPARSPATRONODEBEATURITAQUEC'UNUMFI
LIUMUNAMUEFILIAMHEREDEMRELINQUERITLIB·
TUSPERINDEPARSDIMIDIAPATRONODEBETUR...
SINEULLOFILIOFILIAUEMORERETURCUMUEROD...
DUASUEHEREDESRELIQUERITTERTIAPARSDEBET
SITRESRELIQUATREPELLITURPATRONUS

INBONISLIBERTINARUMNULLAMINIURIAMANTIQUO
IUREPATIEBANTURPATRONICUMENIMHAEINPAT..
NORUMLEGITIMATUTELAEE̅ENTNALITERSCILICET
TESTAMENTUMFACEREPOTERANTQ̧PATRONOAUCTO
REITAQUESIUEAUCTORADTESTAMENTUMFACIEND·

vv. 3. 4. 10. 15. 16. suppl. ex §§ 1. 2. I. de success. libertor. 3. 7.

19.] Rubricae (AD LEGEM PAPIAM *siue* DE BONIS LIBERTINARVM ?) *destinatus v.*

FACTUS ————————————
RELICIII ————————————
CIUSCP.IAIMPIPPATCR.OIIICOIIUSS.ICPOAUCTORF:
A-----SNONEPATNIIIIIIUSIAPAIIII.IMORTEDAII
————————————
TINEBATII.I.II.O.UIICS.J.M ————————————
POSSITPATRONUMABONIS ————————————
PELLERESEDPOSTEALEXPAPIA....QUATTUORLIBE
RORUMIURELIBTINASTUTELAPATRONORUMLIBE
RARETETEOMODO ————————————
TORISAUCTOR ————————————
————————————
PIIHABUERITUIRILISPARSPATRONODEBEATUREI
..EXBONISEIUSQUACOMNIA ———— OPIOCOIURIS
II.SPRCSRCBNII..CPI[illegible]UUIIIIIII[illegible]O ———— IP.IQU
————————————
..ASADPATRONUMPTINET
Q.IATDIXIMUSDEPATRONOEADEMINTELLEGEMURET
DEP.O.....PCNI...S.DPNC[illegible]I...SII.CPIIONEM
———————— C[illegible]OIIII.PP.[illegible]ATOPIIIAUEROPATRO
..IOI ———————— TPRONOS......NEPOTCPILIO
N...PP ———— QUIDE ———————— .EGEXII·TAB
PATRONIDATUMEPPII..DC...II.....MII..SEA.
PATRONC..ICL.B.RC.....POPIII.UIICII.C.TERTA

v. 15.] CPI●. *Sch.* CRI● *transcr. Gö.* v. 21.] TPRONOS *Sch.* TRONOS *transcr. Gö.* NEPOTCPILIO *Sch.* NEPOTEPILIO *tr. Gö.*

mentiliberiiab.________________iiaii..coadopti
:ium.ic.miop....iupi.c.ii..inoc.n.jii.pirbp
petattriumliberorumiurelegeppconsequitur
aliterhociusnonhabetsetutexbonislibertes.
s..i.quatuorliberoshabet...c...pil.sp.r.c..
c..ocjii.liberorum..iidcciiip...pn.coiiii.m
utquidamputantsettamenintestataliberta
mortuaualegispapiaefaciuntuteiuirilispars de
beatursiuerotmfactomortuasitlibertatalei
useidaturqualedatumestcbn..i...liiic.i.ii.io
i.li...piiidcsio...h....ipil..c.iis__________
liberiq..ntratabulastest...iiilibertihabent
quamuisparumdiligenterea pars legisscripta
sitexisappareteтraneosheredespatronosu
longeremotiss boii uciureiriol.cc....
testatorumbonisi.c.oi ratab...astestamti
patronocompetitpatronaeolimantelegempp
hocsoluiniushabebantinbonislibertoru..
qetiampatronis xlegxiitabdatumicccni:
iityтratabulaste mtiin.rai ep.a iuelabin
testatocontrafilium adoptiuumuel uxoremnu
rumueb p.pap...d.......cpcterentprsi...lix
__________lib.r________________________b________
duob______honora aeingenuaepatronae

v.1.]ab *Bl.* .b *G5.* 2.] *Bl. sic:* uus ——manuomis...| 5.] qua
tuor *Sch. et Gö. sed c. Lachm. puto in C. esse* quattuor
15.] *Bl. sic:* ——quod.eos.in :| 16.] testaturum bonis *Bl.*
testatoru ri...libror bonas

libertinae trib· eadem fere iura dedit que e xe
dicto pr· patroni habent trium uero liberorum
iure honoratae ingenuae patronae ea iura de
dit que pere andem legem patrono data sunt li
bertinae autem patronae non idem iuris praesti
tit quod autem ad libertinarum bona ptinet si
quidem intestatae decesserint nihil nobi patro
nae liberis honoratae lex pp· prestat itaque si
neque ipsa patrona neque lib· ta q̄ capite deminuta sit ex lege xii
tab ad eam htas ptinet et excluduntur libertae
liberi quod iuris est etiam si liberis honorata
non sit patrona num genim sicut supra dixi
mus feminae suum hdem habere possssi uero
ū huius ūillius kā interueniat rursus liberi
lib· tae excludunt patronam q legitimo iure qdi
erempto euenit ut liberi lib· tae cognationis iu
re potiores habeant cum autem testamento fa
cto moritur libertae a quidem patron[a] qua eli
beris onorata no[n] e nihil iuris habet y lib· tm
ea liq liberis honorata sit hoc ius tribuitur p le
gem pp· quod habet ex edicto patronus contra
tabulas liuerti
Eadem lex patrona filie liberis honoratae [a]
patroni iura dedit sed in huius psona etiam uniu

v. 3.] iurach *Sch.* iureh *Gö.* 4.] dit *Bl.* di[?] *Sch. Gö.* 8.] que *Bl.* ūūe *Sch. Gö.* 15] qdi *Bl.* qd: *Gö.* [i pro + non particula litterae p] 19.] lib· tm *Bl.* tab· ici: *Gö.* 23.] [a] *Gö.* ra *Bl.*

filifiliaeueliu̇s sufficit hactenus omnia iuraqu
asi per indicem tetigisse satiṣ est alioquin dili
gentior interpretatio propriis commētariis
exposita est·

Sequitur ut de bonis latinorum libertinorum
dispiciamus quae pars iuris ut manifestior fi
at admonendi sumus de q alio loco diximus eos
qui nunc latini iuniani dicuntur olim ex iq̄r ter
uos fuisse sed auxilio p̄r in l'uertatis forma
seruari solitos unde etiam res eorum peculiu
re ad patronos pertinere solita ē postea uero p
legem iuniam eos omnes quos p̄r in libertem tu
ebatur liberos ēē coepisse et appellatos ēē lati
nos iunianos latinos ideo quia lex eos liberos
proinde eēe uoluit atq· si essent c̄r ingenui qui ex
urbe roma in latinas colonias deducti latini co
loniari ēē· coeperunt iunianos ideo quia p le
ge iuniam liberi facti sunt etiam si non c̄r n
p̄r legis iuniei iuniae latur cum intellegeret
futurum ut ea fictione res latinorum defun
ctorum ad patronos pertinere desinerent ē[o p]
ia - - - - - - u cui serui cēcederent ut possent di
. . c. cc. [4] l. heorum ad patronos p̄tinere neque

4.5.] *rubr.* (DE BONIS LATINORVM LIBERTORVM) *destinatus*.

20.] *Gö. sch.*: ·p̄r legis iuniae iuniae [(sic)] [l (fort. p pro l)] *Bl.*: ·p̄r legis iunie· iuniae

22.] ē[op] *Bl.* ē[x] *Gö.*

LIBERTILATINIHOMINIS B̄P POSSENTINMIUREAD
PATRONOSPERTINERENECESSARIU ———
NEBENEFICIUMISTISDATUMININIURIAM ———
RUMCONUERTERETURCAUEREUOL.I...LIBERTO
RUMPROINDEADMANUMISSORESPERTINERENT
ACSILEXLATANEETITAQUEIUREQUODAMMODOPECU
LIBONALATINORUMADMANUMISSORESCSIP..PTI
NENTINIDC..OIDIIQI......DIFFERANTC.IURAQUE
INBONISLATINORUMEXLEGEIUNIACONSTITUTASUNT
ABHISQUEINHTATEMC̄RLIBERTORUM.BSERUANT'
NCRLIBERTIHTASADEXTRANEOSHEREDESPATRONI
NULLOMODOPTINETADFILIUMAUTEMPATRONINEPO
TESQEXFILIOETPRONEPOTESEXNEPOTERCAOCNATŪ.
OMNIMODOPTINETETIAMSIPARENTEFUERINTEXERE
DATILATINORAUTEMBONATAMQPECULIASERUORŪ
ETIAMADEXTRANEOSHEREDESPTINENTETADLIBE
ROSMNEXHT·NONPERTINENT·
ITEMSCRIB·HTASADDUOSPLURESUEPATRONOSAEQ
LITERPERTINETLICETDISPARINEOSERUODOMINIŪ·
HABUERINTBONABEROLATINORUMPROEAPARTEPERTI
TINENTPROQUAPARTEQUISQEORUMDOMINUSFUE
RUITEMINHEREDITATEC̄RLIBERTIPATRONUSALTERI
USPATRONIFILIUMEXCLUDITURETFILIUSPATRONIAL
TERIUSPATRONINEPOTEMREPELLITBONAAUTEMLA

v.13.] RCAOC *Bl.* POOC *Gö.* 20.21. PERTI|TINENT *Sch. et Gö.*
– *De punctis numer. non adnot. est.*

TINORUMETADIPSUMPATRONUMETADALTERIUSPA
TRONIHEREDEMSIMULPTINENTPROQUAPARTEADIP
SUMMANUMISSOREMPERTINERENTITEMSIUNIUS
PATRONITRESFORTELIBERISUNTETALTERIUSUNUS
HERETAS ~~CR~~ LIBERTIINCAPITADIUIDITURIDESTTRES
FRATRESTRESPORTIONESFERUNTETUNUSQUARTA
BON AUEROLATINORUMPEAPARTEADSUCCESSORES
PTINENTPQUAPARTEADIPSUMMANUMISSOREM
PTINERENTITEMSIALTEREXISPATRONISSUAMPARTĒ
INHEREDITATEMCRLIB·TISPERNATUELANTEMORIA
TURQCERNATTOTAHTASADALTERUMPTINETBONA
AUTEMLATINIPPARTEDECEDENTISPATRONICADUCA
FIUNTETADPOPULUMPTINENT
POSTEALUPOETLARGOCONSULIBUSSENATUSCENSUIT
UTBONALATINORUMPRIMUMADEUMPERTINERENT
QUIEOSLIBERASSETDEINDEADLIBEROSEORUMNŌ
NOMINATIMEXEREDATOSUTIQUISQUEPXIMUSES
SETTUNCANTIQUOIUREADHREDESEORUMQUILIBE
RASSENTPERTINERENTQUODSCQUIDAMACTUM
EE·PUTANTUTINBONISLATINORUMEODEMIUREŪ
TAMURQUOUTIMURINHEREDITATECIUIŪRLIBER
TINORUMIDEMQUEMAXIMEPEGASOPLACUITQUAE
SENTENTIAAPERTEFALSAESTNAMCR·LIBERTIHERE
DITASNUMQADEXTRANEOSPATRONIHEREDES

u. 1.] ADALTERIUS *Bl.* ADLTERIUS (sic) *Gö.*

[Ad pag. 143.] DATI *Gö.* 23.] ILLUT *Bl.* IIIIII *Gö.* SIIS *Bl.* ?IIS *Gö.* 24.] FECERIT *Bl.*, *Gö.*: — — — — —

__________ LATINORUMETIAMEXHOCIPSO
SC·NONOBSTANTIBUSLIBERISMANUMISSORIS ETI
AMADEXTRANEOSHDESPTINETITEMINHTATEM
CRLIBERTILIUERISMANUMISS oris NULLAEXHDA
TIONOQETINBONISLATINORUMH .IIERENO mina
TIMFACTAMEh ered ATIONEM..SOSCSIGNIFICA
TURUERIUSEERGOHOCSOLUMEOSCACTUMEELIT
MANUMISSORISLIBERIQUINOMINATIMEXHERE
DATINONSINTPFERANTUREXTRANEISHEREDIBU
..A.ETEMANCIPATUSFILIUSPATRONIPTERITUSQ
UISCONTRATABULASTESTAMENTIPARENTISUIBPN
PETIERITTAMEXTRANEISHDIBUSINBONISLATINO
RUMPOTIORHABET·
ITEMFILIACETERIQUOS..HREDESLICETIURECIUILI
__________ ICCIA.I.IABOMNIBIC
...ISSUISIIOAC.OB.AIII.TM·INBONISLATIN
NISINOMINATIMAPARENTEFUERINTEXHEREDA
TIPOTIORESERUNTEXTRANEISHEREDIB·ITEMAD..
BEROSQUIAHEREDITATEPARENTISSEABITINUE
RUNTN.OLUM....UAL....IL.LENTO_ ......NA
AHTATEQEXHEREDATINULLOMODODICIPOSSUNTNI
MAGISQUAMQUITESTAMENTOSILENTIOPTERITIS·
&XISOMNIBUSSATISILLUTAPPARETSIISQUILATINU·
FECERIT_______L.B__________________L.·.·.

vv. 2...5. ex diversis Bl. sch., Gö.: ______ SLIBERISMANUMISSORIS ... ______ HDESPTINUITIIII IN ______ ... LIUERISMANUMISS - - - ... IIONO II..IN ______ | 6.] ..SOSC Bl. ..... Gö. 7.] UERIUSEERGOHOCSOLUM EOSC Bl. in diu. sch., Gö.: UER..IS.CRC.HDESO..IIMEOO. 10.] Bl., Gö.: ______ AI..B.....SPATRONIPTERIT.... (BIIIUS) 11.] UIS Bl. IIIS Gö. UIBPN Bl. ..UI.. Gö. 12.13.] LATINO|RUMPOTIOR Bl. LA..N.|RUMPOTIO.. Gö. 20.] Gö. nihil, Bl. in 1. sch.: RUNTIN ---------- NA| deinde: RUNTN .OLUM....UAL....IL.LENTO_| 21.] AHTATEQ exheredati Bl. ......EXERE DATI Gö. [vid. p. 142.]

f p
. . CUERITURINSE _ _

IIII . . NCBAI

ITEMNIUMNEC

DISPARE

REDI

v. 8. aut 9. Bl. eruit litteras quas Gö. non viderat. 22.] *Bl.; Gö.:* ITEMILLIII ——| 23.] *Bl.; Gö.:* DISPAR—

TANTADEOSPERTINEREQUI..VLLOINTERVENIENTE
EXTRANEOHEREDESCLO..SNONEEISICUMLIBERISSU
ISETIAMEXTRANEUMHEREDEMPATRONUSRELIQUERIT.
ELIUSSABINUSAITTOTABONAPUIRILIBUSPARTIBUSAD
LIBEROSDEFUNCTIPTINEREQ.CUMEXTRANEO.HERE
DESINTERUENIINONHABETLEXIUNIALOCUMSEDSC
IAUOLENUSAUTEMAITTANTUMEAMPARTEMEXSCLIBE
ROSPATRONIPPOUIRILIBUSPARTIBUSHABITUROSESSE
QEXTRANEIHEREDESANTESC.LEGIUNHABITURIESSENT
RELIQUASUEROPARTESPROHEREDITARISPARTIBUSADE
OSPERTINERE ITEMQUERITURANHOCSC
ADEOSPATRONILIBEROSPERTINEATQUIEXFILIANEP..
UEPROCREANTURIDESTUTNEPOSMEUSEXFILIAPOTIOR
SITINBONISLATINIMEIQUAMEXTRANEUSHERESITEM
ADMATERNOSLATINOSHOCSCPTINEATQUERITURIDEST
UTINBONISLATINIMATERNIPOTIORSITPATRONAEFILIUS
QUAMHEREXTRANEUSMATRISCASSIOPLACUITUTROQ
CASULOCUMESSESENATUSCONSULTOSEDHUIUSSENT
TIAMPLERIQUEINPROBANTQUIASENATUSDEHISLIBE
RISPATRONARUMNSENTIATQUIALIAMFAMILIAMSEQU
ERENTURIDQUEEXEOADPARETQNOMINATIMEXHERE
DATOSSUMMOBEATNAMUIDETURDEHISSENTIREQUI
EXSEREDARIAPARENTESOLENTSIHEREDESNONINSTITU
ANT.NEQUEAUTEMMATRIFILIUMFILIAMUENEQAUO

v. 1] TANTAD Bl. . . N. AD Gö.

MATERNONEPOTEMNEPTEMUESIEUMEAMUEHERED
NONINSTITUATEXHEREDARENECESSEĒRUE[de]IURECIUILI
QUERAMUSSIUEDEEXEDICTOP̄R̄QUOP̄TERITISLIBERII
CONTRATABULASTESTAMENTIBP·P̄MITTITUR
ALIQUANDOTM̄C̄RLIŪTUSTAMQLATINUSMORITURUEL
UTSILATINUSSALUOIUREPATRONIABIMPERATOREIQCŌ
SECUTUSFUERITNAMUTDIUUSTROIANUSCONSTITUIT
SILATINUSINUITOUELIGNORANTEPATRONOIQABIM̄P̄
CONSECUTUSSITQUIBUSCASIB·DUMUIUITISTELIBER
TUSCETERISCRLIBERTISSIMILISESTETIUSTOSLIBEROS
PROCREATMORITURAUTEMLATINIIURENECEILIBER
E·HEREDESSEPOSSUNTETINHOCTANTUMHABETTESTA
MENTIFACTIONEMUTIPATRONUMHEREDEMINSTITU
ATEIQUISIHERESĒĒ·NOLUERITALIUMSUBSTITUERE
POSSITETQUIAHACCONSTITUTIONEUIDEBATUREFFE
CTUMUTNUMQUAMISTIHOMINESTAMQ·CR·MORE
RENTURQUISEOIUREPOSTEAUSIEĒÑTQUOUELEXLE
GEXSUELEXSC·C̄R̄·ESSENTDIUUSHADRIANUSINIQUI
TATEREIMOTUSAUCTORFUITSC·FACIUNDIUTQUIIGNO
RANTEUELRECUSANTEPATRONOABIMPERATOREIQZ
SECUTIĒĒÑTSIEOIUREPOSTEAUSIESSENTQEXLEG
ASUELEXSENATUSCOS·SILATINIMANUMISSIESSENT
CIUITATEMR·CONSEQUERENTURPROINDEIPSIHABE
RENTURACSILEGEASUSC·ADCRPUENISSENT

3.] P̄R̄ *Bl.* PP *Gö.* 5.] Ū *Bl.* U *Gö.* 6.] CŌ *Bl.* C *Gö.* 7.] FUERIT *Bl.* FUERAT (sic) *Gö.* UT *Bl.* IIC *Gö.* TROIANUS *Bl.* TRAIANUS *Gö.* 8.] ABIM̄P̄ *Bl.* AB R *Gö.* 12.] E· *Bl.* C· *Gö.* TESTA *Bl.* TESTA *Gö.*

Eorumautemquoslexasdediticiorumnumero
facitbonamodoquasiscli bustorummodoquasi
latinorumadpatronuspertinentnameorumbo
naquisinaliquouitiononessentmanumissi c̄r̄
futuriseentquasi c r·patroniseademlegetribu
unturnontamenhiihabentetiamtestamentifa
ctionemnamidplrisqueplacuitnecinmeritoꝑ
incredibilebidebaturpessim.condicionisho
minibusuoluisselegislatoremtestamentifa
ciundiiusconcedereeorumueroBonaquisiñ
inaliquouitioeent·manumissifuturilatini
eent·proindetribunturpatronisacsilatiniude
cessissentnecmepreteritnonsatissineareie
gislegatoruoluntatemsuamuerbisexp̄sse
Uideamusautemetdeeasuccessionequenobise
xemptionebonarumcompetitbonaautemuene
untautuiuorumautmortuorumuiuorumuu
eorumquifraudationisc̄latitantnecabsenter
defenduntur itemeorumquiexlegeiuliauonis
ceduntitemiudicatorumposttempusquodeis
partilegexiitab·partimedictopr·adexpedien
dampecuniamtribuitur
Mortuorumbonabeneuntūueorumquibusceр
tumēnequeheredesneq̄bpnequllumalium

9.11.] lex Bl. l.. Gö. 2.] scli bustorum Bl. (sic) s̄gli Biisiorum Gö.
7.] plris ıch. pleris transcr. Gö. ꝑ Bl. . Gö. 14.] exp̄sse Bl.
expss.? Gö. 20.] eis Bl. eis Gö.

iustumsuccessoremexisteresiquidemuiuo
bonaueneantiuuetea pr per diescontinuos xxx
possederitpscribisiueromortuipostdies xu p
teaiubentconuenirecreditoresetexeonume
romagistrumcrearidesteumpquembonaue
neantitaquesibiuibonaueneantindiebusupc..
riiubetsimortuiindiecidiub..ibusiia...iuibo
naxxxmortuiueroxxemptoriaddiciiubetqu
areautemtardiusuiuentiusmbonoruenditio
complereiubetillaratioestquiadeuiuisciiran
dumeratnefacilebonorumuenditionespare
renturnequeaubonorumpossessioii.qii.ii
cpiiplenoiirefiiintsedinboniseffficiunt.q
autemitademumadquiruntursiususcepeiunt
interdumquidembonorumemptoribiiii....
susquidemcipiuo.iiiiigitii..sipereoii.ipicii
bonorumemptor — — — ing — — — —
quecniiii.cpccpil.oaq.________
iinousunipipiii.ositemq.deuii..................
autipsedebuitneqbonorumpossessorii..
bonumemptoriipsoiuredebeat________
dccdeomnibusrebusiii...scisco________
________iiscpiii________
ponemus

SUNTAUTEMETIAMALTERIUSGENERISSUCCESSIONES
...NEQUELEGEXIITABNEQUEPRAEDICTOSEDEOIURE
CONCENSURECEPTUMEINTRODUCTAESUNT.iiii.
CUMPATERFAMILIASSEINADOPTIONEMDE....MU
LIERQINMANUMCONUENITDII.II..C..IIRESINCOR
PORALESETCORPORALESQQEIDEUITAESPATRIADO
.IIU.COEMPTIONATORIUEADQUIRUNTUREXCEPTIS
IISQUAEPCAPITISDEMINUTIONEMPEUNTQUALESS
USUSFRUCTUSOPERAROBLIGATIO........Q
PIUSIURANDUMCONTRACTAEET---------
LEGITIMOIUDICIUCSC.IICRSOQ----------
ADOPTIONEMDEDITU..IIU..I.IOA — — —
IPSIIIICIIICOEMPTIONATOREMAUTADPATREMADOPTI
UUM.....IHEREDITARIUMAESALIENUMR----
..NMOIIICIPSEPATERADOPTIUUSSUCCED-----
IROHERFITDIRECTOTENETURIUREIII———
SEADOPTANDUMDEDITQUOQUEIIIISCUO.III...I..II
DCIINITCQHEREDESDEEOUEROQUODPRIIIAIIII..
.IINCC.PERSONAEDEBUERINTLICETNEQUEPATER
ADOMINUSTENEATURNEQUECOEMPTIONATOR...
IPSEQUIDEMQUISEADEMINOPTIONEMDED....
QUAEINMANUMCONUENITMANEATOBLIGATUSOBLI
GATAMQUIIA.CCI..PCAPITISDIMINUTIONEMIIICRC
TURTAMENINEUMEAMUECIUILISACTIODATURP.....

CAPITISDEMINUTIONEETSIADUERSUSHANCACTIO
NEMNONDEFENDATURQUAEBONAEORUMFUTURAFU
ISSENTSISEALIENOIURIÑSUBIECISSENTUNIUERSA
UENDERECREDITORIBUSPRPMITTIT
~ ~ ~ ~ ~
~ ~ ~ ~ ~
NATAUTPROHEREDESGERATALIINIURECEDATPLENUIU
...ERES ________________
LEGEMADHTATEMUOCARETURQSIPOSTEAQHERESEX
TITERITCESSERITADHUCHERESMANETETOBIDACRE
DITORIBUSIPSETENEBITURSEDRESCORPORALESTRAN
FERETPROINDEACSISINGULASINIURECESSISSETDE
UITAUEROPERE..NTEOQUEMODODEBITORESHRE
DITARILUCRUMFACIUNTIDEMIURISESTSITESTAMTO
SCRIPTUSHERESPOSTEAQ·HERESEXTITERITINIURECES
SERITHTATEMANTEADITAMUEROHTEMCEDENDONI
HILAGITSUSAUTEMETNECESSARIUSHERANALIQT
AGATINIURECEDENDOQUERITURNOSTRIPCEPTOR
NIHILEOSAGEREEXISTIMANTDIUERSESCOLAEAU
CTORIDEMEOSAGEREPUTANTQCETERIP·ADITATAM
HEREDITATEMNIHILENIMINTEUTRUMALIQUISCER
NENDOAUTPROHEREDEGERENDOHERFIATANIUPIS
NECESSITATEHTATIADSTRINGATUR

vv. 5. 6. sic quinis ductib. impleri adnot. Bl. 7.] NAT *Bl.* NAI *Gö.* 1U| *Bl.* ..| *Gö.* 8.] *vac. sec. Gö. sed perpallido atram. script.* ERES *elicuit acido Bl.* 13.] PER..NI *Sch.* 21.] Ē *Bl.* E *Gö.* 24.] *vac. relict. puto inscribendae rubr.* DE OBLIGATIONIBVS.

ADOBLIGA⁊NESQUARUMSUM
MADIUISIOINDUASSPECIESDEDUCITUROMNISENIM
OBLIGATIOUELEXCONTRACTUNASCITURUELEXDELICTO
ETPRIUSUIDEAMUSDEHISQ·EXꝯTRACTUNASCUNTUR
HARUMQUATUORGENERASUNTAUTENIMRETRA
HITUROBLIGATIOAUERBISALITTERIſAꝯSENSURECO
TRAHITUROBLIGA⁊ŪUTMUTUIDA⁊NEPPRIAEINHISFE
·REREBUSCONTINGITQUARESPONDERENUMEROM̄
SURACONSTAQUALISĒPECUNIANUMERATAUINUM
OLEUMFRUMENTUMESARGENTUMAURUMQ̄SR
AUTNUMERANDOAMETIENDOAPENDENDOINH'DA
MUSUTACCIPIENTIUMFIANTETQUANDOQNOBISN
EADEMSEDALIAEIUSDEMNATURAEREDDANTURUN
DEĒTMUTUUMAPPELLATUMĒQUIAQITABIAMEDA
TUMĒEXMEOTUMFIATISQUOQUEQUINONDEBI
TUMACCEPITABEOQUIꝑERROREMSOLUITREOBLI
GATURNAMPROINDEEICONDICIPOTESTSIPARRETEŪ
DAREOPORTEREACSIMUTUMACCEPISSETUNDEQUI
DAMPUTANTPUPILLUMAUTMULIEREMCUISINETOTAE
NONDEBITUMPERROREMDATUMĒ·NONTENERI
CONDICTIONENONMAGISꝗMUTUIDATIONEſEDHAE
SPECIESOBLIGATIONISNONUIDETUREXCONTRACTU
CONSISTEREQUIAISQUISOLUENDIANIMODATMAGIS
DISTRAHEREUULTNEGOTIUMQUAMCONTRAHEREUBI'

v. 1 init. vac. esse adn. Bl. cf. pr. I. de obligationib. 3. 13. 5.] QUATUOR *Sch. et Gö.* 7.] ꝑPRIAE *Sch.* PROPRIAE *Gö.*

OBLIGATIOFITEXINTERROGATIONETRENSPONSIONE
ŪŪDARISPONDESSPONDEODABISDABOPROMITTISPRO
MITTOFIDEPROMITTISFIDEPROMITTOFIDEIUBESFIDEIU
BEOFACIESFACIAMSEDHAECQUIDEMUERBORUMOBLI
GAT'ODARISPONDESSPONDEOPROPRIACR̄ECETERAUE
ROIURISGENTIUMSUNTITAQ·ẋOMNESHOMINESSIUE
C̄R̄·SIUEPEREGRINOSUALENTETQUISADERECAMUO
CEMEXP̄SSAEFUERINTŪUHOCMODO
ETIAMHAECTAMENINTERC̄R̄·UALENTT̄M̄SIMODOGRE
CISERMONISINTELLECTAMHABEANTETECONTRARIO
QUAMUISLATINEENUNTIENT·TAMENETIAMINTPE
REGRINOSUALENTSIMODOLATINISERMONISINTEL
LECTUMHABEANTURADILLAUERUORUMOBLIGATIODA
RISPONDESSPONDEUADEOPROPRIAC̄R̄·ĒUTNEQUI
DEMINGRAECUMSERMONEMPINTERPRETATIONEM
PROPRIETRANSFIERIPSITQUISDICATURAGRECAUO
CEFIGURATAĒĒ·
UNDEDICITURUNOCASUHOCUERBOPEREGRINUMQQ
OBLIGARIP·SEUUSIIMP̄·NOSTERPRINCIPEMALICUIU·
PEREGRINIPOPULIDEPACEITAINTERROGETPACEMFU
TURAMSPONDESŪ·IPSEEODEMMODOINTERROGET'
QUODNIMIUMSUBTILITERDICTUMESTQUIASIQUID
ADUERSUSPACTIONEMFIATNEXSTIPULATAGITURSED
IUREBELLIRUINDICATURILLUTDUBITARIPOTESTSIQUIS

u. 9.] *pro* T̄M̄ *in* 1*is sch.* IIP 16.] TRANSFERRI *prim. sched.* 19.] *pro* UUSIIMP̄· 1*ae sch. hab.*: UISUMP

Nihil legi potuit.

OBLIGENTURUTIQUEOꝰ QRITURDEIUREROMANO
RUMNAMAPUTPEREGRINOSQUIDIUDRISSITSINGULA
RUMCIUITATIUMIURAREQUIRENTESALIUDINIIIILE
LEGEMER

SIIDQUODDARISTIPULAMURTALESITUTDARINONPꝰSIT
INUTILISĒSTIPULATIOUELUTSIQUISHOMINEMLIBE
RUMQUEMSERUUMEECREDEBATAMORTUUMQUĒ
UIUUMEECREDEBATAUTLOCUMSACRUMUELRELI
GIOSUMQUEMPUTABAT..HUMANIIURIS.I..ARI
STIPULETURAEQUEINUTILISĒSTIPULATIO
ITEMSIQUISSUBEACONDICIONESTIPULETURQUAE
EXISTERENONPOTESTUTSIDIGITOCELUMTETIGERIT
INUTILISESTIPULAIISEDLEGATUMSUBINPSIBILICO
CONDICIONERELICTUMNOSTRIPCEPTORPROIN
——— PUTANTACSI ———
ESSETDIUERS.SCOLAEAUCTORNMINUSLEGATUM
INUTILEEXISTIMANTQUAMSTIPULATIONEMETSANE
UIAIDONEADIUERSITATISRATIOREDDIPOTESTPTEA
INUTILIS...I.JAGAUERATEARUMQA
ECC_ _ _ _ CA___IDQDAI.CUX
USĒIDEIDARINONPOTESTDENIQUEINUTILISĒTALIS
STIPULATIOSIQUISITADARISTIPULETURPOSTMORTE
MEAMDARISPONDESUELITACUMMORIERISDARI

1.] *Bl., qui primum recte* C' *pro* O' *ded., Gö.:* -----NIUPUIICIIIEO QUERITURXC. 2.] quidiudrissit *Bl.* quidiiiorissi, *Gö.* 3.] iuraxc. *Bl., Gö.:* R.AIIIIPCNTESAIII.OINI.IIP 4.] *Bl. qui prim.* cccc.)u... *Gö. nih. hab.* 5.] *Inscrib.* DE INVTILIBVS STIPVLATIONIBVS. 11.] *omissa suppl. ex 41.1.h.t.3.19.* 19.] uiaid *Bl.* IIINID *Gö.* 20.21.] *sic[:] Bl., Gö.:* INUTILIS ——— ——— B ——— 22.] usē *Bl.* usc *Gö.* TALIS *Bl.* ..h: *Gö.*

SPONDESIDE: UTINNOUISSIMUMUITAETEMPUS
STIPULATORISAUTPROMISSORISOBLIGATIOCONFE
RATURNAMINELEGANSĒĒIIISUMEEXHEREDI·S·P
SONAINCIPEREOBLIGATIONEMRURSU·ITAISTIPU
LARINONPOSSUMUSPRIDIEQMORIARAIITPRIDI
EQMORIERISDARISPONDESQUIANONPOTEST
ALI·INTELLEGIPRIDIEQALIQUISMORIETURQSIMORS
SECUTASITRURSUSMORTESECUTAINPTERIT·UM
REDDUCITURSTIPULATIOETQUODAMMODOTALISĒ
HEREDIMEODARISPONDESQSANEINUTILISĒQUE
C'QUEDEMORTEDIXIMUSEADEMETDECAPITISDIMI
NUTIONEDICTAINTELLEGIMUS:
ADHUCINUTILISĒSTIPULATIOSIQUISADIDQUODINT
ROGATUSERITNRPONDERITUUSISESSTERTIAXA
TEDARISTIPULERETTUNCESTERTIAUMILIAPMIT
TASAUTSIEGOPIITESTIPULERTUSUBCONDICIONEP
MITTASPTEREAINUTILISĒSTIPULATIOSIEIDARISTI
PULEMURCUIUSIURISSUBIECTINONSUMUSUN
DEILLUTQUESITUMESTSIQUISSIBIETEICUIUSIU
RISUBIECTUSNĒDARISTIPULET'INQUANTUMUA
LEATSTIPULATIONOSTRIPCEPTORPUTANTINUNI
UERSUMUALEREETPROINDEEISOLIQUISTIPULATUS
SITSOLIDUMDEUERIATQUESIEXTRANEINOMEN
NONADIECISSETSEDDIUERSAESCOLAEAUCTOR

v. 3.] INELEGANSĒĒ *Bl.* INELEGATISEU *Gö.* 15.] NCESTERTIAU *Bl.* *et Gö.* NC·ESTERTIAII *Sch.* 16.] TU *Bl.* IU *Gö.*

N ______ CIDQDCIAIEXISTIMANTPROALI . IIAII I .
______ AONEM . . IACAUSACII
______ ARESPONDET
______ QUCRISIMC
______ QI . . . ETIAMIII
DIII ______ STIPULATIO . AB .
______ . BIGATUSEATSIIINIIIAME
______ NMANCIPI . . .
______ CESINONSOLUMIPSI
______ II . IIESUNTOBLIGARIN
POSSUNTIEDNEALIQUIDEMULL .
MUTUMNEQUESTIPULARINEQUEPROMITTEREPOSSE
PALAM ______ IINSURDORECEPTUMEQUIAETIS
______ UERBAPROMITTENTISETQUIPRO
MITTIT ______ EXAUDIREDEBETFURIOSUS
NULLUMNE ______ QUIANONINTEL
LEGITQUIDAGATPUPILLUSOMNENEGOTIUMRECTE
GERITITATMUTTMSICUBITUTORISAUCTOR . . . . . .
CESSARIASITATHIBEATURNUSIIPSEOBLIGETURNAM
ALIUMSIBIOBLIGAREETIAMSINETUTORISAUCTORI
TATEPOTESTIDEMIURISEINFEMINISQUAEINTUTELA
SUNTSETQDIXIMUSDEPUPILLI . UTIQUEDEEOUERUMEST
QUIIAMALIQUEMINTELLECTUMHABETNAMINFAN
SETQUIINFANTIPROXIMUSESTNONMULTUMA . . . . ?

vv. 13 sqq. suppl. ex §§ 7. 8. I. de inut. stipul. 3. 19.

differtquiahuiusaetatispupill nullumintel
lectumhabentsedinhispupillispuтilitatemus
nigniorisiurisintp̄tatiofactae.

Possumustamenadidquodstipulamupalium
athiberequidemstipulatorquemuulgoadsti
pulatoremuocamusedhuicproindeactioc̄.
petitpindeq̄eirectesoluituracnobissedq̄dq̄d
consecutuseritmandatiindicionobisrestitu
erecogeturceterumpotestetiamalisuerbis
utiadstipulatorqquibusnosusisumusitaque
siuerbigratiaegoitastipulatussimdarispon
desillesicadstipulaяipotestidemfidetuapmi..
tisūidenfideiubesuelcontraidemrginusad
stipularipotestplusnonpotestitaquesiegoer
tertiaxstipulatussumillesestertiaustipula
ripotestcontraueroplusnonpotestitemsiego
purestipulatussimillesubcondicionestipula
ripotestcontraueroñp̄ñsolumautemimquā
titatesedetiamintemporeminusetplusintelle
giturpluseenimstatimaliquiddareminuseit
postemp...   Inhocautemiu
requedamsingulariiureobseruanturnam
adstipulatorisheresnonhabetactionemitem

v. 4] DE ADSTIPVLATORIBVS (*s.* ADSTIPVLATIONIBVS) *inscripserim.*   14] īqueā (uiden / uiden / m) *Sch.*   rginus *Bl.* rcinus *Gö.*
22] ... *Bl.* ? *Gö.*

Seruusadstipulandonihilagitquiaexceteris
omnibuscausisstipulatonedominoadquiritid̄
·deeoquiinmancipioēmag̃·p̄·lit·nametilleseruilo
coeisāt·quiinpotestatepatrisestagitaliquidsipa
rentinonadquiritquisexomb̄ceterisc̄sssti
pulandoeiadq̄ratacneipsiq̄daliteracypetitquà
sisinekdiminutioneexieritdepotestatepàren
tisuiutimorteeiāqipseflam̄dialisinauguratus
ēeademdefiliaēfamiliasetqueinmanuēdictain
tellegemusproco:

Proeoquoquequipmittitsolentalioobligariq̄r'
aliossponsoraliosfidepmissoraliosfideiussor
appellamussponsoritainterrogaturid̄darispo
desfidepromissorid̄fidepmittisfideiussorita
id̄fidetuaeeiubesuideuim'dehisat·quonomi
nepossintpropriēadpellariqitainterrogan
turid̄dabisid̄pmittisidemfaciessponsoresq̄ȯ
etfidepromissoretfīsorsaepesolem'accipere
dumcuram'utdiligentiusnobiscaut·sitadsti pu
latoremueroferetuncsolumathibemuscumita
stipulamurutaliquidp'tmortemnostramdet:
stipulandomagimusathibeturāt·stipulatorutis
p'mortemnostramagatquisiquidfueritsecutus

vv. 2.14.15.16.18 bis id̄ *Bl.* id *Gö.* 4.] s *Bl.* s *Gö.* 6.] acneipsiq̄d *Bl.* atacnc::::iqq̄: *Gö.* 10.] proco: *Bl.* proco: *Gö.* (*prima seq. articuli verba neglegenter etiam h. l. posita, ut iam olim Hollw. vidit.*) 11.] *rubr. fort.* DE SPONSORIBVS ET FIDEPROMISSORIBVS ET FIDEIVSSORIBVS *destinatus.* 18.] sponsoresuo̅ (qu) *Bl.* sponsorenim *Gö.* 19.] bis ꝶ *Bl.* R *Gö.* 19.] det deq: *Gö.* det| (*voc. quod deficit, quamvis spatium supersit*) *Bl.* 23.] utis *Bl.* ||||| (ut) *Gö.* 24.] secutus *Bl.* :secutus *Gö.*

DER.....NDOEOMANDATIIUDICIOHDIMORTENET'
SPONSORISŪETFIDEPMISSORISSIMILISCONDICIOFI
DEIUSSORISUALDE.ISSIMILISNAMILLIQDNULLISOBLI
GATNIBUSACCEDEREP.UNTNISIUUOR'QUINTERDUM
IPSEQUIDPMISERITNONFUERITOBLIGATUSUUTIITĀ
ĀPUPILLUSSINETUTORISAUCTORITATEAUTQUILIBET
POSMORTEMSUAMDARIPMISERITATILLUTQRITIIER
..UAIITPEREGRINUSSPOPONDERITANPROEOSPONSOR
ĀTFIDEPMISSOROBLIGETURFIDEIUSSORŮOMNIBUS
OBLIGATIONIBUSIDESTSIUERESIUEUĒBISSIUELITTE
RISSIBECONSENSUCTAEFUERINTOBLIG.TIONESADI.
CIPOTEST ADNEILLUTQD̄IESTUTRUMCIUI
LISĀNATURALISOBLIGATIOSITCUIADICIAT'ADEOQD.UT
PSERUOQQOBLIGETURSIUEEXTRANEUSITQUIAFERUO
FISOREMACCIPIATSIUEDOMINUSINIDQUODSIBIDE
BEAT PTEREASPONSORISETFIDEI
PMISSORISHĒNTENETURNISISIDEPEREGRINOFIDEI
PMISSOREQRAM'ETALIOIUREUCIUITASEIUSUTATURFI
DESIUSSORISAT.ĒTHTENET.
ITEMSPONSORETFĪPMISSORLEGFURIAMBIENNIO
LIBERANT'ETQQERUNTNUMEROEOTPOREQUOPĒC.
PETIPOTEINTºTPARTESDEDUCITURIEOSOBLIGATIOET
SINGULIUIRILESPARTESHOCABENTURFISOREIUPPE
TUOTENENTETQ.QERUNTNUMEROSINGULIINSOLID:

v.1.] R.....NDO *Bl.* R— —IDO *Gö.* MORTENE' *Bl.* ..C..ENET *Gö.* 3.] UALDE *Bl. 1.* U..DE *Bl. 2.* II..O *Gö.* 5.6.] ITĀ | Ā *Bl.* T:| .*Gö.* 6.] LIBET *Bl.* I.I.. *Gö.* 8.] ??UAUT *Bl.* ..AUT *Gö.* 11.12.] ADI.|CI *Bl.* .D..|E *Gö.* 19.] ĒT *Bl.* ET *Gö.* 20.] *ex Bl.*, *Gö.*: ITEMSPONSORET..PMISSORL....U...IAMBIC.I.I.C? 21.] PĒC *Bl.* .EC *Gö.* 22.] TºT *Gö. et Bl.* 24.] NUMERO *Bl.* I...IEPO (*numero?*) *Gö.*

OBligantur ———
lid·petere ———
creditorasingulisquimsoluendo ———
eoīq̄distathaecepistulaalegefuriaqsiqsexspon
soribāfideipromissoribussoluendononsitiii:
——— porumquoqueriii ———
ciaii..iialialocumhabeatc.ciicqio..c.c....
mii..iicsponsorq̊qetfpmissoreproindeacfidei
iussoresinppetuoteneant'etsingulinsolid:
obligenturnisiexepistuladhadhiqcadciin...
i..pait̃ı:
Praetereainter sponsoretfidepmissorlexapuleia
quandamsociaetat·introduxitnsiquishorplur
suaportionesolueritdeeoqamplıusdederita:
ueraliccc..p̃ö...nc...mci.i ———
l.gemfuriamlataēquotemp̄insolidumobliga
bant'undeq̄rit'anpostleg·furiamadhuclegisa
puleiaebeneficiumsupsitetutique extraicaii.
superenl..qd̄furiattiniiaii.ualetapuleiaû
etiȧminc..cpisſſ ———
———
apuleian̄ptinetitaqsicreditorabunototum..
secutusfueritthuiussolusdetrimentumcr---
scii.siispquofideiussitsoluendonon...cj..:

12.13.] horplur' *Bl.* l.cp̄.... *Gö.* 19.] ualetapuleiaû *Bl.* cileapuleiaii *Gö.* 20.] etiȧmin *Bl.* ci.miii *Gö.*

SUPRADICTIAPPARCHISAQUOCREDITORTOTUMPETIT
POTERITEXEPISTULAD̄HADDESIDERAREUTPPARTEIN
SEDET'AZ
PTEREALEGESCC̄REIACAUTUMEUTISQ̄SPONSORĀFIDE
PMISSORACCIPIATP̄DICAT'PALAMETDECLARETDEQUA
RESATISACCIPIATETQSPONSORATFIDEPROMISSOR
INEAMOBLIGATION·ACCEPTIIRUSSITETNISIP̄DIXERIT
PMITTITSPONSORIBUSETFIDEIPMISSORIBUSINTRADI
EMX̄X̄X̄·PIŪDUMP'TULAREQUOQUERAT'ANEXEALEGE
P̄DICT·SITETSIIUDICATUMFUERITP̄DICT·NAMĒĒLIBE
RANTURQUALEG̃·F̄ISORM̄TINULLAFITSINUSUMERITET·
SIF̄ISORACCIPIAM'P̄DICERE·
SB̄FICIUMLEGIIMCORNILIAEOM̄NIBUSCOMMUNEEQ
LEGEIDPEODEMAPUTEUNDEOD·ANNOUETAT'INAMPLI
OREMSUMMAMOBLIGARICREDITAEPECUNIAEQINX̄X̄
MILIB·ETQŪ·SPONSORŪFIDEPMISSORINAMPLAMPE
CUNIAMŪŪSISSĒMI——
PECĀTCREDITAMDICIMUSÑSOLUMEAMQCREDENDI
C̄DAMISSETOMNEMQUAMTUNCSHITOBLIGATIOCERTŪ
ĒĒTDEBITUMIRIIDĒSINEULLACONDICIONEDEDUCIT'
INOBLIGATIONEITAQETEAPĒCQINDIEMCERTUMDARI
STIPULAMUREOD·NUMEROĒQCERTUMĒĒADEBITUIRI
LICETP'TEMP̄PETAT'AP̄PUNEATPECUNIAEOMNESREI
INEALEGESIGNIFICANT'ITAQSIBINUMŪFRUMTERIIFUNDU

v.1.] APPARATIIIS *Bl.* 2.] epistula *Bl.* epistola *Gö.* 4.] SCC̄REIA *Sch.* ICCREIA *Gö.* ...ĀCORETĀ *Bl.* 6.] Q *Bl.* Q *Gö.* AT *Gö. et Bl.* 11.] M̄TI *Bl.* MII *Gö.* 17.] ĒĒIU *I^ae sch.* M̄I *II^ae sch.* M̄IL *Gö.* M̄I *Bl. qui relicum v. Göscheno vacuum visum pallido atramento perscriptum videri adnotavit.*

uhominemstipulemuphaeclexobserbandaeex
quibusdamn̄t̄m̄c̄sispmittitealexininfinitum̄ra
tisaccipereū·utisidotisnōm̄ūe'qext°ttiuidebe
aturrāiussuiudicissatisaccipiaturetadhucleg·
uicesimahr̄editatiumcaueturutadeassatisda
tionesq̄exealegeproponunturlexcornelian̄
ptineat Ineoiurequoqueiuris
parcondicioēomniumsponsorumfideipromis
sorumfideiussorqitaobligarinonp'sititr̄·ḡ·
plusdebeantqdeberetisproquoobligaretur at
exdiuersoutminusdebeantobligarip'ssicutin
atstipulatorispsonadiximusnutastipulatorisita
ethoroobligatioaccessioestprincipalisobligati
onisnecplusinaccessioneeepotestqinprinci
palireoineoq̄q̄paromniumc̄ēēqsiquipeosol
ueritereciperandic'habetc'eomandantiiudiciu·
ethocampliussponsoresexlegepubliliaprop
amhabentaҁneminduplum q̄appellat'depensi
Litterisobligatiofitūutiinnobtrscript'ciisfit
annom̄trscripticiumduplicim̄uareinpsona
ūapsonainpsonumscriptiofitū·tisiidqm̄e
xemptionēsc̄āconductionisāsocietatismihi
debeasidexpensumtibituleroapsonainpsonū
trscriptiofitū·utisiidqm̄titiusdebettibiidex

§. 2.] infinitum *Bl.* iiiiiiiiium *Gö.* 3] t°ttiui *Bl.* ii°iiiui *Gö.*
9] itr̄·ḡ· *Bl.* iipg·: *Gö.* 15.] eē *Bl.* ēē *Gö.* peo *Bl.* p.o *Gö.*
21.] m̄ *Gö.* m̄ *Bl.* 23.] psonū *Bl.* psonu *Gö.*

PENSUMTULEROIDESTSITITIUSTESEDELEGAUERIT
MIHIALIACAUSAEEORUMNOMINUMQ·ARCARIAUO
CANTURINHISNREBNLITTERARUMOBLIGATIOCONSI
STITQ̇PPENALITERUALETQ·SINUMERATASITPECUNIA
NUMERATIOAT̄P̄C̄REINFACITOBLIGATIONEMQDEC̄RE
CTEDICEMUSARCARIANOMINANULLAMFACEREOBLI
GATIONEMSOBLIGATIONISFACTAETESTIMONIUMP̄
BEREUNDEPPRIEDICITARCARISNOMINIBUSET̄PE
GRINOSOBLIGARIQ·N̄IPSENOMESNOMENRATIONE
P̄ECAEOBLIGANT·Q·GENUSOBLIGATIONISIURISGEN
TIUME·
TRESSCRIPTICIISNOMINIB·ANOBLIGENT·PEGRINI
MERITOQRITQ·Q̄D̄AC̄HIURISCIUILISĒTALISOBLIGA
TIOQNERUAEPLACUITSABINOAT̄ETCASSIOUISUMĒ
SIAREINPSONAMFIATNOM̄TRSCRIPTICIUMĒTPE
GRINOSOBLIGARISIŪAPSONAINPSONN̄OBLIGARI
PTEREALITTERARUMOBLIGATIOFIERIUIDETURCHIRO
GRAFISETSYNGRAFISIDĒSIQUISDEBERESEĀDATU
RUMSESSCRIBATITASCILIC·UTSIEONOM̄STIPULATI
ONONFIATQ·GENUSOBLIGATIONISPROPRIUMPEGRI
NORUMĒ· CONSENSUFIUNTOBLIGATIONES
INEMPTIONIBUSETUĒDITIONIBUSLOCATIONIBCON
DUCTIONIBUSSOCIETATIBUSMANDATISIDEOATSTIS
MODISCONCENSUDICIMOBLIGAONESȝHIQ̊N̄ŪBOR

v. 4] q̇ *Bl.* q *Gö.* 5] p̄c̄REIN (R *insolitae formae*) *Bl.* p̄c̄REIN *Gö.* 23] stis *Gö. et Bl.* 24] q̊ *Gö. et Bl.*

NSCRIPTURAEULLAPPROPRIETASDESIDERAT'S'SUFFI
CITEOSQNEGOTIUMGERUNTCONSENSISSEUNDEIN
TERABSENTESQQTALIANEGOTIAZHUNT'UUTIPEPITU
LAMAPXNUNTIUMCALIOQUINŪUOROBLIGATIOIN F
ABSENTESFIERIÑPOSSIT
ITEMINHISCONTRACTIBUSALTERALTERIOBLIGATURDE
E.QALTERUMALTERIEXUONOETAEQPSTAREOPOR
TETCUMALIOQUININUERBORUMOBLIGATIONIBUSALI
USSTIPULETURALIUSPROMITTATETINNOMINIBUS
ALIUSSTIPULETURALIUSPROMITTATETINNOMINIBUS
ALIUSEXPENSUMFERENDOOBLIGETURALIUSOBLIGE
TURSABSENTIEXPENSUMFERRIPOTESTETSIUBIS
OBLIGATIOCABSENTEZHINP'SIT·

________________CUMDEPTIOCONBENERIT
QŪÑDUMPTIUMNUMERATUMSITACNEARRAQD
DATAFUERITNQ·ARRENOMINEDAT'ARGUMENTŪ
ESTEMPTIONISETUDITIONISCONTRACTAEPTIUMAT
CERTUMEEEDEBETALIOQUINSIITAINTEREOSCO
UENERITUTQTITITIUSREMESTIMAUERITTANTISITE
TALABEONEGAUITULLAMUIMHOCNEGOTIUMHABE
RE________________ASEIUSPBATOFILIUSETEAM
EMPT________________DITIONCUIUSOPINIONEMP
CULUSSECUTUSESTIIPTIUMINNUMERATAPCON

v. 1.] NISCR *Sch.* NISCR *transcr. Gö.* 4.] + *Bl.* ı *Gö.* 14.] *In- scripserim* DE EMPTIONE ET VENDITIONE. 15.] *priorem partem non vacuam videri Gö., vacuam esse Bl. adnotav. Puto verba* EMPTIO ET UENDITIO Z HIT' *aut pallore atramenti aut rasitante cultro evanida facta esse.*

sisteredebetinincaeterisrebanptiumeep'rit
ūutihocmodoatogaautfundusalteriusreiual
dequeritnostripceptorputantetinaliarep're
consistereptiuaiundeillutēquulgoputant
ppmutationemrerumemptionemetūditioN
ʒtrahieamquespeciemeemptioniseuditioninij
uetustissimaineē·argumentoqiituntursgre
copoetahomeroquialiquapartesicaiicTreliq
diusaescholaeaturdissentiuntaliutqēēe
xistimantpmutationemrerumaliute7nemet
uenditionemalioquēin..reii.a..ssremexpe
diripmutatisrebusqueuideaturruenisseeqt
aeptiinominedatacēēsedrursusutramquē
uiderietuenisseetiitramqptiinominedatam
ēē·absurdumuiderisetiitceliussabinussirē
tibiuenalemhabentiuutifundumacceperimet
ptiinominehominemfortedederimfundū·
qduideriuenissehominematptiinomineda
tumessei.fundi..acciperetur

Locatioātetconductiosimilibregulisconsti
tuiinturnnimercescertastatutasitÑuidetur
locatioetconductioʒtrahiundesialienoarbitrio
mercespmissasitūutquatitiusaestimaueri:

v. 20. inscripserim DE LOCATIONE ET CONDVCTIONE.

Q̄RITURANLOCATIOETCONDUCTIO;HAT'QUADECAUSA
SIFULLOINPOLIENDACURANDAUESARCINATORISARCI
ENDAUESTIMENTADEDERIM'NULLASTATIMMERCEDE
CONSTITUTAP'TEAT̄T̄DATURUSQUANTIINTERNOSCONUE
NERITQUERITURANLOCATIOETCONDUCTIO;HATURR̄ĪĪ
REMTIBIUTENDAMDEDERIMETINUICEMALIAMREMU
TENDAMACCEPERIMQUERITURANLOCATIOETCONDUCTI
O;HATURADEOAT·EMPTIOETUENDITIOETLOCATIOETↃ
DUCTIOFAMILIARITATEMALIQUAMINTERSEHABEREUI
DENT'UTINQUIBUSDAMCAUSISQ̄RISOLEATUTRUMEM
PTIOETUENDITIO;HATURANLOCATIOETCONDUCTIOŪ
UTISIQUARESINPPETUMLOCATASITQ̄EUENITINP̄DIIS
MUNICIPUMQUAEEALEGELOCANTURUTQDIUIDUECTI
GALP̄STET'NEQUEIPSICONDUCTORINQ̄H̄DIEP̄DIUM
AUTFERATURS'MAGISPLACUITLOCATIONEMCONDUCTI
ONEMQ̄ĒĒITEMQUERIT'SIGLADIATORESEALEGETIBI
TRADIDERIMUTINSINGULOSQUIINTEGRIEXIERINT
PSUDOREDENARIX̄X̄MDARENTINEOSUSINGULOS
QUIOCCISIADEBILITATIFUERINTDENARIOSMILLEQ
RIT'UTRUMEMPTIOETUENDITIOANLOCATIOETCONDU
CTIO;HATURRETM̄Q̄·PL·EORQUIINTEGRIEXIERINTLO
CATIONEMETCONDUCTIONEMF̄CTAMUIDERIATEOR
QUIOCCISIADEBILITATISEMPTIONEMETUENDITION
ĒĒ·IDQEXACCIDENTIB·APPARETTAMQSUBCONDIC̄ONE:

V. 4] T̄T̄ *Bl.* TI *Gö.* 12.] SITQ. sc. *Bl.* SII.[.III...IIPDIA *Gö.* 18.] DENARI X̄X̄ MDARENT' *Bl.* (T'=T, *non* = T') 19.] DENARIOS *Bl.* DENARI X̄X̄ *Gö.* 24.] CONDIC.ONE: *Bl.* CONDIC: *Gö.*

FACTACUISQUEUENDITIONEMANLOCATIONEMIĀ
NNDUBITAT'QUINSUBCONDICRUĈNIRIXLOCUMARI
P'SINTIT̄·QUERITURSICUMAURIFICEMCONUENERIT
UTISEXAUROSUOCERTIPONDERISCERTAEQUAEFOR
MAEANULOSMIHIFACERETETACCIPERETŪBIGR̄DENA
RIOSCCUTRUMEMPTIOETUENDITIOANLOCATIOETCON
DUCTIOZHATURCASSIUSAITMATERIAEQDEMPTION
UENDITIONEMZHIOPERAR·ĀTLOCATIONETCONDU
CTIONEMSEDPLERISQUEPLACUITEMPTIONETŪDITIO
NEMZHIATQSIMEUMAURUMEIDEDEROMERCEDE
PROOPERACONSTITUTACONUENITLOCATIONEMCON
DUCTIONEMZHI·

SOCIETATEMCOIRESOLEM'ATOTORUMBONORUMAUT
UNIUSALICUIUSNEGOTIŪUTIMĀCIPIOREMDURAŪ
DENDORUMMAGNAĀT·QOFUITANITACOIRIP'SITSOCIE
TASUTQUISMAIOREMPARTEMLUCRETURMINOREM
DAMNIPSTETQQUINTUSMUCIUSCĪPUALUITSENTĒ
TIAADEOITACOIRIPOSSESOCIETATEMEXISTIMAUITUTDI
XERITILLOQQMCOIRIP'SEUTQUISNIHILOMNINODA
MNIPSTETSETLUCRIPARTEMCAPIATSIMODOOPAEIU
TAMPTIOSAUIDEATURUTEC'SITEUMC'HACPACTIONE
INSOCIETATEMADMITTIÑETITAP'SECOIRESOCIETA
TEMZSTATUTUNUSPECUNIAMCONFERATALTNIZFERAT

2.] quā *Bl.* ıa *Gö.* 3.] ch *Bl.* m *Gö.* 12.] „*Inter* m *et* z *aliquid scriptum fuisse videtur.*" *Gö.* 13.] „*Spatium quod inter lin. 12. et 13. intercedit, cum solito maius sit, effectum inde est, ut haec pag. 23 tantum lineis constet*". *Gö. Equidem rubricae* (DE SOCIETATE) *potius librarium locum reliquisse suspicor.* 17.] *a librario omissa habet § 2. I. de societ. 3. 25.* CT *Sch.* ct *transcr. Gö.*

ETTM̄LUCRUMINTEREOSCOMMUNIESSITSEPENOPAALI
CUIUSPROPECUNIAUALERETILLUTCERTUMĒSIDEPARTI
BLUCRIETDAMNINIHILINTEOSCONUENERITTM̄AEQUIT
EXPARTIBUSCOMMODUMUTINCOMMODUMINTER
EOSCOMMUNEEĒS'SIINALTEROPARTESEXP̄SSEFUE
RINTŪ·UTINLUCROINALTEROUOMISSAEINEOD·QQ·Q
OMISSUMĒSIMILESPARTESERUNTMANETAUTSOCIE
TASEOUSQUEDONE'INEODEMSENSUPSEUERANTATC'
ALIQUISRENUNTIAUERITSOCIETATISOCIETASSOLUITUR
S'PLANESIQUISINH'RENUNTIAUERITSOCIAETATIUTOB
UENIENSALIQUODLUCRUMSOLUSHABEATUELUTISIMI
HITOTORUMBONORUMSOCIUSCUMABALIQUOHĒĒT
RELICTUSINHOCRENUNTIAUERITSO:IETATIUTHTEM
SOLUSLUCRIFACIATCOGET'H'LUCRUMCOMMUNICA
RESIQUIDUEROALIUTLUCRIFECERITQNONCAPTAUE
RITADIPSUMSOLUMPTINETMIHIUEROQDQDOMNI
NOP'RENUNTIATAMSOCIETATEMADQUIRIT'SOLICON
CEDITURSOLUITURADHUCSOCIETASĒTMORTESOCII
QQSOCIETATEMCCN·RA[t]L[hic]...ER[t]..[a]MPSONAMSIBIE
LIGITDICITURETK̄DIMINUTIONESOLUISOCIETATEM
QCIUILIRATIONEK·DMORTIEALESPFEREDICITURO
SIATHUCCONSENTIANTINSOCIETATENOUABIDET'INCI
PERESOCIETASITEMSICUIUSEXSOCIISBPUBLICEAUT
PRIUATIMUENIERINTSOLUIT'SOCIETASSEDHC...S:

v. 8] CONSENSU *Sch.* C' *Bl.* ∴ *Gö.* 11.] CM *Bl.* ⁝ *Gö.* 12.] ĒT *Bl.* ET *Gö.* 19.] CIN RA ER M (contrahi certam; EENIIRAI) *Sch.* 21.] *Dubias litteras Gö. sic:* C.ACIIIL.DIIA.II.

Bl. sic: EALESPEFEREDICITURO (T F; CA 9; 9; B R; h C; EMN ONIT TA IP; IST U)

SOCIETASDEUIII.ĈQMIIRIORQCONSENSUZHIT'NU
DOIURISÕGEÑN.________________OMNESHOMINESNA
.TURALIRATIONEEDÕ.ŜIĈNT
M..CCONSISTIT.IQENOSTRAGRATIAMANDEMSIUEALI
________________NEGOTIAGERASSIUEIIALTERI
US..NDATŪ.....RID.....OBLIGATIOĈTINUICE
ALTERI.TERITENEIIIMURIDINQTUHIRIFENISATQNE
MIHIBFP̄STAREOPORTERENSITUAGRATIATIBIMAN
DEMSP.IACUMEMANDATUMQENIMTUTUAGRAFACIU
.IISSISIDEXTRASENTENTIAIIEXMEOMANDATUFACE
RE......AQUESIOTIOSAMPEÕ.NIA..DOMITEN'A
— — — — — — — — OEGOTEHORTATUSFUERNA.
U...ADFENERARESQUIAMEIMUTUODEDERISAQUO
.ERIIAR..ONPOTUERISNTM·HABEBISMECUMMAN
...CIIC..EM ITA.ETSIHORTATUSSIT
---LIQUAMEMERQNEXPEDIERITTIBIEAMEMIS
SEÑTM________________IETADEOHAECITASUTQE
RATURANMANDATITENEANT'QMANDAUITTIBIUT--
OPECUNIAM________________________________
____
PALITER________________________________AENC
PARET________________________NCMCO.CĨIICN
T.SQNALITERTITIOCREDIDISSESQSITIBIMDATUMEẼT
ILLUD____________SDCC...MDETQS̃BONOSMORES

1.2.] IURISÕGEÑN *Bl.* 11IP̂.SCCQ *Gö.* 4.] NOIIRA *Sch.* 6.] *Bl., Gö.* *ante* OBL *xelineolas dedit.* CT *Sch.* ET *Gö.* 7.] *Bl., Gö.*: ALTERI.TERI TEIICIIIMUR ____________ Q·NIC | 11.] *Bl., Gö.*: ________ DOMITU.IA | 12.] *Bl., Gö. nihil, sed adn. u a medio fere vacuum videri.* 13.] *Bl.*: U...A.D *Gö.*: U...U. 15.] *sic Sch., Gö.*: ....CTIO..EM — *Quod Gö. adnot. hanc pag. 'bis rescriptam' esse, negavit Bl.*

ĒNON7TRAHIOBLIGATIONŪŪTIRIBIM̄DEMUTTITIOFUR
TUMĀTINIURIAMFACIASITEMSIQUISPOSMORTEMMEĀ
FACIENDUMM̄DETINUTILEMANDATUMĒĢGENERALIT
PLACUITABH̄DISPSONAOBLIGATIONEMINCIPERENON
POSSE S'RECTEQ̄Q̄CONSUMMATURMAN
DATUMSIDUMADHUCINTEGRARSITREUOCATUMFUERIT
EUANESCITITEMSIADHUCINTEGROMANDATUMMORT
ALTERUTRIUSALICUIUSIUENIATIDĒŪE'QMANDARITŪ
ECUIM̄DATSUSCEPERITSOLUITURM̄DATUMS'UTILITA
TISC̄RECEPTUMESTUTSIMORTUOEOQ̇MMANDAUE
RITIGNORANSEUMDECESSISSEEXSECUTUSFUROM
DATUMPSEMEAGEREMDATIACTIONEALIOQUINIUSTA
ETPROBABILISIGNORANTIADAMNUMMIHIÑATFERET
ETH..CSIMILEEQ̄PLERISQUEPLACUITSIDEBITORME
USM̄MSODISPENSATORIMEOPIGNORANTIAMSOLUE
RITLIBERARIEUMC'ALIOQUINSTRICTAIURISRATIONE
NP'SENTLIBERARIEOQALISOLUISSETQCUISOLUEREDE
BERET
C'ATISCUIRECTEMANDAUERIMEGRESSUSFUERITM
DATUMEGOQUIDEATENUSC'EOABEOM̄DATIAIZNEM
QUATENUSMEAINTERĒINPLESSEEUMMANDATUM
SIM̊IMPLEREPOTUERITATILLEMECUMAGEREÑPOTERT
ITAQUESIMANDAUERIMTIBIUTBERBIGRATIAFUND·
MSSC̄EMERERTUSECLEMERISÑHABEB..MECUM

v. 1.] Ē *Bl.* C̄ *Gä.* ŪŪTIRIBI *Bl.*, ĪIIIITIBI *Gö.* 8.] MANDARIT *Bl.* MANDAUIT *Gö.* 19.] MANDAUEPIM *Sch.* 24.] ex *Bl.*, *Gä.*: MSS C̄.EMERE.TUSCCL &c.

mandatiāōnemet·sitantiuelism̄dar·fund·qu
antiemendumtibimandasseimidquemaximefá
binoetcass̄·plitqsiminoriseme͞rishabebisne
c̄scl·aōnemquiaquimandatutc̄milib·emere
turisutiquemandariintellegit'utiminoris̸ps'
emeretinsummasciendumaliquidgratis
dederimquonominesimercedeinstatuissem
locatioetconductioz hereturmandatieeacz ne
ūutisifullonipoliendacurandaueuestimen
taa·sarcinatorisarcienda
Expositisgeneribusobligationumquaeexzctu
nascunt'admonendisum'adqrinobisn̄solū
pnosmetipsoss'ē͞tpeaspsonasq̄innostrapo
testatemanum̄cipioue‡·plibeosqq̄homines
etalienosseruosq̄sbfidep'sidem'adquiritur
nobiss'T̄exduabusc'sisidesiquidexopisfuis
ūexrenostraadquirantpeumqq·seruumin q̊
usumfructumhabemussimilitexduabusistis
c̄sisnobisadquiritursquinudumtq̄·inseruo
habentlicetdominussitminust̄miurisineare
habereintellegit'quamusufructuariusetbo
naefideip'sessornplacetexnullac̄aliaeiadq
rip'seadeoutetsinominatimeidaristipulatus
fueritseruusmancipioūnomeneiusaccepit

v.4] cmilib· *Sch.* c̄milib· *Gö.* 7.] statuissem *Bl.* statu...m *Gö.* 16.] p *Sch.* p *transcr. Gö.* 22.] aliaei *Gö.* al̦iaet *Bl.*

QUIDAMEXISTIMANTNEIADQUIRIZMUNEMSERUŪ
PRODOMINICAPARTEDOMINISADQUIRERECERTĒEX
CEPTOEOQUNINOMINATIMSTIPULANDOŪMANCIPI
ANDOĀMANCIPIOACCIPIENDOILLISOLIADQUIRITUR
UUTC'ITASTIPULETURTITIODOMINOMEODARISPON
DESĀC'ITAMANCIPIOACCIPIATHANCREMEXIQ̄LTITI
DOMINIMEIĒĒAIOEAQ̄EIEMPTAESTOHAEREAENEA
Q̄LIBRAILLUTQ̄RITURTAMQDOMINONOMENADIE
CTUMDOMINIETFECITIDEMFACIATUNIUSEXDOMINIS
IUSSUMXCEDENSNOSTRIPCEPTORPINDEEIQIUSSE
RITSOLIATQUIRIEXISTIMANTADQUESINOMINATIM
EISOLISTIPULATUSESSETSERUUSMANCIPIOUEACCI
PISSETDIUERSAESCHOLAEAUCTORPINDEUTRISQUE
ADQUIRIPUTANTACSINULLISIUSSUMIUENISSETTOL
LITURAT·OBLIGATIOPCIPUESOLUTIONEEQ·DEBEAT'
UNDEQ̄RITURSIQUISCONSENTIENTECREDITOREA
LIUTPALIOSOLUERITUTRUMIPSOIURELIBERETURQ
NOSTRISPCEPTORIBUSPLACETANIPSOIUREMANEAT
OBLIGATUSSETADUERSUSPETENTEMEXCEPTIONE
DOLIMALIDEFENDIDEBEATQUODDIŪSAESCHOLAEAU
CTORIBUISUMĒFITPACCEPTILATIONEMTOLLIT'OBLI
GATIOACCEPTILATIOĀTĒŪUTIIMAGINARIASOLUTIOQ
NEXŪBOROBLIGATIONETIBIDEBEAMIDSIUELISMI
HIREMITTEREPOTERITSICFIERIUTPATIARISHAECŪBAT

2] CERT *Bl.* CERI *Sch.* 9] UNIUS *transcr. Gö.* 20] DIŪS.C SCHUA... *Sch. 1ae.* 21] ĒFIT *Bl.* EFIT *Gö.* 24] REMITTERE *Bl.* REOQTIERĒ *Sch.* ŪBA: *Gö.* ·B.: *Bl.*

edicereqegotibipmisihabesneacceptumet
turespondeasabeoquodgenerᵉutdiximus
ētceteresentaneumnuisumēūbisfactam
obligationemp·sealisūbisdissoluitetidqex
aliacsadebeat·potestinstipulationededucet
pacceptilationemimaginariasolutionetm̄m
s·t·aacceptumfacerenp̄c·alioquinsoluiei·tā
possitit·qdebetpropartedebetrectilligire
ctesoluita·atinpartemacceptumfieripō..l..
sit·ēētaliaspeciesimaginariaesolutionispae
etlibramqetipsumgenuscertisincausisrece
ptisumēūutisiquideonom̄debeatqpaeetlibr̄·
gestumētsiueqtexiudicatic̄debitatibemat
n̄minusqquinq̄testesedlibripenaddisqliberat
itaōloquaturqegotibitotmilib·ēgnomineuer
meqoonmeiii.massoluolluerogh·aereaeneaq
librahanctibilibramprimamp·tremanqcerin
delegeiurelligat·ddassepcutitlibramcump
detelaqliberatumūutisoluendic̄similit·lega
tariusheodemm̄liberatdelegatoqpdamnatio
nemrelictēuttma...iiiiidiiiidciiro...t..
tiscēēsignificatiiahiiiaod.iicam.a..i.ēēdi
catdeeotm̄tipothocm̄librariqponderenu
meroconstetetitasicertumsitquidametdeeo

v. 2.] dixiuncn *Bl.* diximu.... *Gö.* 6.] solutione *Bl.* solutiosii *Gö.*
8.] recrillugi *Bl.* poiiiloii *Gö.* 9.] a·āt *Bl.* a·at *Gö.* 13.] siueq.t *Bl.*
siueq. *Gö.* at| *Bl.* at| *Gö.* ed *Sch.* ad *Gö.* a *Bl.* s *Gö.* 15.] ō *Bl.* ō *Gö.*
tot *Bl.* iui *Gö.* nomineuer *Bl.* nomini.i... *Gö.* 16.] meoonmeiii.mas
Bl. meoonimenuiii *Gö.* 18.] delegeiurelligat· *Bl.* delegetiiroBligat·
Gö. p̄ *Bl.* p *Gö.* 19.] detelaqliberatumnuti *Bl.* detelaqliberatumūuti
Gö. 21.] *Gö.* „*sic ego, Hollw. sic*: uttmsc..cuti|idic.uisciiiidcciii.ia
23.] hoc *Sch.* „*sed haud scio, an in cod. sit* heo“ *Gö.*

QUODMENSURACONSTATINDEXMANTPTEREANO
UATIONETOLLITUOBLIGATIOUELUTISIQ·TUMDEBEASA
TITIODARISTIPULATUSSIMNIIUTUNOUEPSONAENO
UANASCITUROBLIGATIOETPRIMATOLLITURTRANSLATA
INPOSTERIOREMADEOUTINDUMLICETPOSTERIORSTI
PULATIOINUTILISSITTAMPRIMANOUATIONISIURETOL
LATURUUTISIQMIHIDEBESATIOPINORTEUAMULI
EREPUPILLOUESTASTIPULATUSFUEROQCASURĒ
AMITTONAMETPRIORDEBITORLIBERATUETPTERIOR
OBLIGATIONULLAENONIDIURISESIASERUOSTIPULA
TUSFUERONTUNCPROINDEATHUCOBLIGATUSTENET
ACSIPTEANULLOSTIPULATUSFUISSEMSEDSIEAD·
PSONASITAQUAPTEASTIPULERITADEMNUMNOUATIO
FITSIQUIDINPTERIORESTIPULATIONENOUISITFOR
TESIQDICIOUSPONSORADIESADICIATUATRAHATUR
SQDESPONSOREDIXINQSTATNDIUERSAESCOLAE
ĀTORIBUSPLITNIADNOUATIONEMPFICERESPONSO
RISADIECTIONĀDETRACTATION·QAT·DIXIMUSSICON
DICIOADICIATURNOUATION·FIERISICINTELLEGIĒT
UTITADICAMUSFACTAMNOUATION·SICONDICIOEX
TITERITALIOQUINSIDEFECERITDURATPRIOROBLIGA
TIOSUIDEAMNUMISQUIEONOMINEAGATDMAPA
CTICONUENTIEXCEPTIONEPSITSUMNOUERIE·UI
DETURTEOSIDACT·UTITIAEARESPETERETSIPTIORIS

7.8.] LERE *Sch.* ERE *Gö.* 8.9.] RĒ|AMITTO *Bl.* RE·|AM..18 *Gö.* NAME· *Sch.* NAMET *Gö.* 11.] TENET *Bl.* TELICI *Gö.* LEN· *Sch.* 16.] DIUEPSAE *Sch.* DIUERSAE *Gö.* 18.] Ā *Gö.* X *Sch.* 19.] S̄ *siue* C̄ *Sch.* Ō *Gö.* ĒT *Bl.* 20.] UT *Gö. et Bl.* FIT (UT above) *Sch.*

STIPONISEXTITERITCONDICIOSERUIUSTM·SULPICIUS
EXTIMAUITSTATIMETPENDENTECONDICIONENOBATIO
NEMFIERIETSIDEFECERITCONDICIOEXNEUTRAC̄SAAGI
POSSEEOMREMPERIREQCONSEQUENTERETILLUTRE
SPONDITSIQUISIDQSIBI·TITIUSDEBERETASERUOFUIT·
STIPTUSNOUATIONUMFIERIETREMPERIREQCOSERUO
AGIN̄P'S'INUTROQUECASUALIOIUREUTIMURN̄MAGISHIS
CASIBUSNOUATIOFITQSIIDQTUMDEBEASAPEREGRINO
CUMQUOSPONSIO7MUNIONĒSPONDESUERBOSTIPU
LATUSSIM. TOLLITURATHUCOBLIGATI
OLITISCONTESTATIONESIMODOLEGITIMOIUD·FIERITA
CTUMNAMTUNCOBLIGATIOQD̄·PRINCIPALISDISSOLUIT
INCIPIATATIENCRIREUSLITIB·CONTESTATIONESETS'
CONDEMNATUSSITSUBLATALITISCONTESTATIONEINCI
PITEXC̄IUDICATITENERIETH'QAPUETERSC̄·TUM·Ē·ANTE
LITEMCONTESTATAMDAREDEBITORŌRĒP'LITEMCON
TESTATAMCONDEMNARIOREP'CONDEMNATION·IUDICAT·
FACEREŌUNDEFITUTSILEGITIMOIUDICIODEBITPETI
EROP'EADEEOIPSOIUREAGERENONP'SIMQKINUTILITĪ
DODARIMIHIOP̄QKLITISCONTESTATIONEDARIOP̄EDE
SIITALITERATQUESIIMPERIOCONTINENTIIUDICIOEGE
RIMTUNCNIHILOMINUSOBLIGATIODURATETIDEOIPSO
IUREP'TEAAGEREP'SUMUSSDEBEOP̄EXCONREIIUDICA
TAEUĪINIUDICIUMDEDUCTESUMMOUERIQ·ATLEGITIMA*

3.] NEUTRAC̄SA *Bl.* NEUTRAC̄S. *Gö.* 13.] IENCRI *Sch.* TENERI *transcr. Gö.* 15.] Ē *Bl.* C̄ *Gö.* 19.] P'EA *Bl.* REA *Gö.* 24.] IUDICIUM *transcr. Gö.* LEGITIMA* *Sch.* *sed Gö. simpliciter* LEGITIMA *transcripsit.*

IUDIAETQ̄IMPERIOCONTINEANTSEQUENTI7M̄TARIO
REFEREMUS
TRANSEAMUSNUNCADOBLIGATIONESQ̄EXDELICTORIUN
TURŪUTISIQUISFURTUMFECERITBNARAPUERITDAMNŪ
DEDERITINIURIAMCOMMISERITQUARUMOMNIUMRE
RUNOGENEREYSIIIIOBLIGATIOCEXZCTIIOBLIGATIO
NESINIIIIGENERADEDUCANTURSICUTSUPRAEXPOSUIM'
FURTORUMATGENERASERSULETMASURIUSSABIIIIEE
DIXERUNTMF̄TUMETNECMF̄TUMCONCEPTUMETOBLI
GATUMLABEODUOMFTUMNECMFNCONCEPTUMETO
BLATUMSPECIESPOTIUSAŌNISEĒFURTOCOHERENTER
QUAMGENERAFURTORUMQSANEUERIUSIIIDET'SICUT
INFERIUSAPPAREUITMANĪFRUCTUMQUIDAMIDĒ
SEDIXERUNTQ̄DIM̄FLIDEPHENDITURALIIIÜLTERIUS
QEOLOCODEPHENDITUBIFITUUSIIN.OLIBETOOLIBAR
INUINETOUUARUMFURTUMFACTUMEQDIUINEOOLIBETOĀ
UINETOFUERITASITASIINDOMOFURTUMFACTUMSITQ
DIUINEADOMOFURSITALIIADHUCIILTERIUS-----
.MF̄FĒĒDIXERUNTDONECPFERRETEOQUOPFERRE
FURDESTINASSETALIIADHUCULTERIUSQDOQ̄EAMRĒ
FURTENENSUISUSFUERITQSANOPTINUITSETETILLOR
SAQEXISTIMAUER·DONECPFERRETEOQUOFURDESTI
NASSETDEPHENSUMFUR... ——————
—————— BAIIQUA..IIMOCCISITDUBITATION...I:

ad 13.] MANĪFRUCTUM *Bl.* ....FRUCTUM *Gö.* 14.] SE *Bl.* .. *Gö.*

16.] MF̄FĒĒDIXERUNT *Hollw.* / *Sch.* ... HOE. ..CR UIII *Gö.* 24.] ——BAIIQUA..IIMOCCISIT *Rc.* BAI........... OCIIIT / ACS

Gö., *Bl.* v. 24. *sic*: ..D..BAT *aliquam* ----ETDUBITATIONE

UTIIOSDICIAIIETIAMPLURIUMDIER·SPATIOIDTERMINĀ
DUMSITQEOPTINETQ̄SAEPEINALIISCIUITATIBUSSUPRE
PTERESSINALIASCIUITATESUELINALIASPUICIASDESTINAT
FURPFERREEXDUAB·ITAQUESUPERIORIBUSOPINIONIB·
ALTERUTRAADPBATM̄G·TM̄PLERIQ̄POSTERIOREMPBANI
NM̄F·TUMFURTUMQSITEXISQ̄DIXIMINTELLEGITURN
Q̄·M̄FTUÑĒIDNECM̄FTĒ· CONCEPTUMFURTŪ
DICITURCĀPALIQUEMTESTIB·P̄SENTIBUSFURTIBUIARQ̄
SITAETINUENTAĒNINEUMPROPRIAACONSTITUTAĒQU
ISFURNONSITQUAEAPPELLATURCONCEPTI
OBLATUMFURTUMDICITURCRFURTIBATIBIABALIQUOOBLA
TASITEAQUEAPUTTECONCEPTASITUELUTIQUERIEAMEN
TEDATATIBIFUERITUTAPUTTEPOTIUSQ̄PEUMQUIDEDE
RITCONCIPERETURNTIBIAPQUEMCONCEPTAĒPPRIA
ADUERSUSEUMQUIOPTULITQ̄FURÑSIT7STITUTAEAC
ZAPPELLATUROBLITIĒETPHIBITIFURTIADĪEUMQUIFUR
TUMQUEREREUOLENTEMPHIBUERIT
POENAM̄FTIFURTIEXLEGEIXIITABCAPITALISERATNA:
LIBERBERBERATUSADDICEBATUREICUIFURTUMFECERAT
UTRUMATSERUUSEFFICERETUREXADDICTIONEANAD
IUDICATILOCOCONSTITUERETUETERESQ̄REBANTINEŪ
ATQUERBERAT———————————PTEAINPBATAEARPE
RITASPOENAEETTAMEXSERUIPSONAQ̄EXLIBERIÑQU
ADRUPLIAOPTORISED·CONSTITUTAEST

1.] UITIOSDICIAII *Bl.* UTIIOSDICTAS *Gö.* 3.] DESTINAT *Bl.* DESTINAII *Gö.* 6.] NM̄F· *Bl.* NIM̄F· *Gö.* 18.] LEGEI *Bl.* LEG... *Gö.* 22.] ATQUERBERAT-- *Gö.* ...ERBERATA-- *Bl.*

Necm̄ftifurtipoenapleg·tab·dupliinrogatur..
q·et·pr)seruat)ceptietoblatipoenaexlegexii·tab·
triplieēquasimilitap̄toreserbat·phibitiactio
qd·ruplieexep̄r̄·inutrodictalexateonomnul
lampoen̄constituithocsolumpcepitutq́qrere
uelitniidi'isq·ratlinteościnctuslancemhabens
quisiquidinueneritiubetidlexfurtumm̄feēt
quidsitatlinteumquesitumesetuerius&eàmyſu
tigenuseequonecessariaepartestegerentq̄rlex
totaridiculaēnqu.bestitumgrerephibetisetnu
dumqrereprohibituseeom̄g·qitaquesitarin
uentamaioripoenesubiciaturdd·quodlancemſi
ueideohaberiiubeatutmanibusoccupantisnſu
biciatsiueideoutqinueneri,ibiimponatneutr'
eorpceditsiidqrat'e·magnitudinisānat'aeſitit
nequesubicineqibinponip'sitcertendubitatur
cuiusc'quemateriaesitealanxsatislegifieripro
pterhoctm̄·q·lexexeac̄m̄f·tumfurtumeeiubet
s̄q́scribuntfurtumm̄f·ālegeānaturalegeidipſū
dequoloquimurnaturailluddequosupiusexpo
suimussueriuse·naturatantumm̄f·tumfurtū
intellegineque·eenlexfacerepotestutq́m̄ftuſfu
rnonsim̄ftussitn̄m̄gqquiomninofurnonſit
fursitetquiadulterāhomicidan̄sitadulteruel

v.3.] ēēqua *Bl.* ee·qua *Gö.* 6.] nudus *transcr. Gö.* 7.] eēt *Bl.* eei *Gö.* 8.] & *Gö. et Bl.* 9.] riae *Bl.* rias *Gö.* q̄r *Bl.* qr *Gö.* 10.] qu. *Gö.* qu: *Bl.* 14.] r,ibi *Bl.* ritbi *Gö.* 15.] qrat' *Bl.* qrat *Gö.*

Omicidasitatillutsanelexfacerepotestutpinde
aliquispoenateneatatquasifurtumueladulteri
uminhomicidiumadmissetqu·neur·adinilerit·
Furtumautfitnonsolumc·quisintercipiendic·ia
remalienamadmouetetgeneraliterc qui remali
enaminuitodominoↄtrectatitaq̄siquisremqu
aeaputeumdepositasitutaturfurtumcommit
titetsiquisutendamremacceperiteamq̄·inaliū·
usumtranstuleritfurtiobligaturuutsiquisar
gentumutendumacceperitquasiamicosadcen
daminuitaturusrogaueritetidperegresec·tule
ritasiquisaec·gestandigratiacommodatumlon
giuscumaliquoduxeritqueterscripseruntde
eoquiinacieimpduxissetplacuittm̄·eosquibus
commodatisaliterutererenturqutendasacce
pissentitafurtumcommitteresiintellegantid
seinuitodominofacereeumqsiintellexissen
n̄pmissurumetsipmissurumcrederentextra
furticrimeniiideriooptimasanedistinctioeq
furtumsinedom̄·n̄committituretsicredatali
quisinuitodominoseremtrectaredominoaūt
uolenteidfiatdiciturfurtumn̄fieriundeillut
q̄situmetpbatumectitiiissr̄·meumcolligitaret
utquasdampmihisubriperetetadeumpferet

v. 15.] comodatis *Sch.* commodatis *transcr. Gö.* 19.] eq *Gö. adn.*, *fort.* qa 23. 24.] colligitaret | ut *Bl.* colligita pei[R?] | it *Gö.*

idadmeptulitegocumuolotitiuminipsodelicto dephenderepmiserumuoquasdampadeumpfe requeumtrumfurtianseruicorruptiuiudicium teneattitiusmihianneutropponsumneutroeu tenerifurtiideoqnninuitomecontrectareteer uicorruptiideoqdeteriorserfactusnerit dumatetliberorhominumfurtumfituusiqui liberorumnostrorumqinpstnostrassiueeti amuxorqinmanunostrassitsiueetiudicatuuel auctoratusmeussubreptusueraliqdetsaerei quisquefurtumcommittitnutisidebitorrem qcreditorpignoridedisubtraxeritnsibfpos sessorirememeampossidentisubripuerimunde placuiteumquiserdumsuumquemaliusbfpri debatadserenersumcelaueritfurtumcommit tererursusexdiuersoinedumalienamoccu pareetusucaperecessumenecredituifur tumfieriuurhtariasquarumirimnacturp sessionemnnecessariisheree.cetnnecessa riohdeexteteplacuitutprohdeusucapipsitd... tepiimqiida.iici.seditciimcipaueritainl. recesseritd——iisuperiorecommentari orettulimsinefurtopsidereetusucaperepotest dumfurtitenetureipsefurtumnfeceritqli

4.] p Bl. p Gö. 3.] ..iuiudicium Bl. ti..iudiciu.. Gö. 7.] et Bl. et Gö. 18.] h p (m) iirim Sch.

ē cuiusopeconsiliofurtumfactumēinquonu
meroeqnummostibiexcussitiuteosaliussurri
peretn̄opstitititibiutaliussurriperetaobesaut
uobestuasfugauitutaliuseasexciperetethocue
teresscripseruntdeeoquieopannorubrofuga
uitarmentumsedsiquisplasciuiametn̄datao
perautfurtumcommitteret'factumsituideuimus
ā·utilisatquedearidebeatc'plegemaliquiliam
q̄dedamnolataēt·culpapuniatur·
furtiataoüeeiↄpetitcuiusrēremsaluamēē·li
cetdominusn̄sititaq̄necdominoaliterↄpetit
qsieuminsitremnonpireundeconstatcredito
remdepignoresubreptofurtiagerep'seadeo
qdutqueūipsedominusidestipsedebitoream
remsubripueritnominuscreditoriↄpetatacti
ofurtiitemsifullopulliendacurandaueautsar
cinatorsarciendauestimentamercedecertaac
cepiteaquāfurtoamiseritipsefurtihabetāone
ndominusꝗdominiiudc̄ian̄perissecumiudi
ciolocatiafulloneautsrcinatoresuumsequi
p'ssetsimodoisfulloāsarcitorremp̄standam
sufficiatnsisoluendon̄etuncq̄abeodom∴∴
simconsequinpotestipsifurtiaoconpetitꝗh'÷
casuipsiusinterēremsaluamēē·dequefullone

v. 5.] quieo *Gö.* quico *Bl.* 7.] uideuimus *Bl.* uideııı.. *Gö.*
8.] ā· *Bl.* ā *Gö.* 10.] aoüe *Bl.* aoııe *Gö.* 18.] cepit *Bl.*
cepit *Gö.* 19.] idc̄ia *Gö.* idc̄ia *Bl.* 21.] p̄standc.. *Gö.*
p̄standam *Bl.* 22.] dom∴∴ *Gö.* dom̄. ꝝ *Bl.* 23.] sim
Gö. et *Bl.*

ASARCITUREDIXIM'EADEMTRANSFEREM'ETADEUMCUI
REMCOMMODAUIMUSNUTILLIMERCEDEMCAPIEN
DOCUSTODIAMPSTANTITAHIQQUTENDOCOMMODUM
PCIPIENDOSIMILITNECESSESEHABENTCUSTODIAM
PSTARESEDISAPUTQUEMRDEPOSITAECUSTODIAM
N̄PSTATUMTANTUMQUEINEOOBNOXIUSĒSIQUIDIPSE
DOLOFECERITQUADEĒREISUBREPTAFUERITQUAER
TITUENDAĒEINONOMNINOEDEPOSITIENONIENE
TURNECOBIDE'TĒREMSALUAMĒĒFURTIITAQ:AGE
RENONPOTESTETEAĀŌDOMINOCONPETITINSUMMA
SEIENDUMESTQUASITUMĒĒANIMPUBESREMALIE
NOUENDOFURTUMFACIATPLERISQ:PLACETQFUR
TUMEXADIECTUMCONSISTITITADEMUMOBLIGARI
EOCRIMINEIMPUBEREMSIPXIMUSIMPUBERTATI
SITETOBIDINTELLEGATSEDELINQUERE·
QRESALIENASRAPITTENETURĒTFURTIQSENIMAQ̄·
ALIENAMREMINUITODOMINOTRECTATQQRAPITITAQ̄
RECTUMĒEUMIMPBUMFUREMĒĒ·SETPROPRIĀ
ĀŌNEE'LECTINOMENPTORINTRODUXITQ̄APPELLA
TURUIBONOR'RAPTOR'ETĒINTRAANNUMQUADRU
PLIAMP'ANNUMSIMPLIQ'ACTIOUTILISĒTETSIQUIRU
NUAMREMLICETMINIMAMRAPUERIT
DAMNIINIURIAEĀŌCONSTITUITPLEGEMAQLIAMCU
IUSPRIMOCAPITECAUTUMĒSIQUIHOMINEMALIENU

1. 2.] UTILLI *Bl.* UIIILI *Sch.* 3.] ITAHI *Bl.* IIAHI *Sch.* 14.] PXIMUS *Sch.* PROXIMUS *transcr. Gö.* 16.] ĒT *Bl.* ET *Gö.* 17.] ITAQ̄ *Bl.* ITA *Gö.* 18.] Ā *Bl.* A *Gö.* 19.] AONE *Gö.* ĀŌNE. (ĀŌNĒ) *Bl.*

eamuequadrupedemquapecudumnumerositiniuriaoccideritquantiearesineoannoplurimifuittantumdominodaredamnet·s·iniuriaat·occidereintellegiturcuiusdoloaculpaidaccideritnecullaalialegedamnumq̄sineiniuriadatrep̄hdicitaqueinpunitusēquisineculpaetdolomalocasuquodamdamn·committitnecsolumcorpuinactionehuiuslegisaestimat·s·saneiseruooccisoplusdominuscapiatdamniq̄p̄tiumseruisidq·q·aestimaturūūsiseruusmeusabaliquoh̄rinstitutusantequiussumeoh̄temcerneretoccisosfueritnenimtantumipsiusp̄tiumaestimat·s·eth̄tisamissaeq̄titasitemsiexgemellisūexcomoedisūexsyponiacisunusoccisusfueritn̄solumoccisifitestimatiosedeoampliusq̄ ̄putatq̄ceteriquisupsdep̄tiatisidemiuriseet·siexparimularumunamūetexquadrigisaequorumunumoccideritcuiusāt seruūoccisuseīliberūarbitriumhabetūcapitalicriminereumfacereeumquioccideritūhacleg·damnumpsequiqatadistumeinhacleg·qtiineoannoplurimiearfueritilluteffic itsiclodumputaaluscuinferoccideritquineoannointegerfuitaestimatiofiatq̊fitutquis̄plusindumsequatquameidamnū·

DATUMEST·
CAPITESECUNDOADSTIPULATOREMQ̄PECUNIAMINFRAU
DEMSTIPULATORISACCEPTAMFECERITQ̄TIEARESEĒTA
TIAŌCONSTITUITQ̄ETIPSAPARTELEGISDAMNINOMAO
NEMINTRODUCIM'FĒSEDIDCAUERIN̄FUITNECESSARI
UMCA7M̄ADATIADEAMREMSUFFICERETNISIQ̄EALE
GEADŪINFITIANTEMINDUPLUMAGIT'
CAPITETERTIODEOMNICETERODAMNOCAUETITAQUESI
QUISSERŪŪEAMQ̄DRUPEDEMQUEPECUDUMNU
MERODEŪŪCANEMĀFERAMUESTIAMŪURSUMLEO
NEMUULNERAUERITŪOCCIDERITEXHOCCAPITEAO·
CONSTITUITINCETERISQ̄QANIMALIBITEMINOMNI
B·REBUSQUAANIMACARENTDAMNUMINIURIADAT
HACPARTEUINDICATSIQUIDENIUSTUMĀRUPTUMĀ
FRACTUMACTIOHOCCAPITECONSTITUITQ̄Q̄·POTUERIT
SOLARUPTIAPPELLATIOINOMNESISTASC̄SUFFICERE
RUPTUMĒ·UNDENSO———RUPTAĀFRACTASET
ETSCISSAETC°LLISAETEFFUSAET———AĀPEMPTA
ATQ̄DETERIORAFACTAHOCUERBO7TINENT'HOCTM̄CAP
N̄QUANTIINEOANNOSEDQ̄TIINDIEBXXXPXIMISĒ
ARFUERITDAMNATISQUIDAMNUMDEDERITACNE
PLURIMIQ̄DUERBUMADICITETIDEOQUIDAM··PUTA
UERUNTLIBERUMĒĒIUS·AUC·DIDAHISXEXIADIE
BUS——— ADICERET··Q̄PLURIMI

vv. 10.13.17. a librario omissa dat § 13. l. de lege Aquilia 4.3.

v. 22] DIDAHISXEXIADIE *Bl.* DIDC·C···I·ĀDIE *Gö.*

RESFUITUELAMNŪQUODMINORISFUITSEDSABPLACU
ITPINDEHAUENDUMACSETHACPARTEPLURIMIPUBŪ.
ADIECTUMEETNAMLEGIBUSLATOREMꝯTENTUMFUIS
SEETPLACUITITADEMUMEXISTALEGEAONEMĒĒSIQS
CORPORESUODAMNUMDEDERITQALIOMODODAMNO
DATOUTILESAONESDANTUUSIQUISALIENUMHOMI
NEMANPECUDEMINCLUSERITETFAMENECAUERITA
IUMENTUMTAMUEHEMENTEGERITUTRUMPERET.
SIQUISALIENOSERUOPSUASERITUTINARBOREMASCĒ
DERETŪINPUTEUMDESCENDERETETSIASCENDENDO
ĀDESCENDENDOCECIDERIĀMORTUUSFUERITĀALIQ
PARTECORPORISLAESUSSITITEMPSIQUISALIENUM
SERDEPONTEANRIPAINFLUMENPIECERITETISSUF
FOCATUSFUERIT.ḠHICCORPORESUODAMNUMDEDIS
SETEOQPROIECERITNDIFFICILITINTELLEGIPOTERIT.
INIURIAATCOMMITTITNSOLUMCQSPUGNOPULSA:
FUSTEPCUSSUSUET.IUBERATUSERITSEDETSICUIꝯUI
CIUMFACTUMFUERITSIUEQSUONAALICUIUSQUASIDEBI
TORISSCIENSEUMIPSINNDEBERESIBIPSCRIPSERIT
SIUEQUISADINFAMIAMALICUIUSLIBELLUMĀCARMEN
SCRIPSERITSIUEQSMATREMFAMILIAMĀPTEXTATUM
ADSECTATUSFUERITETDENIQUEALIISPLURIBUSMODI
SPATIAINIURIAMUIDEMURNONSOLUMPNOSMETIP
SOSSEDETPLIBEROSNOSTROSQUOSINPOT.HABEM'

v. 4. omissa pete ex § 15. I. tit. cit. 4. 3. — De punctis versuum numeris adscribendis adnotare neglexit Gö.

ITEMPUXORESNOSTRASQ·INMANUNOSTRASINTITAQU
ESIUELFIAEFILIAEMEAEQTITIONUPTAEINIURIAMFECE
RISNONSOLUMFILIAENOMINAETECAGIINIURIARUM
POTESTUERUMĒTMEOQ̄Q̄·ETTITINOMENSERUOĀTIPSI
Q·NULLAINIURIAINTELLEGITFIERISEDDOMINOPEU
FIERIUIDETURN̄T·M̄ISDEMMODISQB·ET·PLIBEROS
NOSTROSUELUXORINIURIAMPATIUIDEMURSITACŪ
QUIDATROCIUSCOMMISSUMFUERITQAPTEMINTŪ
ETIAMDOMINIFIERIUIDET'UUTISIQUISALIENUMSE:
UERBERAUERITETINHUNCCASUMFORMULAPPONI
TATSIQUISERUOꝯUICIUMFECERITŪPUGNOEUMP
CUSSERITNONPROPONIT'ULLAFORMULANECTEME
REPOTENTIDATUR·
POENAAT·INIURIARUMEXLEGUMX̄ĪĪTABULASPRO
PTERMEMBRUMQD̄·RUPTUMTALIOERATP̄P̄OSŮFRA
CTUMĀꝯLISUMTRECENTORUMASSIUMPOENAE
RATŪŪSILIBEROOSFRACTUMERATSISERUOEL·P̄P̄
CETERASŮINIURIASXXUASSIUMPOENAERITCON
STITUTAETBIDEBANTURILLISTEMPORIBUSINMAGNA
PAUPTATESATISIDONEAEISTAEPECUNIAEPENAE
NESETNUNCALIOIUREUTIMURPMITTITENIMNO
BISAP̄R̄SESINIURIAMESTIMAREETIUDEXUELTAN
TIꝯDEMNATQTINOSAESTIMAUERIM'UMINORISP
ILLUTIT.SUMFUERITSETCUMATROCEMINIURIAMPR

v. 4.] AT| *Gö.* ĀTIPSI| (*at ipsi ad marg. est*) *Bl.* 6.] Q *Gö.* C *Bl.*
22.] AP̄R̄SES *Bl.* APPS..S *Gö.* AESTIMARE *transcr. Gö.*
24.] ILLUTIT.SUM *Bl.* ILLUUISUM *Gö.*

AESTIMARESOLEATSISIMULCONSTITUERITQTAEPE
CNOMINEFIERIDEBEATUADIMONIUMACIPSAQTITA
TETAXAMURFORMULAMETIUDEXQUIPOSSITŪMINO
RISDAMNAREPLERUMQ·TM·PROPTERIPSIUSP̄R̄·AU
CTORITATEMNONAUDETMINUERECONDEMNATION·
ATROXĀTINIURIAAESTIMAT'ŪEXFACTOŪŪSIQUIABA
LIQUOŪNERATUSAŪBERATUSFUSTIBUSUECAESUS
FUERITŪEXLOCOŪŪSICUIINTHEATROĀINFOROIN
IURIAFACTASITŪEXPSONAŪŪSIMAGISTRATUSINIU
RIAMPASSUSFUERITŪSENATORIBUSABHUMILIPSO
NAFACTASITINIURIA:

LĪB III EXPLIC

Pagina a scriptura vacua.

QGENERAAONUMSINTUERIUSUIDETURDUOĒĒIN
REMETINPSON..QUIIIIĒĒDIXER'INEXSPONSION
GENERIBUSÑANIMADUERTERTERUNTQUASDAMSPECIEĀŌ
NUMIGENERASERETTULISSEINPSONĀŌĒQUAAGIM'
QUOTIENSC'ALIQUOQUINOBISŪEXCTUŪEXDELICT·OBLI
GATUSĒIDĒC'INTENDIMUSDAREFACEREPSTARIEŌ
.EINR..ĀŌĒCACORPORALEMREMINTENDIMUSNO
STRAMĒC,.USALIQNOBIS7PETEREŪŪUTEND.AUTĒ
DIFRUENQ..INDIAGENDIAQUAMUEDUCENDIŪALTUIS
TOLLENDU..PSPICIENDIITĒĀŌEXDIUERSOADUERSARIO
ESTNEG..UASICITAQDISCRETISĀŌNIBUSCERTUMEST
..'SENOSREMNOSTRAMABALIOITAPETERESIPARET
EUMDĒŌTEREN'NQNOSTRUMENOBIQDARIPC'TOL·
IDDARINOBISINTELLEGATURQNOSTRUMFIATN'REI
Q·NOSTRAAMPLIUSFIERIPPLANEODIOFUR'QMAGIS
PLURIBUSAONIBTENEANTEFFECTUMĒUTEXTRAPOE
NAMDUPLIAQUADRUPLIREIRECIPIENDAENOM·FU
RESEXHACĀŌNEĒTTENEANT'SIPARETEOSDAREŌRE
QŪSITĒTADUERSUSEOSHAECĀŌQUAREMNOSTRAM
ĒĒPETIMUS·
APPELLANTURĀT·INREMQDACTIONESUINDICATIONES
INPSONAMUĀŌNESQBDARIFIERIUEŌTEREINTEN
DIMUS7DICTIONESAGIMUSĀT·IDUMUTREMĒĒCON

v. 1. rubricae DE ACTIONIBVS destinatum fuisse opinor; v. autem 2. sic incepisse SIQRIT' Gö.: "praeter rubr., si quam Gaius apposuit, tale quid deperditum esse crediderim: Superest ut de actionibus loquamur. (cf. pr. l. IV. 6.) Quodsi [Si] quaeritur." Si longius exordium Gaius scripsisset, pag. 188, quae vacua est, id continuisset. 2] q Bl. q Gö. 6] QUOTIENSC' Bl. UUOIIEXSĒ 8...13] grandis initialis P recentioris indicatio. — Ubi puncta vv. numeris adscribenda sint, schedae non significant.

SEQUAMUR·DUMUITPOENAMTAT·ALIASUTREMETPOE
NAREMTAT·PSEQUIMURU·UTĀONIBUSEXCTUAGIM'
POENAMTĪTCONSEQUIMURUIITAONEFURTIETINI
URIAR'ETQUORUNDAMOPINIONEMACNEUIBONO
R'RAPTOR'NIPSIUSREIETUINDICATIOETCDICTIONO
BISPETITREMUETPOENAMPSEQUIMURIIUTEXHIS
CAUSISEXQB·ADUERSUSINFITIANTEMINDUPLUMAGI
MUSQACCIDITPAONEMIUDICART·I·DEPENSIDAMNI
IN——AEUAQUAIABALEGATORUMNOMQPDAMNA
TIONEMCERTERELICTAESUNTQUAEDAMPTEREASAO
NESQADLEG·AONEMEXPMUNT'QDAMSUAUIACPO
TESTATECONSTANTQUTMANIFESTUMFIATOPUSEUT
PUSDELEGAONIBUSLOQUAMUR
ACTIONESQUASINUSIUETERESABUERUNTLEGISAO
NESAPPELLABATURUELIDEOQLEGIB·PDITAEERANTQ
PTUNCEDICTAPRISQBPLURISAONESINTRODUCTAE
SNONDUMINUSUHABEBANTURUIIDEOQUIAIPSAR
LEGUERBISACCOMMODATAEERANTETIDEOIMMU
TABILESPINDEATQ·LEGESOBSERUANT'UNDEEUMQDE
UILIBUSSUCCISISITAEGISS·UTINAO·NEUITESNOMI
NARETRESPONSUMEUMREMPDIDISSEE'QUIADE
BUISSETARBORNOMINAREEOQLEXXIITABEXQUA
DEUITIBUSSUCCISISAOPETERETGENERALIDEAR
BORIBUSSUCCISISLOQRETLEGEAT·AGEBATURMODIS

v.2.] NA(R̄?) *Bl.* AGIM' *Bl.* ACIM *Gö.* 3.] T̄T *Bl.* T·T *Gö.* 4.] ETQ *Bl.* ET· *Gö.* ACNE *Sch.* AONE *transcr. Gö.* 8.] IUDICART.I· (siue T.I.) *Bl.* IUDICARI·I *Gö.* 9.] IN............ *legatorum Bl.* IN *non hab. Gö.* QUAIABA *Gö.* 1R CAUSA *Bl.* 11.] SUA *Bl.* IICA *Gö.* 14.] ABUERUNT *Sch.* HABUERUNT *transcr. Gö.* 15.] IDEO *Bl.* IOEU *Gö.* 17.] QUIA *Bl.* UIIIAI *Gö.* 19.] Q *Bl.* I *Gö.* 20.] UILIBUS *Sch.* UITIBUS *transcr. Gö.* 21.] EUM *Bl.* FUIT *Gö.* E' *Bl.* C' *Gö.* 23.] PETERET &c. *Bl.* PETEREGENERALI..OC.F *Gö.* 24.] AT *Sch.* AT *Gö.*

QUINQSACRAMENTOPIUDICESPOSTULATIONEMP7
DICTIONEMPMANUSINIECTIONEMPPIGNORISCA
PTIONEM
SACRAMENTIAŌGENERALISERATADQUIBU..NIREBU
UTALIRAGERETURCAUTUMNERATDEH...SACRA
MENTOAGEBATU..EAQĀŌPINDEPERICULOS..ERAT
————IIATQH'TEMPOREPERICULOSACAO·CER
TAECREDITAEPECUNIAEPPSPONSIONEMQUAPERI
CLITATURACTORSIÑDEBITUMPETATNQUIUICTURER..T
FALSIICQ...IIATQHTEMPOREPERICULOSAĒĀŌCER
TAECREDITAEPEC·AEPPSPONSIONEMQUAPERICLITA
RET'REUSSITEMERENEGETRESTIPULATIONEMQUAPE
RICLITAT'ACTORSIÑDEBITUMPETAT'NQUICTUSERAT
SUMMAMSACRAMTIPSTABATPOENAEÑOMCA....
I..II..BII...B...IICBAI..CSQEOÑOMPTORDAB..
TIIIÑUTNUNCSPONSIONISETRESTIPULATIONISPOE
NALUEROCEDIIADUETEARIQUICERITUTPOENAATSA
CRAMENTIAUNGENARIAERATAUTQNQUAGENARIA..
DEREBUSMILLEAERISPLURISUEQUINGENTISASSIBU
DEMINORIS..QUINQUAGINTAASSIBSACRAMTOCON
TENDEB....N...LEGXIITAB·CAUT·ERATĀI..I..I..C..
CHOMINISSŪSIAERATETSIPTIOSISSIMUSHOMOEET
T̄MUTI·ASSIB·SACRAMTOCONTENDERE..ĒAULEGECAU
TUMĒFABORISCIICPLIS..AIISNEORARENT'ADSERTOR

v. 2.] *manus* *Bl.* IIANUS *Gö.* 4.] QUIBU·NIREBU *Bl.* QUIBU.. NIPEI.. *Gö.* 10.] FALSIICQ...III *Gö.* FALSIACQAŌIII *Bl.* *sed id. postea*: FALSIĀ..MIII *et novissime*: FALSIĀ..MIUN 12.] RET' REUS *Bl.* RETPREI..C *Gö.* 14.] SUMMAMSACRAMTIPSTABAT *Bl.* ..I...MSACRAMIIPSI..B..I *Gö.* 23.] ĒAULEGECAU *Bl.* CA...... E..ATI *Gö.* 24.] Ē *Bl.* C *Gö.*

STAEOMNESAONES. ——

. . . . ONECASSAC ——

—— cp̄captus ——

—— NIDOIIIN ——

—— ADIUDICEMACCIPIUNT

UENIRENT POSTEA U̅ REUERSIS DABAT UIAT XXXI . U
DEX . . . I LEGEM PINARIAM FACTUM EANTE EAMAT
LEG. NCI UM DABAT IUDEX ILLUT EX SUPERIORIBIN
TELLEGIMUS SI DE RE MINORIS Q̅ AERE S AGEBATUR Q
UAGENARIO SACRAM̅TO NON QUINGENARIO EOS CŌ
TENDERE SOLITOS FUISSE P TEA T M̅ Q IUDEX DATUM E̅E̅T
COMPERENDINUM DIEM UT AD IUDICEM UENIRENT
DENUNTIABANT D̅D̅C AD IUDIC. UENERANT ANTE Q̅A P
EUM Q̅ PORARENT SOLEBANT BREBITER EI ET QUASI P
INDICEM REM EXPONERE Q̅ DICEBAT CAUSAE COLLE
CTIO QUASI CAUSAE SUAE IN BREUE COACTIO.
SI IN R. AGEBATUR MOBILIA Q̅D ET MOUENTIA Q̅ MODO IN
IUS ADFERRI ADDUCI UE P SENT IN IURE UINDICAUAN
TUR AD HUNC MODUM QUI UINDICABAT FESTUCAM TE
NEBAT D̅D̅ IPSAM REM ADP̅HENDEBAT U̅U̅ HOMINĒ
ET ITA DICEBAT HUNC EGO HOMINEM E. I. Q. MEUM E̅E̅ AIO
SE7 DUM SUAM C̅SAM SICUT DIXI ECCE TIBI UINDICTĀ
INPOSUI ET SIMUL HOMINI FESTUCAM INPONEBAT AD
UERSARIUS EAD. SIMILITER DICEBAT ET FACIEBAT CUM
UTERQ. UINDICASSET P̅R̅ DICEBAT MITTE AMBO HOMI
N. ILLI MITTEBANT Q̅ PRIOR UINDICABAT P TUL. ANNĒ
DICAS QUA EX C̅ UINDICAUERIS ILLE R IUS PEGI SICUT UI:
DICTAM INPOSUI D̅D̅ Q̅ PRIOR UINDICAUERAT DICEBAT
QUANDO TU INIURIA UINDICAUISTI.

1.] UIAT. XXXI . U Gö. UEAR XXXIU (UEXU) Bl. 2.] DEX . QUP. Sch.
3.] LEG NCIUM Sch. N. . SUM Bl. 22.] IUS PEGI SICUT UI: Bl.
IUS FECIT SICUT UI Sch.
IUS FEGI . . . ICITCI
CIISIE

D̄AERISSACRAMENTOTEPUOCOADUSARIUSQ̄Q̄DICEBAT
SIMILITEREGOTESEICL·ASSESSACRAMENTINOMINA
BANTD̄D̄·ADSEQ̄BANTURQC'QINPSONAAGERET'PTEA
P̄R̄·SECUNDUMALTER'EOR'UINDICIASDICEBATID̄EL
TERIMALIQ̄MP'SESSOREMCONSTITUEBATEUMQ̄·IU
BEBATPSIDESADUERSARIODARELITISETUINDICIAR·
IDĒRELETFRUCTUUMALIOSĀT·PDESIPSEP̄R̄·ABUTRO
Q̄·ACCIPIEBATSACRAMENTIQ·IDINPUBLICUMCEDE
BATFESTUCAAT̄UTEBANTURQUASIHASTAELOCOSIGNO
QUODAMIUSTIDOMINIOX̄X̄IM̄ESUAĒĒ·CREDEBANT
Q̄EXHOSTIBUSCEPISSENTUNDEINC̄UIRALIBUIUDICI
ISHASTAPRAEPONITUR SQR TALISERAT
UTSINEINCOMMODOPOSSETINIUSADFERRIŪADDU
CIŪŪSICOLUMNAAGREXALICUIUSPECORISEĒTPARSA
LIQUAINDESUMEBAT'D̄D̄·INEAMPARTEMQUASIIN
TOTAMR·PSENTEMFIEBATUINDICATIOITAQ̄UEXGRE
CAEŪUNAQUISĀCAPRAINIUSADDUCEBAT'Ū·ETPILUS
IDESUMEBAT'ETINIUSADFEREBAT'EXNAUEUEROET
COLUMNAALIQUAPARSDEFRINGEBAT'SIMILITERSIDE
FUNDOŪDEAEDIBUSSIUEDEH̄TECONTROUERSIAERAT
PARSALIQUAINDESUMEBATURETINIUSADFEREBAT'
ETINEAMPARTEMPINDEATQ̄INTOTAMRĒPSENTE·
FIEBATUINDICATIOŪŪ·EXFUNDOGLEBASUMEBAT'ETE
XEDIB·TEGULAETSIDEH̄TATEQTROUERSIAERATAEQ̄

„Folium quod hanc [194] olim excipiebat paginam, deperditum esse constat, de qua re videnda est Praefatio. Cuius folii argumentum triplex fuisse mihi persuadeo: tractatus de sacramenti actione continuatio et finis, deinde actionis, quae per iudicis postulationem fieri dicebatur descriptio, denique illius articuli, in quo condictionis indolem Gaius noster exposuit, pars prior; posteriorem exhibet pagina 195." GOESCHEN.

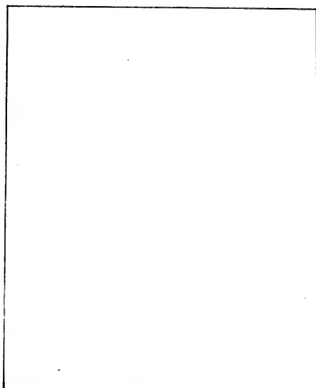

Nu̇.om..iii..m̄qualemiii..capiendiiudicio
......doq.c.idiudic..q..c.iodiim.......ēde
c.......dicciicatādci../ii..iicp.aalii.uuaiia
ethaecq̄dāōppe.dictiouocabat'nauctoradū
sariodenuntiebatutadiudicemcapiendumdiex
x̄x̄·adesset·
Nuncueron̄ppeydictiondiciim'ādinpson
intendimusidno...ōnullamnh'temporeeo
nōm̄denuntiatiofithaecāt·legisāō·conitituta
ēplegemsiliametcalpurniamleg·quidsiliacer
taepecuniaelegeūcalpurniadeomnicertare
quareathaecāō·desideratasitc'deeoqnouisda
riōpotuerimsacramentoapiudicisp'tulatione
agereualdequeriturp̄manusiniection·aeq̄·
hisrebagebaturdequib·utitaageret'legeaq̄lia
cautumēuūiudicatilegexiitab·q̄aōtaliseratq
agebatsicdicebatqtumiiudicatussiuedamnatu
esssx̄mil·q̄docn̄soluistiobeamremegotibi
x̄mil·iudicatimanusiniicioetsimulaliq̄·part·
corporise'prendebatneclicebatiudicatoma
numsibidepellereetpselegeageresetuindi
cemdabatquipsecausamageresolebatquindi
cemn̄dabatdominumducebat'abactoreetuin
diciebat'p'teaq̄damlegesexalisq̄b·deamcausis

PIUDICATOMANUSINIECTION:INQUOSD[illegible]MDEDER
SICUTLEXPUBLILIAINEUMPQUOSPONSORDEPE[illegible]DIT
SETRINSEXMENSIBUSPXIMISQUAᵐPEODE[illegible]RUM
ĒĒ̄ET·NONSOLUISSETSPONSORIPECUNIAMITLEXFU
RIADESPONSUADUERSUSEUMQUIASPONSOREPLUS
QUIRILEMPARTEMEXEGISSETETDENIQUECONPLU
RESALIAELEGISINMULTISCAUS:STALEMAONEMDE
DER̄SETALIAELEGESINMULTISCAUSISEXQBDAMSI
CONSTITUERUNTQUASDÀMAONESPMANUSINIECTI
ON·SEDPURAMIDĒÑPIUDICATOUT̄LEGEṪT̄ARIA
ADŪSUMQUILEGATORꝰNOMINEMORTISUEC̄PLUS
CASSIBUSCEPISSETCꝰEALEGEÑEET·EXCEPTIISUTEI
PLUSCAPERELICERETIT·LMARCIAADŪSUSFAENERA
TORUTSIUSIURASEXEGISSENTDEHISREDDENDIS
PMANUSINIECTIONCUMEISAGERETꝰEXQUIBUSLE
GIBUSETSIQUAEALIAESIMILESEĒNTCꝰAGEBATꝰMANU
SIBIDEPELLEREETPSELEGEAGERENÈTACTORINIPSA
LEGISAŌNEÑADICIEBATHOCUERBUMPIUDICATO
SEDNOMINATAC̄·EXQAGEBATITADICEBATOBEAMR·
EGOTIBIMANUMINICIOꝰHIQUIBPIUDICATOAŌDA
TAERATNOMINATAC̄·EXQUAAGEBATITAINFEREBAT
OBEAMREMEGOTIBIPIUDICATOMANUMINICIONꝰ
MEP̀TERITINFORMALEGISFURIAET̄T̄ARIAEPIUDICA
TOŪBUMINSERICUMRINIPSALEGEÑSITQUIDETUR

4. 2.] P (pro P) *Gö. et Bl.* *4.]* C *siue* E *ante* ĒĒ̄T· *Sch. diserte testantur codicem habere.* *9.]* P *an* P *incert.* *17.]* ÑET *Gö. et Bl.*

NULLARATIONEFACTUMSEDPTEALEGEUAIIIAEXCE
PTOIUDICATOETEOPQDEPENSUMECETERISOMNIB
C̄QB·P̄MANUSINIECTIONĒMAGEBATURPMIIIUMĒ
SIBIMANUMDEPELLEREETPSEAGEREITAQ̄IUDICA
TUSETISPQDEPENSUMEĒT·P'THANCLEGEMUINDIC·
DAREDEBEBATETNISIDARENTDOMUMDUCEBANTUR
ITAQQ̇DIULEGISAONESINUSUERANTSEMPITAOB
SERUABANTURUNDENOSTRISTEMPORIBUSISC'QUO
IUDICATIDEPENSIUEAGITURIUDICATISOLUISATISDA
RECOGITUR·
PPIGNORISCAPIONEMLEGEAGEBATURDEQ̄B·DAMPRE
BUSMORIBUSLEGEINTRODUCTAEMORIB·REIMILI
TARISN̄ETP̄R̄·STIPENDIUMDICEBATMILITIABEOQ́DIS
TRUEBATNISIDARETPIGNUSCAPEREDICEBATURĀT̄
EAPĒC̄·AQUESTIPENDINOMINEDABATURAESMILITA
REITP̄P̄·EAMPECUNIAMLICEBATPIGNUSCAPEREEX
QUAECUUSEMENDUSERATQ̄·PECUNIADICEBATAEIE
QUESTRAEITEMP̄P̄EAMPEC·EXQ̄HORDEUMEQ́SERAT
ꝯPARAND·Q̄PEC·DICEBAT'AESHORDIARIUMLEGEĀT̄·
INTRODUCTAEPIGNORISCAPIOŪŪ·LEGXIITAB·AD
UERSUSEUMQUIHOSTIAMEMISSETN'P̀TIUMRED
DERETITADUERSUSEUMQUIMERCEDEMN̄R̄REDDE
RETPEOIUMENTOQQUISIDEOLACASSETUTINDEPEC·
ACCEPTAINDAREMIDEINSACRIFICIUMINPENDERET

v. 1.] UAIIIA *Gö.* UALLIA *Bl.* [VALERIA *recte Huschke.*] 3.] Ē *Bl.* Ē *Gö.* 4.] ET *Bl.* CI *Gö.* ITAQ̄ *Bl.* TISQ *Gö.* 13.] DICEBAT *Bl.* OCEBAT *Gö.* 13.14.] DIS|TRUEBAT *Bl.* ..I|IRIIEBAT *Gö.*
17.] ECUUS *Gö. et Bl.*

IT·LEGE....TORIA DATA E PIGNORIS CAPTIO PUBLICANIS
UECTIGAL..... LIUDLICORPPADUERSUSEOSQALIQUA
LEGE ICCCIIIIALIIDEBERENTEXOMNIBAT·ISTIS CAU
SISCERTISUERBISPIGNUSCAPIEBAT'ETOBIDPLERISQ
PLACEBAT HANCQQAONEMLEGISAONEMEEQBDAM
ATPLACEBATPRIMUMQPIGNORISCAPTIOEXTRAIUS
PAGEBAT'IDENAPUTPRPLERUMQ·ETIAMABSENTEM
ADUERSARIOC'ALIOQUINCETERISAONIBNALIFUTI
P'SITQAPUTPRPSENTEADUERSARIOPTEREANEFA
CTOQQDEIDEQUONLICEBATLEGEAGEREPIGNUSCAPI
POTERAT·
SETISTAEOMNESLEGISAONESPAULATIMINODIUMUE
NERNQEXNIMIASUBTILITATEUETER'QTUNCIURAY
DIDEREORPERDUCTAEUTUQUIMINIMUMERRASSET
ITPERDERETITAQPLEGEMEBUTIAMETDUASIULIASSUBLA
TAESISTAELEGISAO·NESEFFECTUMQEUTPYCEPTAU
BAIDEFORMULASLITIGATOREMUSTANTUMEXDU
AB·CAUSISPMISSUME·IDLEGISAONEMFACERELEGE
AGEREDAMNIINFECTIETSICUIRALEIUDICIUMFITPUI
MIO.UEOC'ADGENTUUIPOSITANTELEGEAGITSACRA
MENTOAPUTPR·URBUPEREGRINUMPP DAMNIUE
ROINFECTINEMOUULTLEGEAGERESETPOTIUSIIICLA
.....EQINEDICTOPPOSITAEOBLIGATADUERSARIUM
.C.MOGQNSCOMMODIUSIUS..RENIUSEPPIGNORIS

v.1.] IT LEGE LAETORIA Sch. LEGE....TORIA 19.] FIT PUI Bl. HORU· ICRU U Gö.
20.] MIO.UEOC'ADGENTUUIROSIT ante lege AGIT' sacra | Bl., Gö. sic:
..CINIIECC'ADGENTIURE.SI.NTCLEGEAGITSACRA 24.] .C.MO
GQNSC'OMMODIUS Bl. ——— QETCOMMODIUS Gö.

Nihil legi potuit.

APPARETUTINEAFORMAQ̄PUBLICANOPPROPONITTALI
FICTIOĒUTQUANTAPECUNIAOLILLISIPIGNUSCAPTUM
EET·IDPIGNUSISAQUOCAPTUMERATLUEREDEBERET
TANTAMPEC̄·AMCONDEMNET·NULLAATFORMULAAD
ƆDICTIONISFICTION·EXPMIT·SIUEMPECUNIASIUER·
ALIQUAMCERTAMDEUITAMNOBISPETAMUSEAMIPSA
DARINOBISŌREINTENDIMUSN·ULLAMADIUNGIM
CONDICTIONISFICTIONITAQSIMULINTELLEGIMUSE
ASFORMULASQ̄BPEC̄·ĀREMALIQNOBISDAREŌREIN
.ENDIMUSSUAUIACPOTESTATEUALEREEIUSDEMNA
TURAES·AONESCOMMODATIFIDUCIAENEGOTIOR·GE
STORUMETALIAEINNUMERABILES·
HABEMUSADL.UCALTIUSAGENERISFICTIONES.NQBU
DAMFORMULISUŪCUMISCUIEXĒDBPP..ĪIFICTO
SEH̄DEAGITC·NPTORIOIUREESNONLEGITIMOSUC
CEDATINLOCUMDEFUNCTINONHAUENTDIRE..ASĀD
NESETNEQ̄IDQDEFUNCTIFUITPINTENDERESUUM
C ______________ IŌCBŌ.AT·PINTENDERECJIIIŌIA
Q̄.IŌIOCĒHŌEINTENDITUUII.ICNIUGEXESTORIAULI
USAGERIUSIDESTIPSEACTORI.JIIH̄.EUĀ....N...
DEQUOAGITUREXIQ̄FUISSE......SITDODEUATJCUI
PPOSITASIMILIIICIIĒN.LILLAITASUBICIT·TUMSIP
RETN̄N̄A.SXMILDŌ·RESIMILITETBONOR·EMPTOR
FICTOSEHEREDEAGITSET·RDUMETALIOMAGERESOLET

v. 1.] APPARETUT *Bl.*[1] APPARETC)T *Bl.*[2] APPARETYT *Gö.* [*cf. Lachm. not.*] 2.] CAPTUM *Bl.* DARIIIM *Gö.* 3.] *ex Bl., Gö.*: EETIDPIGNUSISAŌUŌ..ARIUM.RAT ..ICREDEBERET 4.] TANTAMPEC̄·AM *Bl.* I.N.AU.PEC..M *Gö.* 5.] FICTION·EXPMIT *Bl.* P.OII.NEXPMII *Gö.* 6.] DEUITAM *&c. Bl., Gö.*: MUTUAMNOBISP...MUICAŌ.IJIA 7.] DARI *Gö. et Bl.* N·ULLAM *&c. Bl.* NULLAMAC..IIINCM... *Gö.* 12.] INNU *Bl.* ICINU *Gö.* 13.] ALT *&c. Bl.* ALCI———CNC..SFI....Ō..C..NQBU *Gö.* 15.] ES *Gö. et Bl.* LEGIT...O *Gö.* 16.] DIRE..AS *Bl.* DIRIIAS *Gö.* 17.] ETNEQ̄—FUITP *Bl.* EII..Q..IDQŌ.IŌNCLIF..I.PR *Gö.* 19.] ESTORIAULI *Bl.*[1] ESTORIAULI *Bl.*[2] CSIOI.AUU *Gö.* 20.] AGERIUS *Bl.* ACERTUS *Gö.* ACTOR *&c. Gö., Bl.*[1]: ...EUUSFUND·| *Bl.*[2]: *actor* INIILOITEREA..NDO| 21.] AGITUR *&c. Bl.*[1]; *Bl.*[2]: *agitur* EXIQ̄CASITAQUEUUTRAT| *Gö. v. sic*: DEŌIIOASITUIIĒXCII FII.IICIIC.CISIIŌCIE..AIJCI 22.] SIMULIIICIIĒN.LIŌIILTA *&c. Gö.* 24.] SOLET *Bl.* TOIET *Gö.*

NEXPSONAEIUSCIIIBONAEMERITSUMPTAINTEN
TIONEQUERTITCDEMNATIONEMINSUAMPSONAM
IDE·UTQILLIUSEETU·ILLUDAREORETEONOMADU
SARIUSHUICCONDEMNETQUAESPECI,SAONITAP
PELLATURUTILIANAQA·APRPUBLIORUTILIOQETBONO
R'UENDITIONE.ⁿ:INTRODUXISSEDICIT'OPARATAEE·
SUPERIORATSPECIESAONISQUAFICTOSEHOEB·EMPTOR
.GISSERUIANAUOCAT'DAT'AT·HAECAOEIQUIEXIUSTAC·
TRADITAMSIBIREMNDUMUSUCEPITEAMQ·ADMIS
SATP'SESSION·PETITNQANPEAMEXIQSUAMEEIN
TENDEREFINGITREMUSUCEPISSEETITAQUASIEXIQDO
MINUSFACTUSEETI.C.:HMIUDEXESTOSIQUEM
HC ⸰INEMAA·EMITTSEITRADITUSEANNUP'SEDIS
SE.TUMSIEUMHOMIN·DEQUOAGITE'EXIQEEORET
E..ELIQUAIT·CIUITASR·PEREGRINOFINGITURNEO
NOM·AGATAUTCUMEOAGATURQUONOM·NOSTRISLE
GIBUSAOCONSTITUTAE·SIMIUSTUMSITEAMAON·
ETIAMATPEREGRINUMEXTENDIUUSIFURTUMAGAT
PEREG·AC'EOAGATINFORMULAITACONCIPITURIESIPA
RETCONSILIOUEDIHONISCR·MEIFILIOFURTUMFA
CTUMEE·PATERAEAUREAEQOBREMEUMSICR·EET
PFUREDAMNUMDECIDEREORETETRELIQUA
ITEMSIPEREGRINUSFURTIAGATCIUITASEIROMANAFI
GITURSIMILITSIEXLEGEAQLIAPEREGRINUSDAMNI

v.1.] CIII *Bl.* (*non* CUI), *Gö.*: QUI INTEN| *Bl.* INIEN| *Gö.* 3.] O·RET (*sic*) *Bl.* 4.] species *transcr. Gö.* 5.] QET *Bl.* CIEI *Gö.* 6.] EE *Bl.* EE· *Gö.* 7.] AT *Bl.* AT *Gö.* EMPTOR *Bl.* EMPLEP *Gö.* 8.] .GIS *Bl.* .GIS *Gö.* .CIS *Sch.* *Post* UOCAT' *versum omis. librar.* 12.] T.C.:HM *Bl.* :.NHOCM *Gö.* 13.] HOMINEM *Gö.* HC ⸰INEM *Sch.* HOC.INEM *Bl.* EMITTSEI *Bl.* EMTUSET *Gö.* 14.] SE.TUM *Bl.* SE..UM *Gö.* E' *Bl.* C' *Gö.* 17.] AO *Bl.* AC *Gö.* 19.] PEREG· *Bl.* PEREC· *Gö.* *Post* AGAT' IN *librarium omisisse* FORMULA CIUITAS ROMANA FINGIT' UUI SI C'EOAGAT' *adhuc non observarunt edd.* 20.] DIHONIS CR·MEI *Gö.* DIHONISER· *Bl.* 24.] aquilia *transcr. Gö.*

INIURIAE AGAT Ā C' EO AGAT FICTA CIUITATE ROM· IUDI
CIUM DAT' P̄TEREA ALIQUANDO FINGIMUS AD ȜTRARIŪ
NOSTRUM Ō· D̄ N̄ E̅E̅ N SI EX Z̄ CTU NOBIS OBLIGATUS OBLI
GATAUE SIT ET K̄ D̄ DEMINUTA UE FŪINT UUT MULIER
P COEMPTIONEM MASCULUS P ADROGATIONEM DESINIT IURE
CIUILI DEBERE NOBIS N' DIRECTO INTENDERE UI IDARE
EUM EAMUE Ō RES' NE IN POTESTATE E' SIT IU S NOS TR' COR
RUMPERE INTRODUCTA E AO Z EUM EAMUE AD̄ IT CILIS
RESCISSA K D̄ I DE̅ IN QUA FINGITUR K D̄ DEMINUTA UE
N E̅E̅ PARTES Ā T FORMULA R' HAE S̄ DEMONSTRATIO IN
TENTIO ADIUDICATIO CONDEMNATIO DEMONSTRATIO
E EA PARS FORMULAE Q̄ P̄ CIPUE IDI U̅N SERITUT DEMO
STRARETUR RES DE QUA AGIT' ŪUT HAEC PARS FORMULAE
QAANN HOMINEM UENDIDIT ITEM HAEC Q Ā Ā N̄ N̄
..MINEM DEPOSUIT INTENTIO E EA PARS FORMULAE
QUA ACTOR DESIDERIUM SUUM ȜCLUDIT UUT HAEC PARS
FORMULAE E̅ SI PARET N̄ N̄ Ā Ā SS X̄ MILIA D̄ Ō IT EM HAEC
Q̄ D̄ Q̄ D̄ PARET N̄ N̄ Ā Ā D̄ F̄· ITEM HAEC SI PARET HOMIN
EX IQ AA E EADIUDICATIO E EA PARS FORMULAE QUA
P MITTIT' IUDICI REM ALICUI EX LITIGATORIB· ADIUDI
CARE UUT SI ȜCOHEREDES FE DE AGATAȜ SOCIOS C̄ DO
AȜ UICINOS FINIUM REGUNDORADILLI, LIĆ QLAM
ADIUDICARI Ō TET IUDEX TITIO ADIUDICATO CONDEMNA
TIO E EA PARS FORMULAE QUA IUDEX CONDEMNANDI

1 sq.] AD ȜTRARIUM NOSTRUM Ō· D̄ *Bl.* AD ȜTRARIŪ] AESTRICIIIŌ· D̄ (NOSTRU ; M) *Gö.* 4.] FUINT *Bl.* FŪINI *Gö.* 6.] UII *Gö* UN QR *Bl.* 8.] AOUTI LIS *Gö.* AŌ ITCILIS *Bl.* 12.] Q̄ P̄ CIPUE IDIUN SERIT *ut Bl.* Q̄ P̄ CI PIT Q' DI' IIICCRIT'.. 12.] ADILLI' LIĆ QLAM *Sch.*

ABSOLUENDIUEPOTESTASPROMITTITUR·ŪUTHAECPARS
FORMULAEIUDEXN̄N̄ĀĀSSXMIL7DEMNASINPARET
ABSOLUEITEMHAECIUDEXN̄N̄ĀĀDUMTAXANT7DEMNA
INPARRETABSOLUITOITHAECIUDN̄N̄ĀĀXM̄7DEMNA
TOETRELIQUAUTN̄ADICIATQ̄NIN̄.ISIUC̄I.NICAR
IESSIMULINUEN.UNTURSQ̄DAMINUENIUNTQ̄DAM
N·INUENIUNTCERTEINTENTIOALIQUANDOSOLAINUE
NITSICUTINP̄IUDICIALIBUSFORMULISQUALISĒQUA
ERITURALIQUISLIBERTUSSITŪ·QUANTADOSSITETALI
AECOMPLURESDEMONSTRATIOATETADIUDICATIOET
CONDEMNATIONUNCQSOLAEINUENIUNTURNOM̄NI
NOSINEINTENTIONEŪ7DEMNATIONEUALETIT·CON
DEMNATIOSINEDEMONSTRATIONEŪ·INTENTIONEŪ
ADIUDICATIONENULLASUIRESHABETETOBIDNUMQSO
LAEINUENIUNT·
SEASQUIDFORMULASINQBDEIUREQ̄RITIIRUUIR7CE
PTASUOCAMUSQUALESSĒQBINTENDIMUSNOSTRŪEĒA
LIQUIDEXIQAUNOBISDŌ·ĀPFUREDAMNUMQB·IU
RISCIUILISINTENTIOECETERASUINFACTUMCONCEPTA
UOCAMUSIDĒINQB·NULLATALISINTENTIONIS7CEPTA
ĒINITIOFORMULAENOMINAIOEOQFACTUMC̄ADICM̄II
TUREAŪBAPQ̄IUDICIDAMNANDIABSOLUENDIUEPO
TESTASDAT·QUALISĒFORMULAQUAUTIT·PATRONUS7TRA
LIUERTUMQUIEUMCONTRAEDICTUMP̄RINIUSUOCAT

v. 3.] DŪMTAXANT *Bl.* DUMIA..NI *Gö.* ſ | *Gö.* s | *Bl.* 5.] IS... CIJ.NI..CAR *Gö.* ISTEOMN.*spar* | *Bl.* 12.] NO *Gö.* ND *Bl.* IT· *Bl.* IT· *Gö.* .. *transcr. Gö.* (11.] NOM̄NI *Bl.* NA.NI *Gö.*

19.] Ū *Sch.* UERO *transcr. Gö.* 20.] 7CEPTA *Sch.* (*non* 7CEPTO)

NINEAITAĒRECUPERATORES̄SIPARETILLUMPATRONU
ABILLOPATRONOLIUERTOCONTRAEDICTUMILLIUSPR.:
INIUSUOCATUMEERECUPERATORILLUMLIBERTUM
ILLIPATRONOSSXMILCONDEMNATESINPACETERAEQQ
FORMULAEQ̄SUBTITULODEINIUSUOCANDOPPOSITAES
INFACTUMCONCEPTAES̄ŪUTADUERSUSEUMQINIUR
UOCATUSNEQUEUENERITNEQ̄·UINDICEMDEDERITI
TEMCONTRAEUMQUIEXEMERITEUMQINIURUOCA
TURETDENIQ̄INNUMERAUILESEIUSMODIALIAEFOR
MULAEINALUOPPONUNT'S'EXQB·DAMCAUSISPR·
ETINIUSETINFACTUM7CONCEPTASFORMULASPPONITŪ
EIIDEPOSITIETCOMMODATIILLAENFORMULAQ̄·ITACO
CEPTAEIUDEXESTOQĀĀĀB̄NUMERIUMNMENSAM
ARGENTEAMDEPOSUISSETQUADEREAGITQDQDUBE
AMPREMN̄·N̄ĀĀD̄F̄ĒOEXFIDEBONAEIUSIDIUD·N̄N̄
AĀCONDEMNATONRSNP̄ĀINIUSCONCEPTAĒADILLA
FORMULAQ̄ITACONCEPTAĒIUDEXESTOSIPARETAAA
PUTNN̄MENSAMARGENTEAMDEPOSUISSEEAMQD·
OM̄NNAAREDDITAN̄EEQUANTIEAREŖITTANTĀ·
P̄ECAMIUDEXN̄N̄ĀĀ9DEMNATOS̄N̄P̄ĀINFACTUM
CONCEPTAESIMILESETIAMCOMMODATIFORMULAE
S OMNIUMĀTFORMULARUMQ·CONDEMNA
TIONEMHABENTADPECUNIARIAMAESTIMATIONCON
DEMNATIONCONCEPTAĒITAQ̄·ETSICORPUSALIQPETA
(mu)

v. 6.] S̄ŪUT *Sch. male* SUNT *transcr. Gö.* 12.] COM̄ODATI *Sch. et transcr. Gö.* 24.] PETA (mu) (sic) *Sch. tamen Gö. transcr.* PETA:

TURUNDUMMC7...UESTEIIAT.XI.AIMUTATUMUI
DEXNIPSAMREMCONDEMNATUMCUUSUACTUME
SICUTOLIMFIERISOLEBATAESTIMATAREPEC·NEUM
7DEMNATCONDEMNATIOATUCERTAEPECINFORM
I.PONITURU·INCERTAECERTAEPECUNIEINEAFORM
QCERTAM.C.>.AF.R.UILIS N̄ILLISIMAPAR UE RIR..
LAEITAC̄IIIDEXNNAASSXMILIACONDEMNATUNO
PABSOLUEINCERTAEUCONDEMNATIOPECAEDUPLI
CEMSIGNIFICATIONEMHABETENIUNAQUACALIQUA.
PFINITIONEQUULGODICITCTAXATIONEU·UTSIINCQ
TUMALIQUIDPUTAMUSNILLI.......RMULAE
ITA C̄ IUDEXN̄N̄ĀĀ·DOC....MILIACONDEMASINN
PĀŪ..I.ERTAEQINFINIIAC.IUTSIRALIQUAMAP
SIDENTENOSTRAMEE·PETAMUSIDESIINR·AGAM
UADEXHIBENDUMNAMILLICIIACQUANTIC.RCICRIT
..NIAM..CNM.C.N̄NCI.CONDEMN̄ASINPARET
ABSOLUITQDEREUEIUDEXSICONDEMNATCERTAMP.>
AMCONDEMNAREDEBETETSICERTAPEC·AINCONDE
MNATIONEPOSITANSITDEBETAT·IUDEXA TENDERE
....MCERTAEPECUNIAECONDEMNAT IOPOSITA
SITNEQMAIORISNEQMINORISSUMMA PET ITA.
7DEMNETALIOQUINLITEMSUAMFACITITSITAXATIO
POSITASITNEPLURES7DEMNETQ̄TAXAT..>SITALI SN
SIMIL.T.RL.TEMIUAMFACITIMINORISAT·DAMNARE

vv.1.2.] *Bl.*, *Gö.* *nihil.* 4.] ATU kc. *Bl.*, *Gö.*: ..CS.RIA.PEC.IIIIA...... 5.6.] *Bl.*, *Gö.*: ...........CPC..C.PC..PC..U ———| ——— AI.PCI.I.USNILLIC IMAPAPI.CUC...| 7.] LAEITAC̄ *Bl.*, *Gö.*: .... 10.] U·UIT kc. *Bl.*, *Gö.*: II ——| 11.] *Bl.* (*sed* r *non* N) *Bl.*, *Gö.*: III..ALIQUI.P....MUSNILLI ———| 12.] *Bl.*, *Gö.* *nil nisi* IIACI ———| 13.] PĀŪ..I.ERTAEQ: *Bl.* PĀŪ.II..CIIIXCII *Gö.* 16.] N̄ASI kc. *Bl.*, *Gö.*: N.....| 17.] *Bl.*, *Gö.*: —— QDCPC.IIIUDEXSICONDEMN ———| 18.] AM *Bl.* —— *Gö.* PCUAINCONDE| *Bl.* PEC...N...ON..| *Gö.* 19.] MNATION *Bl.*, *Gö.*: ...... *tum* A TENDERE *Bl.* ....ENDERI *Gö.* 20.21.] *Bl.*, *Gö.*: ... CERTAEPECUNIAE —— ——NA OP....| ——AIORISNCIFMI——— MAO ——| 22.] 7DEMNET *Bl.*, ... *Gö.* ITSITAXATIO *Bl.* II.SII ——|*Gö.* 23.24.] *Bl.*, *Gö.*: —— ——NCPLURES ——QTAXAT ———| ——LITEMSUAMFACITIMINORISAT·DAMNA|

EIP. .OSSUNTEATC

UPPFORMULAE......INTENDEREDEUENT— — —
— — — — —CON. . .NATIONECONSTRINGI . . .
. . . . .IND
. . .ICEM
UIQUELU
SIQUISINTENTIONEP. .I.7PLEXUSIIII
. .CPCIOPDIINCCAPRINIINICCPOPIII
C. . .AMCASIBINQII. .XFORE. . . . .MP. . . .

MODISPETITRESTEMPO. . . . .
MILIB.GTIACENTA.ANTUR. . .MF. . . .
EXPARTERESESTTOTAMR M

DARIPMISSUM
NEGNISIDETPNNIIDLITISU. . . .
DAREI[blot]PONDESDESSPONDEO. . .
D.M. . .APCII
DAREOPLUORC.P. . .N
PUL.II. .DCII.R
.S. . .B. .DCIC.E. .ICPL

1.2.] *Bl.*, *Gö.*: . IPIII . . . UM . AI . S —— 3.] UPPFORMULAE *Bl.*; *Gö.*: IRIIPCR IIIIIA. 5.] *Bl.*, *Gö.* *nihil.* 6.] *Bl.*, *Gö.*: . . . . ICCP —— 7.] *Bl.*, *Gö.*: UIQ.U. . II 10.] *Bl.*, *Gö.*: . . . . . MCASIO . II . Q . . . . . . ONC —— 13.] *Bl.*, *Gö.*: MODI . PCIIA —— 14.] *Bl.*, *in cuius 1^is^ sch. est:* FDIUB: (sic) QUAEEM —— *Gö.*: MIIIHO . . ACOIOI —— 15.] *Bl.*, *Gö.*: CAIARICP - 19.] *Bl.*, *Gö.*: NECINSIOCIPCIAIIII . IIIS —— 20.] *Bl.*, *Gö.*: DAREI[blot] PONDES 21.] *Bl. sic*: . . . . ARO . . . . 23.] *Bl. sic*: . . . CNANORUL . . .

petereideeinadiectolococpluspetituruitsiquis
inintentionetollatelectionemdeuitoriisqiiis ha
betobligationisiurećutsiquisitastipulatussitss
x̄milāhominemstichumdarespondesddalt
utr'eor'exhispetatnqūpetatqminuseplustm
peterevideturquiap·aduersariusrdumfacilius
idp̀stareqnpetit'similitersiquisgenusstipula
tussitd̄d̄speciempetatuusiquispurp·ramstipu
latussitgeneraliterd̄d̄
Tyriamspecialiterpetatqnetlēctuilissimampetat
idemiurisēpappeamrationemqp̊ximedixim
idemiurisēsiquisgeneraliterhominemstipula
tussitd̄d̄nominatimaliquempetatuutstichum
qu·uilissimumitaq̄sicutipsastipulatioconcepta
ēitaetintentioformulaeconcipidebetilludsatis
apparetinincertisformulispluspetinonp'seqa
c'certaquantitasn̄petatursedquidquidadueriari
umdēōtereintendatnemopplusintendere]de
iurisēetsiinremincertaepartisaodatasit ūuti
hsquantampartempetatineofundoquodagitur
à·cciusēēqgenusāonisinpaucissimiscausisda
risoletitempalamesiquisaliudpaliointenderit
neumpericlitarieumqexintegroagerep'sequia
c̄pliicani..uajiosc..ai.(uR.iisqhominemstichu

v. 8.] p..... ram Sch. / purpuram 20.] his Bl. (leo) | ea Sch. (id, h) lea Gö. 19. 20.] 'si (heres) (bonorum emtor) quantum — nescius esset?' adnot. Bl. 24.] Bl. sic: . . . . agi . . . . si is &c. | quia de eadem re agi non videtur; velut si?

PETEREDEBERETEROTEMPETIERITA·SIQUISEXTTODARE
SIUIŌREINTENDERITCUIEXSTIPULATUDEBEREDEBAT’
ĀSICOGNITORĀPCURATORINTENDERITSIIIIDŌREFET
PLUSQ̄D̄INTENDERESICUTSUPRADIXIMUSPERICULOSŪ
E·MINUSATINTENDERELSEDDERELIQUOINTRAEIUS
DEMP̀TURAMAGERENP̄MITTITURNQUIITAAGITPEX
C̀EXCLUDITURQ·EXCEPTIOAPPELLATURLITISDIUIDUAE
ADSI’NCONDEMNATIONEMPLUSPETITUMSITQ·SICIA
CTORISQĀPERICULUMNULLUMĒSEDINIQUAFORMU
LAMACCEPERITININTEGRUMRTITUIT’UTMINUAT’CŌ
DEMNATIOSIŮMINUSPOSITUMFŪIT·QŌTETH’SOLUM
CONSEQUIT’QPOSUITNTOTAQ̄Ū·RINIUD·DEDUCITUR
ꝯSTRINGIT’ĀTCONDEMNATIONISFINEQMIUD·EGFE
DINP̄N’EXEAPARTEPR̄·ININTEGR’RTITUITFACILIUSM
REISP̄R̄SUCCURRITQ·ACTORIBUSLOQMURĀT·EXCE
PTISMINORIB·XXŪ·ANNOR’NHUIAETATISHOMINIB
INOMNIB·REBUSLAPSISP̀TORSUCCURRIT·
SIINDEMONSTRATIONEPLUSAMINUSPOSITUMSIT
NINIUDICIUMDEDUCIT’ETIDEORESININTEGROMA
NETETH’Ē·QDICITURFALSADEMONSTRATIONEREMN
PERIMISEDS̄QUIPUTANTMINUSRECTAEꝯP̀HENDIN
QUIFORTESTICHUMETEROTEMERITRECTEUIDET’ITA
DEMONSTRAREQEGODETEHOMINEMEROTEMEMIET
SIUELITDESTICHOALIAFORMULAIDAGATQUIAUEREEU·

v. 4.] Q̄D̄ *Sch.* QD· *Gö.* 11.] Ů *Sch.* UERO *Gö.* 22.] *Supra* ERO TEMERITRECTEUIDET *scriptae litterae legi non potuerunt.*
24.] ID *Gö.* ID *Bl.*

QUIDUOSEMERITSINGULOSI Q:IEMISSEIDQ̄IIACM.
ĀIS:CLAUEONIUISUMĒSEDSIISQUIUNUMEMERIT
DEDUOBUSEGERITFALSUMDEMONSTRATIDEMETIN
ALIISĀŌNIBUSĒ·UUCOMMODATIDEPOSITISEDII.Ɛ
APUTQUOSDAMSCRIPTUMINUENIMUSINAONEDE
POSITIETDENIQINCETERISOMNIBUSQBDAMNATU
UNUS.SQIGNOMINIANOTAT'EUMQPLUSQOPETDE
MONSTRAUERITLITEMPDEREŪŪSIQUISUNAREIDE
POSITIADUASRĒSRESDEPOSUISSEDEMONSTRAUERIT
AUTSIISCUIPUGNOMALAPCUSSAĒ·INAONEINIURIA
R'EĒ·ALIAMPARTEMCORPORALISPCUSSAMSIIIIDE
MONSTRAUERITQANDEUEAMUSCREDEREUERIUSEE
DILIGENTIUSREQUIREMUSCEPISEC'DUXERINTDEPO
SITIFORMULAEALIAINIUS7CEPTAALIAINFACTUMSICUT
..IPRAQQNOTAUIMUSETINEA.DFORMULAQUAEIII
NI[illegible]SCONCEPTAĒINITIORDEE[illegible]AAGIT'DEMONSTRA
TURTUMDESIGNETURDD·INFERATURIURISCONTE
TIOHISUERBISQUIDQUIDOB..MREMI..MIHID
FOINEAMUQINFACTUMCONCEP...SIDIO.INIII
OII.ICNII.NI..II..CPSDEQ..DC.I'DESIGNETUR
HISUERBISSIPARETILLUMAPILLAMDEPOSUISSEDU
BITARENDEBEMUSQUINSIQUISINFORMULAQUAEI
FACTUMCOMPOSITAEPLURESRESDESIGNAUERITQDE
POSUERITL...C.PDQ.IQĀININTENTIONEPL.SPO..

v. 24.] pl·spo..| Bl. .l.op...| Gö.

Ad hanc et seq. pag. cf. §§ 36...39. Inst. de actionib. 4. 6.

. . . . — — — . . . . po . . .

v. 24.] *Sic Bl., Gö. huius paginae nihil legit.*

CONTINE..IIIIABIIIP..IICN...IIC.QI....I————
REMCCEADEMCSSIIPCOPCION..OLII.UIIIIEUMCU
QUOACTUMECONDEMNARESATBF·IUDICIAHAECEXE
PTOUENDITOLOCATOCONDUCTONEGOTIORGESTORU
MANDATIDEPOSITIFIDUCIAEPSOCIOTUTELAEP.....
DATIDEPOSITIFIDUCIAEPSOCIOTUTELAE....LIII
IMIUDICINULLUMEM.INUTUMCONP...CATIO
NISR...ONUMHABERES.PER...FORMULAEUEBIS
PCIPITSQUIAIDBFIUDCONUENIENSUIDETIDOF
FICIOEIUSCONTINERICREDITALIACE·ILLIIISAONIT
QUAARGENTARIUSEXPERITNAMISCOGITCONPEN
SATIONEAGEREOL...CONPENSATIOIIERBISFORMU
LAEC.P.ENDATUR....AARGIABINITIOPENSATIO
NEFACTAMINUSINTENDITSIBIDAREOPORTEREECCE
NISI·CXMILDEUEATTITIOATQEIXXDEBEAII..IIDE
FENDITSIPARETTITIUMSIUIXMIL·D·O·AMPLIUSQICP.
IIU.DEUETITEMDEBECDEDUCTIONEAGEREIIIBE
II...INHOCSOLUMADIIERUARIUSCDEMNETQRU
PEDEDUCTOEOQINUICEMTIBIDEFRAUDATORISNO
MINIDEBETICONPENSATIONATQARGENTARIO
PONITETDEDUCTIONQOBICIT A..PIILLA.D..FERE
TIAESTQINCONPENSATIONEHSOLUMUOCATQEDE
GENERISETNATURAEE·UIITIPEC·ACIIMPEC·APEN
SETURTRITICUMCUMTRITICOUINUMCUMUINOADEO

5.] TIITELAOPRESEU | *Bl.* 6.] *Bl.*, *Gö.*: DATIDEPEN..IF.DUCIAEPCO——
7.] *Bl.*, *Gö.*: IOIIIIDICIII..I...M————| 8.] *Bl.*, *Gö.*: NISR.
..ONUHABERENTL.PI..FORMULAEIICB.. 11.] COGITC *Sch.*
COGITC *transcr. Gö.* 12.] AGERE *Bl.* ..CPC *Gö.* .ERBISFOR
MU | *Bl.* IIIRCN...POI. | *Gö.* 13.] *Bl.*, *Gö.*: L..I..IAD————|
14.] *Bl.*, *Gö.*: NEFACIAMIII..ISINTCND..ISIBIDAREOPORTERECCDC
17.] DEBEC *Bl.*, *Gö.*: CICBCC *tum* AGEREIIIBE *Bl.*, *Gö.*: NCAQEP...ILIU.
18.] *Bl.*, *Gö.*: ——HOCSOLUMADIIER..IXPII.....NCMNCIQIII 24.] ADEO *Bl.*, ACII.D. *Gö.*

UTQBDAMPLACETNOMNIMUINUMCUMUINOA
TRITICUMCUTRITICOCONPENSANDUMSEDITAIIEIU
DEMNATURAEQUALITATISQ·SITINDEDUCTIONEMAT·
UOCATURETQNEEIUSDEMGENERISITAQSIUPECA
PETATBEETINUICEMFRUMENTUMAUINUMII
DEBEATDEDUCIIORĒQUANTIIDERITINRELIQUUMCĀ
ERIT'IT·UOCATURINDEDUCTIONEETIDQINDIEMDE
BETURCONPENSAT'ĀT·HOCSOLUMQPSENTIDIEDEUE
T'PTEREACONPENSITATIONISQD·RATIOININTENTIO
NEPONITUR·
QUOFITUTSIFACTACONPENSATIONEPLUSNUMMOUNO
INTENDATARGENTARIUSĒCADATETOBIDREMPDAT
DEDUCTIOUADCONDEMNATION·PONIT'QUOLOCOPLU
PETENTIPERICULUMNIUENITUTIQBĒ.PCAGEN..Q
LICETDECERTAPECAGATINCERTITM·CONDEMNATIO
NEMCONCIPITQATM·SUPERIUSMENTIONEMHABUI
MUSDEAŌNEQUAINPECUL·FILIOR'FAMILIASSERUOR'
QAGAT'OPUSĒ·UTDEACACTIONEETDECETERISQ·EOR'
DEMNOMINEINPARENTISDOMINOSUEDARISOLENT
DILIGENTIUSADMONEAMUSINPMISITAQ·SIIUSSUPA
TRISDOMINISUENEGOTIUMGESTUMERITINSOLIDUM
PR·AŌINPATREMDOMINUMUECONPARAUIT
ETRECTEQAQITANEGOTIUMGERITMG·PATRISDOMI
NIUEQFILIISERUIUEFIDEMSEQT'EADEMRATIONE

v. 22. sic 31 tantum litterar. habent schedae.

COMPARAUITDUASALIASAONESEXERCITORIAM ⁚ et
INSTITUTORIAMTUNCĀTEXERCITORIALOCUMHABETC'
PATERDOMINUSUEFILIUMSERUUMUEMAGISTRUM
NAUISPPOSUERITETQDC'EOEIUSREIGRATIACUIPPO
SITUMPFUITNEGOTIUMGESTUMERITC'NEAQQR
EXUOLUNTATEPATRISDOMINIUECONTRAHIUIDEAT̄
AEQSSIMUM..UISUMĒINSOLIDUMAŌDARIQUIN
ĒTLICETEXTRANEUMQUISQUAM______U.
PPOSUERITSIUESERUUMSIUELIBER'TMEAPRETO
RIAAŌINEUMREDDITIDEOATEXERCITORIAAOAP
PELLATURQUIAEXERCITORUOCATURISATQUEMCOTTI
DIANUSNAUISQUAESTUSPUENITINSTITUTORIAIIF.R
MULATUMLOCUMHABETCUMQUISTABERNAEĀCUILI
BETNEGOTIATIONIFILIUMSERUUMUE______QUEM
LIBETEXTRANEUMSIUESERB·SIUELIBER'PPOSUERIT
ETQDCUMEOEIUSREIGRATIACUIPPOSITUSĒCON
TRACTUMFUITIDEOAT·INSTITUTORIA------
TABERNAEPPONIT'INSTITUTORAPPELLATQUAEIIIII.
FORMULAINSOLIDEPTEREATRIUITORIA______
INPATREMDOMINUMUEPOII______
BUSUECONSTITUTAEĒC'FILIUSSERUUSUE______
ARIMMICRIESCII ______
.CAI ______
______

Huius paginae et seq., in qua nihil legi potuit, defi-cientes partes ex §§ 3.4. I. quod cum eo q. in pot. 4. 7. re-parari possunt.

ducitqpatridomino.·.equitq. ——— ——
lioseruouedebeteтqsupeh'solumpeculium..
intellegitur.....na.goi m .. oomidebetfiliuſſer
uusueqinpotestatepatrisdominiue.....deduci
texpeculiouutiscuidebetinhuiipsiuspeculi.
s.tceterum ——————————— ſ
dominiuecontrax ———————————
toriaformulacompetitdepeculioâdeinremu̅ſo
agerepossitsednemotamstultiseritutquialiq̂
illar·aonumsinedubiosolidumconsequipſitu
indifficultatesededucatpbando ——— ——
———————————————
———————————————
.iimc̄c̄iisq̄q̄cuitributoriaaōconpetitdepecu
lioūdeinr·uersoagerep̄sedhiicsaneplerumq
expedithacpotiusaoneutiqtributorianintri
butoriae'soliuspeculiiratiohauetqinhiſmer
cib ——— quibusnegotiaturfiliusseruusue.
q̄indereceptumeritadinaonepeculiitotiuſ
etp̄quisq̄tertiaforteāquartauetminorepar
tepeculiinegotiarimaximamůpartem ———
inaiirebushaberelou.cm.s.padpbariidq
..ur̊a̅tpru.ciinr·patrisdominiueiierſumee·ad
hancaonemtransiredebetǹutsupradiximu

Cf. §§ 4.5. I. tit. cit. 4.5. — v. 22] *habere* ⁱᵘiii icc..adp̄adp*ba*-*ri idq*| *Bl.* 24.] ..ur̊a̅t pru.ciin r. *Bl.*, *Gö.*: ....iinr·

EADEMFORMULAETDEPECULIOETDEINR·UERSOAGI
TUREXMALEFICIISFILIOR·FAMILIASSERUORUMŪŪŪTI
SIFURTUMFECERINTĀ·INIURIAMCOMMISERINTNO
XALESAONESPDITAES·UTILICERETPATRIDOMINOUEA
LITISAESTIMATIONEMSUFFEREAUTNOXA·DEDERIC
IIAI·NINICUMNEQUITIAMEOR·ULTRAIPSORCORPO
RAPARENTIBUSDOMINISUEDAMNOSAMĒĒCONSTI
TUTAES̄·ĀTNOXALESĀŌNESĀ·LEGIBUIAUTĒDICTO
LEGIBUSIĪ·UTFURTILEG·X̄ĪĪ·TAB·DAMNIINIURIAEŪ
UTLEG·AQUILIAEDICTOPR̄·ŪUTINIURIAR·ETIIIBR·RA
PTORUMNESAT·NOXALESAONESCAPITASEQUUNTUR
NSIFILIUSTUUSSERBUSU·NOXAMCOMMISERITQU
AMDIUINTTUAPOTESTATEĒ·TECUMĒĀŌSIINALTERI
USPOTESTATEMPUENERITC·ILLOINCIPITĀŌĒĒ·SISUI
IURISCOEPERITĒĒ·DIRECTAĀŌ·C·IPSOĒETNOXAE
DEDITIOEXTINGUIT·EXDIUERSOQQ̄·DIRECTAAO·NO
XALISEE·INCIPITNSIPFAMILIASNOXAMCOMMI
SERITETHICSEINADROGATIONETIUIDEDERITAUTSER
BUSTUUSĒĒCOEPERITQB̄DAMCASIBUSACCIDEREP
MOCOMMENTARIOTRADIDIMUSINCIPITTECUMNO
XALISĀŌĒĒQ̄ANTEDIRECTAFUITSEDSIFILIUSPATRI
Ā·SERB·DOMINONOXAMCOMMISERITNULLAĀŌ
NASCITURNULLAENIOMNINOXMEEETEUMQ̄NPOTE
STATEMEAEOBLIGATIONASCIT·IDEOQETSIINALIENĀ

vv. 1. 2.] AGI|TUR *Bl.* ..|IUR *Gö.* 2.] ŪŪŪTI *Bl.* ŪŪII *Gö.*
5.] SUFFERE *sic Sch. et Gö transcr.* NOXA·DEDERIC / NOXAGEDEDERG *Sch.*
8.] ĒDICTO *Sch.* EDICTO *transcr. Gö.* 12.] FILIUS *Bl.* ILIUS *Sch.*
13.] TTUA *Bl.* ... *Gö.* 18.] AUTSER *Bl.* ĀIIIER *Sch.* 20.]
TECUM *Bl.* IECUM *Sch.* 'tecum' *transcr. Gö.* 23.] ENIOMNI
NOX *Bl.* III..ŪNIII. *Gö.*

POT·PUENERITĀSUIIURISĒĒCOEPERITNEQ'IPSONE
Q'EOCŪINUNCINPOTESTATEĒAGIPUNDEQIIAERIT'
SIALIENUSSERUUSFILIUSUENOXAMCOMMISERITMI
HIETISP'TEAINMEAEECOEPERITPOTESTATEUTR'ICI
DATĀŌANQUIESCATNOSTRIP̄CEPTORINTCIDEREPU
TANTQAINEUMCASUMDEDUCTASITINQUOA7CONSI
STERENPOTUERITIDEOQLICETEXIERITDEMEAPOTESTA
TEAGEREMENP'SEDSAQDIUINMEAPSITQESCERE
AONEMPUTANT'IPSEMECUMAGERENP'SUMCUM
UEROEXIERITDEMEAPOTESTATETUNCEAMRESUSCITA
RIC'AT·FILIUSFAMILIASEXNOXALIC̄MANCIPIODAT'DSA
PUTANTTEREUMMANCIPIODARIDEBEREQUIAELEGXII
TAB·CAUTUMSITEXEATQSITERFUITM̄CIPATUSSAUINU
ETCASSIUSCETERIQNOSTRAESCHOLAEAUCTORSUFFI
CEREUNAMMANCIPATIONEMCREDIDERUNTENIM
TRESLEG·XIITAB·ADUOLUNTARIASMANCIPATIONESP
TINERE·
HAECITADEHISPSONISQ̄INPOTESTATESIUEEXCONTRA
CTUSIUEEXC..LEFICIOEAR'INŌMISIAEETQ.IAD.A.
PSONASQ̄INMANUM̄CIPIOUESUIIUUSAICII..CUM
EXO●●LIIACIUEAR.AGERET'NISIABEOCŪIIUPISUBI
ECTAESINIINCOIICUMDEFENDANTBONAQ̄CARI
TURACORENISICOIURESUBIECTAENĒENTIIINI.N
SEDCUMREISACP̄FOROIMPERIOCONTINENTIIUD.C

16.] A7 *Bl.* .. *Gö.* 11.] DAT *Bl.* DET *Gö.* 12.] QUIAE *Bl.* QUII *Sch.* QUIA *Gö.* 18.19.] CONTRAICTU &c. *Bl.*, *Gö.* XOULLASINUSIUE EX.A..II....M..OINU.............AD.A. 21.] EX *Bl.* EX *Gö.* 24.] REISSACP̄FURO *Bl.* RCISSIPNPIIS *Gö.*

UINDEXSI..............ERS...........
et

ENIME.SIIATENOUERIT

Bl.; Gö. nihil legerat.

E
C . . . . pa . . qq dixímus fis . . ā . . . . . . r
sumfuite ei mortuos homines dederent metsi qr
cu. dederit q fato suo uita excesserit ae q libera
———
alieno uti cognitorio procuratorio tutorio
curatorio cum olim quidi. oiii. o. . i. iccisa onccin
usu fuissent alter. nom agere nlicere. ppopu
qcs . . . iis ē cognitorāt certis ub . . in lite in cora.
aduersario substituitur nam actori cognitore
datq e ge atc uerbi gratia fundum peto in eam re.
lucium titium . . bi cognitorem do ad . . . . ā . . . .
itaqā, tuame fundum petis in eam rem publium me
uium cognitorem do potest ut actor ita dicat q ego
tecum agere uolo in eam rem cognitorem do ad
uersiiiiiis ii aqā, tume cum agere u . . ' ii . . . . m
cognitorem do n' rē p sens an absens cognitor
detur s si absens datus fuit cognitor ita erit si co
gnouerit ——— p. p ii officium cognitorii
P curator uero nullis certis uerbis in litem - - - -
tuit s ex solo m dato et absente et ignorante adūia
rio constituit qui ne tiam s q putant . i. o. i. p cura
torem uideri cui n sit m datum s im b f accedata .
negotium et caueat ratam rem dominum habitur
igitur s n. edat mandatum plcr - - s pc. ii l. a

v. 1.] Bl., Gö. nihil. 2.] fuite Bl. fuit Gö. tm Bl. tm Gö. 4.] „nihil nisi incerti ductus.“ Gö. Pr. l. 4. 10.„Nunc admonendi sumus agere posse quemlibet hominem aut suo nomine aut alieno“. 8.] āt certis ii b . . in Bl. . . . ccp ii . . io . . in Gö. 11.] . . bi cogn &c. Bl., Gö.: . . b . . a . . q . . ii o . . m . . o . . . d ip i a p i l . . i | 12.] Bl., Gö.: itaq . . . iia in c fundum p c . . si . . iii . . . . bi p . . i bl ii o m o | 13.] uium Bl. titium Gö. 14.] tecum agere Bl. cc ii . . . . . eri Gö. 15.] ita qā, &c. Bl., Gö.: ii a . . a ium e iii - - - - - - - - - | 24.] igitur s n. edat mandatum . . . re . . h . . | Bl., Gö.: c . . . ci . . l l . ci . . ii mandatum &c. ut dedimus.

QASAEPEMANDATUMINITIOLITISINOBSCUROEETP'TE
AAPUTIUDICEMOSTENDIT'
TUTORATETCURATORQMADMODUMCONSTITUANTUR
PMOCOMMENTARIORETTULIM'
QUIAT·ALIENONOMAGITINTENTION·QD·EXPSONADOMI
NISUMITCONDEMNATIONEMAT·INSUAMPSONAM7
UERTITN'SIUERBIGRATIAL·TITIUSPL·MEUIOAGATITA
FORMULACONCIPIT'SPNNPMSSXMDOINNLTSS
XMCSNPAINREMQQ·SIAGATINTENDITPLUTEIREM
EE·EXIQ·ETCONDEMNATIONEMINSUAMPSONAM
7UERTIT
ABADUERSARIUQQ·PARTESIUUENIATALIUSC'QAD·CONSTI
TUIT'INTENDITURDOMINUMDAREORECONDEMNAT!
OAT·INEIUSPSONACONUERTIT'QUIIUDICIUMACCEPIT
SCUMINREMAGITURNINTENTION·FACITEIUSPSONA
C'QUOAGITURSIUESUONOMINESIUEALIENOALIQUIS
IUDICUENIATTANTUMNINTENDITRACTORISEE·
UIDEAMUSNUNCQB·EXCSISISCUMQUOAGITUHICQA
GATSATISDAREIGITURSIUERBIGRATIAINREMTECUMA
GATSATISMIHIDARIDEUESAQUINEMUISUMEDEEOQ
INTEREATIBIREMQANA!TEPTINEATDUUIUMP'SIDE
RECONCEDITC'SATISDATIONEMCAUERE.IISIUICTUS
SISREMN'IPSAMPTITUASN'LITISAESTIMATIONEMSUF
FERRASSITMIHIPOTESTASAUTTEC'AGENDIAC'SPONSORIB

v.2] AAPUT *Bl.* APUT *Gö.* 3] R *Bl.* R *Gö.* R *Bl.* R *Gö.* ANTUR *Bl.* ATU. *Gö.* 7.] N' *Bl.* II *Gö.* PL· *Gö. et Bl.* 8.] SP *Bl.* SO *Gö.* LT *Bl.* .I *Gö.* 9.] PLUTEI *Bl.* PL·IIIEI *Gö.* 19.] IGITUR *Bl.* IGIT' *Gö.*

TUISMULTOQUEMAGISDEBESSD̄MSIALIENONOM̄IUDI
CIUMACCIPIAS
CETER'C'INREMAODUPLEXIIĀNPFORMULAMPETITO
RIAMAGITĀPSPONSIONEMSIQD̄PFORMULAMPETITO
RIAMAGIT'ILLASTIPULATIOLOCUMHABETQ̄·APPELLAT'IU
DICATUMSOL·SIUEROPSPONSIONEMILLAQ̄·APPELLAT'
PP̄DELITISETUINDICIAR'PETITORIAATFORMULAHAECEST
QUAACTORINTENDITREMSUAMEEPSPONSIONEMUERO
HOCMODOAGIMUSPUOCAMUSADUERSARIUMTALISPŌ
SIONESIHOMOQUODEAGIT'EXIQ̄MEUSESSXX·NŪ·
MOR'DARESPONDESDEINDEFORMULAMEDIMUSQUIA
INTENDIMUSSPONSIONISSUMMAMNOBISDAREOPORE
QUAFORMULAITADEMUMUINCIMUSSIPUAUERIM
RNOSTRAEĒ·
NTM·AECSUMMASPONSIONISEXIGIT'NNPOENALISĒ
SPIUDICIALISETPPHOCSOLUMFITUTPEAMDEREIUDI
CET'UNDEETIAMISCUMCOCĀ.IICI…ICAIIJ.I…DE
ĀT·APPELLATAĒPP̄DELITISUINDICIARSTIPULATIO·AINLO
CUMP̄DIUMSUCCESSITQOLIMC'LEGEAGEBAT'PLITEETU·
DICIISIĒPREETFRUCTIBUSAP'SESSORI·PETITORIDABĀ
T'P̄DES
CETERUMSIAP̄CUIROSAGIT'SUMMAMSPONSIONISNP
FORMULAMPETIMUSSPLEGISAŌNEMSACRAMTINRE
REPUOCAT'EAQ̄·SPONSIOSSC̄XXŪ·NUMM̄FITSOLET

u. 23] SACRAMTINRE *Bl.* SADAAM̄IOII.PE *Gö.* 24.] *Bl. sic:*
REPUOCATAEAQ̄ — FITSOLET ‖ *Gö.:*
REPUOCATUEAQ̄·SPONSIO SSC̄XXŪ·NUMM̄FII….

PPLEGEMCREPERTAM
IPSEATQINREMAGITSISUONOMINEAGITSATISNDATAC
NECSIPCOGNITOREMQDAGATIIULLASATISDATIOUABIPIO
UADOMINODESIDERAT·C·NCERTISETQUASISOLLEMNI
BUSUERBISINLOCUMDOMINISUBSTITUAT·COGNITOR
MERITODOMINILOCOHABET·
PCURATORUEROSIAGATSATISDAREIUBETRATAMREMDOMI
NUMHABITURUMPERICULUM ∴∴ NEITERUMDOMI
NUSDEEADEMREEXPERIAT·QPERICULUMIUENITSI
PCOGNITOREMACTUMFUITQADEUIUIREQUISUPCO
GNITOREMACTUMFUITQADESUAREQUISQIPCOGNITO
REMEGERITDEEANMG·AMPLIUSADNEMHABETQSIIPRE
EGERITTUTORESETCURATOREOMODOQUOETPCURATI
DAREDEBEREUERBAEDICTIFACIUNTS·ALIQUANDOILLIS
TISDATIOREMITTIT·
HAECITASIINREMAGAT·SIUEROINPSONABACTORISQ
PARTEQUANDOSATISDARIDEBEATQUAERENTESEADEM
REPETEMUSQUAEDIXIMUSINADNEQUAINREMAGIT·AB
EUPARTES·QAGITSIQDALIENOMENALIQSINTUENI
ATOMNIMODOSDDEBETQANEMOALIENAEREISINESA
TISDATIONEDEFENSORIDONEUSINTELLEGIT·SSIQDCDOM
IUREAGAT·DOMINUSSATISDAREIUBET·SIUEROCUMPCU
RATOREIPSEPCURATORIDEMETDETUTOREETDECURATORE
IURISEQSIPPONOMINEALIQUISIUDICIUMALIQIIDARIIIIAI

v. 1.] PR (*siue* PP) LE·III·E CR·P·E·RTAM | *Sch.* PR *legem* CREPURIAM *Bl.*

INPSONAMCERTISEXC·SATISDARISOLETQUAIIPSEPR SIGNIFICATQUARSATISDATIONUMDUPLEXCENAMA͞P͞P GENUSA͞O͞NISSATISDARET'A'PPERSONAQ͞A͞SUSPECTA SITP͞P·GENUSA͞O͞NISSATISDARET'A'PPERSONAQ͞A͞SUSPE CTASITP͞P·GENUSA͞O͞NISU͞U͞IUDICATIDEPENSIUEAUT CUMDEMORIBUSMULIERISAGET'PPPSONAIMUU·SIC EOAGITQ͞DECOXERITCUIUSUEBONACREDITORIBUSP SESSAPSRIPTAUES͞SIUECEO͞H͞DEAGAT'QUEMP͞R͞SUSPE CTUMAESTIMAUERIT

OMNIAAT·IUDICIAA͞LEGITIMOIURECONSISTUNTA͞IM PERIOCONTINUNTLEGITIMAS͞·IUDICIAQ'INURBERO MAU͞·PPRIMUMURBISROMAEMILIARIUM I OMNES CR·SUBUNOIUDICEACCIPIUNTEAQLEG·IULIUDICIA NISIINANNOETSEXMENSIBUSIUDICATAFUIT EXPI RANTETHOCE͞QUULGODICITURELEGEIULLITEMANNO ETSEXMENSIB·MORIT'IMPERIOUEROCONTINENT'RE CUPERATORIAETQ͞SUBUNOIUDICEACCIPIUNT'IUENI ENTEPEREGRINIPSONAIUDICISALITIGATORISINEA CS͞QUAEC'Q͞·EXTRAPMUMURBISROMAEMILIARIU TAM·C·ROMANUMQ·I PEREGRINOSACCIPIUNT'IDEO A͞T IMPERIOCONTINERIIUDICIADICUNT'Q͞ATAMDIUUA LENTQUAMDIUHISQ͞EAPCEPITIMPERIUMHABEBITET SIQ͞D͞IMPERIOCONTINENTIIUDICIOPACTUMFUERITSI UEINREMSIUEINPSONAMSIUEEAFORMULAQINFA

p. 2.] A͞P͞P Bl. app Gö. 3.] DARET'A'P Bl. DARET'A͞P Gö. 4.] DARET' A'PPERS Bl. DARET'A͞PPERS Gö. 8.9.] P͞R·SUSPE|CTUM Bl. |||I·IP|CII.M Gö. 14.] EXPI Bl. EXP Gö. 15.] DICITUR Bl. DICIT' CR Gö. 16.] MERIT' Gö. [i. e. T delenda.] MORIT Bl. 20.] + Bl. I Gö. TIDEO Bl. T|Q Gö. 21.] A͞T Bl. IC Gö. 22.] PCEPIT Bl. PSERIT Gö. HABEBITET Bl. HABETIICI Gö. 23.] P(P:) Bl. ·P Gö. SI Bl. .. Gö. 24.] Q Bl. non habet Gö.

CTUMCONCEPTAĒSIUEEAQ̄INIUSHABETINTENTIO
NEMPOSTEANIHILOMINUSIPSOIUREDEEAD·REA
GIP̄∾IDEONECESSARIAEEXCEPTIOREIIUDICATAEŪ
INIUDICIUMDEDUCTAEATUILEGITIMOIUD·INPRONĀ
ACTUMSITEAFORMULAQUAEIURISCIUILISHABETIN
TENTIONEMP'TEAIPSOIUREDEEADEMREAGINP̄ETOB
IDEXCEPTIOSUPUAQUAESIŪŪINREMŪINFACTUMA
CTUMFUITIPSOIURENOMINUSP'TEAAGIP̄ETOBIDEX
CEPTIONECESSARIAĒREIIUDICATAEŪINIUDICIUMDE
DUCTAE
ALIAĒFUITOLIMLEGISAONUMNQ̄DEREACTUMSEMEL
ERATDEEAP'TEAIPSOIUREAGIN̄POTERATN'OMNINO
ITAUTNUNCUSUSERATILLISTEMPORIBUSEXCEPTIO
NUMCETER·P̄EXLEGEQD̄·EEIUDICIUMSLEGITIMUM
N̄ĒĒETCONTRAEXLEGEN̄ĒĒSLEGITIMUMĒĒ
UERBISGRATIAEXLEGEAQ̄LIAŪOLLINIAŪFURIAINPUIN
CIISAGATURIMPERIOCONTINEBIT'IUDICIUM
IDEMQIURISĒETSIROMAEAPRECUPERATORAGAMU
ŪAP̄UNUMIUDICEMXUENIENTEPEREGRINIPSONA
ETEXDIUERSOSIEXEAC·EXQUANOBISEDICTOP̄R̄·DAT'
ĀŌROMAESUBUNOIUDICEXOMNESCIUESROMANUS
ACCIPIATIUDICIUMLEGITIMUMĒQ̄LOCOADMONENDI
..MUSEASQD̄ĀŌNESQ̄EXLEGESENATUSUECONSUL
TISPFICISCUNT'PPETUOSOLEREP̄R̄ACCOMMODARE

vv. 2. 3.] EAD·REA|GIP̄∾ [pro ∾ primum A] *Bl.* EAD·R.C.... |BITRET *Gö.* 3.] IUDICATAEŪ *Bl.* ...I..IC..U *Gö.* 4.] ATU (*postea* ATŪ) *Bl.* ATQ̄ *Gö.* IUD̄·INPRONĀ *Bl.* IUD̄LAGL—— | *Gö.* 7.] SUPERUA QUA *transcr. Gö.* 8.] FUIT *Bl.* FUIT *Gö.* 12.] N' *Bl.* N̄ *Gö.* N *transcr. Gö.* 13.] ITAUTNUNC *Bl.* NC̄I..UN̄C *Gö.* 14.] CETER·P̄EX *Bl.* ·C...RAP̄EX *Gö.* 15.] 32 *tantum litterae.* 16.] ŪOLL(U?)INIA *Bl.*[1] ŪOLLINIA *Bl.*[2] UOLLINIA *Sch.* UOLLINIA *transcr. Gö.*

EASUQEXPPAIPSIUSIURISDICTIONEPENDENTPLERU
Q✝ANNDAREALIQUANDOTM..P——————— DIIS
IMITATIUSLEGITIMUMQUALESSEAEQUAS ———— S
SORIBUSCETERISQ......HDISLOCOSQUUEE||CI...IIAS.II
_TIQQMFESTIAOQUEXIPSIUSPRISIURISDICTION...
| FICISCATPPETUODATURETMERITOCPCAPITALIPOENA
PECUNIARIACONSTITUTASINT7
NONOMNESAONESQUAEINALI ———————
PETUNTAUTAPRDANTETIAMINHDEM———————
RISOLENTENCERTISSIMAIURISREGULAEXMALEFICI:
POENALESAONESINHDEMNEC7PETERE — — — —
UUFURTIUB·RINIURIARDAMNIUNIURIAESHDI:
DEIACIDEMCIACTORISHUIUSMODIAONESCOMP———
NECDENEGANTEXCEPTAINIURIARAONEETSIQUAALIA
SIMILISINUENIATAO
ALIQUANDOTMEXCONTRACTUAONEQHDINEQINHDE
7PETITNADSTIPULATORISHRESNHAUETAONEMICIIPO
SORISEI FP·HNTENETUR·
SUPEUTDESPICIAMSIANTEREMIUDICATAMIRC·QAGI
TPOSTACCEPTUMIUDICIUMSATISFACIATACTORIQDOFFO
IUDICISCONUENIATUTRABSOLUEREANIDEOPOTIUSDA
MNAREQAIUDICIUACCIPIENDITEMPOREINEACFUIT
UTDAMNARIDEBEATNOSTRIPCEPTORESABSOLUEREEII
DEUEREEXISTIMANTN✝ECIII·GENERISFITIUD·IIMET

v.2.] ✝ *Bl.* | *Gö.* 3.4.] S|SORIBUS *Bl.* -|SORIBON *Gö.* 7.] 7 *Bl.*, *Gö. non habet hanc diacritikēs notam.* 8.9.12.] *In sch. suppl. ex l. de perp. et temp. act. 4.12. adscr. Gö.* 13.] DEIAC *Bl.* BEMO *Sch.* 18.] FP· (PR) *Bl.* PR *Gö.* — *Ad v.2. in al. sch. Bl. adscr.:* TM DIIS| *ubi* TM..P ————| *habet Gö.*

hestquolgodicit'sabinoetcassioplacereomni
aiudiclaeeeabsolutoria ———
——— f..i.iudatidemsentiuntq:incin.i
d(un dictis)iudiciislibep'eofficiumiudicistantumdem
ci ——— remaonibusputantqaii!qqs ———
cisidip.:.: menriuc.aei.siiciuj.. ———
adsoli ———
qB·q ——— neniiiii ———
——— petent'etadiicii ———
inini.pcuinni ———
..uascini ———
———
——— ——— ncino ——— ciinicha
——— inobi.pmit ———
petimbisuiiiiq ———
actoriquam ———
lcc.q ———
——— uiiicinc ———
paratu..:actoris ———
uextfsocamiiiuic ———
cctatas ———
actiimfuit.

Sequit'urdeexceptionibusdispiciamusypparatae

14.] *Bl. sic:* — *nobis*...ii.uB 15.] *Bl.*, *Gö.:* peiuri ——— —| 19.] *Bl. sic:* R.....ali 20.] ueatrtauta *Bl.*¹ d:excecaueai *Bl.*² 21.] xctaibs *Bl.* 23.] *Rubr.* DE EXCEPTIONIBVS *in scribendae vac. relict.* — *Puncta numeris versuum adscribere neglexit Gö.*

S̄ATEXCEPTIONI͛SDEFENDENDOR'REOR'GRATIAC'QB
AGITURSAEPAEENIMACCIDIT U͞ QUISIURECIUILITENE
ATURSINIQUUMSITEUMIUDOCONDEMNARI ŪŪ ITIPU
LATUSSIMAPATEPEC·AMTAMQ̀CREDENDIC̄NUMERA
TURUSN'NUMERAUERIMNAMEAMPECUNIAMATEPE
TIP'SECERTUMEDAREEMTEŌRETC'EXSTIPULATUTE
NERISSQ̄AINIQUUMĒTEEONOMINECONDEMNARI
PLACETPEXCEPTIONEMDOLIMALITEDEFENDIDEBE
REITEMSIPACTUSFUEROTECUMNEIDQḾDEBEATA
TEPETAMNOMINUSIDIPSUMATEPETEREP'SUMDA
REMHOREQUIAOBLIGATIOPACTOZUENTON̄TOLLITUR
SPLACETDEUEREMEPETENTEMPEXCEPTIONEMPA
CTICONUENTIREPELLIINHISQQA7NIBUSQ̄·INPRO
NASEXCEPTIONESLOCUMHABENTUUSIMETUMECOE
GERISADOLOINDUXERISUTIBIREMALIQMANCIPIO
DEMINANSINEAMREMAMEPETASDAT'MEXCEPTIO
PQSIMETUSC̄TEFECISSEŪŌ·M̄ARGUEROREPELLERIS
ITEMSIFUNDUMLITIGIOSUMSCIENSĀN̄P'SIDENTE
EMERISEUMQ·AP'SIDENTEPETASOPPONIT'TIBIEX
CEPTIOPQUAMOMNIMSUMMOUERIS
EXCEPTIONESATALIASINEDICTOPRHABETPPOSITAS
ALIASC̄C̄·ACCOMMODATQ̄OMNESUEXLEGIB·UEXHIS
QUAELEGISUICEMOPTINENTSUBSTANTIAMCAPIUNT
UEXIURISDICTIONEPRRISPDITAES·

4.] APATE *aperte sic cod.* Gö. ATE *Bl.* (APSTE *Lachm.*)
6.] P'SE *Bl.* P'S. *Gö.* ŌRET *Bl.* ŌRET *Gö.* 16.] INANSIN *Bl.*
INANSIN *Gö.* 17.] ARGUERO *Bl.* ARGUERE *Gö.* 24.] UEX *Bl.* IIEX *Gö.*

OMNESATEXCEPTIONESINCONTRARIUMCONCIPIUN
T'Q́ADFIRMATISCUMQUOAGIT'NAMSIUERBIGRATIA
REUSDOLOMALOALIQDACTOREMFACEREDICATQFOR
TEPECUNIAMP:TITQ̀NNUMERAUITSICEXCEPTIOCON
CIPIT'SIINEARENIHILDOLOMALOĀĀFACTUMSITNE
Q̄·FIATITEMSIDICATUTCONTRAPACTIONEMPECUNIA:
PETITA7CIPIT'EXCEPTIOSI+ĀĀ·ETÑÑÑ7UENITNEE
APECUNIAPETERET'ETDENIQ·INCETERISCAUSISSIMI
LITERCONCIPISOLETIDEOSCILICETQ̄AOMNESEXCEPTI
OOBICIT'QDAREOSITAFORMULAEINSERITUTCONDICI
ONALEMFACIATCONDEMNATIONEMIDENEALITUIDE:
EUMC'QUOAGITURCONDEMNETQ̀SIININEARE∗∗∗
DEAGIT'DOLOACTORISFACTUMSITITEMNEALITERIU
DEXEUMCONDEMNETQUAMSINULLUMPACTUMCŌ
UENITENONPETENDAPECUNIAFACTUMERITDICUN
TURĀT·EXCEPTIONESAPEMPTORIAEĀDILATORIAEP
EMPTORIAES̃QUAEPPETUOUALENTNECEUITARIPOS
SUNTŨŨQMETUSC̄·ADOLOMALOAQCONTRALEGEMSÉ
NATUSUECONSULTOFACTUMESTĀ·QRESIUDICATAEŨIN
IUDICIUMDEDUCTAEITEMPACTICONUENTIQFACTUM
ĒNEOMNINOPECUNIAPETERETUR·
DILATORIAES̃·EXCEPTIONESQUAEADTEMPUSNOCENT
ŨŨISILLIUSPACTICONUENTIQFACTUMĒUERBIGRA:
NEINTRAQUINQUENNIUMPETERET'FINITOMEOTEMP

vv. 1.2.] UN|TQ́ *Bl.* U:|∗∗Q *Gö.* [*fuerit* Q̀] 3.4.] QFOR|TE *Bl.* QF·|∗C *Gö.* PECUNIAM *transcr. Gö.* 5.6.] MALO ĀĀ FACTUM *sit* NE|Q̄· *Bl.* ∗∗∗∗∗A∗ACTUMSITNC:|Q̄· *Gö.* 7.] + *Bl.* | *Gö.* 10.] AREOSITA *Bl.* ∗∗CQSII∗ *Gö.* 15.] UENITE ...*non* *Bl.* 19.] ŨIN *Bl.* II∗∗ *Gö.* 20.] Q *Bl.* Q *Gö.* 23.] QFACTUM *Bl.* QPACTUM *Gö.*

N̄habetlocumexceptiocuisimllisexceptioēlitidi
uiduaeetreiresiduaenamsiquispartemreipetierit
etintraeiusdemp̀turamreliq̀partempetathacex
ceptionesummoueat·quaeappellat·litisdiuiduae
temsuisqceodemplureslitesHabebatdeqbdā
egeritdequibusdamdistuleritutadaliosiudicere
gantsiintrae·demp̀turamdehisquadistulerita
gatphancexceptionemqappellaturreiresidu
aesummouet
Obseruandumēāteicuidilatoriaobicit·exceptio
uitdifferatāonemalioqnsiobiectaexceptioneege
ritremperditn̄np·tilludtempusquointegraree
uitarepoteratadhuceipotestasagendisupere
iniudiciumdeductaeetpexceptionemperemptae
N̄solumatextemporesetiamexpsonadilatoriae
exceptionesintelleguntur qualesscognitoriae
uusiisquipedictumcognitoremdaren̄poterit
pcognitoremagatueldandiqdcognitorisiurha
beatseumdetcuin̄lcognituramsuscipererenamsi
obiciat·exceptiocognitoriasiipsetaliseratuteīn
liceatcognitoremdareipseagerep̄siucognito
rin̄liceatcognituramsuscipepaliumcognitor
āpsemetipsumliberamhabetagendipotestat
ettamhocq̀illomeuitareexceptionemqsidi...

Supra v. 1. nonnullas grandiores litteras esse adn. Gö.

v. 1.] litis *Bl.* uut *Gö.* 6.7.] el·gant *Gö. et Bl.* 13.] adhucei *Bl.* adhucci *Gö.* *Inter v. 13. et 14. hunc v. omisisse librarium* n̄siagathacexceptionesummouet·q̄appellat·rei *adhuc edd. non observarunt.*

mulaueritcumeiPcognitorem.ger
SEMPEMPTORIAQDEXCEPTIONEĊRIICSPC.I OI..
NONFUITUSUSININTEGRUMRESTITUTIONIS,.....
DAEEXCEPTIONISGRADILATORIAUEROSIN:| III..UIUI
ANININTEGRUMRTITUITQUAERIT·
IDUMEUENITUTEXCEPTIOQUAEPMAFACIEIUSTAUIDE
ATURINIQUAENOCEATACTORIQC'ACCIDATALIAADIECTI
ONEOPUSĒADIUBANDIACTORISGRATIAQUAEADIECTI
OREPLICATIOUOCAT'QĀ·PEAMREPLICATATQUAERESOLUI
TURIUSEXCEPTIONISÑSIUERBIGRAPACTUSSIMTE
CUMNEPECAMQMDEBESATEPETEREMDEINDEP'TEA
IN7TRARIUMPACTISUMUSIĒUTPETEREMLICEATETSI
AGAMTEC'EXCIPIASTUUTITADEMUMMYDEMNERISI
ÑCONUENERITNEEAMPECUNIAMPETEREMNOCET
MIHIEXCEPTIOPACTI7UENTIÑQNOMINUSHOCUERU
MANETETIAMSIP'TEAINCONTRARIUMPACTISIMUSS
QUAINIQUUMĒMEEXCLUDIEXCEPTIONEREPLICATIOM
DAT'EXP'TERIOREPACTOQMSINPTEACONUENERITUT
EAMPECUNIAMPETERELICERET·
ITEMSIARGENTARIUSPTIUMREIQUAEINAUCTIONEM
UENERITPSEQUATOBICITREIEXCEPTIOUTITADEMUM
I.EMPTORDAMNET'SIEIRESQUAMEMERITTRADITAE...
ĈLUSTAEXCEPTIOSSIINAUCTIONEPDICTUMENEANTE
EMPTORITRADERET'RQSIPTIUMSOLUERITREPLICATIONE

1.2.] cp&c. *aperte fuit* c'REUSPERRORE   4.] *i. f. fuit* N.FUITUSUS

TaliargentariusadiubaturautsipōiciumeneAli
teremptoriRestradereturqsip̄tiumemptorsol
ueritrdumnateuenitutrursusreplicatioq̄p̄ma
facieiustasitiniquereonoceatqcaccidatadiecti
oneopusēadiubandireigratiaquaeduplicatiouo
caturetsirursussieap̄mafacieiustauideatursed
p̄p̄aliq̄cīniq̄actorinoceatrursusexadiectione
opusēquaactoradiubetqdicittriplicatioquar
omniumadiectionumusumrdumetiamulteriu
q̄diximusuarietasnegotiorintroduxit
UideamusetdeP̄scriptionibusquaereceptaes
pactoresaepeenexunaeademq̄obligatione
aliquidiamp̄stariōtetaliquidinfuturap̄stati
onecūuucinsingulosannosūmenseicerta
pecuniamstipulatifuerimusn̄finitisqb·dam
annisa·mensibushūiquidemtemporispecuni
amp̄starioportetfuturorat annorsaneq̄ō·o
bligatiocontractaintellegitp̄statiouadhucnul
laēsiergouelimusidq̄ōqp̄stariotetpetereet
iniudiciumdeducerefuturamueroobligatio
nisp̄stationemininincertorelinquerenecesse
ēutcumhacp̄scriptioneagamuseareságatcūi
reidiesfietalioquinsisinehacp̄scriptioneege
rimuseascilicetformulaquaincertumpetimu

v. 1.] AUTSI *Bl.* .NISI *Gö.* 7.] EX *Bl.* EX *Gö.* 13.14.] P̄STATI|ONE *Bl.* P̄STAII|CNC *Gö.* 21.] NECESSE *Bl.* NEC.I.C *Gö.* 22.] EA RESAGAT'CŪI *Bl.* .A|..G.... *Gö.* 23.] DIES F·TET (s. FYET *Bl.* DIESFIET *Gö.*

[Ad pag. 233.] 23.] *Bl.*: — *genere* IUDICII PIUDICIUM *hereditati* FACIATŪŪ| *Gö.* ..Q̄CNCP̄.IUDICI.PIUDICIUM.ĪTATI FACIATŌ.I| 24.] *Gö.*: — — — INI|II..S — — — I|TIINIQU..I..P̄..IIIA..I — — —| *Bl. sic*: CUM ANRNI.....IIIIQ.BB PUNIUSF.E..|

CIIIINICNIIŌBISUERBISCONCEPTAEQ̄Ō.ŌĈĀP̄.I...:
X.X.DAREFACEREOTERETOTAMOBLIGATIONIDEEIIA.:
P̄.I..IFAIIIINBOCIUDICIUMŪC.IICIIOÑSCIQANICIĈ
PUADEGA..IĒ...NIIIINACI.....
P̄C..A...EAQ̄RCIIIU.......III...
.CMSIUERBIGRATIAEXEMPTOAGAMUS..NOB..FUNŌ..
MANCIPIOŌET'ŌEBEMUS ---------IB.
P̄CEARESAGAT'ŌEFUNŌOM̄CIPIIIŌOI.'IP'TEASIUE--
MIISUACUAMPSESSIONEMNOBISTRAŌ..TRAŌ..I.I:
IU.Ñ.......UE...EPIĒA..Ū...IUBLĪSÑ.PS|..E
POSUMUSTOTIUSILLIUSIURISOBLIGATIOILLEINC...:
TAAŌNEQUIŌQUIŌOBEAMREMNNAAŌFŌR̄EIIIIĀ
...IIIONECONSUMITUTP'TEANOBISAGEREUOLEN
— —UACUAP'SESSIONETRAŌENŌANULLASUP̄ÑT
AŌ. P̄SCR.⁓ES..APPELLATAR
EEABEOR..NTEFORMULASP̄SCRIBENTPLUSQMFE
STUMĒ ŌIISQŌTEMPORIBUSSICUTSIIPRAQQ.
.ŌIXII...USOMNESP̄SCRIPTIONESABACTOREPFI
CISCUNTUROLIMĀQUAEŌAMETPREOOPPONEBAN
TURQUALISILLAERITP̄SCRIPTIOEARESAGAT'S̄.......ŌP̄I.I
ŌICIUMBŌITATINFIATQŌAENUNCINSPECIEMEXCEPTI
ONISŌEŌUCTAĒETLOCUMBABETCUMPETITORBŌITA
TISALIĈQCNCP̄.IUŌICIIPIUŌICIUM.ŌITATIFACIATŪŪ
CUM..INIIII..S________NINIQUUMP̄..IIIIA..I---

v. 3] *Bl. sic: deducimus* ETQ̀ANTUIS 4.5] *Sic parum litterar. versus habet Bl.*; *Gö.*: ———I..Q̄FIC——|————S̄S.PCC..III———————| 6.] EXEMPTO AGAMUS *Bl.* ..I..I.IOÀC...II..IS *Gö.* 7.] *Ita spatium vac. esse adn. Gö.* 10.] *Bl. sic*: IU.Ñ........UE...EPIĒA..Ū...IUBLĪSÑ.PS|..E *postea*? *Gö.*: C————C ——C̄P̄—————————| 11.] posumus *Gö.* R̄ESUMUS *Bl.* OBLIGATIOIL LEIN..| *Bl.* ..ŌIIĈ...IIIILL.IIIĈ...? *Gö.* 12.] IA *actione Bl.*? TAAŌ NE *Bl.*? IAAŌNE *Gö.* 14.] SUP̄ÑT *Bl.* STIPIII *Gö.* 15.] *Bl.*; *Gö.*: ——————P̄—— —S..I..|ÒCIIÑ....? 16.] EE *Bl.* EC *Gö.* 18.] PFI *Bl.* P̄IC *Gö.* 19.] *Bl.*; *Gö.*: ..ISC̄CP̄I.ASOLIMA———A..C̄.P̄P̄CC̄.P̄P̄C.IC...I? 20.] TUR *Bl.* IUR *Gö.* *tum Bl.*: RES AGAT'S̄....*praeiu*, 23.] (*Vide pag. 232.*)

TIONEFORMU[illegible]EDET[illegible]NECUIDAREOPORTETET
SANEDOMINODAREŌTETQ̧SERUUSSTIPULATURADIN
P̀SCRIPTIONEDEPACTOQUAERIT'Q̧SECUNDUMNATURA
LEMSIGNIFICATIONEMUERUMĒĒ·DEBETQ̄EQ̄ĀTDI
XIMUSDESERUISEADEMDECETERISQ̄Q̄·P̱SONISQ̄·
NOSTROIURISUBIECTAE:
SUNTDICTAINTELLEGEMUSITEMADMONENDISUMUS
SICUMIPSOAGAMUSQ̇INCERTUMP̱MISSERITITAN̊
FORMUL·ĒĒ·P̱POSITAMUTP̀SCRIPTIOINSERTASITFOR
MULALOCODEMONSTRATIONISHOCMO̊Ī·Q̱Ā·ĀDEN̄·N̄·Ī
CERTESTIPEMCŪI·REIDIESFUITQ̄Q̄DOBEAMREMN̄·N̄
Ā[illegible]D̄F̄ŌETRELIQ̄ĀSIC'SPONSOREĀFIDEIUSSOREAGAT
P̀SCRIBISOLETINP̄S·QD̄·SPONSORIS
HOCCHEARESAGET'QĀ·ĀDELUCIOTITIOINCERTUMSTIP·
C̄QUONOMN̄N̄SPONSOREC̄ŪI·REIDIESFUITINP̱SONA
UEROFIDEIUSSORISEARAGATQN̄N̄P̱L·TIOINCERTŪ·
FSUAĒĒ·IUSSITCŪIHERESDEFUITDEINDEFORMULA
[illegible]BIGIT'·
SUP̄Ē·UTDEINTERDICTISDISPICIAMUSCERTISIḠ·EXCUI
P̀TORĀPCONSULP̀NCIPALITAUCTORITATEMSUAMFI
NIENDISCONTROUERSIISP̱PONITQ̧TUMMAXIMEFA
CITC'DEP'SESSIONEĀQUASIP'SESSIONEXALIQUOICŌ
TENDIT'ETINSUMMAĀ·IUBETALIQ̇DFIERIĀFIERIPHI
BETFORMULAEĀT·UERBOR'ETCONCEPTIONESQ̄B̄·IN

*) *Hoc fol. iam a Scip. Maffeio a. 1732. descr., deinde ante Ver. cod. a Niebuhrio redinventum ab Hausboldo repetitum est a. 1816. Cf. Zeit. schr. f. gesch. R.W. tom. III. n. IV. et Göscheni praef. ... edn. com. Bevilacqua Lazisius delineavit hoc fol., quae delineatio aere expressa Göschen exemplarib. adiuncta et a me transcripta (vid. i. f. huius apogr.) non satis accuratam imaginem praebet.*

XUI

v. 21.] ꝑ Hollw. ꝓ Bevil. Laz. ꝓ Gö. (librarius ex p quam falso scripserat, ꝓ fieri voluit.

EAREUTIT'ɫDICTADE[illegible]LOCANTATDECRETAC'FIERIALI[illegible]UIDIUBETŪŪCUMP̀CIPITUTALIQUIDEXHIBEATURĀRESTITUAT'ɫDICTAŪC'PHIBETFIERIŪŪC'P̀CIPITNESINEDEBITIOP'SIDENTIUISFIATNEUEINLOCOSACROALIQ̄DFIATUNDEOMNIAINɫDICTAĀRESTITUTORIAĀEXHIBITORIAĀPROHIBITORIAUOCANT'NECTMC'QUIDIUSSERITFIERIĀFIERIPHIBUERITSTATIMPAC[illegible]ĒNEGOTIUMSADIUDICEMRECUPATORUEITEMNĒT·IBIEDITISFORMULISQ̄RITURANALIQUIDADUERSUSP̄R̄RIS DICTUMFACTUMSITŪANFACTUMN̄SITQ̄ISFIERIIUSSERITETMODOCUMPOENAAGIT'MODOSINEPOENACUMPOENAŪŪCUMPSPONSIONEMAGET'SINEPOENAŪŪCU[illegible]ARUITERPETITURETQ̄DEXPHIBITORIISɫDICTISSEMPPSPONSIONEMAGISOLETEXPTITU[illegible]ORIISUEROŪEXHIBITORIISMODOPSPONSIONEMMODOPFORMULAMAGITURQ̄·ARUITRARIAUOCAT'·

PRINCIPALISIḠ·DIUISIONEOĒQ̄ĀPHIBITORIASɫDICTAĀRTITUTORIAA[illegible]TEXHIBITORIASEQUENSINEOĒDIU[illegible]IOQ̄Ū·ADIPISCENDAEP'SESSIONISC̄·CONPARATASUNTŪ·RETINENDAEP'SESSIONISC̄·ɫDICTUM'ŪRECIPERANDAE

ADIPISCENDAEP'SESSIONISC̄·ɫDICTUMACCOMMODAT'URBONOR'P'SESSORICUI·P̀NCIPIUMĒQUOR'BONOR'EIUSQUISETPOTESTASHAECĒ·UTQUODQ̄SQUEE[illegible]HISBONISQUORUMPOSSESSIOALICUIDATAĒ·SIPH̄DEĀPP'SESSOR[illegible]

PSIDERETIDEICUIBONORUMPOSSESSIODATAĒRTITU
ATURPHDEĀTPOSSIDEREUIDETURTAMISQHĒQISQUIPU
TATSEHDEMEE'PP'SESSOREHISP'SIDETQSINEĈALIQ̄RE:
KRIAMŪET·TOTAMHITEMSĈIENSADSEÑPTINEREP'SIDET
IDEOAT·ADIPISCENDAEPOSSESSIONISUOCATURQ̄EITA
TUINUTILEĒQNUNCP̄MUMCONAT'ADIPISCEREIP'IEṡ
SIONEMITAQSIQSADEPTUSP'SESSIONEMAMISERITDE
SINITEIIDIDICTUMUTILEEEBONOR'QQ'EMPTORISIMI
LITERPPONITINṪDICTUMQQDAMP'SESSORIUMUO
CANTITEMEIQ́PUBLICABONAEMERITEIISDEMCONDI
CIONIS·ṘDICTUMPPONIT'QAPPELLATURSECTORIUMQ
SECTORESUOCANTURQUIPUBLICEBONAMERCANTUR
QPUBLICĖUONAMERCANTURIDICTUMQQ·QAPPELLA
TURSALUIANUMAPISCENDAEPOSSESSIONISCONPARA
TUME'EOQUTIT'DOMINUSFUNDIDEREBUṡCOLONIQUAṡ
ISPROMERCEDIBUSFUNDIPIGNORIṠFUTURAMSPE
PIGISSET·
RETINENDAEP'SESSIONISC·SOLETIDICTUMREDDIC'AB
UTROQPARTEDEPPRIETATEALICUI·REICONTROUSIAEṡT
ETANTEQUAERITURUTEREXLITIGATORIBUSP'SIDEREETU
TERPETEREDEBEATCUI'REIGRATIACOMPARATASUNTUTI
POSSIDETISETUTRUBIETQD'·UTEP'SIDETIS·ṘDICTUMDEFŪ
DIUĀEDIUMPOSSESSORIISREDDIT'UTRUBIUERODERE
RUMMOBILIUMP'SESSION·ETSIQDDEFUNDOUĀEDIB·

v. 1.] DATAĒRTITUA | *Bl.* Ḋ..ACR...II | *Gö.* 2.] ATUR *Bl.* ȦTUR *Gö.*
PU | *Bl.* .. | *Gö.* 3.] ĈALIQ̄RE: *Bl.* ĈALIQ̄RE. *Gö.* 5.] Q̄EITA | *Bl.* QUIA |
Gö. 6.] P'IEṡ | *Bl.* P'I.. | *Gö.* 8. 9.] EMPTORISIMI | LITERPPONITIN
ṪDICTUM *Bl.* ĈMTORISIMI | L..ERPPONI.INIDICTUM *Gö.* 10.] EI *Bl.*
ET *Gö.* 22.] UTE *Gö.* UT *Bl.*

IDICITUREUMPOTIOREMEEĒPTORIUBETQUIEOTEMPO
REQUOIDICTUMREDDITURNUNCNPABADUERSARIO
P·SIDEATSIUERODEREMOUILIIEUMPOTIOREMEEIU
BETQUIMAIOREPARTEEIUSANNINŪNCNPABADUER
SARIOP·SIDETIDQSATISIPSIUSUERBISINTDICTORUMSI
GNIFICATURSTINUTRUBIIDICTONSOLC..UAQQP·SESSI
OPDESEDETIAMALTERISQIUSTUMEEIACCIDEREUUE·
CUIHEXTITERITEIUSQUEAQUOEMERITUEXDONATIONE
ĀDONATIONEACCEPERITITAQSINOSTRAEP·.ES.IONIIU
CTAALTERIUSIUSTAPOSSESSIOEXSUPATADUERSARIIP·
SESSIONEMNOSEOIDICTOUINCIMUS
NULLAMATPPRIAMPESSONEMHABENTIACCESSIOTEM
PORISN·DATNECDARIPNEIQNULLUMENACCEDEREP
SETSIUITIOSAMHABEATPOSSONEMIEĀUIĀCLAMAPCA
RIOABADUERSARIOADQSITAM.D..IIR..AC.. — — —
SUANPDEANNUS ATRETRORSUSNUMERAT·ITAQSI
TUUERUIGR·ANNIMENSIBUSPOSSEDERISPORIBUET
EGOUIII·POSTERIORIBUSEGOPOTIOREROQU.LIB.I...
MENSIUMPOSSIONISIITIBIINH·XDICTOIDCQ,IIR..
IIIANIII.ŌSSIŌCP·SIDEREATUIDEMURNONIO——SI
P·SIDEAMUSSETIAMSINOSTRONOMALIQUIINP·SESSI
ONEMSITLINNOSTROIURESUBIECTUSNSITQUALISEST
COLONUSETINQUILINUSPEOSQQAPQUOSDEPOSUERIM·
AUTQBCOMMODAUERIMUSĀQBECCAI..IAUTHABITA

v. 3. *post* MOUILI *Gö.*, *Bl.* I *s. l. dedit.* — *6.*] ST *Bl.* SI *Gö.*

TIONEMP̄TITUERIMUSĀQUIBUSIBIAIIIIIAMHABITA
TIONEMIPSIPSIDEREDEUIMUPETH'EQUOLGODICIT'
RETINERIPSESSIONEMP'SEPQUEMLIBETQNOSTRONO
MSITINP'S̄NEQNET̄PLERIQPUTA..AIIIMO____
RIP'SESSIONEQNOSTROP'...MAII...CIAT..IIONIAM
PCIE..IANIMOSOLOQU.UOL...RIIOECRCII.CTTUQI
...RETINEREP'..IIDEAMU.APIS......QUORP'I..
SECUNDOCOMMENTARIORETTULIMUSN'ULLADUBITA
TIOEQUINANIMOIIM....UNII.AUCC..PSE...
RECUPERANDAEP̄ESOLETIDICTUMDARISIQUISQUISUI
DEIECTUSSITNAMEIPPONITDICTUMCUIP̄NCIPIU.
UNDETUILLUMUIDEIECISTIPQISQUIDEIECISTICOGITUR
EIRTITUEREREIPOSSESSIONSIMISQDEIECTUSENŪ
N.NP...IDC________UMQSIAUTEUIACLAMAPCARI
OP'SIDERETI.......NEDEIC...DIIMTM...E.CRIIIDC
..CSICIQUUMCUIĀCLAMĀPCARIOPSIDERETCOGERET
RESTITUEREP̄SŪUSIARMISEUMUIDEIECERIMN̄PR.
AIRUI.II..IQI.ILICIII.IIANISIIIPAIIOPIHIICIIIIIOMNI
M__________IQU__________I.IT.MCGACARI
______________________UC.IAIIII
________NI.I..CC.I.IIC...H.IDES
TERTIADIUISIOIDICTORINH....SIMPLIC..SADUPLICIA
SIMPLICIA.UUINQUIBALTERACTORALTERREUSEQUA
LIASOMNIARE.TITUTORIA.EXHIBITORIANAMACTOR

v. 1] RTITUERIMUS *Sch.* ITITUERIMUS *transcr. Gö.*

equidesideratautexhiberiautrestitiiireusiseā
quodesideratutexhibeatautrestituat
Phibitorioraut·ꝛdictorumidumaliaduplicialiasim
pliciasāsimpliciasuntq̄bphibetprinlocosacro
āinfluminepublicoripaueeiusaliq̄dfacereeū
namactoremq̄desideratneq̄dfiatreus̄isqaliq̄d
faceréconaturduplicíasuuutip'sidetisidictum
etutrubiideoatduplicíauocanturq̄aparutrius
qlitigatorisinhiscondicioēnecq̄squamp̄cipuere
usūactorintellegitsunusquisqtamreiq̄actoris
partessustinetquippep̄rparisermonec'utroui
q̄loquit'ñsummaconceptioeorumidictorhaec
ēutinp'sidetisquominusitap'sideatisuinfieri
uetoit·alteriusutrubihiśchomodequoagitura
pudquemmaiorespartesh̄ūianniFuitq̊minus̄i
eumducatuinfieriueto
Expositisgeneribusinterdictor'sequiturutde
ordineetdeexitueordispiciamusetincipiamus̄
asinpublicibusīḡrestitutoriumuexhibitori
umidictumreddit'uuutrestituat'eiposses̄io
q́uideiectusēāexhibeat'libertuscuipatronus̄
operasindicereūletm̊sinepericuloresadexi
tumpducitmc·periculonquesiarbitr'postula
ueritiscqagituraccipitformulamqappellatur

v. 5.] eū *Bl.* eu *Gö.* 11] quippe *Bl.* ouimp̊e *Gö.* 15.] is̄ *Bl.* ii *Gö.* 20. 21.] restituat' eiposses̄io|qui *Bl.* restitueretpossesñ.|qui *Gö.* 22.] ūlet *Bl.* ulet *Gö.*

t s

A.B....RIANIUD..ISARBITRIOSIQDRESTITUIUEXH.
UER.DEB...IX.SINEPE.UAEXHIBEATI.RESTITUIT
ETITABSOLUIT'QSIN'RESTITUATNEQEXHIBEATQ..A
TIEARESECONDEMNATSETACTORQASINEP.ENAEXPE
RIT'C'EOQNEQEXHIBERENEQ.RESTITUEREQCQOF
FERTQSICALUMNIAEIUDICIUMEIOPPOSITUMFUIT
DERISAEB..UCSJ...L...U..CE..ETPDITIU
DUMCALUMNIAEIUDICIOII.N..L..I..NEPCYLOU..
QUASIHOCIPSOCONFESSUSUIDEAT..IIPCMNICP..
UEXHIBEREDEUERESALIOIUREUTIMURETRECTE
IETSIAL.A...C.DENTIOREMTAMITIETARBITR'QUIIQ
PESTQQUIACEN...
OBSERUAREDEBETISQUIIICL...PB..R.POIOR..IIIIA
UIMPETATANTEQEXIIIPCEXCATIDCANII...OP.PCCU
CEDATSEPOCNPETENTIBUSNINDULGEIIPILLIJXI...
BI.O.NICIICRITSIACIIIISDEIUREEXICPIICPERICULO
RADEXHITUMPDUCITNACTORPROUOCATADUERIARI
UMSPONSIONEMOENTIRA...MPR.NCXIIB..
RITANRESIIIUOPIIILLEATADUERSUSSPONIIONEM
ADUERSARIIRESTIPULATORDDACTORQD'SPONIIONII
R....IIL...IDIIADUERSARIOILLC.UICINUICEMRE
STIPULATIONISSACTORSPONSIONISF..D..SC.SI.II....
ETALIUTIUDUMDEREPESTITUENDAUEXHIBENOA
UTSISPONSIONE.I.CP...IISICIREXHIBEAT'ARTITUAT'

1.] *Bl.*, *Gö.*: A.....| 2.] *Bl.*, *Gö.*: mpl.c.....| *Bl.*¹: uer.deb...ix.sinc peri.ua &c. 3.] *Bl.*, *Gö.*: ci..a absoluitosinpcsi.iita.n..joib....| 4.] ti *Bl.* ii *Gö.* qasinepena expi *Bl.*¹: csincpc.naexpe *Gö.* 5.] ritc'eoq *Bl.* ritccoq *Gö.* qcqof *Bl.*²: qaof | *Bl.* iieqo..| *Gö.* 6.] fert *Bl.*²: fert *Bl.*¹: fiifi *Gö.* qsicaluminiaei *Bl.* rr..alòim.. *Gö.* 7.] *Gö. nihil*; *Bl.*¹: pup...aer..ucsj...l...u..ce..etpoitiu| *Bl.*²: derisaeb ..... 8.] iudicio &c. *Bl.*, *Gö. non habet.* 11.] *Gö.*: iicscn...cosiiorcmaliicietarb&c. *Bl.*¹: iiesial.....c.dentioreuialitigietarb&c. *Bl.*²: ietsial.a...c.dentioremtam cietarb&c. 12.] *Bl.*, *Gö. nihil.* 18.] moentira...mpr.n. *exhibere*| *Bl.* ccnii.ac..i .iu..pp.ncxiib..| *Gö.* 19.] *Bl.*, *Gö.*: riianresiiiuopiii.lcaiaduc...s..nucp.|iii| 20.] qd *Bl.* qo *Gö.* 21.] ilkl.iicniiicicre| *Gö.* iiechiic inuicem re| *Bl.* 22.] nis f&c. *Gö.*, *Bl.*: niqdfy....m...| 24.] *Bl.* sic: ...*sponsione* anop. nisiei p &c.|

......uiaiuR̄cq̀qp̀on

meneam

autdenegantaracat neo......

v. 1. ex *Gö.* 21. 22. ex *Bl.*

E..ispresabeofligitandortantisrinpoisenem
istr..ipsimadversarosuofructuariastipu...
ner.toscipotestashaec.easiee — — — —
essi...apnun..........iamatigmamaduer
sariosquicraecaevitandicontentiofructulicita
tionisescilqannemoleuntjrmeeruiiantiipr
p.es...eirfuenditeq..qalagatp'teaalt
alter'sponsionepuocatqadversusedictumpr
sedentisnobisfactaeetinuicemamdurestitua.
turadversussponsionemvelsti:..........accii
unateossponemeajosistipulation...
.deamfit ————————————
fundoab ————————————
rititui.....d..uae...aritiudexapquemdeea
cca.rilludscil·requiritpr·intdictoconplexu'
cideutereoreumfundumeasueaedespidtemp'
quordictoreddit'nuncnpp'sideretcumiudex
idexploraueritetfortesecundummeiudicati:
sitaduersariumudetsponsionisetrestipulatio
nissummasquasc'eofecicondemnatetconue
nientermesponsionesetrestipulationisquae
mec'factaesabsoluitetb'ampliussiapaduersa
riummeumfossiocqisfructuslicitationeui
ci nisirestituatihpessionemcascellianosiue

1.] Bl.², Bl.⁴: p.ur. ab..fligitanduistantisrinpoiseneco | Gö.: C....i....d....iici..n.....ic..i..spiapo - - - | 2.] Bl.⁴, Bl.²: istriiipstmaduersario sc. Gö.: ciiiiicimaduersaincs..iif..ic —— | 3.] Bl.², Bl.⁴: ner.tu..ipu.es.ashaegeuisa....... | Gö.: ..cr.iciiiuis..ipoics.ashacc...s —— | 4.] Bl.², Bl.⁴: —— ra...aduer | Gö. nihil. 5.] Bl.², Bl.⁴: sarios......uendi sc. Gö.: ...os....acc..i..icc..dcanidoii..u..icsiiiuoria | 6.] Bl.², Bl.⁴: tio.ie.a.scilqainforoleuntirm..er... | Gö.: i —— | 7.] Bl.², Bl.⁴: pre...eifuendit......al.oq...pa.l | Gö. nil nisi al 8.] Bl.², Bl.⁴: ueb'sponsionepuocatqaduersusedictumprf | Gö.: ..icpcj..ciosei..qestiiaduersusidiciimoiu | 9.] sedentisiuuibisfactaeet sc. Bl.⁴ ecentis sc. Bl.², Gö.: si..cniisiii..bisfactaeiiinuicemamcc —— | 10.] turaduersussponsionemsergi..... Bl.⁴ sponsionem velsti sc. Bl.², Gö.: iur..uiiepscssponsionemoc —— | 11.] Bl.², Bl.⁴: unaleeossponsio —— | Gö.: un..ica.siunsi io... | 12.] Bl.², Bl.⁴: meanfit — Gö. nil. 13.] Bl.⁴, Gö. nil. 14.] rititui.....d.uae...arit ead. Bl.²;

SECUTORIOIUDOCONDEMNATURERGOIS QUIFRU
CTUSLICITATIONEUICITSINPBATADSEPTINEREPSCSSI
ONEMSPONSIONISETRESTIPU..TIONISETFRUCTUS
LICITATIONISSUMMAMPOENAENŌMSOLUERE.:
PTEREAPSSIONEMRTITUEREIUBETETHAMPLIUS
FRUCTUSQUOS.EAPCEPITREDDIISUMMAEN̄FRU
CTUSQUOSIEAPCEPITREDDIISUMMAENFRUCTUS
LICITATIONISNPTIUMĒFRUCTUUMSEDPOENAENO
MINESOLUITQQUISALIENAN.OSSIONEMPHOCTE
PUSRETINEREETFACULTATEMFRUENDINAMCISCICO
NATUSĒILLEĀTQUIFRUCTUSLICITATIONEUICTUSESIN
PBABARETADSEPTINEREPSESSIONEMTANTUMSPON
SIONISETRESTIPULATIONISSUMMAMPOENAENŌM
DEBETADMONENDITMSUMUSLIBERUMĒĒEIQFRU
CTUSLICITATIONEUICTUSERITOMISSAFRUCTUARIASTI
PULATIONESICUTCASCELLIANOSIUESECUTORIOIUDO
DEPAC.IOI..PC.IPERIND....CP.:.PIIIITAS...C.CPIC:
FRUCTUSLICITATIONEALCR.NQPI..PPUMIUDUM
CONPARATUMĒQAPPELLATFRUCTUARIUMQNŌM
ACTORISSATISACCIPIATDICITATETHIUDICIUMSECU
TORIUMQSEQUITSPONSIONISUICTORIAMSNAEQ
CASCELLIANUMUOCAT
§ QAÑNULLIIDICTOREDDITOCETERAEXINTDICTOFACE
RENOLEBANTATQ.OBIDÑPOTERATRESEXPEDIRIPR

u. 6 et 7.] REDDIT *transcr.* Gö. 11.] ESIN Bl. ..III Gö. 12.] PBABARET Bl. P..PBARET Gö. 17.] Bl.: DEPAC.IO......*perinde*.....S....EDE| Gö.: ..CPA..IIO. EPC *&c. ut dedimus.* 18.] ALCR Bl. N..P. Gö. 20.] ACCIPIAT Bl. 23.] CETERAE Bl. C.T.RAEX...IDICTOFAC.| Gö. 24.] PR Bl. II Gö.

[Ad pag. 244.] R'TI UII __ Bl.¹, Gö.: P.I..E..C________IIII..IUDEXAPQUEMDIES| AP *ex* Gö. *retinui*, APUT Bl.ᵃ 17.] TDICTO Bl. IDICT. Gö. PSIDERETCUMIUDEX_ Bl. PSIDEI..II...IID.C..| Gö. 18.] FORTE Bl. F..RIA Gö. IUDICATIS Bl. IUDIC... Gö. 19.] SIT Bl. SII Gö. UO Bl. .. Gö. 20.] CEOFECI Bl. ACC..RCET Gö. 21.] ME Bl. RE Gö. 23.] QIS Gö. QUS Bl. LICITATIONEUI| Bl. IICII..IIANCII| Gö. 24.] CASCELLIANOSIUE| Bl. CASCELLIANO.IU.| Gö.

llogauitcxpirapip....omparauitinterdicta
dum.......p'sei————————iiitup
———————————————ep
soileae————————————
aqprimireliquitonisçapapen..iijaimnocim
———————————————
———————————————
— — — — cipcosetnunciunicoi.........
— — — — — quRterdiem
— — — iiretceteraexinterdictofir
— — — — ridicato — —
———————————————
ursinecausaiiiilieeraintuRdupium
pr\no — — — — caipuibaasora — —
— — — m. — — inadsutiidiiifuerintr...
———————————————
———————————————
———————————————
———————————————
———————————————
———————————————
pareiisct...ateimlreimamoiiā
———————————————
———————————————

Bl. haec sunt, Gö. nihil legerat.

RIASPONSORI

....R..PARTETIAMIURISIUEAA..

Huius quoque paginae Gö. nihil, Bl. pauca quae dedimus legit.

Estsdupliciacio/.ce.....puusiiudica.adepe
si.iidam.iiniiipiacaliquop...pd.u.naiii..i.ii
.cli..i.i...iamagitexqbdamcausissponsione
facerepmittituudepecuniacertacreditaetpeca
constitutaecertaqd·creditaepec·aettiaepartis
stitutaeupecuniaepartisdimidiaeqaincontron:
cion.s..c..duplia..iqii..periculumcicqagitco
iungatura.nestatim.d·abinitiopluris q simplisit
aopmittitpriurisiurandumexigerencalumni
aecausacinilllasipeundemihdesughdumloco..
bentnuylinaplius obligatisitemfeminispupill.
q.....ole.p....sponsionisiibetmeosi..paic
statimaabinitiopluris q simpliadeuufurtima
nifestiquadruplin Manifestiduplico
ceptietoblatitriplinexhiscsisetaliisqbdamsiue
quisnegatsiuefateatplurisqsimpliead
Actorisqqcalumniaccoercetmcalumniaeiudi
ciomcontrariomiureiurandompestipulatione
etqdcalumniaeiudumaduersusomnesaonesl o
cumhabetetedecimaepartispl..adusus+dicta
agrtaepartisclliberume·iiiic'qagiturautcalumniaeiudumopponereaitexigerencalumni
aecagere·
Contrariumat·iudumexcertiscsis7stitui.._

v. 1.] *Bl.*, *Gö.* ....ic.upliciac.cmis.ilcii..i.....d.i.| 6.] qa incontron| *Bl.* qai.ic.npcna| *Gö.* 7.] *Gö.*: cicn.s..c..mo ia..iqii..&c. cion.....f dupli.....*periculum* — *Bl.* 10.] — *causae infitias* — *Bl.* 11.] nuylinaplius *Bl.* aiisqqpaiis *Gö.* 12.] q......ole p....*sponsionis Bl.* qexpo.n..| ..icssponsionis *Gö.* 13.] statima *Bl.* ca..is.ch *Gö.* 20.21.] +dicta|aqrtae *Bl.* adicia|i.r.quartae *Gö.* 22.] tt/u: *Bl.* ii *Gö.*

U̅U̅·SIINIURIARAGAT'ETSIC'MULIEREEONO̅MAGAT'
QDICETURUENTRISNOM̅ INP'SESSIONEMMISSAD̅M̅
ADALIUMPOSSESSIONEMTRANSTULISSETETSIQ́SEONOM̅
AGATQDICATSEAPR·INPOSSIONEMMISSUMABALIOQUO
ADMISSUMNONESSE
S'ADUERSUSINIURIAR'QD A̅O̅NISDECIMAEPARTISDATUR
ADUERSUSŬDUASISTASQ̅NTAE
SEUERIORA̅T̅·COERCETIOE̅PCONTRARIUMIUD·UMNON
CALUMNIAEIUDICIOX·PARTISNEMODAMNET'NIŚIQIN
TELLEGITNRECTESEAGERESUEXANDIADUERSARIIGRA
TIAAONEMINSTITUITPOTIUSQ̅EXIUDICISERROREUELI
NIQUITATEUICTORIAMSPERATQ̀EXC̄UERITATISCALU
MNIAEMINADFECTUMESICUTPURTICRIMENCONTRA
RIOUEROIŪDOOMNIMDAMNAT'ACTORSIC̄SAMN̄·TENU
ERITLALIAOPINIONEINDUCTUSCREDIDERITSERECTEA
GEREUTIQATEXQB·C̄SISCONTRARIOIUDUAGEREPETIA·
CALUMNIAEIUD·UMLOCUMHABETSALTERUTROTMIU
DICIOAGEREPMITTITURQUARATIONESIIUSIURANDŪ
DECALUMNIAEEXACTUMFUITQ̄MADMODUMCALUMNI
AEIŪD·UMN̄DAT'ITAETCONTRARIUMNONDARIDEBET:
RESTIPONISQ̄Q̄·POENAEXCERTISC̄SISFIERISOLETETQUE
MADMODUMCONTRARIOIŪDOOMNIMCONDEMNAT'
ACTORSIC̄SAMNONTENUERITN'REQUIRIT'ANSCIERITN
RECTESEAGEREITAETIAMRESTIPULATIONISPOENAOMNI

v. 1.] U̅U̅ *Bl.* UII. *Gö.* NOM̅ *Bl.* NOM. *Gö.* 2.] q *Bl.* . *Gö.*
3.] TRANSTULISSETET *Bl.* TR TULISSETE. *Gö.* 6.] A̅O̅NIS *Bl.*
A̅O̅NIS *Gö.* 8.] SEUERIOR *Bl.* SEUERICO *Gö.* E̅ *Bl.* ÇE *Gö.*
12.] UICTORIAM *transcr. Gö.* UIITORIAM *Sch.* 13.] E̅ *Bl.* C̄ *Gö.*
15.] LALIA *Bl.* TALIA *Gö.*

mdamnat·acto ranmsiabac..reiii,ist.pulatio
onispoenpetat·eineqcalumniaeiudumopponit·neq
iurisiurandireligioniiungit·nytrariumiudum..
hiscausislocumnonhaberepalame
Quibusdamiudiciisdamnatiignominiosifiuntuu
furtiubr·iniuriar·itemps.c——————
datidepositisfurtiaub——————————damna
tinotant·ignominiaset——————
scriptumeetrecteplurimum——————
aliquisanexcontractudeuitorsiii.iq.illaparte
edictiidipsumnob.nam——————
c.nigcuci————qpl.b——————
tordaegpi.jomiicliiber.ii——————fiduio
rionomiudicioouenitetenim——————
Insummasciendumeeumqa.liq.rataraiiitura
gereeteumquocatusestnraliapigaclege
iigtosipsocaii......ruae.....ige
pmissori....niusus...rcni————aisiue
tiaonecpatronoetliber.oeniiiot...riiia
,nianoetineamqadususeaegeri...cnacuni......
Qatiniusuocatusfuitadusariusnieodiefinisue
ueritnegotiumuadimoniumeifaciendumeieut
pmittatsecertodiesistifiuntauadimoniaq..io...
excsispuraiesinesatisdationeqbdamc·satisdationi

1.] ...ialamsiabac..reiii *restipulationis* *Bl.* ...iumr.iicup.iucrim..ist.pulatio| *Gö.* 13.] tordaegpi *Bl.* iordaiicjo *Gö.* fiduio| *Bl.* .....| *Gö.* 14.] p *Gö.* ... *Bl.* 15.] eum &c. *Bl.*, *Gö.*: eumq[.lioRou.i...ulu.plic| 16.] *Bl.*, *Gö.*: icrcc ieumquocatusesto.nuc.uca...cicimc.ai| *Gö.* 17.] *Bl.*, *Gö.*: iiiles..p .scoii.i.....req...ca--- 18.] ---aisiue| *Bl.*, *Gö.*: -- 19.] *Bl.*, *Gö.*: tcoiuepatrono...liber -- 20.] nianoet *Bl.* nieiicct *Gö.* 21.] fuit &c. *Bl.*, *Gö.*: fuitadusariu..neq.odie finicue 22.] ueritnegotium *Bl.* neritnegoti..m *Gö.* 23.] a *Bl.* . *Gö.*

QUIBUSDAMIUREIURANDOQ̄BUSDAMRECUPERATORIBU͞
SUPPOSITISIC·IIIIQNSICIERIT IISPTINUSARECUPERATORI
BUSINSUMMAUADIMONIICONDEMNET'EAQ̄SINGULADI
LIGENTERP̄TORISEDICTOSIGNIFICANT'ETSIQUIDEMIUDI
CATIDEPENSIUEAGET'TANTIFIATUADIMONIUMQUANTIEA
RERITSIU̅EXCETERISCAUSISQUANTIACTORIURAUERITN..
LUMNIAEC̄P'TULARESIBIBADIMONIUMPMIIIINT̄M̄PLU
RIBUSQ̄S̄S̄C̄M̄FITUADIMONIUM
ITAQSICENTUMMILIUMRESERITN'IUDICATIDEPENSIUE
AGERET'N̄PLUSQ̄S̄S̄Q̄NQUAGINTAMILIIFITUADIMONIU͞
QA.ATPSONASSINEPMISSUP̄R̄INPUNEINIUSUOCARE
N̄POSSUMUSEASDEMNEUADIMONIOIN[...]CASOBLIGARE
N̄POSSUMUSP̄TERQUASIP̄R̄ADITUSPMITTIT

„Reliquum folium a litteris vacuum est: ductus enim, qui posteriorem implent huius paginae partem, nullam pro. priam habent significationem, sed tales sunt, quales in fine libri vel operis alicuius pingere solent librarii".
GŒSCHEN.

Litterae et siglae quibus Gaii Institutiones scriptae sunt ex Göscheni exemplo repetitae.

a b c d d e e f g h i k l m n o
p q r s s t t u x y

1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) ✻

a a· ā ā· aa āā adū ae ao āō āo aō ap āp
āp· āppo as ās a·s· at āt at· at' āū auct aut
a) a9 b b· b̄ be bf b̄f̄ b·f· bp b̄p̄ b̄p̄· br br·
c c· c̄ c' c· c̄· c̄a caes· cap· cass· c̄c̄· c̄do cos·
c̄p cr c·r c·r· c̄r c̄r c̄r· cui c̄ui c̄ui· d d̄ d̄· d· d̄ d°
dd dd· d̄d̄ d̄d̄· de d̄ē dfe d̄f̄ dim dm din d̄m̄ d·
m d̄m̄ dsa d̄sā dt d̄t· e e· e' e' ė ē ē· ēd·
ede ee ee· ėė eė ēē ēē ēē· eent eent· eēnt eēnt
ēent ēent ēent eet eet· ēet ēet ēet ēet· ēet·
ei' e·i·q en et et' et· ēt ēt· exc excon excp exc̄p
exh̄t· f f̄ fam̄ fc fc̄ fc fc̄ fc̄· fē f̄f̄ fi f̄i fil·
fmae form·formul· f̄p̄ fuf·can· fuīē fuit fuit·
fuit fūit· fuit· g· ḡ· gr ḡr̄ gra h h̄ h̄ h' h̄ h̄ h·
had hadr hd· h̄d h̄e her here hui hūi hui i ī i· ī +
ie iē īē ig īḡ· imp imp·īmp̄ imp̄· indum inēdum +
in it it· īt· ic īc īc̄ īc̄· ī̄ iq iq iq īq īq̄· is iud iud·
iūd iud iud· iudia iudium iul iul· iul k k· k̄ k̄· kapdi
kapdim kd k̄·d k·dm· l l· l̄ l̄· l'lc lct le leg leg· leḡ
leḡ· lib lib· lib̄ libr· lic·liu lū m m̄ m· m̄ m̄ m'm̄
m̄ m̄ mag maḡ· mcip· mf mf· m̄f m̄f· m̄f· m'fē

mg m̄g m̄g· mil mil· m̄il ml mm m̄m ṁm̄ m̄m̄ m̄m
mmne· mn mo mul· N N· N̄ Ṅ N̄· Ṅ N' Nᶜ N N
N̂ N̊ N N' N NN NṄ N̄N N̄N̄ N̄·N̄ NO NOB̄
NOm NOm· NOm' NOm̄ NOm̄· NOm̄ Nq NR
Numm̄ NUNCNP N̄ŪN̄C̄N̄P̄ Nq̇ Nq́ O O· Ō
Ō· ŌF̄F̄·O omB̄ ŌR̄ OR' ORE ŌRE Ō·RE ŌR̄·E ŌRE
P P· P̄ P̄· P' Ṗ Ṗ P P PAP̄ PAṖ· PŌ· P'EA PEC PEC·
PĒC PEC̄ PEC̄· PECĀ PĒCAE PEC·AE PĒCAm PECN
PEC·N PECUL· PEGR PEREG PEREG· PEREGR Pl·
P̄l P̄l· PlIT P̄lIT P̄·lIT POS POS· PŌS PŌS POSSONEO
POT· PŌT· POTE POTĒ POTEST POTEST· POTESTE
PP PP· PṖ P̄P̄ P̄P̄· PR PR· PṘ P̄R̄ PR̄ PR̄· P·R· P̄R̄·
P̄R P̄·R̄· PR̄ PROU P̄S P'S' P'S̄ P̄S P̄S PSON PST̄
PT̄ PĒRATOR PCUR PŪCIS PUCIAS q q· q̄ q̄·
q̇ q̇· q̇ q q q̄ q̄: q· q̊ q́ q q q̊ q qA q̄A qĀ qĀ·
qA q̄Ā, q̄Ā qB qB· qB̄ q̄B· qB̄ q̄B̄· q́B qB· qc'q qō
qō· qō qō qō· qō· qȯ qȯ' qȯ'· q̄ō q̄ō q́ō qq qq·
q̄q q̄q q̄q· q̄q q̇q qq̇ q́q́ q̈q́ qq q̇q· q̄q̄· q̄q qR
q̄R qu qu· qū qū q̄ū q́ū· q̄·ū q° q́P̄ q̄cq q̄c'q̄ qc'q̄
q̄R' R R· R̄ R̄· R' Ṙ R R̄· R R RAT Rm Rpm Rom·
Rom' Romr' S S· S̄ S̄ Ṡ S̈ S' S' S SAB̄ SC SC· SC̄
SC̄· S̄·C SC·T· SCil· SCilic· SCl· SŌ S̄Ō SER SER̄ SER̄
SERB SERB· SERŪ SET SE7ŌUm SNP̄Ā S̄N̄P̄Ā S̄Ol Sol·
S̄R̄· SS S̄S̄ SS STA STA· S̄T̄A S̄·T̄A STIP STIṖ STIP̄ S̄TIP̄ S̄TIP̄·
S̄TIP̄: S̄TIPTUS Sul T T· T̄ T̄· T' Ṫ T T̄ T̄ T̊ TA TAB TAB·
TAT· TB̄· TE TE· T̄E TĒ Tem Temp Temp̄ Temp' TES
TEST TEST· TES̊T TES̊T· TESmT· TEŚT TES̊T TEST·I Tm Tm·
Tm̄· T̄m T̄m̄· T·m̄ T̄ṁ TO TR TR TT T̄T̄ T̄TARIA TTO TT°
T°T TULE TUT TUT· TUTE U U· Ū Ū· U̇ UR Ů Ū UC ŪC ŪC·
UF UF· ŪF ŪF· ŪRB Ů Ŭ U̇· UBR U·BR uu uu· ūu uū ūū
ūū ūū· ✱ Y 7) 7̄ 3 3̄ 9 C ✱ · ˙ . : ⁝

RECENTISSIMAE SCRIPTVRAE QVA S. HIERONYMI EPISTOLAE EXARATAE SVNT SPECIMEN.

INCPT ETUSDEM: AD QUOS SUPRA: p — *Fol: 3.*

HIERONIMUS PAMMACHIO ET OCEANO FRATRIBUS
SALUTEM: SCHIDOLAE QUAS MISISTIS HONO
RIFICA ME ADFECERE CONTUMELIA. SICIN
GENIUM PRAEDICANTES UT FIDEI TOLLERENT UERITA
TEM ET QUIA EADEM ALEXANDRIAE ROMAE ET IN TOTO
PAENE ORBE BONI HOMINES SUPER MEO NOMINE
IACTARE CONSUERUNT.

TIONEFORM[illegible]EDET[illegible]TIEEUIDAREOPORTETET
SANEDOMINODAREOTETQSERUUSSTIPULATURADIN
P'SCRIPTIONEDEPACTOQUAERIT'QSECUNDUMNATURA
LEMSIGNIFICATIONEMUERUMEE DEBETQE'Q ĀTDI
XIMUSDESERUISEADEMDECETERISQQ.PSONISQ.
NOSTROIURISUBIECTAE
SUNTDICTAINTELLEGEMUSITEMADMONENDISUMUS
SICUMIPSOAGAMUSQINCERTUMPMISSERITITAN
FORMUL.EEP POSITAMUTP'SCRIPTIOINSERTASITFOR
MULALOCODEMONSTRATIONIS HOCMTEGĀĀDEN̄N̄
CERTESTIPEMCUIREIDIESFUITQQDOBEAMREMN̄N̄
[illegible]DFŌ ETRELIQĀSIC'SPONSOREĀFIDEIUSSOREAGAT
PSC'RIBISOLETINPS QD SPONSORIS
HOCMEANESAGET'QĀ·ĀDELUCIOTIT OINCERTUMSTIP
CQUONOM N̄N̄SPONSORECUI·REIDIESFUITINPSONA
UEROFIDEIUSSORISEAPAGATQN̄N̄PT.TIOINCERTU.
FSUAĒĒ IUSSITCUIHERESDEFUITDEINDEFORMULA
SUBICIT.
SUPĒ·UTDEINTERDICTISDISPICIAMUSCERTISIC̄EXC̄TIS
PTORĀ PCONSULPNCIPALITAUCTORITATEMSUAMFI
NIENDISCONTROUERSISPPONITQTUMMAXIMEFA
CITC'DEP'SESSIONEĀQUĀSIP'SESSIONETALIQUOSCO
TENDIT'ETINSUMMAĀIUBETALIQDFIERIĀFIERIPHI
BETFORMULAEAT·UERBOR'ETCONCEPTIONESQB IN

Ignatius Comes Bevilacqua Lazisius delineavit, E.B. transcripsit.

Eareutit' + dicta de ea [illegible] uocant' at decretac'
fieri aliquid iubet ū ū cum p̄cipitur aliquid exhibe
atur aut restituat' + dicta ū c' p hibet fieri ū ū c' p̄ ci
pit ne sine debitio p's identi uis fiat neue in loco
sacro aliqd fiat unde omnia int' dicta ā restituto
ria ā exhibitoria ā prohibitoria uocant' nec tm̄ c'
quid iusserit fieri ā fieri p hibuerit statim pact
ē negotium s ad iudicem recuperator ueitemet· ibi
editis formulis q̄ritur an aliquid aduersus p̄r rite
dictum factum sit ū an factum ñ sit q̄ is fieri iur' ierit
et modo cum poena agit' modo sine poena cum poe
na ū ū cum p sponsione m aget' sine poena ū ū cum
aruitem r petitur et qd ex p hibitoriis + dictis semp
p sponsionem agi solet ex r titu toriis uero ū exhi
bitoriis modo p sponsionem modo p formulam a
gitur q̄ arbitraria uocat'

Principalis ig. diuisione oē q ā p hibitorias + dicta
ā r tituto ria aut exhibitoria sequens in eo ē diuisio
q ū adipiscendae p'sessionis c̄· conparata sunt ū
retinendae p'sessionis c̄ + dictum ū recipe randae
adipiscendae p sessionis c̄ + dictum accommodatur
bonor' p'sessori cui p ncipium ē quor' bonor' eiu
quis et potestas haec ē. ut quod q s que e x his boni s qu
orum possessio alicui data ē si p h de ā p p'se t tora

In maiore exemplarium parte haec menda non sublata sunt:

PAG.	vers.	pone	pro
46	18	cuius	cuis
49	18	h:	h;
58	2	ea	eam
—	16	sin.	sin
68	21	usre	usre
77	6	sufficit	suficit
—	22	eenim	enim
80	1	quin	quin
—	2	quaeet	quaet
81	*subnota:* Sic *Gö., Bl. v. 1 sic:* siphi- *bet*....17uliuiq̄...		
83	12	idem	ide
85	3	pteierit	ptierit
90	16	h̄ist	h̄inst
—	19	*pro 19 scribe 19··*	
100	9	q	q
101	19	heres	heres·
106	20	·o·	o·
111	9	proinde	proinda
112	24	hedi	hdi
126	24	dari	da
127	*rubr. adde infra* fol. 76ᵃ *litteras* t. 6.		
—	12	simul	simui
129	8	nostrū	nosrū
132	5	ucii	cii
133	*rubr. scribe* §34.		§134.
135	22	nurus	nupus
—	24	Bp·p	Bp·p
140	23	serui	seru
143	*adnota.* 14.] tremfilia *Bl., Gö.:* tem p...a		
146	*rubr. scribe* fol. 97ᵇ.		fol. 67ᵇ.

PAG.	vers.	pone	pro
146	3	liberi	liberi
154	1	qeritur	qritur
	adnota. Gö.: queritur		
157	7	camussed	camused
159	14	neussit	neusit
—	*ead.*	mortenet'	mortene'
160	8	missore·	missore
167	21	itaq̄	itaq
	24	*pro 2A scribe 2A··*	
164	12	ūbi	ubi
167	1	cuiusque	cuisque
169	15	rt·	rt
173	23	p̄ot·	p̄ot
174	7	morte·	morte'
176	*rubr. scribe* §§ 181...184.		
—	1	entiz	entiz
177	11	furtiba	furtiba
180	2	pfe·	pfe
181	7	miteret'	mitteret'
—	10	at·	at
—	23	h'	h';
185	21	qs	qs
—	24	p̄ot·	pot·
191	1	ptula·	postula
—	5	turlegeca	turca
194	1	adūsar	adusar
—	2	nomina	nomina
195	7	āon	aō
—	19	x	x̄
197	20	x̄ii	xii
198	3	āt·	at·
—	7	pagebafid	pagebat'id

EMENDANDA

PAG. vers.	pone	pro	PAG. vers.	pone	pro
200	in rubr. fol. 77ª. t. s	fol. 77ª.	215	in rubr. fol. 73ª. t. s.	fol. 73ª.
— 14	cōBp̄p	cōBp̄p	216	in rubr. fol. 73ᵇ. t. s.	fol. 73ᵇ.
201	in rubr. fol. 55ª.	fol. 55.			
203 5	NIN̄.	NIN.	217 17	INCINCIP	INCIP
205 7	SSX̄	SSX	218 7	IDEOQ̄	IDEOQ
208 6	Nqui	Nqui	221 13	CONDEMNAT.	CONDEMNAT.
— 13	qm	qm	223 7	PATREM	PATAMPREM
209 9	DEPOSITA	DEPOSITIA	224 4	PSCRIPTA	PSRIPTA
— 16	DEMONSTRA	DEMONSRA	228 4	PEC·AM	PEC·AM
— 22	BITAREN̄	BITAREN	230 18	qd·	qd

EX OFFIC. LITHOGRAPH. A. HENRY. BONN.

P̄STATURCUIRCIONIS
SAPFESSIOINTRAƆMIS
...II AŪ·NIUMLOC'
...CI CARUMRER
...NEQ̄PFRAUDĒ
...ABLATASŪPFESSI
ONISUBTRACTAQUA
DRUPL· FISCODEFEN
DITALIASDUPLUM
ADEUITOREFISCIINFRAU
DEMDATASLIBTESRE
TRAHIPLITSANEIPSUM
ITAEMERCUTMMTAT
ĀFCLIBTEMP̄STETN̄Ē
PHIBITUM ABEOQ
REUSCRIMINISPOS
TULATUSADŪSAMST
MERUITTEMPORE